Statens offentliga utredningar
1998:12
Finansdepartementet

Självdeklaration och kontrolluppgifter

– förenklade förfaranden

Slutbetänkande av Skattekontrollutredningen
Stockholm 1998

Ref K1
Occ 50

Statens offentliga utredningar
1998:12
Finansdepartementet

Självdeklaration och kontrolluppgifter

– förenklade förfaranden

Slutbetänkande av Skattekontrollutredningen
Stockholm 1998

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: fritzes.order@liber.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.
- En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Distributionscentralen
103 33 Stockholm
Fax: 08–405 10 10
Telefon: 08–405 10 25

NORSTEDTS TRYCKERI AB
Stockholm 1998

ISBN 91-38-20823-7
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Thomas Östros

Genom beslut den 26 januari 1995 bemyndigade regeringen chefen för Finansdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Med stöd av detta bemyndigande förordnades numera statssekreteraren Claes Ljungh som särskild utredare fr.o.m. den 3 april 1995.

Som sakkunniga förordnades fr.o.m. den 1 maj 1995 regeringsrådet Anders Swartling, departementsrådet Karin Almgren och departementsrådet Peter Kindlund, vilken entledigades den 10 september 1995.

Till experter i utredningen har förordnats fr.o.m. den 1 maj 1995 kammarrättsassessorn Christer Alexandersson (t.o.m. den 30 juni 1997), skattedirektören Gertrud Bågstam, numera rådmannen Lars-Johan Eklund (t.o.m. den 5 juli 1996), skattejuristen Kerstin Nyquist, skattedirektören Leif Rosenfeld och kammarrättsassessorn Anita Saldén Enérus (t.o.m. den 31 mars 1997). Som ytterligare experter förordnades fr.o.m. den 16 augusti 1995 skattejuristen Cecilia Gunne, fr.o.m. den 11 september 1995 numera departementsrådet Lars Bergendal (t.o.m. den 31 mars 1997), fr.o.m. den 1 november 1996 departementssekreteraren Ellen Bramness Arvidsson (t.o.m. den 31 mars 1997) och fr.o.m. den 24 april 1997 avdelningsdirektören Gösta Nilsson.

Till sekreterare förordnades fr.o.m. den 1 maj 1995 rådmannen Rose Bergström (t.o.m. den 17 november 1996) och kammarrättsassessorn Ingegerd Bolin, fr.o.m. den 1 februari 1996 kammarrättsassessorn Raymond Grankvist (t.o.m. den 1 april 1997) samt fr.o.m. den 1 augusti 1996 jur. kand. Magnus Elfström (t.o.m. den 1 november 1997).

Utredningen, som har antagit namnet Skattekontrollutredningen, har avgett delbetänkandena Artikel 6 i Europakonventionen och skatteutredningen (SOU 1996:116) och Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27).

Utredningen får härmed överlämna slutbetänkandet Självdeklaration och kontrolluppgifter – förenklade förfaranden (SOU 1998:12).

Särskilt yttrande beträffande vissa delfrågor har avgetts av experterna Cecilia Gunne och Kerstin Nyquist. Yttrandet har fogats till betänkandet.

Stockholm i februari 1998

Claes Ljungh

/Ingegerd Bolin

Innehåll

Sammanfattning 13

Författningsförslag 21
1 Förslag till lag (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter 21
2 Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) 51
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1951:763) om statlig inkomstskatt på ackumulerad inkomst .. 58
4 Förslag till lag om ändring i skogskontolagen (1954:142) 59
5 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring 60
6 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624) 62
7 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385) 64
8 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:611) om upphovsmannakonto 66
9 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) 67
10 Förslag till lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343) 68
11 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag 74
12 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter 76
13 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställenummer m.m. 78
14 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige 79

15 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt 80
16 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar 81
17 Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324) 84
18 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster .. 96
19 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ... 97
20 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1643) om särskilda regler för beskattning av inkomst från handelsbolag i vissa fall 98
21 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet 100
22 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift 102
23 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst 103
24 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt 104
25 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) 106
26 Förslag till upphävande av kungörelsen (1955:671) om skyldighet i vissa fall att avlämna kontrolluppgifter för inkomsttaxeringen 112
27 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1957:515) om fullgörande av deklarationsskyldighet för staten. landsting, kommun m.m. 113
28 Förslag till förordning om ändring i skatteregisterförordningen (1980:556) 114
29 Förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen (1990:1236) 118
30 Förslag till förordning om ändring i alkoholförordningen (1994:2046) 121
31 Förslag till förordning om ändring i skattebetalningsförordningen (1997:750) 123
32 Förslag till förordning (1998:000) med bemyndigande för Riksskatteverket att meddela vissa föreskrifter till lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt 124

1	*Utredningsuppdraget och dess genomförande* ..	125
1.1	Uppdraget	125
1.2	Utredningsarbetet	126
2	*Lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter*	129
2.1	Kort historik	129
2.2	Utredningens utgångspunkt	130
3	*Normgivningsmakten*	133
4	*Förenklingar av deklarationsförfarandet*	141
4.1	Det förenklade deklarationsförfarandet	141
	4.1.1 Deklarationsförfarandet i dag	141
	4.1.2 Deklarationsförfarandet i andra nordiska länder	145
	4.1.3 Undantag från deklarationsplikten i Sverige	149
4.2	Förtryckning av alla kontrolluppgifter för fysiska personer och dödsbon	152
	4.2.1 Förfarandet i dag	152
	4.2.2 Problem med nu gällande deklarationstidpunkter och uppdelning mellan särskilda och förenklade självdeklarationer	153
	4.2.3 Kategorier för vilka en utökad förtryckning är av intresse	154
	4.2.4 Fördelar med en förtryckning av alla uppgifter	155
	4.2.5 Nackdelar med en förtryckning av alla uppgifter	157
	4.2.6 Överväganden och förslag	158
4.3	Ett reformerat deklarationsförfarande	159
	4.3.1 Inledning	160
	4.3.2 Överväganden och förslag	163
	4.3.3 En alternativ lösning	165
	4.3.4 Straffansvaret enligt skattebrottslagen ...	167
4.4	Nya deklarationstidpunkter	171
	4.4.1 Gällande rätt	171
	4.4.2 Överväganden och förslag	172
4.5	Underrättelse om taxeringsbeslut i samma handling som besked om slutlig skatt	176
	4.5.1 Taxeringsmeddelande i dag	176
	4.5.2 Överväganden och förslag	176

4.6	Självdeklaration skall inte undertecknas på heder och samvete	177
4.7	Deklarationsskyldighet för förmögenhet	178
	4.7.1 Gällande rätt	178
	4.7.2 Överväganden och förslag	179
4.8	Deklarationsskyldigheten för sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsanstalter	180
4.9	Familjestiftelser	180
5	*Att deklarera genom ombud*	181
5.1	Gällande rätt inom taxeringsområdet	181
	5.1.1 Deklarationsskyldigheten	181
	5.1.2 Elektroniskt uppgiftslämnande inom skatteförvaltningens område	181
5.2	Deklaration genom ombud på tullområdet	182
5.3	Ombudsförfarandet vid fullgörande av deklarationsskyldigheten i andra nordiska länder	183
5.4	Överväganden och förslag	184
	5.4.1 Behov av ett ombudsförfarande	185
	5.4.2 Ansvarsfrågan	187
	5.4.3 Skattebetalningslagen	189
6	*Några frågor rörande företagens uppgiftslämnande*	191
6.1	Inledning	191
6.2	Om standardiserat räkenskapsutdrag m.m.	191
6.3	Företagens kontrolluppgiftsskyldighet	193
6.4	Överväganden och förslag	194
7	*Revisionsberättelse*	197
7.1	Bakgrund och gällande rätt	197
7.2	Överväganden och förslag	198
8	*Om införandet av en utvidgad kontrolluppgiftsskyldighet för konkursförvaltare*	201
8.1	Bakgrund och gällande rätt	201
8.2	Överväganden	202
9	*Förvaltarregistrerade fondandelar*	205
9.1	Bakgrund	205
9.2	Överväganden	205

10 *Uppgiftsskyldighet för s.k. kupongbolag m.m.* ... 209
10.1 Bakgrund och gällande rätt ... 209
10.2 Något om antalet kupongbolag m.m ... 210
10.3 Särskild uppgift om utdelning och ränta ... 210
10.4 Överväganden och förslag ... 211

11 *Utländska kapitalinvesteringar* ... 215
11.1 Inledning ... 215
11.2 Gällande rätt ... 216
11.2.1 Utländska inlåningskonton och innehav av utländska fondpapper m.m. ... 216
11.2.2 Angående utländska företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet i Sverige 217
11.3 Riksrevisionsverkets granskning ... 218
11.3.1 Allmänt ... 218
11.3.2 Av Riksrevisionsverket framförda förslag till åtgärder ... 219
11.4 Överväganden och förslag ... 219

12 *Tredjemanskontrollen* ... 223
12.1 Föreläggande ... 223
12.1.1 Inledning ... 223
12.1.2 Gällande rätt ... 224
12.1.3 Överväganden och förslag ... 228
12.2 ADB-registrering av kontrolluppgifter m.m ... 234
12.2.1 Bakgrund och gällande rätt ... 234
12.2.2 Överväganden och förslag ... 234

13 *Utlandstransaktioner* ... 237
13.1 Utlandsbetalningar ... 237
13.1.1 Kontrolluppgiftsskyldigheten ... 237
13.1.2 Uppgifter om betalningar till eller från utlandet som lämnas till Riksbanken ... 238
13.1.3 Överväganden och förslag ... 238
13.2 Uppgiftsskyldighet för personer bosatta i utlandet 241
13.2.1 Bakgrund och gällande rätt ... 241
13.2.2 Överväganden och förslag ... 243
13.3 Utländsk betalningsmottagares skatteregisternummer ... 245
13.3.1 Bakgrund och gällande rätt ... 245
13.3.2 OECD:s rekommendationer ... 245
13.3.3 Riksskatteverkets förslag ... 246

13.3.4 Övervägande och förslag 248

14 Besked om kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning m.m. 251
14.1 Bakgrund och gällande rätt 251
14.2 Övervägande och förslag 253
14.2.1 Allmänna utgångspunkter 253
14.2.2 Alternativa lösningar 254
14.3.2 Utformningen av beskedsinstitutet 255

15 Meddelande om kontrolluppgifter 257
15.1 Bakgrund 257
15.2 Övervägande och förslag 257

16 Administrativa sanktioner 261
16.1 Förseningsavgift 261
16.1.1 Bakgrund 261
16.1.2 Övervägande och förslag 262
16.1.3 Särskilt om anstånd 268
16.2 Skattetillägg 269
16.2.1 Gällande rätt 269
16.2.2 Övervägande och förslag 271

17 Förseningsavgift när kontrolluppgift inte har lämnats i föreskriven tid 279
17.1 Inledning 279
17.2 Förseningsavgift på andra områden 280
17.3 1993 års skattebrottsutredning 280
17.4 Några statistiska uppgifter 281
17.5 Övervägande och förslag 282

18 Skatteavdrag 287
18.1 Allmänt och gällande rätt 287
18.2 Övervägande 288

19 Förenkling av några beskattningsregler 291
19.1 Inledning 291
19.2 Avdrag för vissa kostnader i inkomstslaget tjänst 293
19.2.1 Bakgrund och gällande rätt 293
19.2.2 Statistik 295
19.2.3 Övervägande och förslag 295

19.3 Statlig fastighetsskatt 297
19.3.1 Bakgrund 297
19.3.2 Gällande rätt 298
19.3.3 Tidigare reformförslag 299
19.3.4 Överväganden och förslag 302
19.4 Förmögenhetsvärdering av personbilar m.m. ... 305
19.4.1 Inledning 305
19.4.2 Överväganden och förslag 306
19.5 Reseavdrag 308
19.5.1 Bakgrund och gällande rätt 308
19.5.2 Tidigare reformförslag 311
19.5.3 Möjliga reformvägar 314
19.5.4 Efter vilka huvudspår kan de nuvarande avdragsreglerna ändras 318

20 Ikraftträdande, offentliga åtaganden m.m. 323
20.1 Ikraftträdande 323
20.2 Offentliga åtaganden 324
20.2.1 Förslagens konsekvenser och genomförande 324
20.2.2 Deklarationsförfarandet 324
20.2.3 Gemensam deklarationsdag för alla skattskyldiga 326
20.2.4 Kontrolluppgiftsskyldigheten 327
20.2.5 Övrigt 328
20.2.6 Administrativa sanktioner 329
20.2.7 Sammanfattning 330
20.3 Jämställdhetspolitiska effekter 330

21 Paragrafnyckel 331

22 Författningskommentar 355
22.1 Lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter 355
22.2 Kommunalskattelagen (1928:370) 397
22.3 Kupongskattelagen (1970:624) 398
22.4 Aktiebolagslagen (1975:1385) 398
22.5 Skatteregisterlagen (1980:343) 399
22.6 Lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag 399
22.7 Lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt .. 399
22.8 Lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar .. 400

22.9 Taxeringslagen (1990:325) 400
22.10 Lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt 404
22.11 Skattebetalningslagen (1997:483) 404
22.12 Taxeringsförordningen (1990:1236) 405
22.13 Förordning med bemyndigande för Riksskatteverket att meddela vissa föreskrifter till lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt 406

Bilagor

Bilaga 1 Utredningens direktiv 407

Bilaga 2 Utredningens lagförslag i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27) 419

Bilaga 3 Utredningens författningskommentar i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27) 433

Bilaga 4 Utkast till förordning om självdeklaration och kontrolluppgifter 441

Bilaga 5 Särskilt yttrande 447

Bilaga 6 Tabell över blanketter som sänds ut till en fysisk person under deklarations- och taxeringsförfarandet 461

Sammanfattning

Lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter (LSK) innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet till ledning för taxeringen. Uppgifter till ledning för egen taxering lämnas i dag i form av förenklad eller särskild självdeklaration. Uppgifter till ledning för taxering av andra än uppgiftslämnaren själv och för registrering av preliminär skatt som har innehållits genom skatteavdrag lämnas i form av kontrolluppgift. Lagen innehåller även andra bestämmelser om viss uppgiftsskyldighet för närmare angivna fysiska och juridiska personer.

De bestämmelser som i dag finns i LSK har vuxit fram under hela 1900-talet och har ofta tillkommit i samband med ändringar i den materiella skattelagstiftningen. Den senaste översynen skedde i samband med att bestämmelserna om deklarations- och uppgiftsskyldighet år 1990 överfördes från taxeringslagen (1956:623) till LSK.

Utredningen har enligt direktiven flera huvuduppgifter varav två redan har redovisats i två delbetänkanden. I slutbetänkandet görs i första hand en systematisk översyn av reglerna om uppgiftsskyldighet i syfte att förenkla och effektivisera regelverket. Bl.a. föreslås ett förenklat deklarationsförfarande. Vidare görs en översyn av bestämmelserna om skattetillägg vid skönstaxering på grund av utebliven självdeklaration.

Utredningen har i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27) bl.a. lagt fram förslag om att skattemyndigheten för fysiska personer och dödsbon skall beräkna reavinst och reaförlust vid avyttring av marknadsnoterade aktier och realiserad värdeförändring vid avyttring av marknadsnoterade fordringar samt att uppgifterna skall förtryckas på deklarationsblanketten. Eftersom utredningens huvudsakliga uppgift är att göra en översyn av LSK, i vilken förslagen är avsedda att föras in i, har utredningen i detta slutbetänkande även sett över dessa bestämmelser i redaktionellt hänseende och arbetat in dem i den nya lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter (NLSK).

Utredningen föreslår i huvudsak följande.

Ett nytt deklarationsförfarande

Nya deklarationsblanketter

Alla fysiska personer och svenska dödsbon som är deklarationsskyldiga lämnar en allmän självdeklaration. Blanketten för den allmänna självdeklarationen förtrycks med alla kontrolluppgifter samt med de uppgifter som i övrigt är kända för skattemyndigheten och som är av betydelse för taxeringen eller taxeringsarbetet. Förtryckningen omfattar därmed alla kontrolluppgifter i inkomstslagen tjänst och kapital samt allmänna avdrag. Förtryckning sker av underlaget för statlig fastighetsskatt och i vissa fall även underlaget för statlig förmögenhetsskatt.

En och samma blankett används därmed av alla fysiska personer och svenska dödsbon. Denna blankett innehåller de förtryckta uppgifterna men finns också tillgänglig utan förtryckta uppgifter.

Fysisk person och svenskt dödsbo som redovisar inkomst av näringsverksamhet m.m. gör detta på bilaga till den allmänna självdeklarationen.

Den förtryckta blanketten sänds, som i dag, ut till alla som bedöms vara deklarationsskyldiga. Till denna fogas en kontrolluppgiftsspecifikation. Behörigheten att utforma specifikationen bör delegeras till Riksskatteverket. I vilken utsträckning förtryckning skall ske i de blanketter som Riksskatteverket i övrigt framställer bemyndigas verket att ta ställning till.

Värdepappersfonder och andra juridiska personer än svenska dödsbon, deklarerar genom att lämna en särskild självdeklaration.

Gemensam deklarationsdag

Det föreslås att den 2 maj taxeringsåret blir en gemensam deklarationsdag för alla deklarationsskyldiga, såväl fysiska som juridiska personer. Fysisk person som vistas utomlands annat än tillfälligt vid denna deklarationstidpunkt får dock lämna självdeklarationen senast den 31 maj taxeringsåret.

Undantag från skyldigheten att lämna självdeklaration

Fysisk person och svenskt dödsbo som endast har uppburit sådan inkomst av tjänst eller kapital som har förtryckts på blankett för all-

män självdeklaration är inte skyldig att deklarera om de förtryckta uppgifterna är korrekta samt han inte är deklarationsskyldig av annan anledning. Samma gäller om de uppgifter som har förtryckts till ledning för beräkning av den statliga fastighetsskatten är riktiga.

Stämmer inte en förtryckt uppgift, saknas någon uppgift eller är den skattskyldige deklarationsskyldig för annan inkomst än som anges ovan måste han därmed fylla i dessa uppgifter på blanketten och lämna in den.

Deklarationsskyldighet för förmögenhet

Den som har skattepliktiga förmögenhetstillgångar vilkas sammanlagda värde vid beskattningsårets utgång överstiger fribeloppet skall redovisa alla tillgångar och skulder i självdeklarationen.

Deklarationsskyldigheten kan fullgöras genom ombud

En självdeklaration kan undertecknas av ett ombud om fullmakt bifogas den inlämnade deklarationen. Skattemyndigheten kan medge undantag från skyldigheten att ge in fullmakt.

Orena revisionsberättelser

Skyldigheten att foga s.k. orena revisionsberättelser till deklarationen ersätts av en skyldighet för revisor att ge in sådan revisionsberättelse direkt till skattemyndigheten. Revisors anmärkningsskyldighet utvidgas till att även omfatta aktiebolag, företag som omfattas av lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag och ekonomiska föreningar om dessa har underlåtit att i rätt tid lämna deklaration för eller betala skatter och avgifter enligt lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

Byråanstånd

Kretsen av deklarationsskyldiga som kan omfattas av s.k. byråanstånd utvidgas.

Kontrolluppgifter

Kontrolluppgiftsskyldigheten inskränks i flertalet fall till att omfatta enbart utbetalningar m.m. till fysiska personer och dödsbon. Flertalet bestämmelser om näringsidkares skyldighet att lämna kontrolluppgifter avseende utbetalningar till andra näringsidkare slopas. Uppgiftsskyldighet rörande utbetalda medel från s.k. upphovsmannakonto införs.

Bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift o d. enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och skogskontolagen (1954:142) blir införlivade med bestämmelserna i NLSK.

Uppgiftsskyldigheten för utdelning från bl.a. s.k. kupongbolag och ekonomiska föreningar i form av s.k. särskilda uppgifter ersätts av en kontrolluppgiftsskyldighet. Uppgiftsskyldigheten beträffande innehav av finansiella instrument utvidgas.

Kontrolluppgiftsskyldighet införs för förmögenhetsvärde av bostadsrätt m.m. Kretsen av uppgiftsskyldiga för inkomst- och utgiftsränta respektive fordran och skuld utvidgas och uppgiftsskyldighet införs för vederlag vid återbetalning av lån i förtid.

Kontrolluppgiftsskyldigheten beträffande utdelning m.m. till delägare i samfälligheter begränsas.

Arbetsgivares uppgiftsskyldighet beträffande utgivna kostnadsersättningar i tjänsten förenklas. Arbetsgivarens uppgiftsskyldighet angående utbetalda ersättningar för egendom som arbetstagaren upplåtit till arbetsgivaren utvidgas.

Bestämmelserna om skyldighet för utländska företag att i vissa fall lämna förbindelser om att lämna kontrolluppgifter för i Sverige bosatta personer behålls i huvudsak oförändrade.

Uppgiftsskyldigheten vid förmedling av betalning till och från utlandet utvidgas till att omfatta förmedling som görs för juridisk persons räkning.

Kontrolluppgiftsskyldigheten för utbetalningar till personer bosatta i utlandet utvidgas och uppgiftslämnaren skall i sådana uppgifter även ange mottagarens utländska skatteregisternummer eller motsvarande.

Riksskatteverkets rätt att föreskriva att kontrolluppgifter skall lämnas för utbetalda ersättningar m.m. till utlandet upphävs.

Den som kan antas vara skyldig att lämna kontrolluppgift utan föregående föreläggande skall kunna begära förhandsbesked hos Riksskatteverket om uppgiftsskyldighetens räckvidd. Riksskatte-

verkets besked blir bindande för skattemyndigheten och kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol av sökanden.

Regeringen bemyndigas att föreskriva om undantag från skyldigheten att lämna kontrolluppgift i vissa fall.

Skattemyndighetens möjlighet att genom förelägganden förmå den som är uppgiftsskyldig att fullgöra sin uppgiftsskyldighet utvidgas.

Bestämmelserna om s.k. tredjemansföreläggande i LSK omarbetas och förtydligas. Utredningen föreslår att flertalet bestämmelser om föreläggande att lämna kontrolluppgifter upphävs.

Utredningen betonar vikten av att skattemyndigheten vid s.k. tredjemanskontroller väljer den för uppgiftslämnaren minst ingripande åtgärden vid uppgiftsinsamlandet. Utredningen föreslår vidare att uppgifter från vissa typer av föreläggande om att lämna kontrolluppgifter skall få tas in det centrala skatteregistret. Motsvarande föreslås för vissa uppgifter som inhämtas genom s.k. tredjemansrevision.

Förseningsavgift

Förseningavgift på kontrolluppgifter

Kontrolluppgift skall enligt nuvarande regler ha kommit in till skattemyndighet senast den 31 januari taxeringsåret. Utredningen föreslår ingen förändring härvidlag.

Anstånd att komma in med kontrolluppgift förslås, för den som av särskilda skäl är förhindrad att lämna uppgiften i föreskriven tid, kunna meddelas t.o.m. den 20 februari under taxeringsåret.

Det föreslås att förseningsavgift på kontrolluppgift införs. För den som inte kommer in med kontrolluppgift inom föreskriven tid utgår förseningavgift med 500 kr per försenad kontrolluppgift, efter påminnelse med 1 000 kr per kontrolluppgift, dock med högst 25 000 kr per uppgiftslämnare och år.

Förseningsavgift på självdeklarationer

Förseningsavgiften på självdeklarationer blir mer differentierad tidsmässigt och beloppets storlek görs beroende av vem den deklarationsskyldige är.

Aktiebolag och ekonomiska föreningar påförs en förseningsavgift med 3 000 kr om deklarationen inte kommer in den 2 maj eller den senare dag som anstånd kan ha getts till. Kommer deklarationen inte in senast en månad därefter utgår i stället en förseningsavgift med 9 000 kr. Har deklarationen inte kommit in inom ytterligare tre månader utgår förseningsavgiften i stället med 18 000 kr.

För andra deklarationsskyldiga utgår förseningsavgiften efter samma principer med 1 000 kr, 3 000 kr resp. 6 000 kr. Undantag görs för den fysiska person och det svenska dödsbo som skall deklarera endast inkomst av tjänst eller kapital eller om underlag för statlig fastighetsskatt skall fastställas. I de fallen skall förseningsavgift inte påföras även om deklarationen kommer in för sent.

Handelsbolag, rederi för registreringspliktig fartyg, stiftelse eller förening som inte lämnar uppgift enligt 4 kap. 1 och 2 §§ NLSK påförs förseningsavgift enligt det lägre alternativet.

Skattetillägg

Undanröjande av skattetillägg som har påförts på grund av utebliven självdeklaration

En deklarationsskyldig som har underlåtit att lämna en självdeklaration påförs i dag skattetillägg när skönstaxering sker om deklaration inte kommer in trots att föreläggande att deklarera har sänts ut. Det föreslås att sådant skattetillägg skall undanröjas om en deklaration kommer in senast den sista februari året efter det att skattetilläggsbeslutet fattades.

Skattetillägg vid rättelse av oriktig uppgift i självdeklaration avseende inkomstslagen tjänst och kapital

Det föreslås att skattetillägg påförs den som lämnar oriktig uppgift i sin självdeklaration i inkomstslagen tjänst och kapital även om det kommer in en kontrolluppgift med den rätta uppgiften. Det åligger därmed den deklarationsskyldige själv att rätta den uppgift som är felaktig i den förtryckta blanketten och att lämna korrekta uppgifter i övrigt till skattemyndigheten.

Skattetillägg för den som inte rättar uppgift som är felaktig eller som saknas i den förtryckta blanketten för allmän självdeklaration

Skattetillägg påförs den fysiska person och det svenska dödsbo som underlåter att lämna allmän självdeklaration trots att de förtryckta uppgifterna inte är riktiga eller fullständiga. Skattetillägg skall emellertid utgå endast på de uppgifter som saknas i den förtryckta blanketten för den allmänna självdeklarationen.

Övrigt

Utredning föreslår ändringar i reglerna om uttagande av statlig fastighetsskatt såvitt avser skattskyldighetens inträde vid överlåtelse.

Avdragsbegränsningen för s.k. övriga kostnader i inkomstslaget tjänst föreslås höjd till 3 000 kr, dvs. avdrag för kostnaderna medges endast till den del de överstiger 3 000 kr.

Utredningen förslår vidare att en schablonmässig värdering av personbilars förmögenhetsvärde införs.

Slutligen redovisar utredningen olika sätt att reformera avdragsreglerna för resor med bil mellan bostad och arbetsplats. I den delen lämnar utredningen dock inget förslag.

Författningsförslag

1 Förslag till lag (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag ges bestämmelser om skyldighet att lämna

1. uppgifter till ledning för egen taxering (självdeklaration),
2. uppgifter till ledning för taxering av delägare i handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg,
3. uppgifter för bedömning av vissa stiftelsers och föreningars skattskyldighet (särskild uppgift),
4. kontrolluppgifter till ledning för taxering av andra än uppgiftslämnaren själv, för registrering av skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt för beskattning enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
5. uppgifter till ledning för beskattning utomlands.

Lagen innehåller också bestämmelser med anknytning till ovan angivna uppgiftsskyldigheter.

Definitioner

2 § Termer och uttryck som används i denna lag har samma innebörd som i taxeringslagen (1990:324) och de lagar som anges i

1 kap. 1 § första stycket taxeringslagen samt i mervärdesskattelagen (1994:200) och skattebetalningslagen (1997:483).

Beslutande myndighet

3 § Beslut enligt denna lag fattas av den skattemyndighet som enligt 2 kap. 1–3 och 5 §§ skattebetalningslagen (1997:483) är behörig att fatta beslut beträffande den som beslutet rör om inte annat har särskilt föreskrivits i denna lag.

Föreläggande att lämna uppgift beträffande namngiven persons förhållanden får också meddelas av den skattemyndighet som enligt första stycket är behörig att fatta beslut avseende den person som uppgift skall lämnas om.

4 § Riksskatteverket har samma befogenhet som skattemyndighet att meddela föreläggande enligt denna lag.

2 kap. Skyldighet att lämna självdeklaration m.m.

Självdeklaration

1 § Självdeklaration skall lämnas på blankett enligt fastställt formulär för allmän självdeklaration eller särskild självdeklaration. Allmän självdeklaration skall lämnas av fysisk person och svenskt dödsbo. Särskild självdeklaration skall lämnas av annan juridisk person än svenskt dödsbo och för värdepappersfond.

Efter särskilt medgivande av Riksskatteverket eller skattemyndighet som Riksskatteverket bestämmer får självdeklaration lämnas i form av ett elektroniskt dokument. Med ett elektroniskt dokument avses i denna lag en upptagning som har gjorts med hjälp av automatisk databehandling och vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande.

2 § Självdeklaration skall, om inte annat anges i andra stycket, senast den 2 maj under taxeringsåret lämnas till skattemyndigheten eller till mottagningsställe som har godkänts av skattemyndigheten.

Fysisk person som annat än tillfälligt vistas utomlands vid deklarationstidpunkten skall lämna självdeklaration senast den 31 maj under taxeringsåret.

3 § Skattemyndigheten skall, före den 15 april under taxeringsåret, till den som skall lämna en allmän självdeklaration sända en blankett för allmän självdeklaration som är förtryckt med uppgifter baserade på innehållet i inkomna kontrolluppgifter och övriga av myndigheten kända uppgifter.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer beslutar vilka av de uppgifter som avses i 3 kap. 1 § som skall förtryckas på deklarationsblanketten.

Skyldighet för fysisk person och svenskt dödsbo att lämna allmän självdeklaration

4 § Fysisk person skall, om inte annat anges i 7 eller 8 §, lämna allmän självdeklaration

1. om bruttointäkterna av tjänst och av näringsverksamhet under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 24 procent av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för året före taxeringsåret, dock att i fråga om sådan intäkt av tjänst som avses i 32 § 1 mom. första stycket h eller i kommunalskattelagen (1928:370) och av passiv näringsverksamhet deklarationsskyldighet föreligger om bruttointäkten under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

2. om den skattskyldige har haft annan intäkt av kapital än sådan ränta och utdelning från vilken skatteavdrag skall göras enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483), och bruttointäkten har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret,

3. om hans skattepliktiga tillgångar enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt vid beskattningsårets utgång har haft ett sammanlagt värde som överstiger 900 000 kronor,

4. om den skattskyldige inte har varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret och skattepliktig bruttointäkt har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

5. om underlag för avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader skall fastställas för den skattskyldige, eller

6. om underlag för statlig fastighetsskatt skall fastställas för den skattskyldige.

5 § Skall sambeskattning av makar eller föräldrar och barn ske enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas

sammanlagda förmögenhet och föräldrarnas deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till deras och hemmavarande, underåriga barns sammanlagda förmögenhet.

6 § Svenskt dödsbo skall, om inte annat anges i 7 eller 8 §, lämna självdeklaration,

1. om dess bruttointäkter av kapital, med undantag för sådana intäkter från vilka skatteavdrag skall göras enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483), och av andra inkomstslag har uppgått till sammanlagt minst 100 kronor under beskattningsåret,
2. om dess skattepliktiga tillgångar enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt vid beskattningsårets utgång har haft ett sammanlagt värde som överstiger 900 000 kronor,
3. om underlag för avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader skall fastställas för dödsboet, eller
4. om underlag för statlig fastighetsskatt skall fastställas för dödsboet.

Undantag från skyldighet att lämna allmän självdeklaration

7 § Fysisk person är inte deklarationsskyldig enligt 4 § första stycket 1 om han under beskattningsåret inte har haft inkomst av aktiv näringsverksamhet och den inkomst av tjänst som han har haft endast består av folkpension och pensionstillskott enligt 2 och 2 b §§ lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som har medfört avräkning av sådant pensionstillskott och inkomsten inte har överstigit de belopp som framgår av andra stycket.

För undantag från deklarationsskyldigheten enligt första stycket gäller att pensionen för gift skattskyldig har uppgått till högst 134 procent och för annan skattskyldig till högst 151,5 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring minskat med belopp som anges i tredje stycket nämnda bestämmelse. Gränsen 151,5 procent av sistnämnda belopp gäller också för gift skattskyldig som under någon del av året har erhållit folkpension som ogift.

Vid bedömningen av deklarationsskyldigheten enligt denna paragraf räknas barnpension och vårdbidrag inte som folkpension.

Vad som i första–tredje styckena sägs om fysisk person gäller i tillämpliga delar också för svenskt dödsbo.

8 § Fysisk person är undantagen från skyldighet att lämna självdeklaration om de uppgifter som har förtryckts på den till honom utsända allmänna självdeklarationen är korrekta. Undantaget gäller dock inte om han är

1. deklarationsskyldig enligt 4 § 1 eller 2 för andra intäkter än för dem som har förtryckts,
2. deklarationsskyldig enligt 4 § 3–5, eller
3. uppgiftsskyldig enligt 3 kap. 9 eller 10 §.

Vad som i första stycket sägs om fysisk person gäller i tillämpliga delar också för svenskt dödsbo.

Skyldighet för annan juridisk person än svenskt dödsbo och för värdepappersfond att lämna särskild självdeklaration

9 § Särskild självdeklaration skall lämnas

1. av aktiebolag, ekonomisk förening och sådan familjestiftelse som avses i 8 § tredje stycket lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
2. av ideell förening, som avses i 7 § 5 mom. första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, om dess bruttointäkter under beskattningsåret har överstigit grundavdraget enligt 8 § andra stycket nämnda lag,
3. av annan juridisk person än som avses i 1 och 2 med undantag för svenskt dödsbo, om bruttointäkten under beskattningsåret har uppgått till minst 100 kronor,
4. för värdepappersfond,
5. av annan juridisk person än svenskt dödsbo, vars skattepliktiga tillgångar enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång har haft ett sammanlagt värde som,

a) i fråga om familjestiftelse överstiger 900 000 kronor, eller

b) i fråga om annan juridisk person än svenskt dödsbo överstiger 25 000 kronor,

6. av annan juridisk person än svenskt dödsbo för vilken underlag för statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader skall fastställas.

Inkomst eller förmögenhet som är undantagen från beskattning i Sverige

10 § Vid bedömning av deklarationsskyldighet som enligt detta kapitel är beroende av att inkomst eller förmögenhet har uppgått till visst belopp skall hänsyn inte tas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken skattskyldighet inte föreligger enligt kommunalskattelagen (1928:370), lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt eller lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt. Det förhållandet att inkomst eller förmögenhet enligt dubbelbeskattningsavtal skall helt eller delvis undantas från beskattning i Sverige föranleder däremot inte att hänsyn inte skall tas till inkomsten eller förmögenheten vid bedömning av deklarationsskyldigheten.

3 kap. Självdeklarationens innehåll

Gemensamma bestämmelser om självdeklaration

1 § En självdeklaration skall innehålla

1. nödvändiga identifikationsuppgifter
2. uppgifter om de intäkter och avdrag som är att hänföra till respektive inkomstslag,
3. uppgifter om de allmänna avdrag som den skattskyldige yrkar vid taxeringen,
4. de uppgifter som behövs för att besluta om mervärdesskatt om den skattskyldige enligt 10 kap. 31 § skattebetalningslagen (1997:483) skall redovisa mervärdesskatt i sin självdeklaration,
5. uppgifter om den skattskyldiges tillgångar och skulder vid beskattningsårets utgång under förutsättning att värdet av de tillgångar, som är skattepliktiga enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt och som tillhör honom och, i förekommande fall, dem med vilka han skall sambeskattas, tillsammans överstiger fribeloppet enligt 19 § nämnda lag,
6. de uppgifter som behövs för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, särskild löneskatt enligt lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader eller expansionsmedelsskatt enligt lagen (1993:1537) om expansionsmedel,

7. de övriga uppgifter som behövs för att fatta riktiga taxerings- och beskattningsbeslut.

Skall den skattskyldige enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt sambeskattas med hemmavarande underårigt barn som inte skall lämna egen självdeklaration, skall den skattskyldige även deklarera barnets tillgångar och skulder. I fall som avses i 7 § nämnda lag skall uppgifter lämnas endast i den utsträckning som skattskyldighet för förmögenhet föreligger.

Ändringar och tillägg i allmän självdeklaration

2 § Är en uppgift på den förtryckta blanketten för allmän självdeklaration felaktig eller saknas någon uppgift skall den skattskyldige göra den ändring eller det tillägg som behövs och lämna deklarationen till skattemyndigheten.

Uppgift för beräkning av socialavgifter i form av egenavgifter

3 § Har en överenskommelse enligt 3 kap. 2 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring träffats om att en viss ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person skall hänföras till inkomst av annat förvärvsarbete, skall den som får ersättningen uppge detta i sin självdeklaration.

Särskild bestämmelse om inkomst av tjänst

4 § I självdeklaration behöver uppgift inte lämnas om kostnadsersättning som avses i 5 kap. 4 § andra meningen.

Särskild bestämmelse om inkomst av kapital

5 § En skattskyldig som yrkar avdrag för skuldränta vid beräkning av inkomst av kapital skall, om kontrolluppgift inte har lämnats enligt 6 kap. 5 §, i självdeklarationen lämna uppgift om skuldbeloppet och de uppgifter som behövs för att långivaren skall kunna identifieras.

Särskilda bestämmelser om inkomst av näringsverksamhet

6 § Den som har inkomst av näringsverksamhet skall för varje förvärvskälla lämna de uppgifter som behövs för den egna eller, i fall som avses i 4 kap. 1 §, delägarens taxering. Uppgifter skall vidare lämnas om arten och omfattningen av verksamheten.

Följande skattskyldiga skall ge in sin årsredovisning till skattemyndigheten:

1. företag som omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,

2. företag som omfattas av årsredovisningslagen (1995:1554) där antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal har uppgått till mer än tio eller tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för de senaste två räkenskapsåren har uppgått till mer än 24 miljoner kronor.

Juridisk person som omfattas av 2 § 6 a mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall lämna uppgift om styrelsens förslag till utdelning eller, när sådant föreligger, den juridiska personens beslut om utdelning eller annat förfogande över uppkommen vinst.

7 § Dotterföretag som redovisar inkomst av näringsverksamhet skall i självdeklarationen lämna uppgift om moderföretagets identifikationsuppgifter, aktie- eller andelsinnehav och innehavets röstvärde samt, om moderföretaget i sin tur är ett dotterföretag, identifikationsuppgifter för hela koncernens gemensamma moderföretag. Ägaruppgifterna skall avse förhållandena vid utgången av det senast avslutade beskattningsåret.

Särskilda bestämmelser för fåmansföretag och företagsledare m.fl. i fåmansföretag m.m.

8 § Fåmansföretag och företag, som enligt 3 § 12 a mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag, skall i självdeklarationen lämna uppgifter om

1. delägares och denne närstående persons identifikationsuppgifter, samt

2. i förekommande fall, aktie- eller andelsinnehav, och när olika röstvärden för innehavet finns, uppgift om dessa.

Uppgifter enligt första stycket behöver inte lämnas för närstående person om denne inte har uppburit ersättning från, träffat avtal med eller ingått annan rättshandling med företaget.

9 § Företagsledare i företag som avses i 8 § första stycket och fåmansägt handelsbolag samt delägare i företaget och närstående till företagsledare eller delägare skall i självdeklarationen lämna de uppgifter som behövs för att tillämpa bestämmelser som rör beräkningen av den uppgiftsskyldiges inkomst från företaget och bestämmelserna i 3 § 12 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Därvid skall uppgifter lämnas om hans arbetsuppgifter i företaget, om vad han har tillskjutit eller har uppburit från företaget i form av pengar, varor eller annat, om utgifter för hans privata kostnader som företaget har betalat samt om avtal eller annan rättshandling mellan honom och företaget.

Skyldighet att lämna de uppgifter som behövs för att tillämpa reglerna i 3 § 12 mom. lagen om statlig inkomstskatt gäller i fem beskattningsår efter det att företaget har upphört att vara ett företag som avses i 8 § första stycket.

10 § Har ett företag som avses i 8 § första stycket, en delägare i ett fåmansägt handelsbolag eller en näringsidkare som är fysisk person gjort avdrag vid inkomstbeskattningen för något av följande slag av ersättningar vilka har tillgodoförts mottagare i utlandet, skall i självdeklarationen lämnas uppgift om ersättningarnas sammanlagda belopp för varje land. Skyldigheten gäller ersättning som avser

1. ränta, med undantag för dröjsmålsränta,
2. royalty eller annan ersättning för upphovsrätt eller någon annan liknande rättighet såsom rätt till patent, varumärke, mönster samt litterärt och konstnärligt verk.

11 § Fåmansföretag skall lämna förteckning som avses i 12 kap. 9 § aktiebolagslagen (1975:1385) och förteckning över utbetald rörlig ränta till personer som avses i 2 § 9 mom. sjätte stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

4 kap. Särskilda bestämmelser för handelsbolag m.fl.

Uppgiftsskyldighet för handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg

1 § Handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg skall till ledning för delägares taxering lämna

1. de uppgifter som avses i 3 kap. 6 § första stycket,
2. uppgift om annan inkomst än som avses i 1 som delägaren har erhållit av uppgiftslämnaren,
3. uppgift för varje delägare om hans andel av bolagets eller rederiets inkomst av varje inkomstslag och förvärvskälla,
4. uppgift om värdet av delägarnas andel eller lott i bolaget eller rederiet,
5. delägares andel av avdrag från arbetsgivaravgift enligt 2 kap. 5 a § lagen (1981:691) om socialavgifter.

Uppgifterna skall lämnas i den ordning och på det sätt som föreskrivs beträffande självdeklaration i 2 kap. 1 och 2 §§.

Särskild uppgiftsskyldighet för vissa stiftelser och föreningar

2 § Stiftelse eller förening som yrkar att bli frikallad från skattskyldighet för inkomst eller förmögenhet skall lämna särskild uppgift om

1. inkomster och utgifter under det räkenskapsår som har avslutats närmast före taxeringsåret,
2. tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut,
3. övriga omständigheter som är av betydelse för bedömande av frågan om frikallelse från skattskyldighet.

Särskild uppgift skall lämnas i den ordning och på det sätt som föreskrivs beträffande självdeklaration i 2 kap. 1 och 2 §§.

5 kap. Kontrolluppgift om intäkt av tjänst m.m.

1 § Kontrolluppgift skall lämnas om utgiven ersättning och förmån samt om annat utbetalt belopp som är att hänföra till intäkt av tjänst. Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person eller dödsbo av den som har betalat ut beloppet eller har gett ut förmånen.

I fråga om rabatt, bonus eller annan förmån, som ges ut på grund av kundtrohet och utgör skattepliktig intäkt av tjänst för mottagaren

därför att annan än mottagaren har stått för de kostnader som ligger till grund för förmånen, skall den som stått för kostnaden lämna kontrolluppgiften.

I kontrolluppgiften skall redovisas belopp som har betalats ut eller värdet av den ersättning eller förmån som har getts ut. Med utbetalt belopp likställs

1. belopp som utgör intäkt av tjänst enligt 32 § 1 mom. j kommunalskattelagen (1928:370),

2. kapital hänförligt till sådan persons försäkring som överlåts eller överförs på det sätt som avses i punkt 1 första stycket av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen,

3. belopp som utgör intäkt av tjänst och som enligt bestämmelse i kommunalskattelagen eller annan lag skall anses som utbetalt.

I kontrolluppgiften skall anges om den uppgiftsskyldige skall betala arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter för det belopp som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

2 § Kontrolluppgift om ersättning som arbetsgivare har gett ut till anställd för att denne upplåtit privatbostadsfastighet eller annan egendom till arbetsgivaren, skall lämnas av arbetsgivaren.

3 § Kontrolluppgift enligt 1 eller 2 § behöver inte lämnas beträffande

1. ersättning eller förmån för tillfälligt arbete som fysisk person eller dödsbo har gett ut om

a) ersättningen eller förmånen inte utgör kostnad i näringsverksamhet,

b) skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:473) inte har gjorts samt

c) det som mottagaren har fått sammanlagt haft ett lägre värde än 1 000 kronor för hela kalenderåret,

2. utbetalt belopp eller förmån i annat fall än som avses i 1, om det som mottagaren har fått sammanlagt haft ett lägre värde än 100 kronor för hela kalenderåret och skatteavdrag enligt skattebetalningslagen inte har gjorts,

3. ersättning m.m. som enligt 3 kap. 9 § första stycket skall redovisas i självdeklaration.

4 § Har ersättning getts ut för kostnader i arbetet skall i kontrolluppgift redovisas värdet av utgiven ersättning, om den uppgiftsskyldige enligt 8 kap. 19 och 20 §§ skattebetalningslagen (1997:483) är skyldig att göra skatteavdrag från ersättningen. Om den uppgifts-

skyldige inte är skyldig att göra skatteavdrag från ersättningen är det tillräckligt att det i kontrolluppgiften anges att sådan kostnadsersättning har utgetts.

5 § Värdet av ersättning eller förmån som har utgått i annat än pengar skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i kommunalskattelagen (1923:370). Vid beräkning av värde av bilförmån och kostförmån får bestämmelserna i punkt 4 andra eller tredje styckena av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen tillämpas endast i enlighet med beslut av skattemyndigheten med stöd av 9 kap. 2 § andra stycket skattebetalningslagen (1997:489). Värdet av annan bostadsförmån här i landet än förmån av semesterbostad skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. 15 och 16 §§ skattebetalningslagen.

6 kap. Kontrolluppgift om avkastning på kapital m.m.

Inkomstränta och fordran m.m.

1 § Kontrolluppgift om inkomstränta och fordran skall lämnas av den som har gottskrivit eller betalat ut ränta till den som är fysisk person eller dödsbo.

Uppgiftsskyldig enligt första stycket är

1. annan juridisk person än dödsbo
2. fysisk person, om utbetald eller gottskriven ränta utgör omkostnad i en av denne bedriven näringsverksamhet.

I kontrolluppgiften skall redovisas utbetald eller gottskriven ränta samt fordringsbeloppets storlek vid kalenderårets utgång.

Kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del av utbetalat belopp som utgör ränta skall det sammanlagda utbetalda beloppet redovisas i kontrolluppgiften.

2 § Kontrolluppgift om inkomstränta och fordran enligt 1 § behöver inte lämnas,

1. om utbetald eller gottskriven ränta på ett konto, för vilket inte finns personnummer och som har öppnats före den 1 januari 1985, understiger 100 kronor under kalenderåret eller, om kontot innehas av mer än en person, räntan för var en av personerna understiger 100 kronor,
2. om den sammanlagda räntan i annat fall som än som avses i 1 understiger 100 kronor under kalenderåret.

3 § Även om någon ränta inte har betalats ut eller har gottskrivits skall kontrolluppgift om fordran lämnas av

1. den som för avstämningsregister enligt aktiekontolagen (1989:927) i vilket fordringen är registrerad samt förvaltare som i sådan egenskap är införd i sådant register,
2. värdepappersinstitut, såvitt avser innehav i depå eller på konto som inte avses i 1,
3. den som i annat fall än som avses 1 och 2 för register eller på annat sätt har antecknat den som är innehavare av en fordran.

4 § Kontrolluppgift om statligt räntebidrag för bostadsändamål och eftergiven återbetalningsskyldighet av sådant bidrag skall lämnas av Boverket. Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Utgiftsränta och skuld m.m.

5 § Kontrolluppgift om utgiftsränta och skuld skall lämnas av den till vilken gäldenär som är fysisk person eller dödsbo har erlagt ränta under kalenderåret.

Uppgiftsskyldig enligt första stycket är

1. annan juridisk person än dödsbo
2. fysisk person, om räntan utgör intäkt i en av denne bedriven näringsverksamhet.

Kontrolluppgift om skuld skall lämnas även om någon ränta inte har erlagts. Har erlagd ränta till någon del erlagts i förskott, skall i kontrolluppgiften endast redovisas den del av räntan som belöper på tid till och med den 31 januari taxeringsåret.

6 § Kontrolluppgift om tomträttsavgäld skall av den som har upplåtit tomträtt lämnas för fysisk person och dödsbo.

Räntekompensation m.m.

7 § Vad som sägs om ränta i detta kapitel gäller även för

1. räntekompensation som enligt 3 § 6 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall beskattas som ränteintäkt eller dras av som ränteutgift under beskattningsåret,
2. vederlag vid återbetalning av lån i förtid.

Utdelning och innehav av värdepapper m.m.

8 § Kontrolluppgift om utdelning och innehav skall lämnas av

1. den som har betalat ut utdelning
   a) på aktie i svenskt aktiebolag,
   b) på andel i svensk ekonomisk förening,
   c) på andel i svensk eller utländsk värdepappersfond, eller
   d) från utländsk juridisk person,
2. värdepappersinstitut eller annan hos vilken finansiellt instrument förvaras i depå eller på konto.

Kontrolluppgift om utdelning skall lämnas för fysisk person och dödsbo som för egen del får lyfta utdelningen vid utdelningstillfället.

Har utdelning utbetalats i form av marknadsnoterad aktie eller i form av rätt att förvärva sådan aktie skall detta samt tidpunkten för utdelningen redovisas i kontrolluppgiften. Sådan kontrolluppgift skall lämnas senast två månader efter utdelningen.

Kontrolluppgift om innehav skall lämnas för fysisk person eller dödsbo som har varit antecknad som innehavare av tillgången vid kalenderårets utgång. Beträffande marknadsnoterat finansiellt instrument som avses i första stycket skall kontrolluppgift om innehav lämnas även om någon utdelning inte betalats ut under kalenderåret. Värdet av innehav av utländskt fondpapper eller annat utländskt finansiellt instrument som avses i denna paragraf skall om det är känt för den uppgiftsskyldige anges i kontrolluppgiften.

9 § Den som är uppgiftsskyldig enligt 8 § första stycket 2 skall för fysisk person och dödsbo som har varit antecknad som innehavare av depå eller konto för marknadsnoterad option, termin eller liknade slag av avtal lämna kontrolluppgift om förpliktelse som föreligger vid årets utgång på grund av sådant avtal.

7 kap. Kontrolluppgift om kapitalvinster m.m.

Andel i värdepappersfond

1 § Kontrolluppgift om skattepliktig realisationsvinst eller avdragsgill realisationsförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond skall lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder eller av annan som med tillstånd enligt 3 § nämnda lag bedriver sådan verksamhet som där avses.

Saknas uppgift om ersättning vid avyttring, får vid uppgiftslämnandet i stället användas andelens marknadsvärde på avyttringsdagen eller, om den inte är känd för uppgiftslämnaren, dagen då avyttringen registrerades.

Saknas uppgift om anskaffningsvärde skall den uppgiftsskyldige i kontrolluppgift redovisa storleken av vederlaget vid avyttringen efter avdrag för avyttringskostnader.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

1 a § Kontrolluppgift om avyttring av finansiellt instrument i annat fall än som avses i 1 § skall lämnas av den som är skyldig att upprätta avräkningsnota vid byte eller försäljning eller som vid inlösen utbetalat likviden.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

I kontrolluppgiften skall redovisas den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader.

Derivatinstrument

2 § Kontrolluppgift om realisationsvinst eller realisationsförlust skall lämnas

1. vid innehavarens avslutning av ett optionsavtal genom kvittning, kontantavräkning eller förfall,
2. när utfärdaren av en option med en löptid av högst ett år frigörs från sina åtaganden genom kvittning, kontantavräkning eller förfall,
3. när en option med längre löptid än ett år avslutas genom kvittning samma år som den utfärdats,
4. vid avslut av en termin genom kontantavräkning.

Kontrolluppgift enligt denna paragraf skall också lämnas vid avslutning av avtal beträffande instrument liknande de slag som anges i första stycket 1 och 3–4.

Kontrolluppgift skall lämnas av det värdepappersinstitut hos vilket instrumentet kontoförs eller det värdepappersinstitut som har medverkat vid avslutningen av avtal som avses i andra stycket.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo senast två månader efter det att avtalet har avslutats.

3 § Vid utfärdande av en option eller en förpliktelse av liknande slag skall, om avslut inte sker samma år som utfärdandet, kontrolluppgift

lämnas om den premie utfärdaren har erhållit vid ingåendet av förpliktelsen samt, i de fall förpliktelsen avslutas genom kvittning eller kontantavräkning, det vederlag som utfärdaren har erlagt för upphörandet av förpliktelsen.

Kontrolluppgift skall lämnas av det värdepappersinstitut hos vilket optionen kontoförs respektive det värdepappersinstitut som har medverkat vid ingåendet av en förpliktelse av liknande slag.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

4 § I de fall option som avses i 2 och 3 §§ avslutas genom lösen eller termin som avses i 2 § avslutas genom leverans, skall kontrolluppgift lämnas enligt 5 §.

Annat marknadsnoterat finansiellt instrument än derivatinstrument

5 § Kontrolluppgift om förvärv och avyttring av marknadsnoterat finansiellt instrument i annat fall än som avses 1–3 §§ skall lämnas

1. av den som är skyldig att upprätta avräkningsnota vid förvärvet respektive avyttringen av instrumentet,
2. av kreditmarknadsföretag,
3. vid lån av sådant instrument i samband med blankningsaffär.

Vid avyttring genom inlösen skall kontrolluppgift om avyttring lämnas av den som betalar ut inlösenbeloppet. Vid central försäljning skall kontrolluppgift lämnas av den som för det avstämningsregister enligt aktiekontolagen (1989:827) i vilket instrumentet är registrerat eller av förvaltaren. Vid överföring från värdepapperskonto skall kontrolluppgift lämnas av den som på uppdrag av skattskyldig gör överföringen.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

I kontrolluppgiften skall redovisas överenskommen ersättning eller erlagd eller erhållen premie. Vid förvärv skall ersättningen eller premien redovisas inklusive inköpsprovision och liknande kostnader. Vid avyttring skall ersättningen eller premien redovisas efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader.

Kontrolluppgift skall lämnas senast två månader efter det att förvärvet respektive överlåtelsen eller överföringen har ägt rum.

6 § Vid nyemission eller fondemission i svenskt aktiebolag eller motsvarande utländskt bolag skall, om aktien är marknadsnoterad, kontrolluppgift lämnas om aktieägarens företrädesrätt att delta i

emissionen och, vid fondemission, ny aktie som överförs till aktieägaren. Detsamma gäller om aktiekapitalet delas upp på flera aktier än tidigare.

Kontrolluppgift skall lämnas av den som för det avstämningsregister enligt aktiekontolagen (1989:827) i vilket instrumentet är registrerat eller av förvaltaren.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo senast två månader efter det att förvärvet ägt rum.

Annat icke marknadsnoterat finansiellt instrument än derivat

7 § Kontrolluppgift om avyttring av finansiellt instrument som inte är marknadsnoterat skall i annat fall än som avses 2 och 3 §§ lämnas av den som är skyldig att upprätta avräkningsnota vid försäljning och byte av instrumentet eller som vid inlösen har utbetalat likviden.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

I kontrolluppgiften skall redovisas den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader.

Kontrolluppgift skall lämnas senast två månader efter det att avyttringen ägt rum.

Bostadsrätt m.m.

8 § Juridisk person som anges i 2 § 7 mom. första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall lämna kontrolluppgift om avyttring av bostadsrätt eller andel i förening eller bolag.

I kontrolluppgiften skall redovisas köpeskillingens storlek vid överlåtarens förvärv respektive vid dennes avyttring.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

8 kap. Skyldighet att lämna kontrolluppgift i andra fall

Kontrolluppgift om avgift för pensionsförsäkring m.m.

1§ Försäkringsföretag, understödsförening och pensionssparinstitut skall lämna kontrolluppgift om betald avgift för pensionsförsäkring respektive inbetalning på pensionssparkonto.

Kontrolluppgift skall lämnas för försäkringstagare om avdrag för erlagd avgift kan medges enligt punkt 6 första stycket av anvisningarna till 46 § kommunalskattelagen (1928:370) respektive för den som gjort inbetalning på pensionssparkonto om avdrag för inbetalningen kan medges enligt punkt 7 av anvisningarna till nämnda paragraf.

Kontrolluppgift om utdelning m.m. till delägare i samfällighet

2 § Juridisk person som förvaltar samfällighet skall för sådan samfällighet som anges i 6 § 1 mom. första stycket b lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt lämna kontrolluppgift om utbetald utdelning till delägare.

För annan samfällighet än som avses i första stycket skall, om delägande fastighet är privatbostadsfastighet, kontrolluppgift lämnas beträffande delägarens andel av samfällighetens ränteintäkter och räntekostnader.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgift om livförsäkring

3 § Försäkringsföretag och understödsförening skall lämna kontrolluppgift om värdet av sådan livförsäkring som är skattepliktig enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt eller som avses i 2 § första stycket 7 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som är skattskyldig för försäkringen.

Kontrolluppgift om förmögenhetsvärde av bostadsrätt m.m.

4 § Juridisk person som anges i 2 § 7 mom. första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall för fysisk person och dödsbo lämna kontrolluppgift om värdet av medlems eller delägares andel i föreningens eller bolagets förmögenhet vid kalenderårets utgång.

Kontrolluppgift om betalning till näringsidkare

5 § Kontrolluppgift skall lämnas om utgiven ersättning m.m. till näringsidkare, om fråga är om

1. ersättning eller förmån som har utgetts för arbete utfört av näringsidkare, som antingen saknar F-skattsedel eller som innehar F-skattsedel med villkor att den endast får åberopas i näringsverksamhet men inte skriftligen har åberopat F-skattsedeln, om det som mottagaren sammanlagt har fått från uppgiftslämnaren under kalenderåret haft ett högre värde än 1 000 kronor,
2. sjukpenning, eller
3. utbetalt eller eftergivet näringsbidrag.

Kontrolluppgift skall lämnas av den som har betalat ut beloppet, eller i fall som avses i första stycket 3, har eftergett beloppet.

6 § Kontrolluppgift skall lämnas av den som har betalat ut medel från särskilt konto enligt skogskontolagen (1954:142) eller enligt lagen (1979:611) om upphovsmannakonto.

Om kontoförande bank får kännedom om sådant avtal som avses i 9 § skogskontolagen eller i 11 § lagen om upphovsmannakonto skall kontrolluppgift lämnas om det förhållandet.

9 kap. Om förbindelse att lämna kontrolluppgift m.m.

Förbindelse att lämna kontrolluppgift

1 § Utländskt företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse om att lämna kontrolluppgift i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

2 § Fysisk person som är bosatt i Sverige eller som flyttar in för att bosätta sig här och öppnar eller har öppnat ett inlåningskonto i utlandet, skall till Riksskatteverket ge in en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att lämna kontrolluppgift om ränta och fordran avseende kontot. Vad som sägs om fysisk person gäller också för svenskt dödsbo.

Förbindelse enligt första stycket behöver inte lämnas om personens sammanlagda behållning på ett eller flera konton utomlands inte överstiger ett värde som motsvarar 50 000 kronor.

3 § Fysisk person som är bosatt i Sverige och för vilken fondpapper eller annat finansiellt instrument förvaras i depå eller kontoförs i utlandet skall till Riksskatteverket ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institutet som för depån eller kontot att lämna kontrolluppgift enligt denna lag. Vad som sägs om fysisk person gäller också för svenskt dödsbo.

Medgivande till insyn

4 § Den som har att ge in förbindelse enligt 2 och 3 §§ skall till Riksskatteverket även ge in ett skriftligt medgivande till inhämtande av kontrolluppgifter samt till insyn i depån eller på kontot.

10 kap. Uppgiftsskyldighet m.m. vid utlandstransaktioner

Uppgift om betalning till eller från utlandet

1 § Den som för juridisk eller fysisk person direkt eller indirekt har förmedlat betalning till eller från utlandet skall lämna kontrolluppgift om det belopp som har förmedlats. Uppgiften skall avse varje betalning som överstiger 75 000 kronor, samt mindre betalningar, om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 75 000 kronor.

I kontrolluppgiften skall anges vad betalningen avser, det land till vilket betalningen verkställts eller från vilket den tas emot samt, vid betalning till utlandet, betalningsmottagarens namn.

Kontrolluppgift för person bosatt i utlandet

2 § Skyldigheten att lämna kontrolluppgift enligt 5 kap. 1 § och 6 kap. 1 § omfattar även uppgift för fysisk person som är bosatt i utlandet. I sådan uppgift skall anges mottagarens utländska skatteregisternummer eller motsvarande.

Uppgift om förmedling av utländsk försäkring

3 § Förmedlar någon i Sverige utländsk försäkring som avses i 8 kap. 3 § skall denne för försäkringsavtal som har förmedlats under kalenderåret till Riksskatteverket lämna sådana uppgifter att försäkringsgivaren och försäkringstagaren kan identifieras.

11 kap. Gemensamma bestämmelser om kontrolluppgifter m.m.

Allmänna bestämmelser

1 § Kontrolluppgift skall om inte annat har särskilt föreskrivits i denna lag lämnas för kalenderår senast den 31 januari närmast följande kalenderår.

2 § Kontrolluppgift skall lämnas till den skattemyndighet hos vilken den uppgiftsskyldige är registrerad som arbetsgivare om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Kontrolluppgift enligt 7 kap. 8 § och 8 kap. 4 § skall lämnas till skattemyndigheten i det län där föreningens eller bolagets fastighet är belägen.

Utländsk person som enligt 9 kap. har förbundit sig att lämna kontrolluppgift skall lämna sådan kontrolluppgift till Riksskatteverket. Kontrolluppgift som avses i 10 kap. 1 § skall lämnas till Riksskatteverket.

3 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får besluta att kontrolluppgift skall lämnas till annan myndighet än den som anges i 2 §.

4 § Om det inte av 2 § eller beslut enligt 3 § framgår till vilken myndighet kontrolluppgiften skall lämnas, skall den lämnas till den skattemyndighet som är behörig att fatta beslut rörande den uppgiftsskyldige enligt 2 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen (1997:483).

5 § Kontrolluppgift skall lämnas på medium för automatisk databehandling eller på blankett enligt fastställt formulär.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer beslutar i vilken utsträckning det till kontrolluppgift skall fogas ett samman-

drag av de kontrolluppgifter den uppgiftsskyldige är skyldig att lämna.

Kontrolluppgifts innehåll

6 § En kontrolluppgift skall, utöver vad som följer av bestämmelserna i 5–10 kap., innehålla

1. identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och den för vilken kontrolluppgift lämnas,
2. de uppgifter som behövs för att slag och sort av det skattepliktiga respektive avdragsgilla beloppet, den skattepliktiga förmånen eller den skattepliktiga tillgången respektive den avdragsgilla förpliktelsen skall kunna bedömas,
3. uppgift om avdragen skatt enligt skattebetalningslagen (1997:483) eller innehållen avräkningsbar utländsk källskatt.

Vad som sägs i första stycket gäller också i tillämpliga delar för sammandrag av kontrolluppgifter.

7 § Om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige, skall i kontrolluppgift,

1. när ett konto innehas av mer än en person, inkomsträntan och fordringen fördelas lika mellan innehavarna,
2. när fler än en person är betalningsansvariga för en skuld, utgiftsräntan och skulden fördelas lika mellan gäldenärerna, och
3. när en tomträtt innehas gemensamt av flera personer, avgälden fördelas lika mellan innehavarna.

Om ett konto eller depå innehas av fler än fem personer och en person förfogar över kontot respektive depån, får kontrolluppgiften lämnas för den person som förfogar över kontot eller depån i stället för samtliga personer. Om ett lån är gemensamt för fler än fem personer, får kontrolluppgift lämnas för en person som ansvarar för lånet i stället för samtliga personer.

Om ett finansiellt instrument ägs gemensamt av flera personer, får kontrolluppgift om avyttring eller inlösen lämnas för den som anges på avräkningsnota i stället för samtliga ägare.

8 § Om värdet av tillgång eller skuld skall redovisas i kontrolluppgift skall den värderas i enlighet med bestämmelserna i 9–19 §§ lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

12 kap. Övrig uppgiftsskyldighet

Meddelande om uppgifter som lämnats till skattemyndigheten

1 § Den som är skyldig att lämna kontrolluppgift enligt bestämmelse i 5–7 kap. eller 8 kap. 1–4 §§ skall senast den 31 januari under kalenderåret närmast efter det som kontrolluppgiften avser skriftligen meddela den uppgiften avser vilka uppgifter som har lämnats till skattemyndigheten.

Upplysningar till den skattskyldige

2 § Fåmansföretag och övriga företag som avses i 3 § 1 a och 1 g mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall lämna företagsledare och delägare i företaget samt dem närstående personer alla uppgifter som de behöver för att de skall kunna beräkna sin skattepliktiga inkomst från företaget.

3 § Juridisk person som anges i 2 § 7 mom. första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall lämna den som avyttrat bostadsrätt m.m. de för den juridiska personen tillgängliga uppgifter den skattskyldige behöver för att kunna beräkna sin skattepliktiga vinst eller avdragsgilla förlust till följd av avyttringen.

Uppgifter som skall lämnas till den som är kontrolluppgiftsskyldig

4 § Den som för egen eller annans räkning har ingått rättshandling med någon som är skyldig att lämna kontrolluppgift enligt bestämmelse i kap. 5–8 kap. eller 10 kap. skall, på annat sätt än muntligen, till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de upplysningar denne behöver för att kunna fullgöra sin kontrolluppgiftsskyldighet med anledning av rättshandlingen.

Den som åtnjutit sådan förmån som avses i 5 kap. 1 § andra stycket skall till den som är skyldig att lämna kontrolluppgift senast månaden efter det att förmånen åtnjutits lämna sådana upplysningar som avses i första stycket.

Fullgör inte den som ingått en rättshandling med den kontrolluppgiftsskyldige sin skyldighet att lämna upplysningar enligt denna

paragraf, skall den kontrolluppgiftsskyldige snarast anmäla det förhållandet till skattemyndigheten.

Anmälningsskyldighet om nedsättning av utländsk skatt

5 § Har en skattskyldig från sin inkomstskatt eller förmögenhetsskatt fått avräkning av utländsk skatt enligt bestämmelser i dubbelbeskattningsavtal eller enligt lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt och nedsätts därefter den utländska skatten, är han skyldig att anmäla detta till skattemyndigheten.

Anmälan skall göras inom tre månader från det att den skattskyldige fick del av det beslut genom vilket den utländska skatten nedsattes. Anmälan skall ske på blankett enligt fastställt formulär och till anmälan skall bifogas beslutet om nedsättningen av den utländska skatten i original eller i bestyrkt kopia.

13 kap. Anstånd

Anstånd med att lämna självdeklaration m.m.

1 § Den, som av särskilda skäl är förhindrad att lämna självdeklaration inom föreskriven tid, kan efter ansökan hos skattemyndigheten beviljas anstånd med att lämna in deklarationen. Anstånd att lämna in deklaration efter den 31 maj taxeringsåret får beviljas endast om det finns synnerliga skäl.

Vad som sägs i första stycket gäller även för sådan uppgifter som skall lämnas enligt 4 kap. 1 och 2 §§.

2 § Den, som yrkesmässigt hjälper deklarationsskyldiga med att upprätta självdeklaration, kan efter ansökan hos den skattemyndighet som enligt 1 kap. 3 § är behörig att fatta beslut beträffande sökanden, få anstånd med att lämna deklarationer enligt en tidsplan. Till ansökan skall bifogas en förteckning över de deklarationsskyldiga för vilka ansökan görs.

Beviljas anstånd skall deklarationerna lämnas enligt den av skattemyndigheten beslutade tidsplanen och den som är upptagen i förteckningen anses ha fått anstånd med att lämna deklarationen till och med den dag då deklarationen enligt tidsplanen senast får lämnas. Anstånd enligt första stycket får inte beviljas längre än till och med den 15 juni under taxeringsåret.

3 § Den, som av särskilda skäl är förhindrad att inom föreskriven tid lämna kontrolluppgift, kan efter ansökan beviljas anstånd med att lämna uppgiften. Anstånd att lämna kontrolluppgift får inte beviljas längre än till och med den 20 februari under taxeringsåret.

14 kap. Om föreläggande

Allmänt

1 § Uppgift, som skall lämnas efter föreläggande, skall lämnas på det sätt och inom den tid som anges i föreläggandet.

Självdeklaration som skall lämnas efter föreläggande behöver dock inte lämnas tidigare än vad som gäller för självdeklaration som skall lämnas utan föregående föreläggande.

2 § Den, som inte har fullgjort föreskriven uppgiftsskyldighet enligt bestämmelse i denna lag, får föreläggas att lämna uppgiften eller komplettera en redan lämnad uppgift.

Särskilt om självdeklaration m.m.

3 § Efter föreläggande av skattemyndighet är också den som inte är deklarationsskyldig enligt 2 kap. skyldig att lämna en självdeklaration.

4 § Efter föreläggande av skattemyndighet skall stiftelse eller förening lämna de upplysningar som skattemyndigheten behöver för att kunna bedöma stiftelsens eller föreningens skattskyldighet.

Uppgifter till ledning för kontroll av annans taxering m.m.

5 § Efter föreläggande av skattemyndigheten skall fysisk person eller dödsbo lämna kontrolluppgift om

1. ersättning för utfört arbete som har betalats till namngiven näringsidkare,
2. ränta och fordran för namngiven gäldenär.

6 § Efter föreläggande av skattemyndigheten skall den, som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125)

eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen (1979:141) eller som är annan juridisk person än dödsbo, lämna uppgift som är av betydelse för kontroll av att

1. deklarations- och annan uppgiftsskyldighet enligt denna lag fullgjorts riktigt och fullständigt för annan än den som föreläggs, eller

2. förutsättningar finns att fullgöra uppgiftsskyldighet som kan antas uppkomma enligt denna lag för annan än den som föreläggs.

Om det finns särskilda skäl får även annan person än som avses i första stycket föreläggas att lämna sådan uppgift.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får även avse skyldighet att visa upp handling eller lämna över en kopia av handlingen.

Föreläggande att avsluta utländskt konto m.m.

7 § Den som innehar utländskt konto eller depå i utlandet och som inte har lämnat medgivande till insyn eller gett in sådan förbindelse som anges i 9 kap., får föreläggas att avsluta det utländska kontot eller depån. Detsamma gäller om den utländska kontoföraren eller det utländska institutet inte fullgör sitt åtagande enligt en sådan förbindelse.

Undantag från föreläggande

8 § Allmän förvaltningsdomstol får på framställan av den, som enligt bestämmelserna i 5 och 6 §§ har förelagts att lämna uppgift; besluta att uppgiften skall undantas från föreläggandet. Därvid gäller bestämmelserna i 3 kap. 13–14 c §§ taxeringslagen (1990:324) i tillämpliga delar.

Vite

9 § Ett föreläggande enligt denna lag får förenas med vite, om det finns anledning att anta att det annars inte följs. Vite får dock inte föreläggas staten, ett landsting, en kommun eller en tjänsteman i tjänsten.

Vid prövning av en ansökan om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

15 kap. Övriga bestämmelser

Behörig företrädare m.m.

1 § Skyldighet att lämna uppgifter enligt denna lag skall fullgöras

1. för omyndig av förmyndare eller god man, som har förordnats enligt 11 kap. 1 § föräldrabalken, beträffande vad förmyndaren eller gode mannen har under sin förvaltning,

2. för sådan person, för vilken god man eller förvaltare har förordnats enligt 11 kap. 3, 4 eller 7 § föräldrabalken, av gode mannen eller förvaltaren beträffande vad denne har under sin förvaltning,

3. för avliden person och hans dödsbo, av dödsbodelägare eller testamentsexekutor som skall förvalta den dödes egendom, dock att där egendomen har avträtts till förvaltning av boutredningsman, denne har att fullgöra deklarations- eller uppgiftsskyldigheten,

4. för dödsbo som inte längre består, av den som vid tidpunkten för dödsboets upplösning haft att förvalta boets egendom,

5. för annan deklarations- eller uppgiftsskyldig än enskild person och dödsbo, av vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman, förvaltare eller ombud, om inte regeringen bestämmer annat beträffande staten, landsting, kommun eller annan sådan menighet,

6. för värdepappersfond av det fondbolag som handhar förvaltningen av fonden eller, om förvaltningen har övergått till förvaringsinstitut, av detta, samt

7. för annan än här ovan angiven juridisk person, som inte längre består, av den som senast haft att förvalta dess angelägenheter.

2 § Uppgiftsskyldighet enligt bestämmelserna i denna lag får fullgöras genom ombud.

Fullgörs deklarationsskyldighet genom ombud skall fullmakt på blankett enligt fastställt formulär fogas till deklarationen.

Skattemyndighet får efter ansökan medge undantag från bestämmelsen i andra stycket.

Om förvar av utländskt fondpapper m.m.

3 § Fysisk person som är bosatt i Sverige och som innehar utländskt fondpapper eller rättigheter eller skyldigheter som anknyter till sådant fondpapper, skall, om det inte är frågan om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller om den fysis-

ka personen innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som har emitterats av en svensk juridisk person, om emissionen särskilt har riktats till utlandet. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också för svenskt dödsbo.

Skyldighet att bevara underlag m.m.

4 § Den som är uppgiftsskyldig enligt bestämmelserna i denna lag är skyldig att genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finns för att fullgöra uppgiftsskyldigheten och för kontroll av den.

Undantag från uppgiftsskyldighet

5 § Regeringen får förordna om undantag från skyldigheten att lämna kontrolluppgift enligt bestämmelse i 5–10 kap. om

1. undantaget inte kan antas komma att försvåra kontrollen av att deklarationsskyldigheten har fullgjorts riktigt och fullständigt,
2. uppgiften saknar betydelse för uttagandet av skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
3. uppgiften inte är nödvändig för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, och
4. undantaget inte påverkar Sveriges åtaganden inom det internationella skatteinformationsutbytet.

6 § Riksskatteverket får efter ansökan av enskild medge befrielse från skyldighet att ge in förbindelse att lämna kontrolluppgift enligt 9 kap. om det finns särskilda skäl.

7 § Skattemyndigheten kan efter ansökan av enskild medge befrielse för viss tid från skyldighet att lämna uppgift enligt 4 kap. 2 §. Sådant medgivande får återkallas.

Besked om skyldighet att lämna kontrolluppgift

8 § Efter ansökan av den som är eller kan antas vara skyldig att lämna kontrolluppgift enligt bestämmelse i 5–10 kap. skall Riks-

skatteverket lämna besked huruvida kontrolluppgift skall lämnas för visst belopp eller rättshandling samt om vilka uppgifter som i sådant fall skall redovisas i kontrolluppgiften.

Ett besked enligt första stycket är bindande för skattemyndigheten.

Överklagande

9 § Riksskatteverkets beslut enligt 8 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol av sökanden. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Övriga beslut av Riksskatteverket eller skattemyndighet enligt denna lag får inte överklagas.

Formulär och blanketter

10 § Regeringen förordnar om vem som skall fastställa formulär enligt denna lag och bestämma på vilket sätt redovisning av kontrolluppgifter m.m. på medium för automatisk databehandling skall fullgöras.

Blanketter enligt denna lag skall tillhandahållas kostnadsfritt på det sätt regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, beslutar.

Förvaring och gallring

11 § Självdeklaration och andra handlingar som enligt bestämmelserna i denna lag eller taxeringslagen (1990:324) har avlämnats till ledning för taxering eller upprättats eller för granskning omhändertagits av myndighet för taxeringskontroll, skall förstöras sedan sex år eller, i fråga om handlingar som avser aktiebolag eller ekonomisk förening, tio år har förflutit efter taxeringsårets utgång.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva att handlingarna skall bevaras under längre tid än som anges i första stycket.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999 då bestämmelserna i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter upphör att gälla.

2. Den upphävda lagen gäller fortfarande för 1999 och tidigare års taxeringar med undantag av bestämmelserna om skyldighet att lämna uppgifter efter föreläggande i 3 kap. som ersätts av bestämmelserna i 14 kap. 5 och 6 §§ i den nya lagen.

3. Bestämmelserna i 14 kap. 5 och 6 §§ i den nya lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter tillämpas även för uppgifter som skall lämnas fr.o.m. den 1 juli 1999 men avser förhållanden för tid dessförinnan.

4. Bestämmelserna i 1–8, 10–11, 13 och 15 kap. tillämpas första gången med avseende på 2000 års taxering, med följande undantag.

a) Kontrolluppgift enligt 10 kap. 1 § för juridisk person skall första gången lämnas för kalenderåret 2000.

b) I kontrolluppgift som skall lämnas enligt 10 kap. 2 § skall utländskt skatteregisternummer redovisas i uppgift som lämnas avseende förhållanden från och med kalenderåret 2000.

c) 7 kap. 1 a § skall endast gälla för uppgifter som skall lämnas avseende kalenderåret 1999.

d) Bestämmelserna i 6 kap. 8 § tredje stycket och 7 kap. 2–7 §§ skall tillämpas första gången för uppgifter som lämnas avseende förhållanden från och med kalenderåret 2000.

2 Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 19 §, punkt 15 av anvisningarna till 22 §, punkt 20 d av anvisningarna till 23 § och 33 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

19 §[1]

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas icke:

vad som vid bodelning tillfallit make eller sambo eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller i form av livränta i den mån livräntan är skattepliktig enligt 32 § 1 eller 2 mom., så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring eller på grund av skadeståndsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring, samt belopp som arbetsgivare utan att försäkring har tecknats för anställdas räkning betalar ut och som motsvarar ersättning på grund av grupplivförsäkring, i den mån beloppet inte väsentligt överstiger vad som utgår för befattningshavare i statens tjänst;

försäkringsersättning eller annan ersättning för skada på egendom, dock att skatteplikt föreligger dels i den mån ersättningen avser annan byggnad än privatbostad eller markanläggning, dels i den mån köpeskilling, som skulle ha influtit om den försäkrade eller skadade egendomen i stället hade sålts, hade varit att hänföra till intäkt av näringsverksamhet och dels i den mån ersättningen eljest motsvarar skattepliktig intäkt av eller avdragsgill omkostnad för näringsverksamhet;

ersättning för förlust eller skada på egendom vid fartygs förolyckande som redare utger till sådan arbetstagare som avses i punkt 1 av anvisningarna till 49 §;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;

ersättning jämlikt lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst;

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, som icke utgör vederlag vid avyttring av egendom, i den mån givaren enligt 20 § eller punkt 5 av anvisningarna till 46 § icke är berättigad till avdrag för utgivet belopp;

stipendier för mottagarens utbildning;

stipendium som är avsett för andra ändamål och som inte utgår periodiskt och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning;

studiestöd enligt 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973:349), internatbidrag, studielån och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap. samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav de bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag;

introduktionsersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar;

allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag, samt barnpension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen för varje månad den avser inte överstiger en tolftedel av fyrtio procent eller, vid pension efter båda föräldrarna, åttio procent, av basbeloppet den månad pensionen avser samt sådan i 17 kap. 2 § lagen (1962:381) om

allmän försäkring angiven livränta i form av efterlevandelivränta till barn enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller enligt annan i nämnda lagrum angiven författning till den del livräntan föranlett minskning av sådan del av barnpension som inte är skattepliktig;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 och 4 a §§ samma lag som utgör ersättning för merkostnader, ersättning för merutgifter för resor enligt 3 kap. 7 a § samma lag, särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn samt hemsjukvårdsbidrag och hemvårdsbidrag, som utges av kommunala eller landstings kommunala medel till den vårdbehövande;

assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning och ekonomiskt stöd till kostnader för personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade;

bostadstillägg enligt lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadsbidrag som avses i lagen (1988:786) om bostadsbidrag och lagen (1993:737) om bostadsbidrag;

bidrag enligt lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn;

bidrag enligt lagen (1992:148) om särskilt bidrag till ensamstående med barn;

ersättning som fastställts av allmän domstol eller utgått av allmänna medel till den som - utan att det skett yrkesmässigt - inställt sig inför domstol eller annan myndighet, om ersättningen avser reseersättning, traktamente eller ersättning för tidsspillan;

förmån av fri resa till eller från anställningsintervju eller kostnadsersättning för sådan resa till den del förmånen eller ersättningen avser resa inom eller mellan Europeiska unionens medlemsländer eller EES-länderna och, såvitt gäller ersättningen, till den del den inte överstiger faktiska resekostnader och vid körning med egen bil inte överstiger det avdrag som medges för kostnader för resor med egen bil enligt den schablon som anges i punkt 4 av anvisningarna till 33 §;

hittelön samt ersättning till den som i särskilt fall räddat person eller egendom i fara eller bidragit till avslöjande eller gripande av person som begått brott;

sedvanlig ersättning till den som lämnat organ, blod eller modersmjölk;

tävlingsvinst som inte hänför sig till anställning eller uppdrag och som utgår i annan form än kontant eller därmed likställd ersättning, om vinsten avser minnesföremål eller värdet inte överstiger 0,03 basbelopp avrundat till närmaste hundratal kronor;

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

gottgörelse som arbetsgivare uppburit från pensionsstiftelse, till den del stiftelsen ej ägt andra medel för att lämna gottgörelsen än sådana för vilka avdrag icke åtnjutits vid avsättning till stiftelsen;

intäkter av försäljning av vilt växande bär och svampar samt kottar som den skattskyldige själv plockat till den del intäkterna under ett beskattningsår inte överstiger 5 000 kronor och inte kan hänföras till näringsverksamhet som utgör rörelse eller till lön eller liknande förmån;

ränta enligt 61 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, 5 kap. 13 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 40 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, 33 § tullagen (1994:1550) eller 19 kap. 2 och 12-14 §§ skattebetalningslagen (1997:483);

ränta som enligt bestämmelserna i *3* kap. *23 § 3* och *4* lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter inte redovisas i kontrolluppgift om sådan ränta för den skattskyldige under ett beskattningsår sammanlagt inte uppgår till 500 kronor;	ränta som enligt bestämmelserna i *6* kap. *2 § 1* och *2* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter inte redovisas i kontrolluppgift om sådan ränta för den skattskyldige under ett beskattningsår sammanlagt inte uppgår till 500 kronor;

ränta enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag;

vad som utgör utgående skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200).

Om mervärdesskatt ändå har räknats med vid inkomstredovisningen anses skatten, om den betalats till staten, som en sådan speciell skatt för vilken avdrag medges vid inkomsttaxeringen enligt denna lag. Till följd av detta utgör belopp som har fallit bort, och för vilket avdrag medgetts vid inkomsttaxeringen , skattepliktig intäkt vid inkomsttaxeringen.

Beträffande ersättning som utfaller på grund av avtalsgruppsjukförsäkring gäller särskilda bestämmelser i 32 § 3 a mom. och punkt 12 av anvisningarna till 22 §.

(Se vidare anvisningarna)

till 22 §

15.[2] Sådan gottgörelse för utgift eller kostnad, som arbetsgivare uppburit från pensions- eller personalstiftelse, räknas som intäkt, om avdrag för avsättning till stiftelsen medgetts.

Vederlag, som arbetsgivare erhållit för att han övertagit ansvaret för pensionsutfästelse i samband med övertagande av näringsverksamhet räknas som intäkt.

Redovisar arbetsgivare enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. pensionsskuld under rubriken Avsatt till pensioner i sin balansräkning, skall han *enligt 2 kap. 23 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter*, under den särskilda underrubriken Avdragsgilla pensionsåtaganden, redovisa vad som avser sådana pensionsåtaganden för vilkas erläggande avdragsrätt föreligger enligt punkt 20 d jämfört med punkt 20 e av anvisningarna till 23 § denna lag. Är vad som sålunda skall redovisas mindre än motsvarande belopp vid utgången av föregående beskattningsår, räknas skillnaden som intäkt. Finns disponibla pensionsmedel vid utgången av beskattningsåret, får nyssnämnda intäkt dock beräknas lägst till summan av avdragsgill avsättning under året till pensionsstiftelse och avdragsgill avgift under året för pensionsförsäkring - varvid dock beaktas endast avsättning eller avgift avseende pensionsåtagan-

Redovisar arbetsgivare enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. pensionsskuld under rubriken Avsatt till pensioner i sin balansräkning, skall han, under den särskilda underrubriken Avdragsgilla pensionsåtaganden, redovisa vad som avser sådana pensionsåtaganden för vilkas erläggande avdragsrätt föreligger enligt punkt 20 d jämfört med punkt 20 e av anvisningarna till 23 § denna lag. Är vad som sålunda skall redovisas mindre än motsvarande belopp vid utgången av föregående beskattningsår, räknas skillnaden som intäkt. Finns disponibla pensionsmedel vid utgången av beskattningsåret, får nyssnämnda intäkt dock beräknas lägst till summan av avdragsgill avsättning under året till pensionsstiftelse och avdragsgill avgift under året för pensionsförsäkring - varvid dock beaktas endast avsättning eller avgift avseende pensionsåtaganden som redovisas under särskild underrubrik - samt en tiondel av

den som redovisas under särskild underrubrik - samt en tiondel av disponibla pensionsmedel vid utgången av närmast föregående beskattningsår. Räknas disponibla pensionsmedel som intäkt enligt närmast föregående punkt, skall senare minskningar av vad som redovisas under särskild underrubrik motsvarande vad som sålunda tagits till beskattning icke räknas som intäkt.

disponibla pensionsmedel vid utgången av närmast föregående beskattningsår. Räknas disponibla pensionsmedel som intäkt enligt närmast föregående punkt, skall senare minskningar av vad som redovisas under särskild underrubrik motsvarande vad som sålunda tagits till beskattning icke räknas som intäkt.

Upphör arbetsgivare med sin verksamhet, räknas disponibla pensionsmedel som intäkt det beskattningsår då verksamheten upphörde. Går arbetsgivare i likvidation eller skiftas dödsbo efter arbetsgivare, räknas disponibla pensionsmedel som intäkt för det beskattningsår då beslutet om likvidation fattades eller skiftet ägde rum.

Med disponibla pensionsmedel avses vad som redovisas för beskattningsårets ingång under särskild underrubrik jämte förmögenheten i pensionsstiftelse, som tryggar de pensionsåtaganden som redovisas under särskild underrubrik, vid beskattningsårets utgång minskat med arbetsgivarens pensionsreserv vid beskattningsårets utgång för sådant pensionsåtagande i den mån det ej är tryggat genom pensionsförsäkring jämte vid sistnämnda tidpunkt kvarstående medel i stiftelsen för vilka avdrag vid avsättningen icke åtnjutits. Stiftelsens förmögenhet skall härvid beräknas enligt de grunder som gäller vid beräkning av stiftelses förmögenhet enligt lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt. Disponibla pensionsmedel skall dock icke upptagas till högre belopp än som motsvarar vad som redovisas för beskattningsårets ingång under särskild underrubrik.

till 23 §

20 d.[3] Redovisar arbetsgivare enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. pensionsskuld under rubriken Avsatt till pensioner i sin balansräkning och är vad som *enligt 2 kap. 23 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter* skall redovisas under

20 d. Redovisar arbetsgivare enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. pensionsskuld under rubriken Avsatt till pensioner i sin balansräkning och är vad som skall redovisas under den särskilda underrubriken Avdragsgilla pensionsåtaganden och avser såda-

den särskilda underrubriken Avdragsgilla pensionsåtaganden och avser sådana pensionsåtaganden för vilkas tryggande avdragsrätt föreligger enligt bestämmelserna i e större än motsvarande belopp vid utgången av föregående beskattningsår, får han avdrag för skillnaden mellan de båda beloppen.

na pensionsåtaganden för vilkas tryggande avdragsrätt föreligger enligt bestämmelserna i e större än motsvarande belopp vid utgången av föregående beskattningsår, får han avdrag för skillnaden mellan de båda beloppen.

33 §

2 mom.[4] Avdrag för kostnader som avses i punkt 4 av anvisningarna får göras endast till den del kostnaderna överstiger 6 000 kronor och för övriga kostnader till den del kostnaderna överstiger *1 000* kronor. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om kostnader som avses i 1 mom. tredje stycket, punkterna 3-3c och 7 av anvisningarna samt färdkostnad för resa i tjänsten.

2 mom. Avdrag för kostnader som avses i punkt 4 av anvisningarna får göras endast till den del kostnaderna överstiger 6 000 kronor och för övriga kostnader till den del kostnaderna överstiger *3 000* kronor. Vad nu sagts gäller dock inte i fråga om kostnader som avses i 1 mom. tredje stycket, punkterna 3-3c och 7 av anvisningarna samt färdkostnad för resa i tjänsten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1997:507.
[2] Senaste lydelse 1990:650.
[3] Senaste lydelse 1996:651.
[4] Senaste lydelse 1994:1855.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1951:763) om statlig inkomstskatt på ackumulerad inkomst

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1951:763) om statlig inkomstskatt på ackumulerad inkomst[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §[2]	
Skattskyldig får ansöka om skatteberäkning enligt 1 §. I fråga om sådan ansökan och beslut i anledning därav gäller bestämmelserna i lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter samt taxeringslagen (1990:324), om inte annat följer av denna lag. (Se vidare anvisningarna.)	Skattskyldig får ansöka om skatteberäkning enligt 1 §. I fråga om sådan ansökan och beslut i anledning därav gäller bestämmelserna i lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter samt taxeringslagen (1990:324), om inte annat följer av denna lag. (Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:1431.

[2] Senaste lydelse 1990:343.

4 Förslag till lag om ändring i skogskontolagen (1954:142)

Härigenom föreskrivs i fråga om skogskontolagen (1954:142)[1]
dels att 9 a skall upphöra att gälla,
dels att 5 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 §[2]
Uppskov medges endast om de ifrågavarande medlen har betalats in till banken senast den dag som den skattskyldige enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall avlämna *särskild* självdeklaration.	Uppskov medges endast om de ifrågavarande medlen har betalats in till banken senast den dag som den skattskyldige enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall avlämna självdeklaration.

Har den skattskyldige yrkat uppskov för insättning på skogskonto med stöd av bestämmelserna i 1 § fjärde stycket skall de medel, som betalats in på skogsskadekontot, anses inbetalade på skogskonto den dag då betalningen på skogsskadekontot gjordes. I fråga om medel på skogsskadekonto som inte tagits ut när yrkandet om uppskov för insättning på skogskontot kom in till skattemyndigheten, gäller vad nu sagts dock endast om den skattskyldige fört över medlen på skogsskadekontot till skogskonto. Överföring som har skett senare än tio år efter ingången av det år då medlen enligt första stycket senast skall ha betalats in beaktas inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Lagen omtryckt 1982:325. Senaste lydelse av lagens rubrik 1975:263.
[2] Senaste lydelse 1994:490.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3 §[2]
Inkomst av anställning, för vilken den försäkrade inte är skattskyldig här i riket enligt kommunalskattelagen (1928:370), inkomst av anställning, för vilken den försäkrade är skattskyldig enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta samt inkomst av anställning för vilken den försäkrade är skattskyldig enligt lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl. och för vilken svensk lagstiftning om social trygghet skall gälla enligt EES-avtalet skall bestämmas med ledning av särskild uppgift från arbetsgivaren. Sådan uppgift skall senast den 31 januari året näst efter det år, som inkomsten avser, avlämnas till den myndighet, som avses i 3 kap. 58 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter. I uppgiften skall anges den försäkrades fullständiga namn, födelsetid och adress samt beloppet av den utbetalade lönen eller ersättningen och den tidrymd som denna avser. Vidare	

skall i uppgiften anges, om den försäkrade fått skattepliktiga naturaförmåner. Ett exemplar av uppgiften skall inom tid som nyss sagts av arbetsgivaren sändas till den försäkrade.

Med arbetsgivare förstås vid tillämpningen av denna lag även den som utgivit bidrag som avses i 11 kap. 2 § första stycket m) lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Lagen omtryckt 1976:1015. Senaste lydelse av lagens rubrik 1976:1015.
[2] Senaste lydelse 1994:1864.

6 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Härigenom föreskrivs att 14 och 17 §§ kupongskattelagen[1] (1970:624) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	14 §[2]
När uppgift om aktieutdelning enligt 3 kap. 28 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter avges, skall *uppgiftslämnaren* på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär besvara frågor till ledning för bedömande om den utdelningsberättigade är skattskyldig. Är ej svaren sådana att därav uppenbarligen framgår att den utdelningsberättigade icke är skattskyldig för utdelningen, skall kupongskatt för utdelningen innehållas vid utbetalningen. Den som utbetalar utdelningen skall teckna erkännande att kupongskatten innehållits och tillställa uppgiftslämnaren erkännandet.	*Den som för egen eller annans räkning mottar utdelning på aktie i aktiebolag som inte är avstämningsbolag* skall *till utbetalaren* på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär besvara frågor till ledning för bedömande om den utdelningsberättigade är skattskyldig. Är ej svaren sådana att därav uppenbarligen framgår att den utdelningsberättigade icke är skattskyldig för utdelningen, skall kupongskatt för utdelningen innehållas vid utbetalningen. Den som utbetalar utdelningen skall teckna erkännande att kupongskatten innehållits och tillställa uppgiftslämnaren erkännandet.

Beskattningsmyndigheten får medge den, som är skyldig att innehålla kupongskatt och som förutsättes kunna bedöma om skattskyldighet enligt 4 § föreligger, att i det fall skattskyldighet uppenbarligen icke föreligger utbetala utdelning utan att kupongskatt innehålles, även om svaren på frågorna skulle ge anledning till sådant innehållande.

Vid utbetalning av utdelning i utlandet skall kupongskatt alltid innehållas.

17 §[3]

Blanketter med uppgift om utdelning, som lämnas enligt 15 §, skall vara ordnade *enligt 3 kap. 58 § tredje stycket lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.* Blanketter, vid vilkas avgivande kupongskatt innehållits, skall dock vara skilda från övriga blanketter, och sammanlagda beloppet av den utdelning uppgifterna i dessa blanketter avser skall anges särskilt.	Blanketter med uppgift om utdelning, som lämnas enligt 15 §, skall vara ordnade *kommunvis efter utdelningsmottagarens kommun. Vilken hemortskommun kontrolluppgifterna avser skall vara tydligt utmärkt.* Blanketter, vid vilkas avgivande kupongskatt innehållits, skall dock vara skilda från övriga blanketter, och sammanlagda beloppet av den utdelning uppgifterna i dessa blanketter avser skall anges särskilt.

Senast den 31 januari varje år skall de blanketter som nämns i första stycket och som gäller det årets taxering av beskattningsmyndigheten tillställas skattemyndigheten i det län, där den som avses med uppgiften enligt kommunalskattelagen (1928:370) har sin hemortskommun.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:996.

[2] Senaste lydelse 1993:463.

[3] Senaste lydelse 1993:463.

7 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 10 § aktiebolagslagen (1975:1385)[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

10 kap.

10 §[2]

Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge revisionsberättelse till bolagsstämman. Berättelsen skall överlämnas till bolagets styrelse senast två veckor före ordinarie bolagsstämma.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande, huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. Har i årsredovisningen inte lämnats sådana upplysningar som skall lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, skall revisorerna ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Om revisorerna vid sin granskning har funnit att åtgärd eller försummelse, som kan föranleda ersättningsskyldighet, ligger styrelseledamot eller verkställande direktör till last eller att styrelseledamot eller verkställande direktör på annat sätt handlat i strid med denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla uttalande angående ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktör. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen meddela upplysningar som de önskar bringa till aktieägarnas kännedom.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att bolaget inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483),

2. att anmäla sig för registrering enligt 3 kap. 2 § skattebetalningslagen,

3. att lämna skattedeklaration enligt 10 kap. 9 eller 10 § skattebetalningslagen, *eller*	3. att lämna skattedeklaration enligt 10 kap. 9 eller 10 § skattebetalningslagen *eller deklaration enligt 2 kap. 1 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter*,

4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som omfattas av 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalnings lagen.	4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som omfattas av 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen *eller 1 kap. 1 § lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter.*
Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning *om att bolaget inte har fullgjort skyldighet som avses i fjärde stycket 1-4*, skall revisorerna genast sända in en *avskrift* av revisionsberättelsen till skattemyndigheten.	Om revisionsberättelsen innehåller *upplysning, uttalande eller* anmärkning *enligt andra-fjärde* stycke*na* skall revisorerna genast sända in en *kopia* av revisionsberättelsen till skattemyndigheten. *Revisionsberättelsen skall inte sändas in om den endast innehåller uttalande att årsredovisningen har uppgjorts enligt aktiebolagslagen, att styrelseledamöter och verkställande direktör bör beviljas ansvarsfrihet eller uttalande som avses i sjätte stycket.*

Revisionsberättelsen skall innehålla yttrande huruvida förteckning enligt 12 kap. 9 § upprättats när skyldighet därtill förelegat och särskilt uttalande angående fastställandet av balansräkningen och resultaträkningen samt angående det i förvaltningsberättelsen fastställda förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

I moderbolag skall revisor avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Bestämmelserna i första-tredje och sjätte styckena äger motsvarande tillämpning.

Om anmälan har gjorts enligt 5 § tredje och femte stycket, skall revisor till revisionsberättelsen foga avskrift av anmälningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999 och tillämpas första gången när revisionsberättelse skall upprättas för det räkenskapsår som avser taxeringsår 2000.

[1] Lagen omtryckt 1993:150.

[2] Senaste lydelse 1997:519.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:611) om upphovsmannakonto

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1979:611) om upphovsmannakonto skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Uppskov medges endast för den del av upphovsmannaintäkten, dock lägst 10 000 kronor, som har inbetalats på särskilt konto i bank (upphovsmannakonto). För att medföra rätt till uppskov skall inbetalning ha gjorts senast den dag då den skattskyldige enligt 2 kap. *28, 32 eller 33* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha avlämnat *särskild* självdeklaration för det beskattningsår som inbetalningen avser.	Uppskov medges endast för den del av upphovsmannaintäkten, dock lägst 10 000 kronor, som har inbetalats på särskilt konto i bank (upphovsmannakonto). För att medföra rätt till uppskov skall inbetalning ha gjorts senast den dag då den skattskyldige enligt 2 kap. *2* § samt *13 kap. 1 § första stycket och 2 §* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha avlämnat självdeklaration för det beskattningsår som inbetalningen avser.

Med bank avses i denna lag riksbanken, affärsbank, sparbank och medlemsbank.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och skall tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1995:1583.

9 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 16 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152)[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	18 kap.
	16 §[2]
Bestämmelserna i 3 kap. 17 § taxeringslagen (1990:324) gäller i tillämpliga delar i fråga om uppgifter i fastighetsdeklarationer och andra handlingar, som enligt bestämmelserna i denna lag har avlämnats till ledning för fastighetstaxering eller upprättats eller för granskning omhändertagits av en myndighet vid taxeringskontroll.	
Bestämmelserna i *4* kap. *13* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter tillämpas på handlingar som avses i första stycket.	Bestämmelserna i *15* kap. *11* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter tillämpas på handlingar som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Lagen omtryckt 1983:143.
[2] Senaste lydelse 1990:379.

10 Förslag till lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)

Härigenom föreskrivs att 7 och 10 §§ skatteregisterlagen (1980:343)[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §[2]	
För fysisk och juridisk person får, utöver de uppgifter som anges i 5 och 6 §§, det centrala skatteregistret innehålla följande uppgifter.	
1. Sådana uppgifter om ägarförhållandena i fåmansföretag, företag som enligt 3 § 12 a mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag, fåmansägt handelsbolag och dotterföretag som avses i *2* kap. *16* § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, uppgift om företagsledare i dessa företag, samt uppgift om delägare i enkelt bolag och partrederi.	1. Sådana uppgifter om ägarförhållandena i fåmansföretag, företag som enligt 3 § 12 a mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag, fåmansägt handelsbolag och dotterföretag som avses i *3* kap. *7 och 8 §§* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, uppgift om företagsledare i dessa företag samt uppgift om delägare i enkelt bolag och partrederi.

2. Uppgifter angående avslutad revision, verkställt besök eller annat sammanträffande enligt 3 kap. 7 § taxeringslagen (1990:324) eller 14 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483). För varje sådan åtgärd får anges tid, art, beskattningsperiod, skatteslag, myndighets beslut om beloppsmässiga ändringar av skatt eller underlag för skatt med anledning av åtgärden samt uppgift huruvida bokföringsskyldighet har fullgjorts.

3. Uppgift om registrering av skyldighet att betala skatt, uppgift om innehav av skattsedel på preliminär skatt, uppgifter om beslut om återkallelse av F-skattsedel med angivande av skälen för beslutet, uppgifter som behövs för att bestämma skatt enligt skattebetalningslagen (1997:483), lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter, mervärdesskattelagen och lagen (1951:763) om beräkning av statlig inkomstskatt på ackumulerad inkomst samt

uppgifter om redovisning, inbetalning och återbetalning av sådana skatter eller avgifter.

4. Uppgift om maskinellt framställt förslag till beslut om beskattning.

5. Uppgift om ansökan om anstånd med att lämna deklaration, uppgift om beslut om anstånd med att lämna deklaration och med att betala skatt, dock ej skälen för ansökningarna eller besluten, samt uppgift om att laga förfall föreligger för underlåtenhet att fullgöra deklarationsskyldighet.

6. Administrativa och tekniska uppgifter som behövs för beskattningen.

7. Uppgifter som skall lämnas i *förenklad* självdeklaration, särskild självdeklaration *enligt 2 kap. 10 § första stycket punkterna 2-4 och andra stycket lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter* samt uppgifter som skall lämnas enligt *2* kap. *25* § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter.

7. Uppgifter som skall lämnas i *allmän* eller särskild självdeklaration samt uppgifter som skall lämnas enligt *4* kap. *1* § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

8. Uppgift om beslut om beskattning, dock ej skälen för beslutet och uppgift om utmätning enligt 18 kap. 9 § skattebetalningslagen.

9. Uppgift om att fordran mot personen registrerats hos kronofogdemyndighet, uppgift om indrivningsresultat, uppgift om att en person ålagts betalningsskyldighet i egenskap av bolagsman eller företrädare för en juridisk person, uppgift om beslut om skuldsanering, ackord, likvidation eller konkurs samt uppgift om betalningsinställelse.

10. Uppgift om antal anställda och de anställdas personnummer.

11. Uppgift om telefonnummer, särskild adress för skattsedelsförsändelse samt namn, adress och telefonnummer för ombud.

12. Uppgift från kontrolluppgift som *enligt 3 kap.* lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter skall lämnas utan föreläggande *samt från sådan särskild uppgift som avses i 3 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst*

12. Uppgift från

a) kontrolluppgift som enligt lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter skall lämnas utan föreläggande,

b) kontrolluppgift som enligt lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter skall lämnas

enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

efter föreläggande av Riksskatteverket, eller efter bemyndigande av verket, av skattemyndighet, för ej namngivna personer,

c) handling som granskats vid taxeringsrevision enligt 3 kap. 8 § andra stycket taxeringslagen där revisionen beslutats av Riksskatteverket, eller efter bemyndigande av verket, av skattemyndighet.

13. Uppgift om beteckning, köpeskilling, basvärde, delvärde, taxeringsvärde, omräknat delvärde, beskattningsnatur, typ av fång och tidpunkt för fånget för fastighet som ägs eller innehas av personen, andelens storlek om fastigheten har flera ägare och övriga uppgifter som behövs för beräkning av statlig fastighetsskatt samt uppgift som behövs för värdering av bostad på fastighet.

14. Uppgift om tid och art för planerad eller pågående revision samt beskattningsperiod och skatteslag som denna avser samt uppgift om tid för planerat besök eller annat sammanträffande enligt 3 kap. 7 § taxeringslagen eller 14 kap. 6 § skattebetalningslagen.

15. Uppgift om postgiro- och bankgironummer, om personen är näringsidkare samt, om fullmakt lämnats för bank- eller postgiro att ta emot skatteåterbetalning på ett konto, datum för fullmakten samt kontots nummer och typ.

16. Uppgift om antal dagar för vilka den skattskyldige uppburit sjöinkomst enligt punkt 1 av anvisningarna till 49 § kommunalskattelagen (1928:370).

17. Uppgift om omsättning i näringsverksamhet.

18. Uppgifter angående resultat av bruttovinstberäkning, annan beräkning av relationstal eller liknande, skönsmässig beräkning och belopp som under beskattningsåret stått till förfogande för levnadskostnader.

19. Uppgift från centrala bilregistret om innehav av fordon samt om fordonets registreringsnummer, märke, typ och årsmodell samt tillstånd enligt yrkestrafiklagen (1988:263) och lagen (1979:561) om biluthyrning.

20. Uppgift för beräkning av skattereduktion för fackföreningsavgift, uppgifter enligt 6 § första och andra styckena lagen (1993:672) om skattereduktion för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus, uppgifter enligt 7 § lagen (1995:1623) om skattereduktion för risk-

kapitalinvesteringar, uppgifter enligt 6 § första och andra styckena lagen (1996:725) om skattereduktion för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus för bestämmande av skattereduktion enligt nämnda lagar samt uppgift om beslut om sådan skattereduktion, uppgifter för bestämmande av skattereduktion enligt lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997-2001 års taxeringar samt uppgift om beslut om sådan skattereduktion.

21. Uppgift om bosättningsland och tidpunkt för byte av bosättningsland.

22. Uppgifter om antal årsanställda i en koncern i fall som avses i *2* kap. *16* § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter, totalt respektive i Sverige, koncernomsättning och koncernbalansomslutning för koncernmoderföretag.

22. Uppgifter om antal årsanställda i en koncern i fall som avses i *3* kap. *7* § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter, totalt respektive i Sverige, koncernomsättning och koncernbalansomslutning för koncernmoderföretag.

23. Uppgift om beteckning på ersättningsbostad som avses i 11 § lagen (1993:1469) om uppskovsavdrag vid byte av bostad, uppskovsavdragets storlek, belopp som enligt 10 § nämnda lag skall reducera omkostnadsbeloppet samt, om ersättningsbostaden utgörs av bostad som avses i 11 § andra meningen nämnda lag, föreningens eller bolagets organisationsnummer och namn.

24. Uppgift som skall lämnas enligt 10 kap. 17 § första stycket 5 och andra stycket samt 33 § skattebetalningslagen.

25. Uppgifter från aktiebolagsregistret om styrelseledamöter, verkställande direktör, firmatecknare och revisor, om att styrelsen inte är fulltalig eller att årsredovisning inte har lämnats i tid, om företagsrekonstruktion och fusion samt uppgifter från handels- och föreningsregistret om firmatecknare, revisor och företagsrekonstruktion.

26. Uppgifter från Alkoholinspektionen om tillstånd enligt alkohollagen (1994:1738) och om omsättning enligt restaurangrapport.

27. Uppgifter från länsarbetsnämnder om beslut om arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt utbetalt belopp och datum för utbetalningen.

28. Uppgifter från Generaltullstyrelsen om debiterad mervärdesskatt vid import, exportvärden, antal import- och exporttillfällen samt de tidsperioder som uppgifterna avser.

29. Uppgifter från Riksförsäkringsverket om försäkring mot kostnader för sjuklön såvitt avser arbetsgivarens organisations- eller personnummer, beräknad lönesumma, datum då försäkringen börjat gälla och datum för förändring av lönesumma samt om sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete såvitt avser den försäkrades personnummer och datum för inkomstanmälan.

10 §[3]

Terminalåtkomst till uppgifter i det centrala skatteregistret får finnas endast för de ändamål som anges i 1 § och i den utsträckning i övrigt som anges i andra - femte styckena.

Skattemyndigheten i länet får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§, 7 § 1-6, 7, dock endast i fråga om uppgifter som skall lämnas enligt *2* kap. *19* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, 8, 9, 13-15, 17, 22 och 25 samt de uppgifter därutöver som behövs för utfärdande av skattsedel och dubblettskattsedel. Skattemyndigheten får ha terminalåtkomst också till övriga uppgifter som avses i 7 § om de, för pågående eller annat beskattningsår, hänför sig till länet eller avser skattskyldig som beskattas i länet. Vidare får skattemyndigheten ha terminalåtkomst till uppgifter som behövs inför och vid revision i den utsträckning regeringen föreskriver.

Skattemyndigheten i länet får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 och 6 §§, 7 § 1-6, 7, dock endast i fråga om uppgifter som skall lämnas enligt *3* kap. *6* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, 8, 9, 13-15, 17, 22 och 25 samt de uppgifter därutöver som behövs för utfärdande av skattsedel och dubblettskattsedel. Skattemyndigheten får ha terminalåtkomst också till övriga uppgifter som avses i 7 § om de, för pågående eller annat beskattningsår, hänför sig till länet eller avser skattskyldig som beskattas i länet. Vidare får skattemyndigheten ha terminalåtkomst till uppgifter som behövs inför och vid revision i den utsträckning regeringen föreskriver.

Riksskatteverket får ha terminalåtkomst till uppgifter som avses i 5 - 7 §§.

Kronofogdemyndighet får ha terminalåtkomst till uppgifter enligt 5 och 6 §§ samt 7 § 1, 3 och 4. Kronofogdemyndighet i den region där ett mål är registrerat för exekutiva åtgärder får vidare ha sådan terminalåtkomst i fråga om uppgifter enligt 7 § 7, 8, 12 och 13. Terminalåtkomsten får avse den som är registrerad som gäldenär hos kronofogdemyndighet eller make till gäldenären eller annan som

sambeskattas med gäldenären. I fråga om uppgifter enligt 7 § 1 får terminalåtkomsten avse också den som är delägare i fåmansföretag där någon som avses i tredje meningen är delägare.

Av rådets förordning (EEG) nr 218/92 framgår att behörig myndighet i ett annat EU-land får ha terminalåtkomst till uppgifter rörande mervärdesskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tid före denna dag.

[1] Lagen omtryckt 1983:143.
[2] Senaste lydelse 1997:524.
[3] Senaste lydelse 1997:354.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m i vissa företag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	4 kap.
	10 §[1]
Revisorn skall för varje räkenskapsår avge revisionsberättelse till den årsredovisningsskyldige. Berättelsen skall överlämnas till den som svarar för förvaltningen av företagets angelägenheter senast fem och en halv månader efter räkenskapsårets utgång.	
Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande, huruvida årsredovisningen har upprättats enligt denna lag eller, i förekommande fall, annan tillämplig årsredovisningslag. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, skall revisorn ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.	
Har revisorn vid sin granskning funnit att åtgärd eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet ligger någon som ingår i företagsledningen till last, skall det anmärkas i berättelsen. Revisorn kan även i övrigt i berättelsen meddela upplysningar som han önskar bringa till den årsredovisningsskyldiges kännedom.	
I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorn funnit att företaget inte har fullgjort sin skyldighet	
1. att göra skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483),	
2. att anmäla sig för registrering enligt 3 kap. 2 § skattebetalningslagen,	
3. att lämna skattedeklaration enligt 10 kap. 9 eller 10 § skattebetalningslagen, eller	3. att lämna skattedeklaration enligt 10 kap. 9 eller 10 § skattebetalningslagen *eller deklaration enligt 2 kap. 1 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter*, eller
4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som omfattas av 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen.	4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som omfattas av 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen *eller 1 kap. 1 § lagen om punktskatter och prisregle-*

ringsavgifter.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att företaget inte har fullgjort skyldighet som avses i fjärde *stycket* 1-4, skall revisorn genast sända in en *avskrift* av revisionsberättelsen till skattemyndigheten.

Om revisionsberättelsen innehåller *upplysning, uttalande eller* anmärkning enligt *andra*-fjärde *styckena*, skall revisorn genast sända in en *kopia* av revisionsberättelsen till skattemyndigheten. *Revisionsberättelsen skall inte sändas in om den endast innehåller uttalande att styrelseledamöter och verkställande direktör bör beviljas ansvarsfrihet.*

I ett moderföretag skall revisorn avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första-tredje styckena tillämpas.

Om anmälan har gjorts enligt 5 § tredje eller femte stycket, skall revisor till revisionsberättelsen foga avskrift av anmälningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången när revisionsberättelse skall upprättas för det räkenskapsår som avser taxeringsår 2000.

[1] Senaste lydelse 1997:525

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 §, 3 kap. 5 § och 9 kap. 3 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap. 10 §[1]	
Bestämmelserna i *4* kap. *2* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter om vem som skall fullgöra deklarationsskyldigheten för omyndiga, dödsbon och andra gäller i tillämpliga delar.	Bestämmelserna i *15* kap. *1* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter om vem som skall fullgöra deklarationsskyldigheten för omyndiga, dödsbon och andra gäller i tillämpliga delar.

Uppgift som lämnats för en skattskyldig som är juridisk person skall anses ha lämnats av den skattskyldige, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknade behörighet att företräda den skattskyldige.

3 kap. 5 §[2]	
Beskattningsmyndigheten får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125) eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen (1979:141) eller som är annan juridisk person än dödsbo att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som *rör rättshandling mellan den som föreläggs och den med vilken han ingått rättshandlingen* (kontrolluppgift). *Föreläggande får meddelas, om*	Beskattningsmyndigheten får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125) eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen (1979:141) eller som är annan juridisk person än dödsbo att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som har betydelse för beskattning enligt denna lag (kontrolluppgift).

kontrolluppgiften har betydelse för beskattning enligt denna lag.

Om det finns särskilda skäl får även någon annan person än som avses i första stycket föreläggas att lämna kontrolluppgift.

Ett föreläggande får förenas med vite om det finns anledning att anta att det annars inte följs.

9 kap.

3 §[3]

Fråga om utdömande av vite prövas av länsrätten i det län där beskattningsmyndigheten är belägen. Har vite samtidigt förelagts med stöd av en bestämmelse i taxeringslagen (1990:324) eller enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter prövas frågan av den länsrätt som är behörig enligt dessa lagar. Har vite i annat fall samtidigt förelagts med stöd av denna lag och skattebetalningslagen (1997:483) görs prövningen av den länsrätt som är behörig enligt sistnämnda lag.

Fråga om utdömande av vite prövas av länsrätten i det län där beskattningsmyndigheten är belägen. Har vite samtidigt förelagts med stöd av en bestämmelse i taxeringslagen (1990:324) eller enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter prövas frågan av den länsrätt som är behörig enligt dessa lagar. Har vite i annat fall samtidigt förelagts med stöd av denna lag och skattebetalningslagen (1997:483) görs prövningen av den länsrätt som är behörig enligt sistnämnda lag.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1990:331.

[2] Senaste lydelse 1997:492.

[3] Senaste lydelse 1997:492.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställenummer m.m.

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1984:533) om arbetsställenummer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §[1]	
Sådana arbetsgivare som är skyldiga att lämna kontrolluppgift enligt *3* kap. *4* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall, om de har tilldelats särskilda arbetsställenummer, i kontrolluppgiften med ett sådant nummer utmärka arbetsstället för den arbetstagare kontrolluppgiften avser.	Sådana arbetsgivare som är skyldiga att lämna kontrolluppgift enligt *5* kap. *1-3 §§ och 8 kap. 5 § första stycket 1* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall, om de har tilldelats särskilda arbetsställenummer, i kontrolluppgiften med ett sådant nummer utmärka arbetsstället för den arbetstagare kontrolluppgiften avser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gågnen vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1990:392.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1984:947) om beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
13 §[1]	
I kontrolluppgift enligt *3* kap. *4 §* lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall arbetsgivaren lämna uppgift även om sådan ersättning eller förmån som inte utgör skattepliktig intäkt på grund av bestämmelserna i denna lag.	I kontrolluppgift enligt *5* kap. lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall arbetsgivaren lämna uppgift även om sådan ersättning eller förmån som inte utgör skattepliktig intäkt på grund av bestämmelserna i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1990:670.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1984:1052) skall ha följande lydelse.

2 §[1]

Skattskyldig till fastighetsskatt är ägaren till fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som ägare.

Såvitt gäller sådan privatbostad som avses i 1 § andra stycket föreligger skattskyldighet endast för tid under vilken ägaren varit bosatt i Sverige.

I det fall inkomst av eller förmögenhetstillgång som består av sådan privatbostad som avses i 1 § andra stycket är undantagen från beskattning i Sverige på grund av dubbelbeskattningsavtal, skall statlig fastighetsskatt avseende sådan privatbostad inte tas ut.

Fastighetsskatt beräknas för beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader *eller har fastigheten förvärvats eller avyttrats under beskattningsåret,* skall underlaget för fastighetsskatten jämkas med hänsyn härtill.

Fastighetsskatt beräknas för beskattningsår. *När en fastighet övergår till ny ägare är förre ägaren skyldig att betala fastighetsskatt för tiden fram till tillträdesdagen och ny ägare för tiden fr.o.m. tillträdesdagen.* Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader skall underlaget för fastighetsskatten jämkas med hänsyn härtill.

Fastighetsskatten beräknas på grundval av det taxeringsvärde som gäller under beskattningsåret. Gäller olika värden för skilda delar av beskattningsåret beräknas skatten särskilt för varje sådan del med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i fjärde stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1996:1402.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom förskrivs att 8 kap. 13 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

8 kap.

13 §[1]

Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge en revisionsberättelse till föreningsstämman. Berättelsen skall överlämnas till föreningens styrelse senast två veckor före den ordinarie föreningsstämman. Revisorerna skall inom samma tid till styrelsen återlämna de redovisningshandlingar som har överlämnats till dem.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats enligt denna lag eller, i fall som avses i 9 kap. 15-17 §§, enligt tillämplig årsredovisningslag. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt 9 kap. eller, i fall som avses i 9 kap. 15-17 §§, enligt tillämplig årsredovisningslag, skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.

Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet ligger en styrelseledamot eller verkställande direktören till last eller att en styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid mot denna lag eller, i fall som avses i 9 kap. 15-17 §§, mot tillämplig årsredovisningslag eller mot stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela medlemmarna.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att föreningen inte har fullgjort sin skyldighet	I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att föreningen inte har fullgjort sin skyldighet
1. att göra skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483),	1. att göra skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483),
2. att anmäla sig för registrering enligt 3 kap. 2 § skattebetalningslagen,	2. att anmäla sig för registrering enligt 3 kap. 2 § skattebetalningslagen,

3. att lämna skattedeklaration enligt 10 kap. 9 eller 10 § skattebetalningslagen, eller	3. att lämna skattedeklaration enligt 10 kap. 9 eller 10 § skattebetalningslagen *eller deklaration enligt 2 kap. 1 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter*, eller
4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som omfattas av 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen.	4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som omfattas av 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen *eller 1 kap. 1 § lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter.*
Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning *om att föreningen inte har fullgjort någon sådan skyldighet som avses i fjärde stycket 1-4*, skall revisorerna genast sända in en avskrift av den till skattemyndigheten.	Om revisionsberättelsen innehåller *upplysning, utalande eller* anmärkning enligt *andra-fjärde styckena*, skall revisorerna genast sända in en kopia av revisionsberättelsen till skattemyndigheten. *Revisionsberättelsen skall inte sändas in om den endast innehåller uttalande att styrelseledamöter och verkställande direktör bör beviljas ansvarsfrihet eller uttalande som avses i sjätte stycket.*

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilda uttalanden om fastställande av balansräkningen och resultaträkningen samt om det förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust som har lagts fram i förvaltningsberättelsen.

I en moderförening skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första-tredje och sjätte styckena tillämpas.

Om anmälan har gjorts enligt 8 § tredje eller femte stycket, skall revisor till revisionsberättelsen foga avskrift av anmälningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången när revisionsberättelse skall upprättas för det räkenskapsår som avser taxeringsår 2000.

[1] Senaste lydelse 1997:914.

17 Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

Härigenom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1990:324)

dels att 3 kap. 15 och 18 §§ samt 4 kap. 4 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 4 §, 3 kap. 3, 8 och 17 §§, 4 kap. 2, 5 och 17 §§, 5 kap. 1, 2, 3–6 §§ samt 7 kap. 3 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap. 4 §[1]	
I lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter finns bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för taxering. I fråga om debitering, redovisning och betalning av skatt gäller bestämmelserna i skattebetalningslagen (1997:483).	I lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter finns bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för taxering. I fråga om debitering, redovisning och betalning av skatt gäller bestämmelserna i skattebetalningslagen (1997:483).
3 kap. 3 §[2]	
Kan det antas att den skattskyldige inte är deklarationsskyldig enligt bestämmelserna i lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter får beslut om taxering fattas på grundval av kontrolluppgift om inkomst av kapital utan att den skattskyldige underrättats om och fått tillfälle att yttra sig över kontrolluppgiften.	Kan det antas att den skattskyldige inte är deklarationsskyldig enligt *2 kap. 4-7 §§* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter får beslut om taxering fattas på grundval av kontrolluppgift om inkomst av kapital utan att den skattskyldige underrättats om och fått tillfälle att yttra sig över kontrolluppgiften.

8 §[3]

Skattemyndigheten får besluta om taxeringsrevision för att kontrollera att deklarations- och annan uppgiftsskyldighet enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter fullgjorts riktigt och fullständigt eller att förutsättningar finns att fullgöra uppgiftsskyldighet som kan antas uppkomma.	Skattemyndigheten får besluta om taxeringsrevision för att kontrollera att deklarations- och annan uppgiftsskyldighet enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter fullgjorts riktigt och fullständigt eller att förutsättningar finns att fullgöra uppgiftsskyldighet som kan antas uppkomma.

Skattemyndigheten får besluta om taxeringsrevision också för att inhämta uppgifter av betydelse för kontroll enligt första stycket av någon annan än den som revideras.

Taxeringsrevision får göras hos den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125) eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen (1979:141) och hos annan juridisk person än dödsbo.

17 §

Uppgifter i självdeklarationer skall på begäran lämnas ut till de myndigheter som utövar taxerings- eller skattekontroll om det behövs för kontrollverksamheten. Detsamma gäller beträffande uppgifter i andra handlingar som har upprättats eller för granskning omhändertagits av en myndighet vid taxeringskontroll eller lämnats till ledning för taxering enligt bestämmelserna i lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter.	Uppgifter i självdeklarationer skall på begäran lämnas ut till de myndigheter som utövar taxerings- eller skattekontroll om det behövs för kontrollverksamheten. Detsamma gäller beträffande uppgifter i andra handlingar som har upprättats eller för granskning omhändertagits av en myndighet vid taxeringskontroll eller lämnats till ledning för taxering enligt bestämmelserna i lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Uppgifter som avses i första stycket får tillhandahållas myndighet i främmande stat med vilken Sverige har träffat överenskommelse om handräckning i skatteärenden.

4 kap.

2 §[4]

Skattemyndigheten skall varje taxeringsår fatta taxeringsbeslut före utgången av november på grundval av de uppgifter som lämnats enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter samt vad som i övrigt framkommit vid utredning enligt 3 kap.

Skattemyndigheten skall varje taxeringsår fatta taxeringsbeslut före utgången av november på grundval av de uppgifter som lämnats enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter samt vad som i övrigt framkommit vid utredning enligt 3 kap.

5 §[5]

Skattemyndigheten skall inte ta upp en inkomst till beskattning hos en skattskyldig för vilken grundläggande beslut om årlig taxering fattas senast den 15 *augusti* taxeringsåret om den skattskyldige gör sannolikt att det efter denna tidpunkt kommer att finnas förutsättningar för att han skall frikallas från skattskyldighet för inkomsten på grund av bestämmelserna i 54 § första stycket f kommunalskattelagen (1928:370). I det fall grundläggande beslut fattas efter den 15 *augusti* gäller motsvarande om den skattskyldige gör sannolikt att nämnda förutsättningar kommer att finnas efter utgången av november taxeringsåret.

Skattemyndigheten skall inte ta upp en inkomst till beskattning hos en skattskyldig för vilken grundläggande beslut om årlig taxering fattas senast den *15 juni* taxeringsåret om den skattskyldige gör sannolikt att det efter denna tidpunkt kommer att finnas förutsättningar för att han skall frikallas från skattskyldighet för inkomsten på grund av bestämmelserna i 54 § första stycket f kommunalskattelagen (1928:370). I det fall grundläggande beslut fattas efter den 15 *juni* gäller motsvarande om den skattskyldige gör sannolikt att nämnda förutsättningar kommer att finnas efter utgången av november taxeringsåret.

17 §[6]

Eftertaxering får också ske

1. vid rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende,

2. när kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande enligt lagen (*1990:325*) om

2. när kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande enligt lagen (*1998:000*) om

självdeklaration och kontrolluppgifter saknats eller varit felaktig,	självdeklaration och kontrolluppgifter saknats eller varit felaktig,

3. när en ändring i ett taxeringsbeslut föranleds av beslut som anges i 13 § andra stycket 1-4.

5 kap.

1 §[7]

Om en skattskyldig på något annat sätt än muntligen under förfarandet *har lämnat en* uppgift till ledning för *taxeringen och uppgiften* befinns oriktig, skall en särskild avgift (skattetillägg) *tas ut. Detsamma gäller, om en sådan* uppgift *har lämnats* i ett mål om taxering och uppgiften inte *har* godtagits efter prövning i sak.	En särskild avgift (skattetillägg) skall *påföras* en skattskyldig som *1.*under *taxeringsförfarandet* på något annat sätt än muntligen lämnar uppgift till ledning för *sin* taxering *som* befinns oriktig, *2. underlåter att lämna en allmän självdeklaration trots att de förtryckta uppgifterna i inkomstslaget tjänst eller kapital eller underlag för statlig fastighetsskatt inte är korrekta, eller* 3. i ett mål om taxering *på något annat sätt än muntligen lämnar* uppgift *som befinns oriktig* och uppgiften inte *godtas* efter prövning i sak.
Skattetillägg enligt första stycket tas ut med tjugo procent av den mervärdesskatt och med fyrtio procent av sådan skatt som avses i 1 kap. 1 § första stycket 1-6 och 8 som, om den oriktiga uppgiften hade godtagits inte skulle ha påförts den skattskyldige eller *hans* make eller, i fråga om förmögenhetsskatt, person som sambeskattas med *honom*, eller, vad gäller mervärdesskatt, felaktigt skulle ha tillgodoräk-	Skattetillägg enligt första stycket tas ut med tjugo procent av den mervärdesskatt och med fyrtio procent av sådan skatt som avses i 1 kap. 1 § första stycket 1-6 och 8 som *skulle ha undandragits* om den oriktiga uppgiften hade godtagits *eller på grund av att den skattskyldige underlåtit att lämna allmän självdeklaration enligt 3 kap. 2 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.*

nats *honom*. Skulle den oriktiga uppgiften, om den hade godtagits, ha medfört sådant underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst som inte utnyttjas taxeringsåret, skall skattetillägg i stället beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som rättelsen av den oriktiga uppgiften medfört.

Med skatt som skulle ha undandragits avses

1. den skatt som inte skulle ha påförts den skattskyldige eller *dennes* make, eller i fråga om förmögenhetsskatt, person som sambeskattas med *denne*,

2. den mervärdesskatt som felaktigt skulle ha tillgodoräknats *den skattskyldige*.

Skulle den oriktiga uppgiften, om den hade godtagits, ha medfört sådant underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst som inte utnyttjas taxeringsåret, skall skattetillägg i stället beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som rättelsen av den oriktiga uppgiften har medfört.

Skulle underlåtenheten att deklarera ha medfört att ett tidigare fastställt underskott hade kunnat komma att antingen utnyttjas med fel belopp eller överföras till nästa taxeringsår med fel belopp, skall fjärde stycket tillämpas.

Avgiftsberäkning enligt andra *stycket* sker efter tjugo procent eller, vad gäller mervärdesskatt, tio procent av underlaget när den oriktiga uppgiften har rättats eller hade kunnat rättas med ledning av kontrollmaterial som normalt är tillgängligt för skattemyndigheten och som varit tillgängligt för myndigheten före

Avgiftsberäkning enligt andra–*femte styckena* sker efter tjugo procent, eller vad gäller mervärdesskatt, tio procent av underlaget när den oriktiga uppgiften *eller den uteblivna uppgiften* har rättats eller hade kunnat rättas med ledning av kontrollmaterial som normalt är tillgängligt för skattemyndigheten och som varit tillgängligt för

utgången av november taxeringsåret.

Avgiftsberäkning enligt andra *stycket* sker efter tio procent eller, vad gäller mervärdesskatt, fem procent av underlaget, när den oriktiga uppgiften avser periodisering eller därmed jämställd fråga.

myndigheten före utgången av november taxeringsåret.

Avgiftsberäkning enligt andra–*femte styckena* sker efter tio procent eller, vad gäller mervärdesskatt, fem procent av underlaget, när den oriktiga uppgiften *eller den uteblivna uppgiften* avser periodisering eller därmed jämställd fråga.

2 §[8]

Om avvikelse har skett från en självdeklaration genom skönstaxering, påförs den skattskyldige skattetillägg. Tillägget beräknas på den skatt som till följd av skönstaxeringen påförs den skattskyldige utöver den skatt som annars skulle ha påförts honom. Medför skönstaxeringen att sådant underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverkamhet eller tjänst som inte utnyttjas taxeringsåret minskar, skall skattetillägget i stället beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som skönstaxeringen medfört. Vid beräkningen skall dessutom bestämmelserna i 1 § andra *stycket* tillämpas. Till den del skönstaxeringen innefattar rättelse av oriktig uppgift från den skattskyldige skall skattetillägg tas ut enligt bestämmelserna i 1 §.

Första stycket tillämpas också om skönstaxering har skett på

Om avvikelse har skett från en självdeklaration genom skönstaxering, påförs den skattskyldige skattetillägg. Tillägget beräknas på den skatt som till följd av skönstaxeringen påförs den skattskyldige utöver den skatt som annars skulle ha påförts honom. Medför skönstaxeringen att sådant underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst som inte utnyttjas taxeringsåret minskar, skall skattetillägget i stället beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som skönstaxeringen medfört. Vid beräkningen skall dessutom bestämmelserna i 1 § andra *och tredje styckena* tillämpas. Till den del skönstaxeringen innefattar rättelse av oriktig uppgift från den skattskyldige skall skattetillägg tas ut enligt bestämmelserna i 1 §.

Första stycket tillämpas också om skönstaxering har skett på

grund av utebliven självdeklaration och självdeklaration inte kommit in trots att föreläggande sänts ut till den skattskyldige. Tillägget beräknas på den skatt som till följd av skönstaxeringen påförs den skattskyldige utöver den skatt som skulle ha påförts enligt de uppgifter som den skattskyldige på annat sätt än muntligen kan ha lämnat till ledning för taxeringen. Innefattar skönstaxeringen att ett vid tidigare taxering fastställt underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst utnyttjas helt eller delvis, skall skattetillägg beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som skönstaxeringen medfört. Har den skattskyldige på annat sätt än muntligen till ledning för taxeringen redovisat underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst som inte utnyttjas taxeringsåret och medför skönstaxeringen att sådant underskott minskar, skall skattetillägget beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som skönstaxeringen medfört.

grund av utebliven självdeklaration och självdeklaration inte kommit in trots att föreläggande sänts ut till den skattskyldige. Tillägget beräknas på den skatt som till följd av skönstaxeringen påförs den skattskyldige utöver den skatt som skulle ha påförts enligt de uppgifter som den skattskyldige på annat sätt än muntligen kan ha lämnat till ledning för taxeringen. *Skattetillägg enligt detta stycke skall dock inte påföras till den del tillägg kan påföras enligt 1 § första stycket 2 eller när skönstaxering grundas på kontrolluppgift som har förtryckts i blankett för allmän självdeklaration och som är korrekt.* Innefattar skönstaxeringen att ett vid tidigare taxering fastställt underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst utnyttjas helt eller delvis, skall skattetillägg beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av underskottet som skönstaxeringen medfört. Har den skattskyldige på annat sätt än muntligen till ledning för taxeringen redovisat underskott i förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet eller tjänst som inte utnyttjas taxeringsåret och medför skönstaxeringen att sådant underskott minskar, skall skattetillägget beräknas på ett underlag som utgör en fjärdedel av den minskning av under-

skottet som skönstaxeringen medfört.

3 §

Beslut om skattetillägg enligt 2 § andra stycket skall undanröjas om en självdeklaration har kommit in till skattemyndighet eller allmän förvaltningsdomstol *före* utgången av *året efter* det då beslutet fattades.

Beslut om skattetillägg enligt 2 § andra stycket skall undanröjas om en självdeklaration har kommit in till skattemyndighet eller allmän förvaltningsdomstol *inom två månader efter* utgången av det *år* då beslutet fattades.

Om den skattskyldige gör sannolikt att han inte inom två månader före utgången av den tid som anges i första stycket fått kännedom om ett beslut om skattetillägg eller skattsedeln eller någon annan handling med uppgift om skattetilläggets storlek, skall skattetillägget undanröjas om en självdeklaration har kommit in inom två månader från den dag han fick sådan kännedom.

4 §[9]

Skattetillägg tas inte ut

1. vid rättelse av en felräkning eller misskrivning som uppenbart framgår av självdeklarationen eller av något annat meddelande från den skattskyldige som inte är muntligt,

2. *vid rättelse av en oriktig uppgift i fråga om inkomst av tjänst eller kapital, om rättelsen har gjorts eller hade kunnat göras med ledning av kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande enligt lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter och som varit tillgänglig för skattemyndigheten före november månads utgång taxeringsåret,*

3. i den mån avvikelsen avser bedömning av ett yrkande, såsom fråga om yrkat avdrag eller värde av naturaförmån eller tillgång, och avvikelsen inte gäller uppgift i sak,

2. i den mån avvikelsen avser bedömning av ett yrkande, såsom fråga om yrkat avdrag eller värde av naturaförmån eller tillgång, och avvikelsen inte gäller uppgift i sak,

4. om den skattskyldige frivilligt har rättat en oriktig uppgift.	*3.* om den skattskyldige frivilligt har rättat en oriktig uppgift.
Första stycket 2 gäller inte i fråga om kontrolluppgift enligt 3 kap. 32 c, 44 eller 45 § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter.	
5 §[10]	
Om deklarationsskyldig inte har kommit in med *själv*deklaration inom föreskriven tid eller *har han* endast lämnat en självdeklaration med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte är ägnad att ligga till grund för taxering, skall en särskild avgift *(förseningsavgift) påföras honom*. Sådan avgift påförs aktiebolag med 1 000 kronor och *andra* skattskyldig*a* med *500* kronor.	*En* deklarationsskyldig *som skall lämna en självdeklaration utan föreläggande och som* inte har kommit in med deklaration inom föreskriven tid eller *som* endast lämnat en självdeklaration med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte är ägnad att ligga till grund för taxering, skall *påföras* en särskild avgift *(förseningsavgift)*. Sådan avgift påförs aktiebolag *och ekonomisk förening* med *3 000* kronor och annan skattskyldig med *1 000* kronor. *Förseningsavgift påförs dock inte en fysisk person eller ett svenskt dödsbo som endast skall deklarera inkomst av tjänst eller kapital eller för vilken underlag för statlig fastighetsskatt skall fastställas.*
Har skattskyldig, som utan föreläggande skall lämna självdeklaration, inte kommit in med deklaration *senast den 1 augusti under taxeringsåret* eller har han dessförinnan endast kommit in med en självdeklaration med så	Har skattskyldig, som utan föreläggande skall lämna självdeklaration, inte kommit in med deklaration *inom en månad från den tidpunkt då deklarationen senast skulle ha lämnats* eller har han dessförinnan endast

bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte är ägnad att ligga till grund för taxering, bestäms förseningsavgiften till *fyra* gånger det belopp som anges i första stycket.

kommit in med en självdeklaration med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte är ägnad att ligga till grund för taxering, bestäms förseningsavgiften till *tre* gånger det belopp som anges i första stycket. *Har den skattskyldige inte kommit in med deklarationen inom fyra månader från den tidpunkt då deklarationen senast skulle ha lämnats eller har han dessförinnan endast kommit in med en självdeklaration med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte är ägnad att ligga till grund för taxering, bestäms förseningsavgiften till sex gånger det belopp som anges i första stycket.*

Förseningsavgift enligt första stycket påförs *också* skattskyldig som *har avgett en förenklad självdeklaration inom föreskriven tid* men som inte följt ett föreläggande att avge en särskild självdeklaration inom den tid som föreskrivs i föreläggandet.

Förseningsavgift enligt första stycket påförs *den* som *inte är deklarationsskyldig enligt 2 kap. lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter* men som inte följt ett föreläggande att avge självdeklaration inom den tid som föreskrivs i föreläggandet.

Har den skattskyldige inom föreskriven tid lämnat en deklarationshandling, som inte är behörigen undertecknad eller som inte är i form av ett elektroniskt dokument, tas förseningsavgift ut endast om bristen inte avhjälps inom den tid som föreskrivs i ett föreläggande. I sådant fall beräknas avgiften enligt första stycket.

Vad som sägs om deklarationsskyldig *och* skattskyldig i första och andra styckena gäller också för den som *utan att vara deklarationsskyldig* är skyldig

Vad som sägs om deklarationsskyldig, skattskyldig *och självdeklaration* i första och andra styckena gäller också för den som är skyldig att lämna

att lämna uppgift enligt *2* kap. *25 §* lagen *(1990:325)* om självdeklaration och kontrolluppgifter *eller särskild uppgift enligt 2 kap. 26 § samma lag. Vad som sägs om deklaration gäller då sådan uppgift eller särskild uppgift.*

uppgift enligt *4* kap. lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter *och för de uppgifter skyldigheten omfattar. Förseningsavgift utgår med samma avgift som för annan skattskyldig än aktiebolag och ekonomisk förening.*

5 a §

Har den som skall lämna kontrolluppgift enligt lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter inte kommit in med denna inom föreskriven tid, skall han påföras en särskild avgift (förseningsavgift) med 500 kronor per kontrolluppgift. Kommer uppgiften inte in trots påminnelse utgår en förhöjd förseningsavgift med 1 000 kronor per kontrolluppgift. Förseningsavgift får tas ut med högst 25 000 kronor per uppgiftslämnare och år.

6 §[11]

Den skattskyldige skall befrias helt från särskild avgift

En skattskyldig som har påförts särskild avgift *som avses i 1-2 §§ och 5 §* skall helt befrias från *sådan avgift och en uppgiftsskyldig som har påförts särskild avgift enligt 5 a § skall helt eller delvis befrias från sådan avgift*

1. om felaktigheten eller underlåtenheten kan antas ha ett sådant samband med den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller liknande förhållande att den framstår som ursäktlig,

2. om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till uppgiftens art eller någon annan särskild omständighet, eller

3. om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den särskilda avgiften.

Den skattskyldige får befrias helt från skattetillägg även när det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är obetydligt.	*En skattskyldig* får befrias helt från skattetillägg även när det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är obetydligt.

7 kap.

3 §

Vid bedömningen av vem som är behörig ställföreträdare för skattskyldig enligt denna lag skall *4* kap. *2* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter tillämpas.	Vid bedömningen av vem som är behörig ställföreträdare för skattskyldig enligt denna lag skall *15* kap. *1* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter tillämpas.

Uppgifter som lämnats för en skattskyldig som är juridisk person, anses ha lämnats av den skattskyldige, om det inte var uppenbart att uppgiftslämnaren saknade behörighet att företräda den skattskyldige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1997:494.
[2] Senaste lydelse 1992:1660.
[3] Senaste lydelse 1997:494.
[4] Senaste lydelse 1996:654.
[5] Senaste lydelse 1994:486
[6] Senaste lydelse 1996:1333.
[7] Senaste lydelse 1997:1028
[8] Senaste lydelse 1997:494.
[9] Senaste lydelse 1997:494.
[10] Senaste lydelse 1997:494.
[11] Senaste lydelse 1997:494.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §[2]	
I fråga om särskild löneskatt gäller bestämmelserna i 5 kap. lagen (1981:691) om socialavgifter samt vad som i nedan angivna författningar är föreskrivet i fråga om avgifter enligt nämnda lag:	
1. kommunalskattelagen (1928:370),	
2. lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,	2. lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
3. lagen (1979:611) om upphovsmannakonto.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 1991:668.

[2] Senaste lydelse 1996:676.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom förskrivs att 18 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
18 §[1]	
Den som har betalat ut belopp till någon som är skattskyldig enligt denna lag är skyldig att lämna kontrolluppgift. Kontrolluppgift skall i förekommande fall även uppta ersättning som anges i 6 § 2, 3, 5 och 6. För sådan uppgift gäller i övrigt bestämmelserna om kontrolluppgift i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter i tillämpliga delar.	*Skyldigheten att lämna kontrolluppgift framgår av lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1991:1871.

20 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1643) om särskilda regler för beskattning av inkomst från handelsbolag i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:1643) om särskilda regler för beskattning av inkomst från handelsbolag i vissa fall skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §[1]	
Överlåtaren får - i stället för vad som anges i 2 § - som inkomst av aktiv näringsverksamhet ta upp inkomst från handelsbolaget som belöper på antingen tiden före överlåtelsen eller tiden före tillträdesdagen. Realisationsvinsten beräknas därefter enligt 28 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.	
Första stycket gäller inte om överlåtaren eller någon närstående till honom - direkt eller indirekt - varit verksam i handelsbolaget efter den sluttidpunkt för inkomstberäkningen som överlåtaren valt enligt första stycket första meningen. Första stycket gäller inte heller om handelsbolaget, direkt eller genom förmedling av annan juridisk person, äger en aktie som om den ägts direkt av den fysiska personen eller dödsboet hade utgjort en sådan kvalificerad aktie som avses i 3 § 12 a mom. lagen om statlig inkomstskatt. Med aktie likställs andel och andra sådana av företaget utgivna finansiella instrument som avses i 27 § 1 mom. den nämnda lagen.	
Till grund för inkomstberäkningen enligt första stycket skall ligga ett särskilt bokslut. Bokslutet skall ha upprättats som om handelsbolagets beskattningsår avslutats vid den tidpunkt som överlåtaren valt enligt första stycket första meningen. Bokslutet och sådana uppgifter till ledning för taxering som avses i *2* kap. *19* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha godkänts skriftigen av förvärvaren.	Till grund för inkomstberäkningen enligt första stycket skall ligga ett särskilt bokslut. Bokslutet skall ha upprättats som om handelsbolagets beskattningsår avslutats vid den tidpunkt som överlåtaren valt enligt första stycket första meningen. Bokslutet och sådana uppgifter till ledning för taxering som avses i *3* kap. *6* § *första stycket* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha godkänts skriftligen av förvärvaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1995:1630.

21 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet

Härigenom föreskrivs att 1 och 10 §§ lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[1]	
Denna lag tillämpas vid revision eller annan kontroll av att skatt eller avgift tas ut enligt bestämmelserna i 1. kupongskattelagen (1970:624), 2. lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 3. fordonsskattelagen (1988:327), 4. taxeringslagen (1990:324), 5. lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl., 6. skattebetalningslagen (1997:483).	
Lagen tillämpas även vid revision enligt tullagen (1994:1550) och för kontroll av att föreläggande enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller 69 § tullagen fullgjorts riktigt och fullständigt.	Lagen tillämpas även vid revision enligt tullagen (1994:1550) och för kontroll av att föreläggande enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller 69 § tullagen fullgjorts riktigt och fullständigt.
10 §[2]	
Hos den som inte kan bli föremål för revision enligt de i 1 § angivna lagarna, men som kan föreläggas att lämna *kontrolluppgift om rättshandling* enligt 3 kap. 5 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 69 § tullagen (1994:1550), *3* kap. *50 a* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller 14 kap. 4 § skattebetalningslagen	Hos den som inte kan bli föremål för revision enligt de i 1 § angivna lagarna, men som kan föreläggas att lämna *uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling* enligt 3 kap. 5 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 69 § tullagen (1994:1550), *14* kap. *6* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller

(1997:483), får handlingar som kan ha betydelse för kontrolluppgiftsskyldigheten granskas utan föregående föreläggande. Granskningen får göras endast om det finns särskild anledning att anta att handlingar av betydelse för *kontroll*uppgiftsskyldigheten kommer att påträffas och det finns en påtaglig risk att utredningen skulle försvåras av ett föreläggande samt det finns ett betydande utredningsintresse för kontrollen.

14 kap. 4 § skattebetalningslagen (1997:483), får handlingar som kan ha betydelse för kontrolluppgiftsskyldigheten granskas utan föregående föreläggande. Granskningen får göras endast om det finns särskild anledning att anta att handlingar av betydelse för uppgiftsskyldigheten kommer att påträffas och det finns en påtaglig risk att utredningen skulle försvåras av ett föreläggande samt det finns ett betydande utredningsintresse för kontrollen.

Åtgärd enligt första stycket omfattar även befogenhet att eftersöka och omhänderta handling som får granskas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1997:504.

[2] Senaste lydelse 1997:503.

22 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §[1]	
I fråga om allmän löneavgift gäller bestämmelserna i 5 kap. lagen (1981:691) om socialavgifter samt vad som i nedan angivna författningar är föreskrivet i fråga om avgifter enligt nämnda lag:	
1. kommunalskattelagen (1928:370),	
2. lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,	2. lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
3. lagen (1979:611) om upphovsmannakonto.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1996:683.

23 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst

Härigenom förskrivs att 7 § lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §	
En arbets- eller uppdragstagare som omfattas av ett särskilt avtal enligt 5 § får i respektive statlig myndighets och allmän försäkringskassas namn	
1. i enklare fall bevilja eller besluta om ändrad storlek av bostadstillägg enligt lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer,	
2. i enklare fall bevilja eller besluta om ändrad storlek av hustrutillägg enligt lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,	
3. besluta om jämkning under inkomståret av preliminär skatt för skolungdomar och andra studerande med enbart tjänsteinkomst,	
4. i enklare fall medge anstånd med att ge in självdeklaration enligt bestämmelserna i lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,	4. i enklare fall medge anstånd med att ge in självdeklaration enligt bestämmelserna i lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
5. i enklare fall registrera anmälan om flyttning enligt folkbokföringslagen (1991:481), eller	
6. i enklare fall bevilja flyttningsbidrag i form av bidrag till sökanderesor enligt förordningen (1994:7) om flyttningsbidrag.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

24 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

dels att 21 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny bestämmelse, 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	17 a §
	Värdet av personbil som avses i 6 § första stycket 2 fordonsskattelagen (1988:327) skall beräknas enligt särskilda grunder med utgångspunkt i det för varje fordon fastställda nypriset. Detta nypris bestäms för det år modellen första gången är tillgänglig för försäljning med ledning av årsmodell, märke och modell och förtecknas i en riktprislista.
	Värdet av fordonet skall för det år modellen kom ut till försäljning tas upp till 75 procent av nypriset enligt riktprislistan. För varje år därefter skall värdet räknas ned med 10 procent av nypriset till som lägst 10 procent av nypriset (restvärde). Om beräknat värde enligt detta stycke understiger 25 000 kronor eller om restvärdet överstiger fordonets marknadsvärde skall det inte tas upp till beskattning.
	Beräknat värde enligt andra stycket kan sättas ned om det finns synnerliga skäl.

21 §

Sambeskattning skall ske av makar som levt tillsammans under beskattningsåret samt av föräldrar och deras hemmavarande underåriga barn.

Den skattepliktiga förmögenheten beräknas för var och en för sig. Om ett barn inte skall lämna självdeklaration för beskattningsåret enligt 2 kap. 4 § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, räknas dock barnets tillgångar och skulder in i föräldrarnas skattepliktiga förmögenheter.

Den skattepliktiga förmögenheten beräknas för var och en för sig. Om ett barn inte skall lämna självdeklaration för beskattningsåret enligt 2 kap. 4 § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, räknas dock barnets tillgångar och skulder in i föräldrarnas skattepliktiga förmögenheter.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas gemensamt för de personer som skall sambeskattas. Om skulderna överstiger värdet av tillgångarna vid beräkning av en persons skattepliktiga förmögenhet avräknas underskottet vid beräkning av den beskattningsbara förmögenheten. Skatten beräknas och fördelas på dessa personer efter förhållandet mellan deras skattepliktiga förmögenheter.

Vid sambeskattning tillämpas bestämmelserna i 65 § kommunalskattelagen (1928:370) och punkt 2 av anvisningarna till den paragrafen. Fosterbarn anses dock inte som hemmavarande barn.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

25 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom förskrivs att 4 kap. 13 §, 5 kap. 8 och 9 §§, 10 kap. 31 §, 14 kap. 4 §, 18 kap. 3 §, 23 kap. 2, 5 och 9 §§ skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
13 §	
Skattemyndigheten skall återkalla en F-skattsedel, om innehavaren	
1. begär att skattsedeln skall återkallas,	
2. upphör att bedriva näringsverksamhet här i landet,	
3. inte följer villkor som har meddelats enligt 9 § eller på annat sätt missbrukar sin F-skattsedel och missbruket inte är obetydligt,	
4. inte följer ett föreläggande att lämna *särskild* självdeklaration eller, i fråga om handelsbolag, uppgifter som avses i *2* kap. *25* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, eller endast lämnar en handling med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering,	4. inte följer ett föreläggande att lämna självdeklaration eller, i fråga om handelsbolag, uppgifter som avses i *4* kap. *1* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, eller endast lämnar en handling med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering,
5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag i en utsträckning som inte är obetydlig,	
6. har meddelats näringsförbud,	
7. är i konkurs,	
8. är eller har varit företagsledare i ett fåmansföretag eller i ett fåmansägt handelsbolag och det finns eller fanns förutsättningar att återkalla företagets eller bolagets F-skattsedel på grund av ett förhållande som kan hänföras till företagsledaren, eller	
9. är ett fåmansföretag eller ett fåmansägt handelsbolag och en företagsledare i företaget eller bolaget har handlat på ett sådant sätt att en F-skattsedel inte får utfärdas för företagsledaren på grund av ett förhållande som avses i 3-8.	

5 kap.

8 §

Skatteavdrag skall, om inte annat följer av 9 §, göras från *sådan* ränta och utdelning som *lämnas i pengar och som kontrolluppgift skall lämnas för enligt 3 kap. 22 och 23 §§ eller enligt 3 kap. 27 §* lagen *(1990:325)* om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Skatteavdrag skall, om inte annat följer av 9 §, göras från sådan ränta och utdelning som *har betalats ut till eller gottskrivits fysisk person som är bosatt i landet eller svenskt dödsbo och som kontrolluppgift skall lämnas för enligt 6 kap.* lagen *(1998:000)* om självdeklaration och kontrolluppgifter.

9 §[1]

Skatteavdrag skall inte göras från

1. ränta på ett konto, om räntan är mindre än *100* kronor,

2. ränta eller utdelning till juridiska personer, med undantag för svenska dödsbon,

3. ränta eller utdelning till fysiska personer som inte är bosatta i Sverige,

4. ränta eller utdelning som enligt dubbelbeskattningsavtal är helt undantagen från beskattning i Sverige,

5. ränta på ett *förfogar*konto som *avses i 3 kap. 57 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter*, om räntan är mindre än 1 000 kronor,

6. ränta på ett konto för klientmedel,

7. ränta som betalas ut tillsammans med ett annat belopp, om det är okänt för utbetalaren hur stor del av utbetalningen som utgör ränta och utbetalaren därför skall *redovisa hela*

Skatteavdrag skall inte göras från

1. ränta på *sådant* konto *som avses i 11 kap. 7 § andra stycket lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter*, om räntan är mindre än *1 000* kronor,

2. ränta på ett konto för klientmedel,

3. ränta som betalas ut tillsammans med ett annat belopp, om utbetalaren inte kan ange hur stor del av utbetalt belopp som utgör ränta,

4. utdelning på aktie i svenskt aktiebolag som inte är avstämningsbolag,

5. ränta eller utdelning som betalas ut från utländskt företag *som bedriver verksamhet här i landet utan att inrätta filial eller motsvarande etablering här*,

6. ränta eller utdelning som enligt dubbelbeskattningsavtal är helt undantagen från beskattning i Sverige, eller

beloppet i kontrolluppgift enligt 3 kap. 22 § sjätte stycket lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter, eller

8. *ränta eller utdelning som ett utländskt företag skall lämna kontrolluppgift för enligt 3 kap. 32 b § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter.*

7. ränta eller utdelning för vilken regeringen med stöd av 15 kap. 5 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter föreskrivit att kontrolluppgift inte skall lämnas.

10 kap.

31 §

Den som bedriver en verksamhet där beskattningsunderlagen exklusive gemenskapsinterna förvärv och import för beskattningsåret beräknas sammanlagt uppgå till högst en miljon kronor och som är skyldig att lämna självdeklaration enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter och som inte är handelsbolag, skall redovisa mervärdesskatten i självdeklarationen, om skattemyndigheten inte beslutat annat enligt 11 §.

Den som bedriver en verksamhet är beskattningsunderlagen exklusive gemenskapsinterna förvärv och import för beskattningsåret beräknas sammanlagt uppgå till högst en miljon kronor och som är skyldig att lämna självdeklaration enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter och som inte är handelsbolag, skall redovisa mervärdesskatten i självdeklarationen, om skattemyndigheten inte beslutat annat enligt 11 §.

I fråga om förfarandet vid mervärdesbeskattningen gäller då bestämmelserna i lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter samt taxeringslagen (1990:324). Redovisningen skall innehålla samma uppgifter som gäller för redovisning av mervärdesskatt i skattedeklaration.

14 kap.

4 §

Skattemyndigheten får förelägga den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig enlig bokföringslagen (1976:125) eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen

Skattemyndigheten får förelägga den som är eller kan antas vara boföringsskyldig enlig bokföringslagen (1976:125) eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen

(1979:141) eller som är annan juridisk person än dödsbo att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som *rör rättshandling mellan den som föreläggs och den med vilken han har ingått rättshandlingen (kontrolluppgift). Föreläggande får meddelas, om kontrolluppgiften* har betydelse för beskattning enligt denna lag.

(1979:141) eller som är annan juridisk person än dödsbo att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som har betydelse för beskattning enligt denna lag.

Om det finns särskilda skäl, får även någon annan person än som avses i första stycket föreläggas att lämnakontrolluppgiftt.

18 kap.

3 §

Återbetalning får också, på den skattskyldiges begäran, ske av belopp som motsvarar avdragen skatt som ännu inte har tillgodoräknats den skattskyldige, till den del det kan antas att beloppet annars skulle betalas tillbaka efter den årliga avstämningen av skattekontot.

Återbetalning enligt första stycket till en skattskyldig som är fysisk person får göras endast om det gäller ett belopp som är betydande med hänsyn till den skattskyldiges förhållanden eller om det finns andra särskilda skäl. Efter inkomstårets utgång får återbetalning göras endast om den skattskyldige skall *lämna en särskild* självdeklaration enligt *2 kap. 13 §* lagen *(1990:325)* om självdeklaration och kontrolluppgifter eller om det finns synnerliga skäl.

Återbetalning enligt första stycket till en skattskyldig som är fysisk person får göras endast om det gäller ett belopp som är betydande med hänsyn till den skattskyldiges förhållanden eller om det finns andra särskilda skäl. Efter inkomstårets utgång får återbetalning inte göras till skattskyldig som i sin självdeklaration endast skall *redovisa inkomst av tjänst eller kapital, skattepliktiga förmögenhetstillgångar eller för vilken underlag för statlig fastighetsskatt skall fastställas. Återbetalning får dock alltid ske* om det finns synnerliga skäl.

Vid återbetalning enligt första stycket till en juridisk person får hänsyn inte tas till den juridiska personens kostnader för lön till delägare. Återbetalning till ett handelsbolag får, efter särskild ansökan, göras till delägares skattekonto. Annan återbetalning till handelsbolag får göras endast om det finns särskilda skäl.

Återbetalning som grundas på ett beslut om ändrad beräkning av preliminär skatt i samband med konkurs eller utmätning enligt 8 kap. 27 eller 28 § skall göras till konkursboet respektive kronofogdemyndigheten.

Vad som sägs om återbetalning enligt denna paragraf gäller inte, om något annat följer av 7 §.

23 kap.

2 §[2]

Ett föreläggande enligt denna lag får förenas med vite, om det finns anledning att anta att det annars inte följs. Vite får dock inte föreläggas staten, ett landsting, en kommun eller en tjänsteman i tjänsten. Finns det anledning att anta att den deklarationsskyldige eller, om den deklarationsskyldige är juridisk person, ställföreträdare för den deklarationsskyldige har begått brott, får den deklarationsskyldige inte föreläggas enligt 14 kap. 3 § vid vite att medverka i utredningen av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Om vite har förelagts också med stöd av en bestämmelse i taxeringslagen (1990:324) eller lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, prövas frågan om att döma ut vitet av den länsrätt som är behörig enligt dessa lagar.

Om vite har förelagts också med stöd av en bestämmelse i taxeringslagen (1990:324) eller lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, prövas frågan om att döma ut vitet av den länsrätt som är behörig enligt dessa lagar.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

5 §

Bestämmelserna om skyldighet för ställföreträdare att lämna självdeklaration eller uppgifter i *4* kap. *2* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter gäller också för upp-

Bestämmelserna om skyldighet för ställföreträdare att lämna självdeklaration eller uppgifter i *15* kap. *1* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter gäller också för upp-

gifter som skall lämnas enligt denna lag.	gifter som skall lämnas enligt denna lag. *Uppgiftsskyldighet enligt bestämmelserna i denna lag får fullgöras genom ombud.*
9 §	
Bestämmelserna om förvaring och gallring i *4* kap. *13* § lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter gäller också för skattedeklarationer och andra handlingar som avses i 14 kap. 8 §.	Bestämmelserna om förvaring och gallring i *15* kap. *11* § lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter gäller också för skattedeklarationer och andra handlingar som avses i 14 kap. 8 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas på första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse 1997:1032.

[2] Senaste lydelse 1997:1029.

26 Förslag till upphävande av kungörelsen (1955:671) om skyldighet i vissa fall att avlämna kontrolluppgifter för inkomsttaxeringen

Regeringen föreskriver att kungörelsen (1955:671) om skyldighet i vissa fall att avlämna kontrolluppgifter för inkomsttaxeringen skall upphöra att gälla vid utgången av år 1999.

27 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1957:515) om fullgörande av deklarationsskyldighet för staten, landsting, kommun m.m.

Regeringen föreskriver att 1 § 1 mom. förordningen (1957:515) om fullgörande av deklarationsskyldighet för staten, landsting, kommun m.m.[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §
1 mom.[2] Där staten, landstingskommun, kommun eller annan dylik menighet enligt bestämmelserna i lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter är skyldig *avgiva* deklaration till ledning för taxering skall - *såvitt ej* nedan *annorlunda stadgas* - skyldigheten fullgöras av förvaltningsmyndighet eller annan, som utövar vården och inseendet över den fastighet eller som handhaft den rörelse, *varom fråga är*. Åligger deklarationsskyldighet fond, som av statsmyndighet förvaltas, skall skyldigheten fullgöras av denna myndighet.	*1 mom.* Där staten, landstingskommun, kommun eller annan dylik menighet enligt bestämmelserna i lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter är skyldig *att lämna* deklaration till ledning för taxering skall - *om inte annat sägs* nedan - skyldigheten fullgöras av förvaltningsmyndighet eller annan, som utövar vården och inseendet över den fastighet eller som *har* handhaft den rörelse, *som det gäller*. Åligger deklarationsskyldighet fond, som förvaltas av statsmyndighet, skall skyldigheten fullgöras av denna myndighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

[1] Senaste lydelse av förordningens rubrik 1989:250.

[2] Senaste lydelse 1990:1248.

28 Förslag till förordning om ändring i skatteregisterförordningen (1980:556)

Regeringen förskriver att 4 § skatteregisterförordningen (1980:556)[1] skall ha följande lydelse.

Föreslagen lydelse

4 §[2]

Registeransvariga myndigheter skall för de ändamål och i den utsträckning som anges nedan på begäran lämna följande myndigheter uppgifter på medium för automatisk databehandling.

Myndighet	*Uppgifter*	*Ändamål*
Centrala studiestödsnämnden	Uppgifter om inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet, inkomst av kapital och förmögenhet.	Kontroll av ansökningar om uppskov med betalningen av studiemedelsavgifter i fråga om studiestöd och om avskrivning av studieskuld som avser tid före den 1 januari 1989.
	Uppgifter om inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet, inkomst av kapital och om registrering i sjömansregistret	Kontroll av ansökningar om studiestöd, om nedsättning av årsbelopp och om avskrivning av studielån samt fastställande av årsbelopp.
		Kontroll av ansökningar om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar samt ärenden om återbetalning av sådana lån.

Myndighet	*Uppgifter*	*Ändamål*
Kronofogdemyndighet	Uppgifter om skatt och avgift som avses i 1 kap. 1 och 2 §§ skattebetalningslagen (1997:483) samt uppgifter om återbetalning av sådan skatt och avgift.	Indrivningsverksamhet samt avräkning enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter.
Riksförsäkringsverket	Uppgifter om bruttointäkt av tjänst och avdrag från intäkten samt uppgifter om nettointäkt av förvärvskälla.	Kontroll av sjukpenninggrundande inkomst.
	Uppgifter om pensionsgrundande inkomst med delbelopp.	Pensionsberäkning.
	Uppgifter enligt 25 § samt 26 § 2 lagen (1996:1030) om underhållsstöd.	Fastställande av underhållsstöd och återbetalningsskyldighet enligt lagen om underhållsstöd.
	Uppgifter om inkomst som anges i 4 och 7 §§ lagen (1993:737) om bostadsbidrag, med undantag av 4 § andra stycket 1-3; uppgifter om förmögenhet.	Beräkning och kontroll av bostadsbidrag.

Myndighet	*Uppgifter*	*Ändamål*
Riksrevisionsverket	Uppgifter som skall anges i taxeringsuppgiftsregister. Uppgifterna får avse ett urval av högst 60 000 skattskyldiga och personer som är sambeskattade med dem.	Årliga prognoser beträffande statens inkomster.
Statistiska centralbyrån	Uppgifter som skall anges i taxeringsuppgiftsregister, uppgifter om skatteavdrag, arbetsgivaravgifter, mervärdesskatt och preliminär skatt samt uppgifter om näringsverksamhet som avses i *3* kap. *6* § och *4 kap. 1 §* lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter.	Framställning av officiell statistik enligt lagen (1992:889) om den officiella statistiken.
	Uppgifter om kommunalt skatteunderlag.	Beräkning av utjämningsbidrag enligt 2§ lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting och beräkning av utjämningsavgift enligt 2 § lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting.
	Uppgifter enligt 5 § första stycket 1 och 2 och 6 § första stycket 1 och 2 skatteregisterlagen (1980:343), uppgif-	Förande av det centrala företagsregistret.

ter om telefonnummer, uppgifter om beslut om konkurs eller likvidation, uppgifter om antal lämnade kontrolluppgifter samt uppgifter om inkomst av andra förvärvskällor än tjänst.	
Uppgifter från kontrolluppgifter.	Förande av registret över kontrolluppgifter.

Uppgifterna enligt första stycket skall förses med de identifieringsuppgifter samt tekniska och administrativa uppgifter som behövs.

Underlag för uppgiftsutlämnande enligt första stycket får hämtas in på medium för automatisk databehandling.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2000. I fråga om utlämnande av uppgifter som avser tid före ikraftträdandet gäller dock äldre bestämmelser.

[1] Förordningen omtryckt 1983:145.

[2] Senaste lydelse 1997:1074.

29 Förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen (1990:1236)

Regeringen förskriver att 2, 7 och 10 §§ taxeringsförordningen (1990:1236) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 §
Självdeklarationer och andra handlingar som har lämnats till ledning för taxering enligt bestämmelserna i lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller upprättats eller för granskning omhändertagits av en myndighet vid taxeringskontroll, skall förvaras på sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt dem och om möjligt hållas skilda från andra handlingar.	Självdeklarationer och andra handlingar som har lämnats till ledning för taxering enligt bestämmelserna i lagen *(1998:000)* om självdeklaration och kontrolluppgifter eller upprättats eller för granskning omhändertagits av en myndighet vid taxeringskontroll, skall förvaras på sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt dem och om möjligt hållas skilda från andra handlingar.
	7 §[1]
För skattskyldig, som endast haft inkomst av kapital från vilken det gjorts skatteavdrag enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483) och som inte är skyldig att lämna självdeklaration, skall *utfärdas ett särskilt meddelande om taxeringen (taxeringsmeddelande).*	För skattskyldig, som endast haft inkomst av kapital från vilken det gjorts skatteavdrag enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483) och som inte är skyldig att lämna självdeklaration, skall *underrättelse om taxeringsbeslut lämnas i besked om slutlig skatt enligt 11 kap. 15 § skattebetalningslagen.*
Taxeringsmeddelandet skall innehålla upplysning om	*Underrättelsen* skall innehålla upplysning om kontrolluppgifter enligt *6* kap. *1, 7* och *8* §§ lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrollupppgifter, såvitt avser utbetalarens namn, utbetalat belopp och *skatteav-*
1. den skattskyldiges namn, personnummer, postadress och hemortskommun,	
2. kontrolluppgifter enligt *3* kap. *22* och *27* §§ lagen	

(*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter, såvitt avser utbetalarens namn, utbetalat belopp och *belopp för preliminär skatt* i fråga om varje kontrolluppgift,	*drag* i fråga om varje kontrolluppgift *samt* inkomst av kapital.
3. inkomst av kapital *och beslutad skatt.*	
Riksskatteverket får bestämma att ytterligare upplysningar skall lämnas i meddelandet.	Riksskatteverket får bestämma att ytterligare upplysningar skall lämnas i *underrättelsen.*

10 §[2]

Underrättelse om taxeringsbeslut som innefattar avvikelse från en självdeklaration får ske genom anmärkning på beskedet om slutlig skatt, om avvikelsen leder till lägre taxering och avser uppenbar felräkning eller uppenbart felaktig överföring av belopp i självdeklarationen eller uppenbar felaktighet i fråga om intäkt som uppburits i form av pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för tid, under vilken den skattskyldige inte varit bosatt i landet.

Underrättelse om taxeringsbeslut som innefattar avvikelse från en *förenklad* självdeklaration får ske genom anmärkning på beskedet om slutlig skatt under förutsättning att	Underrättelse om taxeringsbeslut som innefattar avvikelse från *uppgifter som har förtryckts enligt 2 kap. 3 § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter* får ske genom anmärkning på beskedet om slutlig skatt under förutsättning att
1. avvikelsen föranleds av kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande enligt lagen (*1990:325*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,	1. avvikelsen föranleds av kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande enligt lagen (*1998:000*) om självdeklaration och kontrolluppgifter,

2. avvikelsen innebär rättelse av en uppgift som är förtryckt i deklarationen och

3. den skattskyldige getts tillfälle att yttra sig över innehållet i kontrolluppgiften och inte haft något att erinra mot denna.

Underrättelse enligt första eller andra stycket får inte ske om särskilda skäl talar emot det. Närmare föreskrifter om underrättelse får meddelas av Riksskatteverket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1999.

[1] Senaste lydelse 1997:803.

[2] Senaste lydelse 1997:803.

30 Förslag till förordning om ändring i alkoholförordningen (1994:2046)

Regeringen föreskriver att 7 § alkoholförordningen (1994:2046) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

7 §[1]

Uppgift som avses i 12 kap. 4 § första stycket 2 alkohollagen (1994:1738) får registreras endast om tillståndshavaren eller sådan företrädare som nämns i 6 § i denna förordning har funnits skyldig till följande brott:

1. brott mot brottsbalken,
2. brott mot alkohollagen (1994:1738),
3. brott mot lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.,
4. brott mot lagen (1977:292) om tillverkning av drycker, m.m.,
5. brott mot lagen (1977:293) om handel med drycker,
6. brott mot narkotikastrafflagen (1968:64),
7. brott mot lagen (1960:418) om straff för varusmuggling,
8. brott mot skattebrottslagen (1971:69),
9. brott mot uppbördslagen (1953:272),
10. brott mot lagen (1986:436) om näringsförbud,
11. brott mot lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
12. brott mot 1 § andra stycket, 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
13. brott mot vapenlagen (1996:67),
14. brott mot vapenförordningen (1996:70),
15. brott mot livsmedelslagen (1971:511),
16. brott mot aktiebolagslagen (1975:1385),
17. brott mot lotterilagen (1994:1000),
18. brott mot lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel,
19. brott mot ordningslagen (1993:1617),
20. brott mot lagen (1987:375) om förbud mot s.k. bastuklubbar och andra liknande verksamheter,
21. brott mot hälsoskyddslagen (1982:1080),
22. brott mot lagen (1960:419) om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker,

23. brott mot lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m., *eller*	23. brott mot lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m.m.
24. brott mot lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.	

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1998.

[1] Senaste lydelse 1996:77

31 Förslag till förordning om ändring i skattebetalningsförordningen (1997:750)

Regringen föreskriver att 31 § skattebetalningförordningen (1997:750) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
31 §	
Skattemyndigheten skall skicka ett besked enligt 11 kap. 15 § skattebetalningslagen (1997:483) till den skattskyldige senast den *15 september* taxeringsåret, om ett grundläggande beslut om årlig taxering har fattats senast den 15 augusti *på grundval av en förenklad självdeklaration enligt 2 kap. 11 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.*	Skattemyndigheten skall skicka ett besked enligt 11 kap. 15 § skattebetalningslagen (1997:483) till den skattskyldige senast den *15 juli* taxeringsåret, om ett grundläggande beslut om årlig taxering har fattats senast den *15 juni.*
Om det grundläggande *beslutet* om årlig taxering fattas efter den *15 augusti,* skall skattemyndigheten *upplysa den skattskyldige om detta och om att* sådant besked som avses i första stycket *kommer att skickas till honom* senast den 15 december.	Fattas grundläggande *beslut* om årlig taxering efter den 15 *juni taxeringsåret* skall skattemyndigheten snarast och senast den 15 december *taxeringsåret sända* sådant besked som avses i första stycket.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

32 Förslag till förordning (1998:000) med bemyndigande för Riksskatteverket att meddela vissa föreskrifter till lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Regeringen föreskriver följande.

Regeringen bemyndigar Riksskatteverket att meddela sådana verkställighetsföreskrifter om värdering av fordon som avses i 17 a § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering.

1 Utredningsuppdraget och dess genomförande

1.1 Uppdraget

Skattekontrollutredningens direktiv (dir. 1995:12) vilka återges i sin helhet i *bilaga 1*, innefattar ett uppdrag som består av tre från varandra avgränsbara delar. Den första delen har varit att analysera hur den enskildes uppgiftsskyldighet i skatteutredningar förhåller sig till artikel 6 i Europakonventionen och till den enskildes rätt att förhålla sig passiv i brottsutredningar samt utforma de förslag som kan motiveras av analysen. Utredningen avgav i denna del i juni 1996 delbetänkandet Artikel 6 i Europakonventionen och skatteutredningen (SOU 1996:116).

Den andra frågan har gällt att utforma en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet om reavinster och reaförluster vid avyttring av aktier och andra finansiella instrument. Utredningen har i denna fråga i mars 1997 överlämnat delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27).

Skattekontrollutredningens huvudsakliga uppgift är att göra en översyn av lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, LSK. Utredningen lägger i förevarande slutbetänkande fram förslag i denna del.

Utredningen har nu koncentrerat sig på de i direktivet anförda huvudfrågorna,

– att göra en systematisk översyn av nuvarande bestämmelser om uppgiftsskyldighet och att utarbeta så enkla och enhetliga regler som möjligt,

– att utvärdera reglerna om förbindelse att lämna kontrolluppgift om ränta på inlåningskonto i utlandet och utdelning på utländska fondpapper som förvaras i depå eller kontoförs i utlandet och föreslå de förbättringar som är motiverade och

– att se över bestämmelserna om skattetillägg vid skönstaxering på grund av utebliven deklaration.

Inkomst- och förmögenhetsbeskattningen bygger i dag på en självdeklaration som avlämnas under ansvar att uppgifterna är sanna

och fullständiga. För att möjliggöra en riktig taxering avlämnas ett stort antal kontrollupppgifter varje år. Det innebär att taxeringskontrollen av löntagare allt mer har inriktats på att kontrollera att uppgiftsskyldigheten har fullgjorts riktigt och fullständigt. Kontrolluppgifterna är därmed numera den väsentligaste förutsättningen för att åsätta rätt taxering för det stora flertalet som skall deklarera genom att lämna en förenklad självdeklaration.

För näringsidkare lämnas inte några kontrolluppgifter. Ett sådant system skulle vara oöverskådligt och ohanterbart i taxeringssammanhang. Näringsidkare skall lämna en självdeklaration och standardiserade räkenskapsutdrag. Dessa utdrag tillkom för att få ett mer enhetligt uppgiftslämnande från företagen, för att anpassa uppgiftslämnandet till företagens bokföring och för att möjliggöra ett mer rationellt urval av kontrollobjekt.

Bestämmelserna om deklarations- och uppgiftsskyldigheten i LSK har vuxit fram sedan början av detta århundrade. Lagstiftningen har med tiden blivit allt mer svåröverskådlig och reglerad på detaljnivå.

Utredningen har bemyndigats att ta upp frågor som har anknytning tilll uppgiftsskyldigheten i självdeklaration och kontrolluppgifter. Utredningen har mot bakgrund av detta bl.a. funnit anledning att se över möjligheten att förenkla deklarationsförfarandet och då såväl frågan om vem som skall lämna en självdeklaration, som vid vilken tidpunkt den senast skall lämnas. Ytterligare frågor som speciellt kan nämnas är förtryckning av uppgifter i självdeklarationen och om självdeklaration skall kunna lämnas genom ombud.

Utredningen lägger i slutbetänkandet även fram förslag i frågor som har kommit upp under utredningens gång och som är väsentliga att ta upp till behandling i detta sammanhang. Härmed avses förslag om utländska betalningsmottagares skatteregisternummer o.dyl. samt om möjlighet för den som kan antas vara skyldig att lämna kontrolluppgift att hos Riksskatteverket kunna få besked om kontrolluppgiftsskyldighetens räckvidd.

1.2 Utredningsarbetet

Huvudarbetet i slutbetänkandet har varit att göra en teknisk översyn av lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter. Detta arbete kan indelas i två underavdelningar, deklarationsförfarandet och kontrolluppgiftslämnandet. Utredningen har i dessa frågor, och

i övriga frågor som berör skatteförvaltningen, samrått med en referensgrupp från Riksskatteverket.

Utredningen har vad gäller frågan om utvidgad uppgiftsskyldighet i entreprenadförhållanden samrått med Branschsaneringsutredningen (dir. 1995:142, Ju 1995:11). En av sekretariatet i Skattekontrollutredningen utarbetad promemoria i ärendet har överlämnats till Branschsaneringutredningen. Promemorian har därefter tagits in i dess slutbetänkande Branschsanering - och andra metoder mot ekobrott (SOU 1997:111) som bilaga 3.

2 Lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter

2.1 Kort historik

Med förordningen (1902:84) om inkomstskatt infördes i Sverige systemet med en progressiv inkomstskatt och en skyldighet att lämna uppgifter till ledning för den egna taxeringen. För en stor del av dagens termer och synsätt på taxering och beskattning och till det som i dag utgör taxeringslagen (1990:324) och lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, lades grunden redan i början på detta århundrade.

Inkomstskatten var från början en extra skatt som togs ut på fast egendom, kapital och arbete. I förordningen angavs bl.a de avdrag som var tillåtna, var taxering skulle ske och för vem kontrolluppgift skulle lämnas. För att skatten skulle kunna tas ut måste de skattskyldiga själva lämna uppgifter.

Förordningens bestämmelser om taxeringsförfarandet och kontrolluppgifter fördes redan år 1910 över till en förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering. Denna systematik behölls sedan genom 1928 års taxeringsförordning och 1956 års taxeringslag.

Kontrolluppgiftsskyldigheten i 1910 års förordning var i huvudsak inriktad på den som hade erhållit lön, naturaförmån eller pension av en offentlig arbetsgivare och aktieutdelning. Inkomsten för anställda i privat verksamhet skulle redovisas först när antalet stadigvarande sysselsatta uppgick till minst fem. Efter anmaning skulle dock andra arbetsgivare lämna kontrolluppgifter.

Lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter

År 1991 genomfördes genomgripande förändringar av skatteorganisationen och de olika förfarandena på skatteområdet. Den gamla taxeringslagen (1956:623), GTL, upphävdes och ersattes av två la-

gar, en ny taxeringslag (1990:324), TL, och en lag (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, LSK.

Till LSK har förts de bestämmelser i GTL som behandlade uppgiftsskyldigheten. I samband härmed gjordes också en redaktionell översyn av bestämmelserna. LSK innehåller i dag dels de bestämmelser som reglerar vem som skall lämna en självdeklaration till ledning för den egna taxeringen och vad denna deklaration skall innehålla för uppgifter, dels vem som skall lämna en kontrolluppgift till ledning för annans taxering och vad denne skall lämna för uppgifter. Lagen innehåller också vissa kompletterande bestämmelser för uppgiftsskyldighetens fullgörande.

2.2 Utredningens utgångspunkt

LSK är i dag indelad i fyra kapitel. Utgångspunkten för utredningens arbete har varit att strukturera innehållet i lagen så att överskådligheten ökas, att bearbeta lagtexten redaktionellt och att flytta de bestämmelser som inte behöver vara i lagform till författning av lägre dignitet, alternativt att möjliggöra för myndighet att utfärda verkställighetsföreskrifter.

Antal kapitel

Utredningen har i sitt förslag till ny lag om självdeklaration och kontrolluppgifter (härefter benämnd NLSK) disponerat de bestämmelser som förslås ingå i lagen i 15 kapitel. Utredningens ambition har varit att göra lagen lättöverskådlig och att i varje kapitel samla bestämmelser som inriktas på ett specifikt område.

Bestämmelser om skyldigheten att lämna kontrolluppgifter

Även om regeringen vid införandet av LSK (prop 1989/90:74) gjorde en genomgripande redaktionell översyn av kontrolluppgiftsbestämmelserna är flera bestämmelser i dag obsoleta eller obehövliga.

De bestämmelser i LSK som reglerar den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten är i allmänhet uppbyggda på så sätt att det i varje enskild bestämmelse anges för vad kontrolluppgift skall lämnas, vem som skall lämna sådan uppgift, för vem kontrolluppgift

skall lämnas och vad kontrolluppgiften skall innehålla. Dessutom är det inte ovanligt att det i den enskilda bestämmelsen - eller i en kompletterande bestämmelse - föreskrivs om undantag avseende såväl kretsen av uppgiftsskyldiga som för vissa slags uppgifter. Föreskrifter som behandlar vad kontrolluppgifterna skall innehålla i form av identifikationsuppgifter och liknande återges ofta såväl i de enskilda bestämmelserna som i de gemensamma bestämmelserna om kontrolluppgifterna. Denna och andra typer av upprepningar är onödiga och minskar överskådligheten i lagstiftningen. De bör därför tas bort.

En annan brist i lagstiftningen är att det för vissa fall av uppgiftsskyldighet i minsta detalj är reglerat vad uppgiften skall innehålla eller vem som skall lämna uppgiften, medan föreskrifter om uppgiftsskyldigheten i andra fall är mer allmänt hållna, i synnerhet avseende vilka uppgifter som skall redovisas i kontrolluppgiften. Vad gäller den nuvarande detaljnivån kan konstateras att flera av detaljfrågorna är av sådan typ att de typiskt sett borde kunna regleras genom tillämpningsföreskrifter - eller t.o.m genom Riksskatteverkets utformning av kontrolluppgiftsblanketten.

Uppräkningar av kretsen av uppgiftsskyldiga för vissa typer av utbetalningar borde kunna ersättas med bestämmelser som anger att den som har betalat ut ersättningen eller motsvarande skall lämna kontrolluppgiften, jfr utformningen av 3 kap. 4 § LSK.

Under hand har också inhämtas att Riksskatteverket på grund av detaljnivån i den nuvarande lagstiftningen anser att det inte är lämpligt att genom tillämpningsföreskrifter förordna vad en kontrolluppgift i det enskilda fallet skall innehålla.

Mot bakgrund av det anförda bör en ansats vid översynen vara att bestämmelserna om skyldigheten att lämna kontrolluppgifter i större utsträckning än i den nuvarande lagstiftningen skall meddelas genom verkställighetsföreskrifter av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Riksskatteverket.

Det finns ett stort antal bestämmelser i LSK som reglerar vilka uppgifter skattemyndigheten eller Riksskatteverket får inhämta hos tredje man efter föreläggande. Samtliga dessa bestämmelser fördes över från GTL till LSK vid den senare lagens tillkomst. Genom införandet av bestämmelsen om föreläggande om rättshandling i 3 kap. 50 a § LSK har flertalet av dessa äldre bestämmelser förlorat i betydelse. Det bör därför undersökas i vilken utsträckning bestämmelserna om tredjemansföreläggande kan omarbetas och förenklas.

En annan utgångspunkt vid översynen bör vara att skyldigheten att lämna kontrolluppgifter utan föregående föreläggande i första hand bör inriktas på sådana utbetalningar m.m. för vilka utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483) eller annan lagstiftning respektive andra uppgifter som är av betydelse för att fysiska personers och dödsbons inkomster och förmögenhet skall kunna förtryckas. Kontrolluppgifter om utbetalningar till näringsidkare bör i första hand inhämtas genom riktade kontroller.

Det bör vidare undersökas i vilken utsträckning olika regler om uppgiftsskyldighet som finns intagna i annan lagstiftning kan flyttas till NLSK.

Lagförslagets systematiska uppbyggnad

Utredningen föreslår att NLSK disponeras på följande sätt

1 kap. Allmänna bestämmelser
2 kap. Skyldighet att lämna självdeklaration m.m.
3 kap. Självdeklarationens innehåll
4 kap. Särskilda bestämmelser för handelsbolag m.fl.
5 kap. Kontrolluppgift om intäkt av tjänst m.m.
6 kap. Kontrolluppgift om avkastning på kapital m.m
7 kap. Kontrolluppgift om kapitalvinster m.m.
8 kap. Skyldighet att lämna kontrolluppgift i andra fall
9 kap. Om förbindelse att lämna kontrolluppgift m.m
10 kap. Uppgiftsskyldighet m.m. vid utlandstransaktioner
11 kap. Gemensamma bestämmelser om kontrolluppgifter m.m.
12 kap. Övrig uppgiftsskyldighet
13 kap. Anstånd
14 kap. Om föreläggande
15 kap. Övriga bestämmelser

3 Normgivningsmakten

En sammanfattande beteckning för den verksamhet hos riksdagen, regeringen och andra offentliga organ som avser fastställande av bindande rättsregler i form av lagar, förordningar och andra föreskrifter är normgivning. Tillkomsten av lagar och andra föreskrifter regleras i 8 kap. regeringsformen (RF). Utmärkande för föreskrifterna är att de är bindande för myndigheter och enskilda samt att de har generell räckvidd (prop. 1973:90 s. 203). I 8 kap. RF fördelas normgivningen mellan olika organ och anges i vilken form den skall ske. Normgivningsmakten har enligt RF i första hand anförtrotts riksdagen och regeringen men befogenheten att besluta föreskrifter kan i vissa fall överlämnas till förvaltningsmyndigheter, kommuner och kyrkliga organ.

Normgivningsmaktens fördelning

Den primära uppgiften i 8 kap. RF är att fördela normgivningskompetensen mellan riksdagen och regeringen. Utgångspunkten är att viktigare ämnesområden skall regleras av riksdagen genom lag (det *primära lagområdet)* medan mindre centrala områden har tilldelats regeringen (*regeringens primärområde)*. Det primära lagområdet kan indelas i det *obligatoriska lagområdet* och det *fakultativa lagområdet.* Det obligatoriska lagområdet omfattar sådana ämnen som måste regleras genom lag, vilket innebär att delegation till regering eller annan myndighet är utesluten. Inom det fakultativa lagområdet kan riksdagen delegera sin normgivningsmakt i första hand till regeringen. Riksdagen kan samtidigt föreskriva att regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet eller kommun att utfärda föreskrifter i ämnet.

Utanför det primära lagområdet faller *regeringens primärområde* där regeringen enligt RF har anförtrotts en behörighet att besluta föreskrifter. Regeringens primärområde omfattar enligt 8 kap. 13 §

första stycket RF dels föreskrifter om verkställighet av lag, dels föreskrifter som inte enligt grundlag skall meddelas av riksdagen, den s.k. restkompetensen. Föreskrifter om riksdagen, riksdagens myndigheter och den kommunala beskattningen är enligt andra stycket i paragrafen uttryckligen undantagna från regeringens kompetens.

Beskattningsmakten

Föreskrifter om förhållandet mellan enskilda och det allmänna, som gäller åligganden för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden skall enligt 8 kap. 3 § RF meddelas genom lag. Bestämmelsen omfattar endast betungande regler. De föreskrifter som avses skall gälla "åligganden för enskilda", varmed avses skyldighet att företa eller underlåta vissa handlingar, eller "ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden", varmed avses ingrepp i den enskilda rättssfären. Till sådana förskrifter räknas bl.a. föreskrifter om skatt till staten (8 kap. 3 § andra stycket RF). Med det allmänna avses i första hand stat och kommun. Hit räknas också enskilda rättssubjekt till vilka förvaltningsuppgifter har överlämnats enligt 11 kap. 6 § tredje stycket RF (Håkan Strömberg, Normgivningsmakten enligt 1974 års regeringsform, 1989, s. 66-67, hädanefter benämnd H S).

Grunderna för den kommunala beskattningen skall bestämmas genom lag (8 kap. 5 § RF), medan kommunerna själva bestämmer skattesatsen (1 kap. 7 § RF).

De föreskrifter som avses i 8 kap. 3 § RF hör till stor del till det fakultativa området. Detta gäller dock inte föreskrifter om skatter. Av inledningen till 8 kap. 7 § RF framgår att föreskrifter om skatter inte får meddelas av något annat organ än riksdagen. Beskattningsmakten faller således in under det obligatoriska lagområdet. Motsvarande gäller i fråga om föreskrifter som i något avseende begränsar omfattningen av ett tidigare ingrepp i enskildas förhållanden. Även en sådan begränsning skall således ske i lagform. I prop. 1973:90 s. 301 ges som exempel en föreskrift som öppnar en ny möjlighet till avdrag vid beräkningen av beskattningsbar inkomst för bestämmande av statlig inkomstskatt.

Med föreskrifter om skatt avses inte bara de materiella skattereglerna (vem som är skattskyldig, underlaget för skatten, skattesats o.dyl. som direkt reglerar skattens tyngd och fördelning) utan även

de regler som avser grunderna för taxerings- och uppbördsförfarandet (prop. 1973:90 s. 302).

Riksdagens delegationsmöjlighet på skatteområdet

Såsom tidigare framgått har riksdagen tillagts makten att besluta om skatt till staten. Riksdagens beskattningsmakt har ansetts så viktig att statlig skatt har uteslutits från det område för delegation som regleras i 8 kap. RF. Riksdagens behörighet att delegera till regeringen har i 8 kap. 8 § RF begränsats till frågor om anstånd med betalning av skatt, både statlig och kommunal. Delegationen skall ha form av en lag och regeringens föreskrifter skall ges i förordningsform. Riksdagen kan också enligt 8 kap. 9 § RF till regeringen genom lag delegera frågor om tull på införsel av varor och avgifter till det allmänna.

Regeringens primärområde - verkställighetsföreskrifter

Enligt 8 kap. 13 § första stycket 1 får regeringen besluta föreskrifter om verkställighet av lag. Med föreskrifter om verkställighet av lag avses enligt förarbetena (prop. 1973:90 s. 211) i första hand tillämpningsföreskrifter av rent administrativ karaktär, t.ex. formulär och tabeller eller föreskrifter om myndigheternas handläggningsrutiner. I propositionen anges dock att det i vissa fall är ofrånkomligt att tillåta att regeringen med stöd av sin behörighet att besluta verkställighetsföreskrifter i materiellt hänseende "fyller ut" en lag, även om lagen i och för sig befinner sig inom det obligatoriska lagområdet. En förutsättning är emellertid att regleringen inte tillförs något väsentligt nytt genom den av regeringen beslutade föreskriften. Regeringen är förhindrad att i en verkställighetsföreskrift besluta om något som kan upplevas som ett nytt åliggande för enskilda eller om något som kan uppfattas som ett nytt ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. En verkställighetsföreskrift får inte heller innehålla straffbestämmelser eller andra sanktionsregler (H S s. 133-134 och lagrådet i prop. 1987/88:3 s. 194 och 198). Om det är uppenbart att ett sådant överskridande har skett får föreskriften inte tillämpas (11 kap. 14 § RF).

Enligt formuleringen av 8 kap. 13 § kan regeringen meddela verkställighetsföreskrifter till lagar som hör till såväl det obligatoriska som det fakultativa lagområdet. Ett behov av verkställighets-

föreskrifter föreligger dock bara inom det obligatoriska lagområdet och inom den del av det fakultativa området där delegation inte har skett. Den största betydelsen har verkställighetsföreskrifterna fått inom den del av det obligatoriska området som avser betungande offentligrättsliga föreskrifter.

Riksdagen är oförhindrad att genom lag meddela föreskrifter i ett ämne som ligger inom regeringens behörighetsområde. Därigenom kan riksdagen undandra regeringen beslutanderätten över en del frågor som annars faller under regeringens kompetens.

Regeringens delegationsmöjlighet inom det egna primärområdet

Regeringen kan i förordning med föreskrifter om verkställighet av lag delegera till underordnad statlig förvaltningsmyndighet att meddela bestämmelser i det ämne som behandlas i förordningen. Regeringen har denna delegationsmöjlighet inom hela sitt primärområde. Med underordnad myndighet avses de statliga förvaltningsmyndigheterna under regeringen, t.ex. Riksskatteverket (RSV).

Delegationen till underordnad myndighet är i första hand avsedd att vara partiell, innebärande att regeringen överlåter bara en del av sin normgivningskompetens (prop. 1973:90 s. 321).

De delegationsmöjligheter som har skrivits in i regeringsformen är avsedd att vara uttömmande (prop.1973:90 s. 209).

Verkställighetsföreskrifter inom skatterätten

De materiella skattereglerna skall meddelas i lagform och utrymmet för att meddela utfyllande normer i form av verkställighetsföreskrifter är begränsat. I fråga om förfaranderegler är däremot kravet på lagform enligt förarbetena begränsat till "grunderna" vilket ger regeringen en ganska omfattande behörighet att meddela närmare föreskrifter om förfarandet. En konsekvens av detta är att materiella verkställighetsföreskrifter i stort sett har kommit till användning för att fylla ut lagregleringen på enstaka punkter och att allmänna tillämpningsförfattningar till de materiella skattelagarna inte förekommer. Skattelagar som innehåller förfaranderegler kompletteras däremot ofta med allmänna tillämpningsförordningar, t.ex. taxeringsförordningen (1990:1236), fastighetstaxeringsförordningen (1993:1199) och skattebetalningsförordningen (1997:750). I dessa

uppdrar regeringen åt viss förvaltningsmyndighet att meddela ytterligare verkställighetsförskrifter i ämnet.

Inom fastighetstaxeringsväsendet har ett system med materiella verkställighetsföreskrifter kommit till större användning. I RÅ 85 1:5 prövade Regeringsrätten om RSV i föreskrifter för fastighetstaxering angående beräkning av värdefaktorn storlek för småhus gått utöver vad myndigheten kunnat föreskriva. Regeringsrätten anförde att begreppet bostadsyta inte hade bestämts närmare i 8 kap. 3 § FTL. Värdefaktorn storlek kunde därför inte användas utan en närmare precisering. Genom RSVs förskrifter hade bestämmelsen fått ett preciserat innehåll. Den utfyllnad av regeln som skett stred inte mot bestämmelsens ordalydelse. Regeringsrätten utredde därefter motiven till 8 kap. 3 § FTL men fann att inte heller dessa lämnade tillräckligt besked om hur begreppet bostadsyta skulle förstås. RSVs verkställighetsföreskrifter angående beräkning av värdefaktorn storlek kunde därför inte anses ha tillfört lagregeln något sådant element att föreskrifterna inneburit att RSV hade överskridit sina befogenheter.[1]

Regeringsrätten har i RÅ 1988 ref. 151 prövat frågan om giltigheten av RSVs anvisningar till bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 33 § KL om tidsvinst vid resa med bil mellan bostad och arbetsplats. Regeringsrätten, som tydligen uppfattade RSV:s anvisningar som föreskrifter och inte som rekommendationer, ansåg att den uttolkning av KLs bestämmelser som RSV hade gjort, gick utöver sådana verkställighetsföreskrifter som verket kunde meddela med stöd av bemyndigande av regeringen. I stället innefattade de en föreskrift om skatt som enligt 8 kap 3 § RF endast fick meddelas genom lag.

För tillämpning av den tidigare gällande lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m. (AVGL) hade Riksförsäkringsverket meddelat verkställighetsföreskrifter för uppskattning av värdet av bilförmån. I RÅ 83 1:85 I uppkom frågan om en förvaltningsdomstol kunde frångå föreskrifterna. Regeringsrätten anförde att det generellt torde gälla att verkställighetsföreskrifter inte avskär förvaltningsmyndighet från rätt och - i vissa lägen - skyldighet att direkt tillämpa lagreglerna. Här framgick dock av lag att schablon skulle tillämpas och detaljerade regler gavs i lag om faktorer som skulle beaktas vid schabloniseringen. Mot

[1]Sture Bergström ifrågasätter dock grundlagsenligheten av verkställighetsföreskrifterna till fastighetstaxeringslagen i Skattenytt 1995 s. 418, RSV:s verkställighetsföreskrifter ur statsrättslig synvinkel.

denna bakgrund fann Regeringsrätten att det inte fanns utrymme för tolkning av lagen vid sidan om Riksförsäkringsverkets verkställighetsföreskrifter.

I RÅ 1986 ref. 158 var det fråga om grundlagsenligheten av Riksförsäkringsverkets föreskrifter angående uppskattningen av värdet av bostadsförmån vid bestämmande av underlag enligt 4 § AVGL. Regeringsrätten konstaterade att de aktuella arbetsgivaravgifterna utgjorde skatter. Någon rätt för riksdagen att delegera beslutanderätten enligt 8 kap. 7 § RF förelåg inte. Regeringen kunde dock besluta verkställighetsföreskrifter till lag och också överlåta denna befogenhet till underordnad myndighet. De uttalanden som hade gjorts under förarbetena till AVGL ansåg Regeringsrätten peka på att reglerna hade avsetts få ett innehåll som i princip var likartat det som tillämpades inom beskattningsområdet och andra närliggande områden. Till de normer som tillämpades inom dessa områden hörde att jämkning i vissa fall kunde ske. Riksförsäkringsverkets föreskrifter anvisade inte någon jämkningsmöjlighet. Vid en prövning enligt 11 kap. 14 § RF fann Regeringsrätten att föreskrifterna gick utöver vad lagen åsyftade och att värderingen därför inte kunde ske uteslutande med tillämpning av verkets föreskrifter.

Överväganden

Målet vad avser skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för taxeringen är att skapa en reglering som är överblickbar och som är uppbyggd av tydliga och lättillämpade bestämmelser. En inte ovanlig inriktning i lagstiftningsarbetet är att anförtro rätten att meddela föreskrifter till myndighet på den lägsta tillåtna normgivningsnivån. Som exempel kan nämnas skattebetalningslagen (1997:483). Vid bedömningen av normgivningsnivån måste emellertid också beaktas att vissa regler, som i och för sig skulle kunna hänföras till en lägre normgivningsnivå, ändå kan behövas i lagen för att regleringen skall bli tydlig.

Bestämmelserna i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter (LSK) har i stor utsträckning samma utformning som motsvarande bestämmelser i gamla taxeringslagen (1956:623), GTL. Reglerna från GTL flyttades nämligen år 1990 i princip oförändrade över till LSK. Flertalet regler i LSK är mycket omfattande och anger i detalj uppgiftsskyldighetens omfattning, se t.ex. 2 kap. 17 § LSK. I andra fall har lagstiftaren valt att i LSK ange endast grunderna för uppgiftsskyldigheten och komplettera dessa med en hänvisning till

de materiella skattereglerna. I 2 kap. 10 § andra stycket LSK anges sålunda att självdeklarationen skall innehålla de uppgifter som behövs för att beräkna bl.a. fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt eller expansionsmedelsskatt enligt lagen (1993:1537) om expansionsmedel.

Det är inte lätt att åstadkomma regler om uppgiftsskyldigheten som är tillräckligt detaljerade och samtidigt lättillgängliga och överskådliga. Utredningen anser emellertid att det finns förutsättningar att i viss utsträckning förenkla lagstiftningen. Utgångspunkten för utredningens arbete är att begränsa detaljregleringen i lag samtidigt som lagreglerna ges en mer lättfattlig utformning.

Mindre detaljerade eller uttömmande författningar leder i en del fall till ett ökat behov av föreskrifter. Regeringen har såsom tidigare redovisats möjlighet enligt 8 kap. 13 § första stycket RF att komplettera lag genom verkställighetsföreskrifter.

Om en lagstiftning är mycket detaljerad är behovet av verkställighetsföreskrifter normalt ringa. Om en lagregel däremot är allmänt hållen och ger begränsad ledning i det enskilda fallet, ökar behovet. Å andra sidan blir det då ofta svårt att dra gränsen för vad som är en godtagbar verkställighetsföreskrift. Risken för att en utfyllande föreskrift skall underkännas av rättstillämpande organ ökar då. För att undvika tillämpningsproblem bör därför grunderna för utformningen av utfyllande verkställighetsföreskrifter tydligt anges i lag.

Syftet med skyldigheten att lämna uppgifter i självdeklarationen är att skattemyndigheten skall kunna dels räkna ut korrekt skatt, dels kontrollera lämnade uppgifter. Allmänt kan sägas att de materiella skattereglerna är så utformade att det av reglerna framgår vilka uppgifter som behövs för deras tillämpning. Av reglerna i inkomstslaget tjänst och kapital framgår sålunda vilka intäkter som är skattepliktiga och vilka kostnader som är avdragsgilla. Den skattskyldige skall i sin självdeklaration lämna de uppgifter om dessa intäkter och utgifter som behövs för att skatten skall kunna beräknas.

Inkomst av näringsverksamhet skall enligt 24 § kommunalskattelagen (1928:370) KL beräknas enligt bokföringsmässiga grunder om inte annat anges i KL. Enligt punkt 1 av anvisningarna till paragrafen skall den skattemässiga inkomstberäkningen ske med utgångspunkt i bokföringen. Det bokförda resultatet justeras i den mån det föranleds av avvikande regler i KL. Bokföringsskyldighetens omfattning regleras i bokföringslagen (1976:125) BFL. Redovisningskommittén har i sitt slutbetänkande Översyn av redovisningslagstiftningen (SOU 1996:157) föreslagit en ny bokföringslag. I betänkandet anförs som skäl mot delegation av normgivningmak-

ten på redovisningsområdet, redovisningsreglernas betydelse för skatteuttaget. Kommittén är av den uppfattningen att redovisningsregler inte får utfärdas i form av föreskrifter med lägre konstitutionell status än lag (s. 150). Även för näringsidkare följer således uppgifternas innehåll av föreskrifter som lämnas i lagform.

Skattekontrollutredningen anser att det är obehövligt att i en lag som gäller självdeklaration ange att uppgifter skall lämnas om vissa förhållanden, om det av den materiella skatteregeln klart framgår att uppgiften behövs för tillämpningen av dessa regler. Det får därför anses vara tillräckligt i många fall att i NLSK använda samma termer och uttryck som i de materiella lagarna. Närmare föreskrifter om hur uppgiftsskyldigheten skall fullgöras bör enligt utredningens mening kunna ges i form av verkställighetsföreskrifter.

För kontrolländamål måste skattskyldiga i vissa fall lämna uppgifter som inte i behövs för att räkna ut skatten. Som exempel kan nämnas att, enligt 2 kap. 15 § LSK, skattskyldig som yrkar avdrag för skuldränta skall - när kontrolluppgift inte skall lämnas - i självdeklarationen lämna uppgifter om skuldbeloppets storlek vid beskattningsårets utgång och om långivarens namn. Uppgiften har ingen betydelse för skatteuträkningen men väl för kontroll av att en avdragsgill skuldränta föreligger. Uppgiftsskyldighet av nu nämnt slag bör enligt utredningens bedömning framgå av bestämmelserna i NLSK.

Det finns inga formella krav att det av en lagregel skall framgå att det förekommer verkställighetsföreskrifter. Inom vissa områden kan det dock vara lämpligt att, i informationssyfte, låta lagtexten ge upplysning om att verkställighetsföreskrifter finns. De materiella skattereglerna är ständigt föremål för ändringar. Detta gäller särskilt inom de områden där uppgiftsskyldigheten är omfattande, t.ex. näringsverksamhet. Skatteförvaltningens behov av uppgifter och därmed också behovet av verkställighetsföreskrifter är till stor del beroende av de materiella reglernas innehåll. Utredningen har mot denna bakgrund valt att i förslaget till lagtext inte generellt upplysa om existensen av sådana föreskrifter.

4 Förenklingar av deklarationsförfarandet

4.1 Det förenklade deklarationsförfarandet

4.1.1 Deklarationsförfarandet i dag

Den förenklade självdeklarationen infördes vid 1987 års taxering för att underlätta deklarationsförfarandet för det stora flertalet skattskyldiga med okomplicerade inkomst- och förmögenhetsförhållanden. Införandet av systemet med den förenklade självdeklarationen kom att påtagligt förenkla hanteringen av deklarationerna för både skattemyndigheterna och de skattskyldiga. Efter förslag av Riksskatteverket i rapporten Vidareutveckling av den förenklade självdeklarationen (RSV Rapport 1992:3) infördes fr.o.m. 1995 års taxering bestämmelser om ett ytterligare förenklat deklarationsförfarande för löntagare m.fl. (jfr prop. 1992/93:86 om ytterligare förenklingar i deklarationsförfarandet).

Det nya förfarandet innebär att en förtryckt blankett för förenklad självdeklaration sänds ut före den 15 april taxeringsåret till samtliga berörda skattskyldiga, dvs. fysiska personer och dödsbon, som under beskattningsåret enbart har haft inkomst hänförlig till inkomstslagen tjänst eller kapital [2 kap. 11 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, LSK].

Undantag från möjligheten att använda den förenklade deklarationsblanketten har gjorts för skattskyldig som har inkomst av näringsverksamhet, är företagsledare eller delägare i fåmansföretag m.fl., skattskyldig som skall redovisa mervärdesskatt i sin självdeklaration, som inte har varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret samt den som inte har mottagit en förtryckt blankett för förenklad självdeklaration senast den 15 april taxeringsåret (2 kap. 13 § LSK). De nu nämnda skall deklarera genom att lämna en särskild självdeklaration.

Innehållet i den förtryckta blanketten för förenklad självdeklaration är sådant att det för ett stort antal deklaranter inte krävs några

ytterligare uppgifter för att åsätta en riktig taxering, fastställa pensionsgrundande inkomst och göra en korrekt skatteberäkning. Förutom den förenklade självdeklarationsblanketten erhåller deklaranten en specifikation som visar de kontrolluppgifter som har kommit in till skattemyndigheten samt en preliminär skatteuträkning. Deklaranten får därefter en viss tid på sig för att kontrollera uppgifterna och korrigera om någon uppgift är felaktig eller saknas. Dessa uppgifter skall lämnas på blanketten som sedan undertecknas och lämnas in till skattemyndigheten (2 kap. 12 § LSK).

Det nya deklarationsförfarandet bygger på en utökad skyldighet att lämna kontrolluppgifter om bl.a. utgiftsräntor, avgifter för pensionsförsäkringar och tomträttsavgälder. I 3 kap. LSK föreskrivs en omfattande skyldighet för arbetsgivare, sociala myndigheter, banker, kreditinstitut m.fl. att lämna kontrolluppgifter till ledning för inkomsttaxeringen. Uppgifterna avser i första hand inkomst av tjänst och kapital. Skyldigheten har utvecklats efter hand (jfr bl.a. prop. 1994/95:209 Kontrolluppgiftsskyldighet vid avyttring av värdepapper m.m.) och kan, med undantag för realisationsvinster, anses vara nära nog heltäckande för tjänste- och kapitalinkomster.

Riksskatteverket föreslog i RSV Rapport 1992:3 att den skattskyldige skulle få en förtryckt blankett med en komprimerad sammanställning av inkomst- och avdragsposter i respektive inkomstslag (taxeringsförslag) och en preliminär skatteuträkning. Till detta skulle fogas bl.a. en specifikation över kontrolluppgifterna och en blankett för tilläggsuppgifter. Den som var nöjd med det taxeringsförslag som skattemyndigheten sände ut och som inte hade några tilläggsuppgifter att lämna skulle inte behöva göra något mer. Framkom inga nya uppgifter skulle det förtryckta förslaget läggas till grund för taxeringen, fastställandet av den pensionsgrundande inkomsten och den slutliga debiteringen av skatter och avgifter (s. 99-100).

Riksskatteverkets förslag, som innebar att en skattskyldig som inte hade något att invända mot ett utsänt taxeringsförslag tyst skulle kunna godkänna detta, varefter deklarationen skulle anses avgiven på heder och samvete, mötte kritik i remissbehandlingen. Ett övervägande antal instanser som yttrade sig i frågan förordade ett system där den förtryckta förenklade deklarationsblanketten skall undertecknas av den skattskyldige och lämnas in till skattemyndigheten. Man ansåg att det bl.a. av rättssäkerhetsskäl inte var acceptabelt att likställa passivitet med aktivt handlande i fråga om det rättsliga ansvaret för deklarationsuppgifterna. Ansvar för passivt skattebedrägeri skulle med den föreslagna konstruktionen bli svårt att

utkräva, då det skulle bli nästan omöjligt för åklagaren att motbevisa en invändning från den skattskyldige att han inte hade tagit del av eller kunnat ta del av taxeringsförslaget. Den som förhöll sig totalt passiv skulle därmed vara svårare att straffa än den som lämnade en deklaration men med en oriktig uppgift. Det var redan direkt ovanligt med anmälningar om brott mot "vanliga löntagare", och det framlagda förslaget skulle göra utrymmet för straffansvar ännu mindre, anfördes det.

I prop. 1992/93:86 om ytterligare förenklingar i deklarationsförfarandet anförde föredragande statsrådet att det inte är acceptabelt att den skattskyldige genom passivitet skall godkänna det taxeringsförslag som skattemyndigheten har skickat ut. Den skattskyldige måste känna att det är han som står för uppgifterna i deklarationen, även till den del de är förtryckta. Detta åstadkoms genom att den skattskyldige, liksom tidigare, fullgör sin deklarationsskyldighet genom att underteckna blanketten och skicka tillbaka den till skattemyndigheten även i de fall han inte har ändrat eller lagt till någon uppgift.

Statsrådet anförde vidare att detta förfarande emellertid medför vissa administrativa nackdelar. Systemet måste innehålla bl.a. rutiner för föreläggande att inkomma med den förenklade deklarationen i de fall någon underskriven deklarationsblankett inte skickas tillbaka och för påförande av förseningsavgift i de fall blanketten skickas in för sent. Rutinen innebär också en ökad hanteringskostnad eftersom den medför att mellan 3,5 och 4 miljoner deklarationer måste skickas in trots att den skattskyldige inte har någon tilläggsuppgift att lämna. Samtidigt medför det att slutskattsedel inte kan skickas ut i juni utan först i augusti månad taxeringsåret (s. 39-40).

Skatteutskottet tillstyrkte förslaget i propositionen (bet. 1992/93:SkU11) och lagstiftningen utformades så att även den som inte lämnar tilläggsuppgift i sin självdeklaration skall underteckna blanketten och lämna den till skattemyndigheten (SFS 1992:1659). Vid frågans behandling i Skatteutskottet reserverade sig de socialdemokratiska ledamöterna. De anförde att det nya förfarandet bör följas upp noggrant och att man på basis av vunna erfarenheter ånyo skall granska möjligheten att införa ett system som innebär att det förtryckta deklarationsförslaget kan läggas till grund för taxeringen även utan att den skattskyldige har återsänt blanketten.

Riksskatteverket återkom till frågan i sin rapport Förslag till förenklingar i skattelagstiftningen (RSV Rapport 1995:10) och föreslog att fysiska personer och dödsbon, som har rätt att lämna en förenklad självdeklaration och som godkänner det förtryckta taxeringsförslaget

i den förenklade självdeklarationsblanketten, skall befrias från skyldigheten, och därmed också besväret, att lämna in deklarationen. Riksskatteverket föreslog, utan att förorda någon av dem, två alternativa lösningar. Antingen skulle förslaget kunna genomföras på sätt som Riksskatteverket tidigare hade framfört i sin rapport 1992:3, så att de fysiska personer och dödsbon som godkänner ett taxeringsförslag och som inte skickar in blanketten till skattemyndigheten anses ha fullgjort sin deklarationsskyldighet. Alternativt skulle fysiska personer och dödsbon kunna befrias från deklarationsplikten om de endast har uppburit sådan inkomst som skatteförvaltningen har kännedom om genom obligatoriskt lämnade kontrolluppgifter och för vilka inkomster det skall betalas preliminär A-skatt enligt uppbördslagen (1953:272), UBL. Det sistnämnda motsvarar, enligt Riksskatteverket, i princip den ordning som tillämpas i Danmark.

Vid 1995 års taxering var totalt 6,8 miljoner fysiska personer deklarationsskyldiga. Inför taxeringen ansågs 5 453 000 eller cirka 80 procent kunna lämna en förenklad självdeklaration. I mitten av augusti 1995 hade 5 420 000 förenklade deklarationer kommit in och grundregistrerats. Av de inkomna deklarationerna innehöll ca 40 procent någon form av tilläggsuppgift. Övriga förenklade självdeklarationer innehöll inga nya uppgifter utan endast namnteckning. Riksskatteverket hade inför taxeringen räknat med att ca 50 procent av de inkomna deklarationerna skulle innehålla tilläggsuppgift (RSV Rapport 1995:10, s. 74).

Huvuddelen av tilläggsuppgifterna avsåg avdragsyrkanden, och då mest avdrag för kostnader för resor till och från arbetet. I inkomstslaget kapital gjordes ändringar främst beträffande fördelningen av ränteavdrag mellan makar samt redovisades realisationsvinster och realisationsförluster för avyttringar av fastigheter, bostadsrätter och värdepapper.

Fr.o.m. år 1995 har skattemyndigheten infört en ny rättelserutin avseende kontrolluppgifter. Har en kontrolluppgift ändrats eller har en ny kommit in efter förtryckningen och har deklaranten inte beaktat den genom tilläggsuppgift i deklarationen, skickas en underrättelse om ändring maskinellt till personen. Kommer han inte in med någon invändning läggs uppgiften till grund för taxeringen. Beslutet meddelas genom en anmärkning på slutskattsedeln. Antalet ändringar uppgick vid 1995 års taxering till något över 100 000 och vid 1996 års taxering till ca 45 000.

Det totala antalet förtryckta kontrolluppgifter var samma år ca 43 miljoner. Enligt Riksskatteverkets uppfattning hade taxeringsförsla-

gen vid 1995 års taxering en hög kvalitet och en obetydlig felfrekvens (RSV Rapport 1995:10 s. 74-77).

För taxeringsåret 1996 har antalet "rena" förenklade självdeklarationer ökat, främst beroende på att beloppsgränsen för avdrag för kostnader för resor till och från arbetet har höjts till 6 000 kr. Enligt uppgift från Riksskatteverket har tilläggs-eller ändringsuppgift lämnats i endast 33 procent av de inkomna deklarationerna.

4.1.2 Deklarationsförfarandet i andra nordiska länder

Utredningen redovisar här hur deklarationsförfarandet är utformat i de andra nordiska länderna. Att just dessa har valts beror på att deras system ligger nära det svenska med avseende på såväl skattereglernas uppbyggnad som administrativa traditioner.

Danmark

Danmark har sedan inkomståret 1988 ett beskattningsförfarande med en förenklad självdeklaration som i likhet med det svenska systemet bygger på metoden att förtrycka och sända ut en blankett med ett färdigt taxeringsförslag. Till skillnad från vad som gäller i Sverige har man i Danmark från början utformat systemet på så sätt att den skattskyldige inte behöver skicka in blanketten om han inte har några kompletterande uppgifter att lämna. Det danska systemet innebär således att vissa skattskyldiga får en förtryckt blankett för självdeklaration under april månad. För de skattskyldiga där skattemyndigheten redan har tillgång till alla inkomstuppgifter sänds samtidigt en skattsedel (på danska årsopgörelse) ut med uppgift om skatten samt hur skattepliktig inkomst och förmögenhet räknats ut. Den som har överskjutande skatt får samtidigt en check på beloppet. Beträffande skattskyldiga där skattemyndigheten inte redan vid utsändandet av den förtryckta självdeklarationen har alla uppgifter för att rätt kunna ange den skattepliktiga inkomsten sänds årsopgörelsen ut senare. Avgränsningen görs så att de som föregående år inte lämnade tilläggsuppgift får både självdeklarationsblankett och en årsopgörelse. Av 3,8 miljoner förenklade självdeklarationsblanketter sänds 2,3 miljoner ut med årsopgörelse och 1,5 miljoner utan årsopgörelse. Antalet utökade självdeklarationer (motsvarande den särskilda självdeklarationen) är 587 000.

Deklarationsskyldig fysisk person och dödsbo skall lämna in deklarationen senast den 1 maj året efter inkomståret. Den som är bokförings- eller räkenskapsskyldig och med denne samlevande make skall lämna deklarationen senast den 1 juli. Den som inte lämnar in deklarationen i rätt tid påförs en förseningsavgift (skattetillaeg) om 200 kr för varje dag som deklarationen inte har kommit in, dock maximalt 5 000 kr. Befrielse kan medges helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Utöver förseningsavgiften kan den skattskyldige åläggas dagliga böter för att ge in deklarationen. Skönstaxering kan ske om deklaration inte lämnas in till myndigheten.

Rättelse och komplettering av den förtryckta självdeklarationen kan även göras per telefon med tonvalsfunktion genom att trycka på knapparna i enlighet med de anvisningar som ges. Den personliga koden som skall anges finns förtryckt på skattsedeln. Också dessa uppgifter lämnas under straffansvar.

En skattskyldig som inte har lämnat en självdeklaration men som får ett meddelande om taxering som är för låg, skall upplysa skattemyndigheten om detta förhållande inom fyra veckor från mottagandet av meddelandet eller från deklarationstidens utgång. Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter detta straffas med böter (§ 16 andra stycket skattekontrolloven). Sker underlåtenheten med uppsåt att undandra det allmänna skatt, kan straffet bli häfte (en lindrigare form av fängelse) eller fängelse upp till två år (§16 tredje stycket skattekontrolloven). Även bolag kan åläggas bötesansvar (§16 fjärde stycket skattekontrolloven). Dessa bestämmelser gäller såväl den som har mottagit en förtryckt självdeklarationsblankett och felaktigt inte sänder in den, som den inte har fått någon blankett och som när han fått ett felaktigt skattebeslut inte meddelar skattemyndigheten dessa felaktigheter. Det gäller också i övrigt den som skönstaxeras till ett för lågt belopp. Den som i övrigt underlåter att deklarera med uppsåt att undgå att bli taxerad kan straffas med böter, häfte eller fängelse i upp till två år (§ 15 skattekontrolloven).

Den som med uppsåt att undandra det allmänna skatt avger oriktig eller vilseledande uppgift till ledning för beslut om en person är skattskyldig, taxering eller skatteberäkning straffas för skattebedrägeri med böter, häfte eller fängelse upp till två år. Sker överträdelsen av grov oaktsamhet är straffet böter eller, vid försvårande omständigheter, häfte (§ 13 skattekontrolloven). Bötesansvar kan påföras ett företags ägare även om han själv inte har förfarit uppsåtligt eller varit oaktsam (§ 18 skattekontrolloven). För skattebedräge-

ri av särskilt grov beskaffenhet är straffet fängelse upp till fyra år (§ 289 borgerlig straffelov).

Befogenheten att utdöma straff ligger hos domstolarna, men i praxis fastställs de flesta böter på skatteområdet administrativt. Vid överträdelser av §§ 13 och 16 skattekontrolloven kan den skattskyldige således påföras böter i administrativ ordning. Överträdelsen skall ha skett av uppsåt eller av grov oaktsamhet.

Bevisbördan för det straffbara åvilar i sådana fall skattemyndigheten. En förutsättning är att den skattskyldige erkänner överträdelsen och förklarar att han skall betala angivna böter inom en viss tid. Den som har godkänt ett förelagt förslag kan emellertid ångra sig inom sex månader. Målet förs då till domstol.

Straffbestämmelsen i § 16 skattekontrolloven fick sin nuvarande lydelse 1988 i samband med att de nya deklarationsreglerna infördes. Bestämmelsen har kritiserats såväl av företrädare för den danska skatteförvaltningen som av domare och advokater. Kritikerna har anfört att det råder stor osäkerhet om tillämpningen. En väsentlig del av kritiken gäller det förhållandet att den skattskyldige drabbas av straff om han inte inom viss tid reagerar mot ett meddelande som visar en för låg taxering. Bl.a. har pekats på att straffpåföljd kan undvikas beroende på vilken förklaring personen lämnar till sin underlåtenhet.

Det danska Retssikkerhedsudvalget, som har till uppgift att ge skatteministern råd i rättssäkerhetsfrågor, har i en redogörelse från 1996 kommenterat vissa domar i detta avseende och anfört bl.a. att deklarationsreformen år 1989 genomfördes för att underlätta för medborgarna att deklarera. Det förelåg en risk att reformens tanke skulle gå förlorad om ansvarsnormen gjordes för sträng. Därför tycktes priset för deklarationsreformen vara att det kriminaliserade området i § 16 gjordes snävare i förhållande till bestämmelsens utgångspunkt. Genomgången av domarna synes också visa en utveckling i praxis i riktning mot en större försiktighet med att fälla annat än inom själva kärnområdet för § 16, dvs. klara bedrägerifall. Domstolarna har i högre grad än tidigare tillagt den omständigheten betydelse att skattemyndigheterna har sådana upplysningar att de själva kan företa en riktig taxering.

Told- og Skattestyrelsen har i maj 1996 gett ut riktlinjer för tolkningen av ansvaret enligt § 16 skattekontrolloven. Straffansvar skall först och främst göras gällande om det föreligger uppsåt att undandra skatt. En konkret bevisvärdering skall härvid företas, inkluderande alla omständigheter med objektiva fakta och den skattskyldiges förklaring. Däremot bör det visas återhållsamhet med att väcka

talan med stöd av paragrafens andra stycke, särskilt när skattemyndigheten har haft goda möjligheter att omedelbart konstatera felen eller när det i förväg kunde ha undersökts om en utbetalning av en stor summa överskjutande skatt var korrekt. Är en överträdelse av § 16 andra stycket av mer ordningsmässig karaktär bör boten bestämmas till ett (väsentligt) lägre belopp än normalboten.

Norge

Norge har en annan form av förenklad självdeklaration än Sverige och Danmark. Inga uppgifter är förtryckta, utan den som anser sig ha fått alla kontrolluppgifter från uppgiftslämnarna skall bara sätta ett kryss i en ruta om uppgifterna är riktiga. Kontrolluppgift lämnas av arbetsgivare, banker, norska VPC, försäkringsbolag. Uppgift lämnas även om betalt underhållsbidrag, om fastighetsinnehav och bostadsrättsvärde. Den skattskyldige behöver därutöver bara fylla i yrkat avdrag för kostnader för resa mellan bostad och arbete samt uppgift om köpt eller såld bil under året. Därvid skall anges bilens listpris som ny. Detsamma gäller vid köp och försäljning av båtar. Självdeklarationen skall därefter undertecknas och sändas in till skattemyndigheten före den 31 januari under taxeringsåret. De som lämnat förenklad självdeklaration får i maj ett utkast till taxeringsmeddelande. I detta finns angivet inkomster, förmögenhet i form av banktillgodohavanden, livförsäkring, fastigheter, bilar och båtar. Skatten har beräknats utifrån föreliggande uppgifter. De som inte kan använda den förenklade självdeklarationen är bl.a. de som har lösöre som överstiger 100 000 kr eller mer än 3 000 kr i kontanter, har yrkat avdrag för gåvor eller har yrkat avdrag med högre belopp än schablonavdraget.

Fr.o.m. 1998 års taxering införs successivt ett nytt förenklat deklarationsförfarande med en förtryckt blankett av samma typ som den som i dag tillämpas i Sverige.

Finland

Finland har inte någon förtryckt självdeklaration i vår mening. Enbart personuppgifterna är förtryckta. Den som har haft skattepliktig inkomst eller som vid utgången av beskattningsåret har haft skattepliktig förmögenhet skall utan anmaning lämna självdeklaration. Den som enbart har haft pension eller olika sociala förmåner och

endast äger en stadigvarande bostad är inte deklarationsskyldig. Inte heller behöver den som enbart har haft inkomster som jämställs med löneinkomster såsom royalty, sjöarbetsinkomst, strejkunderstöd och liknande lämna självdeklaration under förutsättning att dessa inkomster har erhållits i Finland.

Enligt uppgift från Skattestyrelsen i Finland ändras det finska deklarationssystemet under senare delen av 1990-talet. Vanliga löntagare och pensionärer skall inte behöva deklarera. Detta görs möjligt genom att skattemyndigheten i de flesta fall kan räkna ut skatten på basis av kontrolluppgifter. Reformen skall minska kostnaderna för beskattningen och förbättra servicen.

4.1.3 Undantag från deklarationsplikten i Sverige

I dag föreligger enligt LSK undantag från deklarationsplikten vid inkomsttaxeringen för vissa inkomsttagare. I det följande redovisas tre grupper som i dag är undantagna från deklarationsskyldigheten. Även vid fastighetstaxeringen har nyligen undantag från deklarationsplikten införts.

Kapitalinkomster

Genom 1990 års skattereform ändrades kapitalbeskattningen så att en proportionell statlig skatt på 30 procent tas ut på inkomst av kapital. Som en följd av denna konstruktion ändrades också uppbördssystemet så att en preliminär skatt tas ut med 30 procent på ränte- och utdelningsinkomster för fysiska personer bosatta i Sverige och svenska dödsbon. Kapitalinkomster beskattas i princip fullt ut eftersom varken sparavdrag eller grundavdrag medges. För att undvika att inkomsttagarna även skall vara skyldiga att deklarera och själva betala in skatten innehålls och betalas den preliminära skatten in av den som är skyldig att lämna kontrolluppgiften. Eftersom rätt inkomstskatt för dessa kommer att betalas automatiskt ansåg föredragande statsrådet det vara en stor fördel för dem som endast har kapitalinkomster att slippa avge en självdeklaration. Beslut om taxering bör kunna fattas enbart på grundval av kontrolluppgifter och en underrättelse om taxeringen sändas ut (prop. 1990/91:5 s. 112-113).

Kontrolluppgift skall enligt 3 kap. 22 och 23 §§ LSK lämnas om fordran och inkomstränta när den sammanlagda räntan, oavsett om

den avser ett eller flera konton för kontohavaren hos uppgiftslämnaren, uppgår till minst 100 kr. Skyldighet att göra skatteavdrag föreligger dock först när räntan på ett konto uppgår till minst 100 kr [5 kap. 9 § 1 skattebetalningslagen (1997:483)].

Fysisk person och dödsbo som erhåller bruttointäkter av kapital av annat slag än som har angetts ovan är deklarationsskyldiga om bruttointäkterna sammanlagt har uppgått till minst 100 kr. Dessa får ett besked om den slutliga skatten och resultatet av avstämningen av skattekontot (11 kap. 15 § skattebetalningslagen). Den som endast har haft inkomst av kapital från vilken skatteavdrag har gjorts och som i övrigt inte är deklarationsskyldig erhåller endast ett taxeringsmeddelande [7 § taxeringsförordningen (1990:1236)].

Folkpensionärer

Den som är folkpensionär är undantagen från deklarationsplikt om han endast har uppburit inkomst av tjänst som består av folkpension och pensionstillskott eller allmän tilläggspension som inte är större än pensionstillskottet. Folkpensionärer undantogs från deklarationsskyldigheten fr.o.m. år 1973. Motivet var då att deklarationsskyldigheten för denna grupp var helt onödig. Ett stort antal folkpensionärer hade visserligen pension som översteg deklarationspliktsgränsen på 4 500 kr. Samtidigt hade de emellertid rätt till extra avdrag vid taxeringen med så stort belopp att någon beskattningsbar inkomst inte uppkom, varför de inte påfördes någon skatt. Självdeklarationerna var tämligen enkla att utföra och kontrollera men de medförde ändå besvär för inkomsttagarna och merarbete för myndigheterna. De som hade sidoinkomster, förmögenhet eller fastighetsinnehav befriades inte från deklarationsskyldigheten (prop. 1972:145 s. 21-23).

Inkomst av tjänst

Fysisk person vars bruttointäkt av tjänst och aktiv näringsverksamhet understiger 24 procent av basbeloppet (för närvarande ca 8 700 kr) är inte deklarationsskyldig. Undantaget har i första hand betydelse för skolungdom.

Fastighetstaxeringen

Med början vid 1996 års allmänna fastighetstaxering sker fastighetstaxering genom en registerbaserad taxering grundad på det underlag som finns i befintliga register. Det innebär att den allmänna deklarationsplikten i princip upphör. Förfarandet är utformat på följande sätt. I de fall ett tillfredsställande underlag finns tillställs fastighetsägaren ett förslag till fastighetstaxering från skattemyndigheten. Den som inte har något att invända mot förslaget behöver inte vidta några åtgärder. Saknas erforderliga uppgifter sänder skattemyndigheten inte ut något förslag och fastighetsägaren är då skyldig att lämna en allmän fastighetsdeklaration. Efter föreläggande är varje fastighetsägare skyldig att deklarera. För att taxeringen skall vara tillförlitlig måste förändringar i fråga om fastigheter och byggnader rapporteras till skattemyndigheten.

I prop. 1994/95:53 Omräkningsförfarande vid fastighetstaxeringen, m.m. framhöll föredragande statsrådet att det vid en jämförelse mellan inkomsttaxering och fastighetstaxering föreligger två väsentliga skillnader. Inkomsttaxeringen baseras på uppgifter som i större eller mindre utsträckning varierar från år till år. Taxeringen grundas också på uppgifter som lämnas av tredje man. Fastighetstaxeringen grundas på förhållanden som till stor del är konstanta över en längre tidsperiod. De uppgifter som utgör grunden för taxeringen lämnas av fastighetsägaren. En ny ägare har emellertid ett stort intresse av att granska dessa uppgifter och risken för fel till dennes nackdel är därför liten.

En underskrift av ägaren att han godtar de förtryckta uppgifterna i taxeringsförslaget beräknades medföra en hanteringskostnad för myndigheterna på ca 40 miljoner kronor bara för den allmänna fastighetstaxeringen 1996. I propositionen anfördes att nackdelen med att enstaka fastighetsägare kan få sina fastigheter för lågt taxerade får anses vägas upp av de vinster som görs med det förenklade förfarandet.

Flera remissinstanser var kritiska till det förenklade förfarandet att ett passivt godkännande skulle leda till fastighetstaxering. Datainspektionen hade emellertid inte något att invända mot förslaget om ett förenklat förfarande såvitt gällde fastighetstaxeringen. Som bestämmelserna kom att utformas kan straffansvar inte komma i fråga i de fall någon underlåter att invända mot en för låg taxering som skattemyndigheten har föreslagit i det utsända materialet. För att ansvar skall kunna utkrävas fordras att personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar en handling med oriktig uppgift och

därigenom föranleder fara för att taxeringen blir för låg. Det passiva godkännandet av det utsända taxeringsförslaget är således inte förenat med straffansvar.

Förseningsavgift om 500 kr påförs den som inte kommer in med en allmän fastighetsdeklaration inom föreskriven tid eller med en deklaration som är bristfällig så att den inte kan vara underlag för en taxering. Kommer deklaration från den som utan föreläggande skall lämna sådan inte in senast den 1 maj under taxeringsåret eller är den för bristfällig påförs förseningsavgift med 2 000 kr. Är blanketten inte behörigen undertecknad påförs förseningsavgift med 500 kr om den inte undertecknas i tid efter föreläggande (18 kap. 42 § FTL). Förseningsavgift påförs även för den som efter föreläggande skall lämna en särskild fastighetsdeklaration (26 kap. 4 § FTL).

4.2 Förtryckning av alla kontrolluppgifter för fysiska personer och dödsbon

Förslag: Förtryckning föreslås ske av kontrolluppgifter för alla fysiska personer och svenska dödsbon i en blankett för allmän självdeklaration.

4.2.1 Förfarandet i dag

Förtryckning sker i dag av ett stort antal uppgifter på blanketten för den förenklade självdeklarationen. Årligen lämnar runt 5,4 miljoner skattskyldiga fysiska personer och dödsbon den förenklade självdeklarationen till skatteförvaltningen.

På den blankett för den särskilda självdeklarationen som sänds ut finns däremot inte något belopp förtryckt. På den blanketten förtrycks endast personuppgifter, underlag för fastighetsskatt och vissa administrativa koder. Antalet skattskyldiga som lämnar den särskilda självdeklarationen är drygt 1 630 000. Dessa kan indelas i tre kategorier, varav fysiska personer utgör huvuddelen, eller 1 250 000 (SD1). Den särskilda självdeklarationen lämnas också av 310 000 aktiebolag, sparbanker, utländska juridiska personer, ekonomiska föreningar och hypoteksföreningar (SD2) och av 70 000 ideella föreningar, stiftelser m.fl. (SD3).

Av de fysiska personer som lämnar SD1-blanketten redovisar drygt 650 000 inkomst eller underskott av näringsverksamhet i egen firma eller genom handelsbolag. Övriga fysiska personer lämnar en särskild självdeklaration bl.a. av den anledningen att de är företagsledare eller delägare i fåmansföretag eller att de har varit bosatta utomlands under hela eller någon del av året (jfr 2 kap. 13 § LSK).

Uppskattningsvis 400 000 av dem som redovisar näringsverksamhet gör det utan årsbokslut (på bilaga N1).

Med det system som finns i dag sker det första blanketturvalet redan i slutet av januari. Då avgörs vem som skall få blanketten för den särskilda självdeklarationen. Därvid utgår man från de uppgifter som finns i skatteregistret om bedriven näringsverksamhet, delägarskap i fåmansföretag, utlandsbosättning, m.m. Grunden för urvalet är i första hand reglerna i 2 kap. 13 § LSK om vem som skall lämna en särskild självdeklaration.

Alla som finns med i skatteregistret och som är skatteregistrerade för inkomståret, dvs. i princip hela Sveriges befolkning, och som inte erhåller en särskild självdeklaration vid det första blanketturvalet, är presumtiva deklaranter med den förenklade självdeklarationen. Det slutliga urvalet av vem som skall erhålla blanketten för den förenklade självdeklarationen sker i mars när alla kontrolluppgifter har lagts in i registret. Detta urval sker med beaktande av reglerna om deklarationsskyldigheten i 2 kap. 4-8 §§ LSK. Hänsyn tas då till inkomst, förmögenhet m.m.

Kommer det in nya uppgifter efter förtryckningen av blanketterna för den förenklade självdeklarationen, vilka gör att någon som tidigare bedömdes inte vara deklarationsskyldig kommer över deklarationspliktsgränsen, kommer den personen att föreläggas att lämna en deklaration om han inte självmant senast den 2 maj har lämnat in den. I samband med föreläggandet kan han få en förtryckt laserutskriven blankett från skattemyndigheten. Dessa blanketter finns nämligen inte att få oifyllda. De framställs bara förtryckta för varje deklarationsskyldig.

4.2.2 Problem med nu gällande deklarationstidpunkter och uppdelning mellan särskilda och förenklade självdeklarationer

Den nuvarande ordningen har fört med sig problem för sådana fall där personer inom samma hushåll skall deklarera på blanketter av olika slag, t.ex. om ena maken bedriver näringsverksamhet och såle-

des skall lämna särskild självdeklaration, medan den andra maken enbart har inkomst av tjänst och kapital och får lämna förenklad självdeklaration. När den näringsdrivande maken skall lämna sin särskilda självdeklaration har normalt maken med enbart tjänste- och kapitalinkomst ännu inte fått sin förtryckta blankett för förenklad självdeklaration. Ofta behöver deklarationerna upprättas samtidigt, bl.a. för att få en riktig fördelning av ränteavdragen. Skatteberäkningen underlättas också om deklarationsuppgifterna för båda makarna finns samlade. I många fall har därför den senare maken bytt till en särskild självdeklarationsblankett, i andra fall har anstånd begärts av den make som skall lämna särskild självdeklaration senast den 31 mars.

Problem kan i dag uppstå vid förtryckningen så att fel blankett distribueras till den skattskyldige. En person som rätteligen skall erhålla en särskild självdeklarationsblankett med senaste inlämningsdag den 31 mars kan på grund av ofullständiga uppgifter i skatteregistret ha erhållit en förenklad självdeklarationsblankett. Eftersom dessa distribueras så att de skall vara den skattskyldige till handa senast den 15 april är han kanske själv inte medveten om felet före detta senare datum. Riksskatteverket har i dessa fall godtagit att den särskilda självdeklarationen lämnas senast den 2 maj utan att förseningsavgift påförs. Något formellt stöd för denna tolkning finns dock inte. Med hänsyn till dessa problem kan det i dag vara svårt att informera om när en deklaration skall vara inlämnad.

4.2.3 Kategorier för vilka en utökad förtryckning är av intresse

De kategorier för vilka en utökning av förtryckning av uppgifter i självdeklarationsblanketten är av intresse är de fysiska personer och svenska dödsbon som i dag redovisar inkomst på blankett SD1. För dessa finns det kontrolluppgifter avseende inkomst av tjänst och kapital, ränteutgifter, tomträttsavgälder, realisationsvinster och realisationsförluster för värdepappersfonder, pensionssparande, förmögenhetsuppgifter och underlag för avkastningsskatt.

Vid 1996 års taxering erhöll skatteförvaltningen följande antal kontrolluppgifter för dem som lämnade en särskild självdeklaration: kontant lön m.m. 900 000, pension 275 000, inkomstränta m.m. 995 000, utgiftsräntor 820 000 och pensionssparande 270 000.

4.2.4 Fördelar med en förtryckning av alla uppgifter

Allmänt

Att förtrycka kontrolluppgifterna även för de fysiska personer och svenska dödsbon som i dag lämnar en särskild självdeklaration skulle innebära stora rationaliseringsvinster för skatteförvaltningen. I dag registreras först alla kontrolluppgifter i skatteregistret, den skattskyldige skriver i självdeklarationen av samma uppgifter från den kontrolluppgift han har erhållit, skatteförvaltningen registrerar den skattskyldiges uppgifter och jämför dem mot de som finns i det maskinella systemet. Eventuella differenser föranleder en kontrollsignal och utredning. En förtryckning skulle minska antalet registreringar och hanteringsåtgärder.

En förtryckning skulle även innebära fördelar från servicesynpunkt för alla deklarationsskyldiga. Det enda deklaranten behöver göra är att summera de kontrolluppgifter han själv har fått och kontrollera dessa mot de förtryckta uppgifterna. Det skulle därefter åligga honom att rätta de felaktigheter som eventuellt finns och att lägga till de uppgifter som saknas.

Antalet uppgifter som kan förtryckas ökar. Som framgår ovan finns det ett stort antal kontrolluppgifter som i dag inte kan förtryckas av den anledningen att den deklarationsskyldige måste lämna en särskild självdeklaration. Många av dem som skall lämna den särskilda självdeklarationen är inte näringsidkare i egentlig mening. De kan ha sin huvudsakliga inkomst av anställning men därutöver ha en mindre inkomst som skall redovisas som näringsverksamhet.

En gemensam blankett

För att kunna förtrycka kontrolluppgifter för alla fysiska personer och svenska dödsbon måste en gemensam blankett som kan förtryckas arbetas fram. Den förenklade självdeklarationsblanketten kan i dag inte användas av den som skall redovisa inkomst av näringsverksamhet, mervärdesskatt, som är företagsledare eller delägare i fåmansföretag eller som har varit bosatt utomlands under någon del av året.

På den gemensamma blanketten bör förtryckas de uppgifter som i dag förtrycks på blanketten för den förenklade självdeklarationen, dvs. inkomst av tjänst och kapital, allmänna avdrag och underlag för fastighetsskatt.

En gemensam blankett innebär en stor fördel då den möjliggör för skatteförvaltningen att använda samma system vid kontroll av inkomstslagen tjänst och kapital avseende alla deklarationer som lämnas av fysiska personer och svenska dödsbon.

Det är också en fördel att det finns en blankett som är tillgänglig för alla och som inte innehåller några förtryckta uppgifter. Den som i dag skall använda den förenklade självdeklarationsblanketten och inte har fått den hemsänd eller som skriver fel i den utsända blanketten måste vända sig till skatteförvaltningen och be att få en laserutskriven blankett. Blanketten finns nämligen inte tillgänglig utan förtryckta uppgifter.

Näringsidkare

En fysisk person som är näringsidkare kan med utredningens förslag redovisa näringsverksamheten på bilaga till den allmänna självdeklarationen.

Riksskatteverket har till utredningen framfört att det i dag finns en principskiss för hur ett formulär kan se ut för skattskyldiga med mindre rörelser, lantbruk m.fl. utan årsbokslut. Blanketten har två sidor. En sida motsvarar det som i dag utgör sidan fyra i den särskilda självdeklarationsblanketten för fysiska personer (SD1). Den andra sidan kan vara en bantad version av nuvarande formuläret N1 för redovisning av inkomst av näringsverksamhet.

Näringsidkare som skall redovisa inkomst av näringsverksamhet i enskild firma med årsbokslut eller inkomst av handelsbolag föreslås lämna den redovisningen som i dag dvs. på särskilda bilagor (N2, N3A osv.) att bifogas huvudblanketten eller via datamedia.

Delägare i fåmansföretag

Delägare i fåmansföretag kan med utredningens förslag lämna den allmänna självdeklarationen med tillägg av de uppgifter som behövs enligt 2 kap. 24 § LSK för att tillämpa fåmansföretagsreglerna (blankett K10).

4.2.5 Nackdelar med en förtryckning av alla uppgifter

Tidpunkten för utsändandet av blanketterna skjuts fram

Blanketten för den särskilda självdeklarationen sänds i dag ut under de två första veckorna i februari. Deklarationen skall var inlämnad senast den 31 mars, men i realiteten har upp till 50 procent av dem som skall lämna den särskilda självdeklarationen medgetts anstånd med att lämna in den. Anstånd kan ges dels individuellt, dels som byråanstånd längst t.o.m. den 15 juni.

Riksskatteverket beräknar att de förtryckta blanketterna för näringsidkare m.fl. kan börja sändas ut tidigast sista veckan i mars. Den senarelagda utsändningstidpunkten beror på att dessa blanketter skall förtryckas med kontrolluppgifter enligt samma procedur som nu gäller för de förenklade deklarationsblanketterna. Även om deklarationstidpunkten, som utredningen föreslår, flyttas fram till den 2 maj för alla deklarationsskyldiga, förkortas den tid som deklaranten och deklarationsmedhjälparen har på sig att upprätta huvudblanketten med de förtryckta uppgifterna. Den som skall lämna en bilaga för att redovisa inkomst av näringsverksamhet kan dock fylla i bilagan även om han inte har fått den förtryckta huvudblanketten.

Omöjligt att i förväg avgöra till vilket inkomstslag ränta och förmögenhet m.m. hör

Det går inte av kontrolluppgiften att avgöra till vilket inkomstslag den inkomst, ränta, pensionssparande samt tillgång eller skuld som redovisas skall hänföras. Redovisningen i kontrolluppgiften sker endast per person, inte uppdelad i olika inkomstslag. Det går inte heller att ålägga uppgiftslämnaren att göra en sådan bedömning. Förtryckning kan därför också endast ske med ett totalbelopp. Den deklarationsskyldige får därefter själv fördela om dessa mellan inkomstslagen näringsverksamhet, tjänst och kapital.

Förtryckning bör kunna ske under antagande att all inkomst hör under tjänst, alla räntor samt tillgångar och skulder till kapital samt pensionssparande till allmänt avdrag. Den deklarationsskyldige skall sedan själv fördela beloppen till rätt inkomstslag. Det är inte helt tillfredsställande men ett nödvändigt förfarande om en förtryckning skall kunna ske på ett smidigt sätt.

4.2.6 Överväganden och förslag

Självdeklarationen

För att tillvarata alla rationaliseringsvinster bör en typ av blankett framställas för och fyllas i av alla fysiska personer och svenska dödsbon. Det föreslås att alla tillgängliga uppgifter i inkomstslagen tjänst och kapital samt allmänna avdrag, förmögenhet och underlag för statlig fastighetsskatt förtrycks på denna blankett.

De angivna nackdelarna uppvägs enligt utredningens mening av de fördelar det innebär att alla kontrolluppgifter kan förtryckas för alla fysiska personer och svenska dödsbon. I dag erhåller skatteförvaltningen nämligen en mängd information genom kontrolluppgifter som det inte är går att utnyttja beroende på att det inte förtrycks några uppgifter i den särskilda självdeklarationen.

Utredningen föreslår att den blankett som är avsedd för alla fysiska personer och svenska dödsbon skall kallas allmän självdeklaration. Vidare föreslås att den särskilda självdeklarationen skall avges endast av juridiska personer med undantag av svenska dödsbon.

Utredningen föreslår att förtryckning för fysiska personer och svenska dödsbon sker under antagande att all annan inkomst än ränta hör till tjänst, alla räntor samt tillgångar och skulder till kapital samt pensionssparande till allmänt avdrag. Den deklarationsskyldige skall sedan själv fördela beloppen till rätt inkomstslag.

Fysisk person som vistas utomlands den 2 maj och där vistelsen inte endast är tillfällig, förslås kunna lämna självdeklarationen senast den 31 maj (2 kap. 2 § andra stycket NLSK).

En fysisk person som är näringsidkare kan med utredningens förslag redovisa näringsverksamheten på bilaga till den allmänna självdeklarationen. Bilagan föreslås sändas med vid utsändandet av deklarationsblanketten men också finnas tillgänglig innan dess hos banker m.fl. I dag finns ett antal bilagor framställda där inkomst av näringsverksamhet med och utan årsbokslut och andel i handelsbolag skall redovisas. Med det förslag som utredningen lägger fram om förtryckning av den allmänna självdeklarationen kan ifyllandet av de olika bilagorna ske utan att den förtryckta blanketten har kommit.

Förtryckning av kontrolluppgifter på bilaga till självdeklarationen

Utredningen förslår att alla de uppgifter som skattemyndigheten erhåller från uppgiftslämnarna i kontrolluppgifter som skall lämnas utan föreläggande skall förtryckas i en bilaga till den allmänna självdeklarationen (kontrolluppgiftsspecifikation). I självdeklarationen skall förtryckas identifikationsuppgifter, intäkter och avdrag för respektive inkomstslag, tillgångar och skulder enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt, m.m. Förtryckning i självdeklarationen sker dock endast med den totala summan i respektive ruta. I rutan för lön förtrycks t.ex. den totala summan av lön från alla kontrolluppgifter för respektive fysiska person och svenska dödsbo.

Därutöver bör alla skattskyldiga, som i dag, få en specifikation som visar de kontrolluppgifter som har kommit in till skattemyndigheten. Det ankommer på skattemyndigheten att redovisa underlaget för de uppgifter som förtrycks i självdeklarationen.

Regeringen bör genom verkställighetsföreskrifter till Riksskatteverket delegera behörigheten att närmare utforma specifikationen så att det av den framgår dels alla de uppgifter som ligger till grund för de förtryckta uppgifterna i självdeklarationen, dels övriga uppgifter som framgår av inkomna kontrolluppgifter som skall lämnas utan föreläggande.

Med hänsyn till vad utredningen anfört i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27) ser utredningen positivt på en förtryckning av uppgifter i blanketten K4. Det bör ankomma på Riksskatteverket att utreda frågan ur kostnads- och effektivitetssynpunkt och att därefter ta ställning till om, och i så fall hur, en förtryckning bör ske.

4.3 Ett reformerat deklarationsförfarande

Förslag: Skattskyldig fysisk person och svenskt dödsbo som endast har uppburit sådan inkomst av tjänst eller kapital som har förtryckts på blankett för allmän självdeklaration är inte skyldig att deklarera om de förtryckta uppgifterna är riktiga och om den skattskyldige inte är deklarationsskyldig av annan anledning. Samma förhållande gäller för de uppgifter som har förtryckts till ledning för beräkning av fastighetsskatten.

Endast värdepappersfonder och andra juridiska personer än svenska dödsbon föreslås använda blanketten för den särskilda självdeklarationen.

4.3.1 Inledning

Taxeringsförfarandet har under senare år i grunden förändrats såtillvida att taxeringen för dem som lämnar en förenklad självdeklaration numera grundas på den skattskyldiges egna uppgifter endast till en mycket liten del. I stället bygger den i huvudsak på uppgifter från tredje man. Det kan därför finnas skäl att anlägga ett nytt synsätt på självdeklarationen. Utredningen har därvid funnit anledning att på nytt överväga att införa en ordning som innebär att ett av skattemyndigheten utsänt och av den skattskyldige godkänt taxeringsförslag inte behöver skickas tillbaka med en underskrift av den skattskyldige för att uppgifterna skall kunna läggas till grund för taxering. Utredningen anser dock att det finns skäl att ta fasta på den kritik som har riktats mot Riksskatteverkets ursprungliga förslag att den som är nöjd med det förtryckta taxeringsförslaget i den förenklade självdeklarationsblanketten skulle anses ha fullgjort sin deklarationsskyldighet genom ett tyst godkännande.

Skattemyndigheten har i dag ett stort antal uppgifter om de skattskyldigas förhållanden lagrade i egna register och erhåller därtill information om deras inkomst- och förmögenhetsförhållanden genom kontrolluppgifter från arbetsgivare, banker m.fl. Det är väl känt att kontrolluppgifterna är tillförlitliga. Fr.o.m. 1995 års taxering har skattemyndigheterna, som tidigare nämnts, även infört en ny rättelserutin för kontrolluppgifter. Systemet med kontrolluppgifter har löpande byggts ut och kommer dessutom, om utredningens övriga förslag godtas, att utökas ytterligare. De uppgifter som skattemyndigheten kan förtrycka på deklarationsblanketten är för den övervägande delen av de fysiska personer och svenska dödsbon som är skattskyldiga de enda uppgifter som behövs för att åsätta en riktig taxering samt besluta om pensionsgrundande inkomst och debitering av skatter och avgifter.

Antalet skattskyldiga som lämnar förenklad självdeklaration uppgår för närvarande till cirka 5,4 miljoner. Taxeringsåret 1996 inkom 33 procent av dessa med någon tilläggsuppgift.

Skattemyndigheten erhåller även ett antal uppgifter som i sig inte är tillräckliga för att bestämma storleken av den skattepliktiga inkomsten. Exempelvis är ett meddelande om att en fastighet är såld

för ett visst pris inte tillräckligt för att få fram den skattepliktiga realisationsvinsten. Det ger emellertid en upplysning om att ytterligare uppgifter behövs från den skattskyldige. Skattemyndigheten erhåller ett antal liknande indikationer på att den skattskyldige skall lämna kompletterande uppgifter.

Riksskatteverket har i sin rapport 1995:10 framhållit att det stora antalet deklarationer utan tilläggsuppgifter har inneburit en besparing av resurser för skattemyndigheterna. Detta till trots fordrar dessa deklarationer en avsevärd hantering. Deklarationerna skall bl.a. sorteras, registreras och arkiveras. Kommer ingen deklaration in skall påminnelse och senare kanske också ett föreläggande att lämna in en deklaration sändas ut till den skattskyldige. Taxeringsåret 1995 sändes en påminnelse automatiskt ut till alla fysiska personer och dödsbon för vilka en deklaration inte hade registrerats senast den 31 maj. Totalt sändes ca 133 000 påminnelser ut. Av de berörda skattskyldiga hade ca 100 000 fått en förtryckt förenklad självdeklarationsblankett.

Hanteringen av deklarationerna sker manuellt. Om de som inte lämnar några tilläggsuppgifter undantas från skyldigheten att skicka in deklarationen till skattemyndigheten skulle hanteringen av en stor pappersvolym minska väsentligt och skattemyndighetens arbete skulle kunna koncentreras till deklarationer där tilläggsuppgift har lämnats. Registreringen kan ske snabbare och granskningen av lämnade tilläggsuppgifter kan utföras tidigare. Skattemyndighetens arbete kan koncentreras på de uppgifter i deklarationerna som föranleder utredning. Det kommer också att bli möjligt att sända ut ett besked om den slutliga skatten tidigare.

Riksskatteverket har i sitt remissvar över betänkandet Ett nytt system för skattebetalningar (SOU 1996:100) anfört bl.a. att om nuvarande krav på underskrift av deklarationen slopas skulle det innebära fördelar för såväl de skattskyldiga som för skatteförvaltningen. De skattskyldiga skulle kunna få beskedet om den slutliga skatten och överskjutande skatt tidigare än i dag samtidigt som de skulle slippa skicka in deklarationen. Enligt verket skulle beskedet om slutlig skatt för dem som inte behöver skicka in deklarationen kunna sändas ut senast den 15 juli. Det förtjänar dock att nämnas, att för dem som får kvarstående skatt innebär den tidigare tidpunkten för utskicket av beskedet att kvarskatten kan komma att behöva betalas in redan i september samma år. Riksskatteverket anför vidare att om förslaget om en slopad underskrift på den förenklade självdeklarationen inte genomförs, det innebär att tidpunkten för utskicket av beskedet om den slutliga skatten måste skjutas fram ytterligare en må-

nad till den 30 september. Detta beror enligt verket på att samtliga förenklade deklarationer kontrolleras med ADB-stöd och att vissa av dessa deklarationer, i första hand sådana som innehåller tilläggsuppgifter, därefter blir föremål för utredning. Utredningen innebär i regel kommunikation med den skattskyldige som, med hänsyn till tidpunkten för utsändandet av beskedet om den slutliga skatten, måste ske under sommarmånaderna. Under denna tid har de flesta skattskyldiga semester, vilket kan innebära att kommunikationen med den skattskyldige inte hinner slutföras innan den slutliga skatten skall beräknas.

Genom skattebetalningslagen (1997:483) som har trätt i kraft den 1 november 1997 har ett nytt system för redovisning och betalning av skatter och avgifter införts. För de skatter som beslutas på grundval av en självdeklaration skall lagen tillämpas för beskattningsåret 1998.

Skattemyndigheten skall löpande och så snart som möjligt räkna fram den skattskyldiges slutliga skatt. Den slutliga skatten skall sedan debiteras löpande. Skattemyndigheten skall därefter sända ut ett meddelande om skattens storlek med en betalningsuppmaning i det fall ytterligare skatt skall betalas. De som deklarerar med en förenklad självdeklaration får sina skattebesked i augusti under taxeringsåret. De som deklarerar med särskild självdeklaration får sina skattebesked därefter och successivt under hösten (prop. 1996/97:100 Del 1 s. 412-414).

Som tidigare har nämnts riktade flera remissinstanser kritik mot Riksskatteverkets tidigare förslag att den skattskyldige passivt skulle kunna godkänna det utsända taxeringsförslaget. Kritiken grundades till stor del på svårigheten att acceptera en ordning enligt vilken passivitet likställs med aktivt handlande i fråga om fullgörandet av deklarationsplikten och ansvaret för deklarationsuppgifterna. En lösning som utredningen har diskuterat skulle vara att, på liknande sätt som i dag gäller för vissa pensionärer, skolungdomar m.fl., utsträcka reglerna om befrielse från deklarationsskyldighet till inkomster som enligt lag omfattas av skyldigheten att lämna kontrolluppgift. En sådan ordning förutsätter emellertid att den skattskyldige känner till omfattningen av kontrolluppgiftsskyldigheten för att kunna bedöma sin egen deklarationsskyldighet. Utredningen anser att en sådan bestämmelse riskerar att leda till osäkerhet och oklarhet vid tillämpningen. En bättre lösning skulle enligt utredningens mening vara att knyta deklarationsbefrielsen till en förtryckt blankett för allmän självdeklaration när de förtryckta uppgifterna för fysiska personer och svenska dödsbon är korrekta och fullständiga och den

skattskyldige inte är skyldig att lämna självdeklaration av annan anledning.

4.3.2 Överväganden och förslag

Utredningen föreslår att skattskyldig fysisk person och svenskt dödsbo, som under beskattningsåret endast har haft sådan inkomst av tjänst eller kapital som har förtryckts på blanketten för allmän självdeklaration skall vara undantagen från skyldighet att lämna självdeklaration om de förtryckta uppgifterna på blanketten är riktiga och fullständiga och deklarationsskyldighet inte föreligger av annan anledning. Motsvarande föreslås gälla för förtryckta uppgifter som skall användas för beslut om fastighetsskatt.

Utredningens förslag innebär att den som inte har något att tillägga till de förtryckta uppgifterna och som därför inte lämnar in en självdeklaration blir taxerad i enlighet med uppgifterna i det preliminära taxeringsförslag som har sänts ut tillsammans med deklarationsblanketten och som grundar sig på inkomna kontrolluppgifter. Dessa uppgifter utgör underlaget för taxeringen.

Stämmer inte uppgift, saknas någon uppgift eller är den skattskyldige skyldig att lämna självdeklaration av annan anledning måste en undertecknad allmän självdeklaration med de kompletterande uppgifterna lämnas. Vill den skattskyldige yrka avdrag som inte har förtryckts på blanketten får han på samma sätt göra detta genom att lämna en allmän självdeklaration. I detta sammanhang bör nämnas att det förhållandet, att uppgift om försäljningslikvid avseende t.ex. aktier har förtryckts men inte uppkommen realisationsvinst, inte innebär att den skattskyldige befrias från skyldigheten att redovisa realisationsvinsten.

Utredningens förslag innebär att den som är skyldig att redovisa inkomst av näringsverksamhet eller att lämna sådan uppgift som skall lämnas av företagsledare eller delägare i fåmansföretag eller som inte har varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret och som har uppburit en skattepliktig bruttointäkt på minst 100 kronor alltid skall lämna en undertecknad allmän självdeklaration till skattemyndigheten.

Den som inte har fått en förtryckt blankett för allmän självdeklaration hemsänd bör ha möjlighet att få en sådan blankett utskriven hos skattemyndigheten. Den som skall redovisa inkomst av tjänst eller kapital eller erlägga fastighetsskatt och som erhåller en förtryckt blankett för allmän självdeklaration genom utskrift hos

skattemyndigheten där uppgifterna är korrekta och fullständiga behöver därefter inte göra något mer. Är uppgifterna inte riktiga, saknas någon uppgift eller är han deklarationsskyldig av annan anledning är han skyldig att lämna in en självdeklaration till skattemyndigheten.

Alternativet till att få en utskriven blankett från skattemyndigheten är att själv fylla i en sådan blankett och lämna in den. Det medför emellertid extra arbete för den deklarationsskyldige och även för skattemyndigheten som har att registrera uppgifterna. Vet den skattskyldige att han inte har andra uppgifter att lämna än den inkomst av tjänst och kapital som han har fått kontrolluppgifter på är det en fördel både för honom själv och för skattemyndigheten att han begär att få en utskriven blankett för allmän självdeklaration. Stämmer utskriften behöver han inte underteckna blanketten och lämna den till skattemyndigheten.

Den skattskyldige som inte får en förtryckt blankett för allmän självdeklaration hemsänd kan emellertid inte av den anledningen underlåta att lämna in en självdeklaration. Han är skyldig att antingen begära att få en utskriven förtryckt blankett eller att själv deklarera genom att använda en blankett som inte är förtryckt. Underlåter han att deklarera fast han är skyldig att göra detta kan han, som framgår av avsnitt 16.2.2, komma att påföras skattetillägg. Han kan också göra sig skyldig till brott.

Utredningens förslag att den som inte har något att tillägga till de förtryckta uppgifterna inte skall behöva sända in en undertecknad allmän självdeklaration innebär, som tidigare har anförts, en besparing för skattemyndigheten både i tid och kostnad. Riksskatteverket har beräknat att en inbesparing kan ske med 100 årsarbetskrafter vilket motsvarar en inbesparad kostnad om 20 miljoner kr. Denna summa kan i stället satsas på den personal som sätts in i granskningen av andra självdeklarationer. Därmed kan i sin tur ökade skatteintäkter genereras.

Förslaget kommer även att innebära ytterligare besparingar för skatteförvaltningen i och med att utsändandet av anmaningar avseende allmänna självdeklarationer kraftigt kommer att minska.

Troligtvis kommer antalet påförda förseningsavgifter i denna del också att bli lägre vilket i så fall kommer att innebära minskad intäkt för staten.

För de skattskyldigas del innebär förslaget om ett slopat krav att skicka in deklarationsblanketten i de flesta fall en lättnad. Genom utredningens övriga förslag om ett utökat antal uppgifter som kan förtryckas har hanteringen också blivit mer överskådlig för den skatt-

skyldige. Det är också enkelt att avgöra om man är deklarationsskyldig eller inte. Förslaget innebär, som framgår av avsnitt 4.4.2, även att beskedet om den slutliga skatten kan skickas ut tidigare än i dag för denna grupp.

Det har hävdats att den årliga självdeklarationen hör till den typ av medborgerliga plikter mot samhället som av principiella skäl bör behållas. Som har nämnts inledningsvis kan det emellertid vara motiverat att anlägga ett nytt synsätt beträffande deklarationen mot bakgrund av att de flesta uppgifterna inte längre lämnas av den skattskyldige själv utan av tredje man. Frågan är om det från andra synpunkter finns intresse av att behålla ett system med obligatoriskt undertecknande av deklarationen.

Det kan inte uteslutas att känslan av ansvar från de skattskyldigas sida i vissa fall kan komma att minska till följd av det nya systemet. Mot detta får dock vägas de fördelar för såväl de skattskyldiga som för skatteadministrationen som förslaget för med sig i övrigt. Till detta skall läggas att den grundläggande skyldigheten att kontrollera riktigheten av de förtryckta uppgifterna och att i förekommande fall komplettera dessa alltjämt kvarstår.

Det kan vidare hävdas att möjligheten att upptäcka underlåtenhet att inkomma med rättelse av de förtryckta uppgifterna i en utsänd allmän självdeklarationsblankett, där uppgifterna grundas på obligatoriskt lämnade kontrolluppgifter, blir begränsad med den valda lösningen. Sådan underlåtenhet kan i princip upptäckas endast genom revision hos den som har lämnat de felaktiga uppgifterna, under förutsättning att det rätta förhållandet är dokumenterat. Underlåtenhet att rätta felaktiga uppgifter kan också påvisas genom riktade kontroller eller genom upplysningar från andra myndigheter. Dessa problem finns dock redan med nuvarande regelsystem.

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 2 kap. 1-3 och 8 §§ NLSK.

4.3.3 En alternativ lösning

Utredningen har även övervägt frågan om alla deklarationspliktsgränser skall slopas för fysiska personer och svenska dödsbon. Ett sådant förslag skulle i princip förutsätta att alla skatteregistrerade fysiska personer och svenska dödsbon för vilka det finns kontroll-

uppgifter eller andra uppgifter i skatteregistret skulle erhålla en förtryckt blankett för allmän självdeklaration. Blanketten skulle då komma att sändas till t.ex. de pensionärer som i dag inte är deklarationsskyldiga, dem som i dag erhåller ett taxeringsmeddelande för inkomst av kapital och de fysiska personer vilkas intäkter av tjänst och av aktiv näringsverksamhet inte når upp till 24 procent av basbeloppet. De för vilka alla förtryckta uppgifter är riktiga och fullständiga skulle därefter inte behöva sända tillbaka en undertecknad blankett.

Den vinst som uppkommer av utredningens förslag, att de som inte har något att tillägga till de förtryckta uppgifterna inte behöver skicka tillbaka en undertecknad blankett, skulle motverkas av ett slopande av deklarationspliktsgränserna. För det fall att deklarationspliktsgränserna skulle slopas för fysiska personer måste alla som har registrerats i skatteregistret erhålla en förtryckt blankett för självdeklaration. Antalet utsända förtryckta deklarationsblanketter skulle öka avsevärt. Ett stort antal pensionärer behöver sedan länge inte deklarera då de inte har inkomster som överstiger summan av folkpension och pensionstillskott och då de kan taxeras maskinellt för inkomst av kapital. Inte heller barn och skolungdom behöver deklarera i stor utsträckning i dag.

De grupper som i dag är undantagna från deklarationsplikten kan förväntas ha svårt att förstå systemet, att den som inte har något att tillägga eller ändra inte skall sända in deklarationen. Det kan förväntas leda till en ansenlig mängd telefonsamtal och besök på skattekontoren. Antalet insända självdeklarationer där inget annat än underskriften har fyllts i likaså, vilket skulle minska rationaliseringsvinsten av förslaget.

Antalet uppgifter som skall förtryckas och sändas ut på en blankett för allmän självdeklaration skulle bli avsevärt mycket större än nu. Det innebär en tidspress på skatteförvaltningen att hinna registrera, förtrycka och sända ut dem så att de finns tillgängliga för alla senast den 15 april under taxeringsåret. Denna tidpunkt är nära nog orubblig för att deklaranterna skall ha tid att hinna kontrollera sina egna uppgifter och de förtryckta uppgifterna samt fylla i de ytterligare uppgifter som behöver sändas in.

Det är knappast meningsfullt att personer som har förvärvsinkomster som är lägre än grundavdraget skall behöva komplettera uppgifter i blanketten och sända in den även i de fall det innebär att skatt inte kommer att utgå.

Fördelen med att sända ut en förtryckt blankett för allmän självdeklaration till alla skulle vara att det i systemet inte behöver finnas

inlagt de beloppsgränser som behövs för att bestämma om deklarationsplikt föreligger eller inte. Det kan också vara värdefullt från informationssynpunkt att alla får dessa lagrade uppgifter.

Utredningens ståndpunkt är dock att deklarationspliktsgränserna bör vara kvar i den form som de finns i dag. Förtryckning och distribution av de olika blanketterna för självdeklaration bör ske som i dag.

Utredningen föreslår att det i fortsättningen skall finnas en blankett för allmän självdeklaration och en blankett för särskild självdeklaration.

Att uppgifterna kan förtryckas i den allmänna självdeklarationen medför att arbetet rationaliseras för alla parter.

4.3.4 Straffansvaret enligt skattebrottslagen

En fråga som bör penetreras är om utredningens förslag medför ett uttunnat straffansvar enligt skattebrottslagen (1971:69) för den som befrias från deklarationsplikt jämfört med vad som är fallet i dag. Den huvudsakliga kritik som i det avseendet riktades mot Riksskatteverkets tidigare förslag, nämligen att deklarationsskyldigheten skulle kunna fullgöras genom passivitet efter mottagandet av den förtryckta deklarationsblanketten, koncentrerades på svårigheten att lagföra skattebrott vid underlåtenhet att reagera på det utsända taxeringsförlaget. Passivt skattebrott (skattebrott vid underlåtenhet att lämna en självdeklaration) var före den 1 juli 1996 straffbart enbart när det förelåg avsikt (s.k. direkt uppsåt) att skatt eller avgift skulle utgå med för lågt belopp eller inte skulle påföras alls.

Den 1 juli 1996 trädde vissa ändringar i skattebrottslagen i kraft (jfr prop. 1995/96:170 Översyn av skattebrottslagen). Skattebrottet har ändrats från att vara ett effektbrott till att bli ett farebrott. Skattebrottet fullbordas med andra ord numera redan när en oriktig uppgift uppsåtligen lämnas till myndighet eller när en föreskriven uppgiftsskyldighet uppsåtligen underlåts, om förfarandet ger upphov till fara för att skatt undandras det allmänna eller felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas till någon. Vidare har uppsåtsreglerna för det passiva brottet ändrats så att det inte längre krävs direkt uppsåt för straffansvar. Det innebär att det inte längre är nödvändigt att avsikten med underlåtenheten är just att undandra skatt, utan vanliga uppsåtsregler gäller. Det passiva skattebrottet har genom denna ändring kommit att helt likställas med det aktiva skattebrottet.

Även om svårigheterna att styrka uppsåt vid passivt brott kan anses ha minskat något genom ändringarna i skattebrottslagen, kvarstår de dock till viss del. Bevisbördan ligger i brottmålsprocessen på åklagaren som skall styrka att de objektiva och de subjektiva rekvisiten är uppfyllda för att den tilltalade skall kunna fällas till ansvar. Det skall med andra ord visas att den tilltalade har gjort sig skyldig till brott. I taxeringsmål är det i regel tillräckligt att det görs sannolikt att ett visst förhållande är för handen, t.ex. att den skattskyldige har haft en oredovisad inkomst. När det gäller bevisbördans placering i taxeringsmål är den avhängig av vad yrkandet avser. För deklarationens intäktssida ankommer det i princip på det allmänna att prestera bevisning för en intäkts förekomst och storlek. Den skattskyldige har å sin sida primärt ansvaret för ett yrkande om avdrag för kostnader.

På grund av dagens krav på undertecknande och inlämnande av deklarationen är det svårt att undandra sig deklarationsskyldigheten. Alla inkomna deklarationer registreras. Den som inte har lämnat in deklarationen får en påminnelse och därefter ett föreläggande att komma in med en deklaration. Har inte deklarationen kommit in i rätt tid påförs förseningsavgift. Kommer en deklaration inte in trots föreläggande kan skönstaxering ske och skattetillägg påföras (5 kap. 2 § andra stycket TL).

Med det förslag som utredningen nu lägger fram kan en påminnelse eller ett föreläggande inte skickas ut till den skattskyldige endast av den anledningen att han inte har lämnat en självdeklaration. Skattemyndigheten vet inte med säkerhet om den skattskyldige är deklarationsskyldig eller inte. Endast om skattemyndigheten har kännedom om att den skattskyldige har haft inkomster som inte har förtryckts och att han därför är deklarationsskyldig, kan påminnelse och föreläggande skickas ut. Skattemyndigheten kan dock förelägga även den som inte är deklarationsskyldig att inkomma med en självdeklaration enligt 14 kap. 3 § NLSK.

En skattskyldig som, med utredningens förslag, underlåter att lämna en allmän självdeklaration i det fallet att viss inkomst inte har förtryckts eller när den har angetts med för lågt belopp, gör sig skyldig till passivt skattebrott. Det är emellertid svårt att bevisa uppsåt i sådant fall. Den skattskyldige kan påstå att han har mottagit blanketten och inte förstått den, men att han har utgått från att skattemyndigheten har haft alla nödvändiga uppgifter eftersom de kontrolluppgifter han tidigare har fått har varit riktiga. Däremot torde den skattskyldige inte kunna underlåta att lämna en självdeklaration

enbart av den anledningen eller med det påståendet att han inte har fått en självdeklarationsblankett hemsänd.

En annan invändning som den skattskyldige skulle kunna framföra, är att han har lämnat in en deklaration till skattemyndigheten med rätta inkomstuppgifter och att den måste ha förkommit hos myndigheten. En sådan invändning måste beaktas när åklagaren skall ta ställning till frågan om tillräcklig grund finns för att väcka åtal. Åklagaren kan tvingas avstå från att väcka åtal då det är svårt att motbevisa den skattskyldiges påstående. Denna svårighet föreligger emellertid även med nuvarande bestämmelser.

Även om problemen från straffprocessuell synpunkt inte bör underskattas, bör man hålla i minnet att det rör sig om ett begränsat antal fall där bevissvårigheter kan tänkas uppkomma om de föreslagna ändringarna införs. Antalet anmälda brott är få i förhållande till det antal deklarationer som lämnas varje år. Exempelvis anmäldes för 1995 års taxering 2 263 brott mot skattebrottslagen till åklagare. Av dessa avsåg 1 296 fall skattskyldiga som hade lämnat särskild deklaration, medan endast 184 fall avsåg skattskyldiga som hade lämnat förenklad deklaration (resterande 783 anmälningar avsåg uppbördseller mervärdesskattedeklarationer). Av de 184 fallen torde det stora flertalet enligt utredningens bedömning gälla försäljning av aktier och andra värdepapper, en grupp som numera har fångats in genom den tidigare nämnda utvidgningen av kontrolluppgiftsskyldigheten.

Det bör dock beaktas att kontrollintensiteten vad gäller löntagare har varit tämligen begränsad. Eftersom skattebrott så gott som uteslutande upptäcks genom kontrollaktioner innebär inte ett lågt anmälningstal automatiskt att brottsligheten är låg. Till de ovan redovisade anmälda brotten skall läggas ett antal fall där åtal väcks under pågående polisutredning, i regel i samband med brottshärvor där svart arbetskraft är inblandad. Närmare uppgift om antalet saknas.

Skattemyndigheterna har emellertid i dag, främst genom systemet med kontrolluppgifter, kännedom om de flesta inkomster etc. när det gäller den grupp skattskyldiga som nu får lämna en förenklad självdeklaration. Antalet skattskyldiga som själva måste lämna en deklaration med en tilläggsuppgift i framtiden kommer också som nämnts att minska ytterligare med hänsyn till den utökade kontrolluppgiftsskyldighet som har införts att gälla fr.o.m. taxeringsåret 1997 beträffande avyttring av aktier och andra värdepapper. Även de förslag om ytterligare utökad kontrolluppgiftsskyldighet som utredningen har lagt fram i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27) kommer, om de genomförs, att verka i samma riktning.

De kategorier av skattskyldiga som kan tänkas undgå skatt och straffsanktioner genom att underlåta att lämna in en allmän självdeklaration, trots att de har haft inkomster som inte har förtryckts, kan enligt utredningens bedömning i första hand begränsas till dels s.k. svart arbetskraft, dels personer vilka har haft utlandsinkomster som inte har redovisats till de svenska skattemyndigheterna. Problemet från skattekontrollsynpunkt blir dock i nu nämnda fall knappast annorlunda mot i dag om man slopar kravet på ett obligatoriskt undertecknande och inlämnande av deklarationen. De möjligheter som står till buds att upptäcka dessa fall är främst genom taxeringsrevision hos företag i vissa branscher och kontantberäkning i det enskilda fallet.

Det som avhåller en deklarationsskyldig från att åsidosätta deklarationsskyldigheten eller från att lämna oriktig uppgift är till viss del risken för upptäckt och det straff som följer därefter. Den preventiva effekten uppnås emellertid till stor del genom systemet med administrativa sanktioner.

En uppluckring av deklarationsskyldigheten kan komma att ändra bevissituationen. Uppsåt vid passivt skattebrott är ju som tidigare har anförts svårare att bevisa än vid aktivt brott och oaktsam underlåtenhet att deklarera är inte straffbar enligt skattebrottslagen (vårdslös skatteuppgift enligt 5 § skattebrottslagen förutsätter att en oriktig uppgift har lämnats). Det har framförts tankar om att kriminalisera även den oaktsamma underlåtenheten. Utredningen finner dock att erfarenheter först måste vinnas av de tidigare nämnda ändringarna i skattebrottslagen innan ytterligare steg tas att kriminalisera den oaktsamma underlåtenheten att deklarera.

Enligt utredningens bedömning är det således inte osannolikt att ett genomförande av förslaget medför att möjligheterna till lagföring av skattebrott för de aktuella grupperna i viss mån försämras. Å andra sidan utgör dessa grupper av skattskyldiga i dag endast en mycket liten del av de fall där anmälan om skattebrott sker och antalet kan därtill förväntas minska ytterligare i takt med att kontrolluppgiftslämnandet byggs ut. De principiella olägenheter detta för med sig får anses väl uppvägda av de fördelar förslaget innebär såväl för skatteadministrationen som för de skattskyldiga. Det straffrättsliga ansvaret för fel i själva kontrolluppgiften kan utkrävas av uppgiftslämnaren. Den som lämnar felaktig kontrolluppgift kan göra sig skyldig till skattebrott eller skatteförseelse enligt 2-4 §§, vårdslös skatteuppgift enligt 5 §, skatteredovisningsbrott enligt 7 § eller vårdslös skatteredovisning enligt 8 § skattebrottslagen, allt beroende på de hur de objektiva och subjektiva rekvisiten är uppfyllda.

4.4 Nya deklarationstidpunkter

Förslag: Alla deklarationsskyldiga, såväl fysiska som juridiska personer, skall lämna självdeklaration senast den 2 maj under taxeringsåret.

4.4.1 Gällande rätt

Enligt 2 kap. 11 § LSK får fysisk person och dödsbo, om inte annat följer av 2 kap. 13 § samma lag, lämna förenklad självdeklaration. Av sistnämnda lagrum följer att särskild självdeklaration skall lämnas om den skattskyldige är annan juridisk person än dödsbo, om den skattskyldige skall deklarera inkomst av näringsverksamhet, är företagsledare eller delägare i fåmansföretag, om han skall redovisa mervärdesskatt i självdeklarationen, om han inte har varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret eller om han inte har mottagit förtryckt blankett för förenklad självdeklaration senast den 15 april taxeringsåret.

Förenklad självdeklaration skall lämnas senast den 2 maj under taxeringsåret medan särskild självdeklaration skall lämnas senast den 31 mars under taxeringsåret. Undantag föreligger dock för de fall då särskild självdeklaration skall lämnas endast på grund av att den deklarationsskyldige inte har varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret eller inte har fått en förtryckt blankett för förenklad självdeklaration senast den 15 april taxeringsåret. I dessa fall skall särskild självdeklaration lämnas senast den 2 maj under taxeringsåret (2 kap. 28 § LSK).

Enligt 2 kap. 25 § LSK skall handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg varje år lämna vissa uppgifter till ledning för delägares taxering. Vidare skall vissa stiftelser och föreningar lämna särskild uppgift om inkomst och förmögenhet som inte skall beskattas (2 kap. 26 § LSK). Uppgifterna skall lämnas till skattemyndigheten senast den 31 mars taxeringsåret.

Riksskatteverket har i sin rapport Förslag till förenklingar i skattelagstiftningen (RSV Rapport 1995:10) föreslagit att alla fysiska personer och dödsbon skall få lämna sin självdeklaration senast den 2 maj, även om de i deklarationen skall redovisa inkomst av näringsverksamhet, mervärdesskatt eller är företagsledare i fåmansföretag m.m. och därför enligt nuvarande regler skall lämna en särskild självdeklaration.

Den 31 mars som senaste deklarationsdag för den särskilda självdeklarationen infördes att gälla fr.o.m. 1995 års taxering enligt förslag i prop. 1993/94:152. Regeländringen skedde i samband med att den gamla deklarationstidpunkten den 15 februari ändrades till den 2 maj för flertalet deklaranter. För att göra reglerna enklare och mer enhetliga blev den 31 mars gemensam deklarationsdag för alla som har inkomst av näringsverksamhet eller av annan anledning skall lämna särskild självdeklaration.

4.4.2 Överväganden och förslag

Om utredningens förslag att alla fysiska personer och svenska dödsbon skall erhålla en förtryckt blankett för allmän självdeklaration införs, kommer det att innebära att dessa blanketter kan distribueras först i slutet av mars. De enda som inte får en blankett med förtryckta uppgifter är då andra juridiska personer än svenska dödsbon.

Detta innebär att det blir nödvändigt att införa en deklarationstidpunkt som är gemensam åtminstone för alla fysiska personer och svenska dödsbon.

Utredningen föreslår att en gemensam deklarationstidpunkt införs för alla som skall lämna en självdeklaration, även de juridiska personerna. Införandet av ett system med *en* gemensam deklarationstidpunkt för alla skattskyldiga medför att reglerna förenklas och att risken för missförstånd minskar.

Att deklarationerna kan lämnas samtidigt för fåmansföretag samt delägare och företagsledare i sådana företag innebär en fördel såväl för skattemyndigheten, som då på ett effektivare sätt kan samordna granskningen, som för de skattskyldiga.

En annan fördel är att antalet s.k. byråanstånd skulle kunna komma att minska. Möjligheten att få byråanstånd gäller i dag för vissa som skall lämna en särskild självdeklaration och som anlitar hjälp med upprättandet av denna. Vid byråanstånd medges t.ex. en revisionsbyrå anstånd med att lämna deklarationer enligt en leveransplan, vanligen med den 15 juni som slutdag.

Under år 1996 lämnades 5 391 000 förenklade självdeklarationer. Samma år lämnades särskilda självdeklarationer av 1 256 000 fysiska personer och av 380 000 juridiska personer. Därutöver lämnas ca 137 000 näringsuppgifter av handelsbolag. Under året fattades ca 867 000 beslut om anstånd med att lämna deklarationen, varav ca 706 000 var byråanstånd. Av de individuella anstånden avsåg den övervägande delen anstånd som löpte ut under maj månad.

Av siffrorna går inte att utläsa hur många anstånd som gavs till den som skulle lämna en förenklad självdeklaration. Antalet torde dock vara lågt.

Av antalet skattskyldiga som har lämnat en särskild självdeklaration, inklusive näringsuppgifter från handelsbolag, utgör antalet anstånd således nästan 50 procent. En del av dessa anstånd skulle troligen inte bli aktuella om deklarationstidpunkten för alla skjuts fram till den 2 maj.

Enligt vad utredningen har inhämtat från RSV kan, även om sista tidpunkten för att lämna självdeklarationen skulle vara den 2 maj, leveransplanen för dem som beviljas byråanstånd kunna starta tidigare än denna dag. Det förtjänar därvid att påpekas att det för den deklarationsskyldiges del i sådant fall är tidpunkten för leveransplanens slutdag, vanligen den 15 juni, som gäller som sista dag för inlämnande av deklarationen. Anstånd meddelas för deklarationsskyldig men anståndet lämnas inte för varje individ, utan så att byrån skall lämna ett visst antal av deklarationerna vissa datum. Först om deklarationen lämnas efter den 15 juni kan således en deklarationsskyldig som omfattas av ett byråanstånd påföras förseningsavgift.

Utomlands bosatt fysisk person som skall lämna självdeklaration skall i dag alltid använda en blankett för särskild självdeklaration. Skall han redovisa mervärdesskatt eller inkomst av näringsverksamhet eller är han företagsledare m.m. i ett fåmansföretag o.d. skall han lämna deklarationen senast den 31 mars taxeringsåret. Annars skall han lämna deklarationen senast den 2 maj taxeringsåret.

Med utredningens förslag kommer blanketten för en utomlands bosatt fysisk person att sändas ut cirka en och en halv månad senare än som sker i dag, vilket kan förorsaka problem om adressen är felaktig. Genom förtryckningen av uppgifterna i blanketten kan dock de nackdelar som kan uppkomma genom det senarelagda utskicket neutraliseras för dem som endast skall redovisa innehav av fastighet i Sverige. Övriga utomlands bosatta kan förorsakas problem om deklarationerna inte hinner komma tillbaka till skattemyndigheten i tid. Dessa skulle enligt utredningens mening kunna ges möjlighet att lämna självdeklarationen senast den 31 maj. Efter några år bör en utvärdering ske av hur deklarationerna kommer in tidsmässigt.

Taxeringsbeslut och besked om slutlig skatt

Genomförs utredningens förslag om undantag från skyldigheten att lämna självdeklaration så kan besked om den slutliga skatten för den som är befriad från att lämna in deklarationen skickas ut tidigare än vad som nu gäller. I och för sig skulle en maskinell taxering kunna ske automatiskt redan den 2 maj. Enligt utredningens mening skulle det emellertid ge fel signaler till den skattskyldige om ett definitivt taxeringsbeslut fattas så tidigt och det skulle kunna avhålla vissa från att ta ställning till de uppgifter som har förtryckts i blanketten. Ju senare den maskinella taxeringen sker, ju fler rättelser av kontrolluppgifter kan också beaktas i taxeringen.

Ett annat och viktigare skäl som talar emot att välja den 2 maj som beslutstidpunkt är att de uppgifter som är inmatade i skatteregistret då skulle bli offentliga. Uppgifterna kan dock rent faktiskt inte tas ut ur registret eftersom registrering av inlämnade deklarationer fortfarande pågår, vilket hindrar åtkomsten i terminalen. Uppgifterna kan ju dessutom vara felaktiga eftersom registrering sker under hela maj månad.

Grundläggande taxeringsbeslut bör enligt utredningens mening anses ha fattats när taxeringsuppgifterna tas ut ur skatteregistret för att utgöra underlag för det grundläggande beslutet om den slutliga skatten enligt 11 kap. 9 § SBL. För en skattskyldig för vilken de förtryckta uppgifterna i blanketten för allmän självdeklaration rörande inkomst av tjänst och kapital samt underlag för statlig fastighetsskatt är korrekta och som därför inte är deklarationsskyldig kan uttag ur skatteregistret ske och därmed taxeringsbeslut fattas under juni taxeringsåret. Detta kan, enligt vad Riksskatteverket har uppgett, ske i en särskild datakörning. Härefter skall kreditering och debitering av skatter och avgifter enligt 11 kap. 14 § andra stycket SBL ske. Det innebär att denna grupp kan få besked om den slutliga skatten tidigare än i dag. Det besked om slutlig skatt som skall sändas ut enligt 11 kap. 15 § SBL beräknas av Riksskatteverket kunna sändas ut senast den 15 juli taxeringsåret.

I de fall tilläggsuppgift har kommit in kan taxeringsbeslut fattas sedan eventuell erforderlig utredning har slutförts. Tilläggsuppgifterna beräknas kunna vara registrerade i juni under taxeringsåret. För dessa och för övriga deklarationsskyldiga som skall lämna en allmän självdeklaration går det här inte att ange ett precist datum för taxeringsbeslutet och utsändandet av beskedet om slutlig skatt. Det är helt beroende av om utredning krävs och när uttag ur skatteregistret kan ske. Även för dessa skall skattemyndigheten fatta beslut om

skattens storlek enligt 11 kap. 9 § SBL. Efter detta skall skattemyndigheten göra kreditering och debitering av skattekontot av de skatter och avgifter m.m. som har betalats in resp. som skall betalas tillbaka och som skall redovisas på skattekontot.Därefter skall även dessa erhålla ett besked om den slutliga skatten och om resultatet av beräkningen (11 kap. 15 § SBL). Detta besked skall enligt lagrummet sändas senast den 15 december taxeringsåret och skall ersätta bl.a. skattsedeln på slutlig skatt. Skattebeskedet skall emellertid sändas ut löpande jämte betalningsuppmaning i det fall ytterligare skatt skall betalas.

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 2 kap. 2 § NLSK och 31 § skattebetalningsförordningen (1997:750).

Särskilt beträffande handelsbolag m.fl.

I detta sammanhang vill utredningen ta upp några speciella frågor beträffande handelsbolag. Riksdagen har nyligen beslutat vissa justeringar av reglerna i inkomstslaget näringsverksamhet (jfr prop. 1996/97:12). Bl.a. skall handelsbolag vara skattskyldigt för statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel och särskild löneskatt på pensionskostnader i stället för delägarna. Detta medför att handelsbolaget blir skyldigt att lämna särskild självdeklaration senast den 2 maj i förekommande fall.

De ovan under avsnitt 4.4.1 nämnda uppgifterna som skall lämnas av handelsbolag, rederier, vissa stiftelser och föreningar skall enligt utredningens förslag även de lämnas senast den 2 maj under taxeringsåret.

Utredningens förslag framgår av 4 kap. 1 § andra stycket och 2 § andra stycket NLSK.

4.5 Underrättelse om taxeringsbeslut i samma handling som besked om slutlig skatt

Förslag: Den som erhåller inkomst av kapital från vilken skatteavdrag har gjorts enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483) och som inte är skyldig att lämna självdeklaration skall erhålla underrättelse om taxeringsbeslut på samma blankett som besked om slutlig skatt enligt 11 kap. 15 § skattebetalningslagen.

4.5.1 Taxeringsmeddelande i dag

En skattskyldig som endast har erhållit inkomst av kapital från vilken skatteavdrag har gjorts enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen (1997:483) SBL och som inte är skyldig att lämna självdeklaration erhåller ett taxeringsmeddelande. I taxeringsmeddelandet specificeras alla kontrolluppgifter som har lämnats om inkomsträntor och utdelningar, dvs utbetalarens namn, utbetalat belopp och den avdragna skatten. Av taxeringsmeddelandet framgår också inkomst av kapital och beslutad skatt [7 § taxeringsförordningen (1990:1236)].

Taxeringsmeddelandet sänds i dag ut i mitten av augusti, före slutskattsedlarna. Antalet utsända taxeringsmeddelanden var vid 1996 års taxering närmare 1,2 miljoner.

4.5.2 Överväganden och förslag

Den som endast har haft sådan inkomst av kapital från vilken det har gjorts skatteavdrag enligt 5 kap. 8 § skattebetalningslagen och som inte är skyldig att lämna en självdeklaration skall i en och samma handling erhålla underrättelse om taxeringsbeslut och sådant besked om slutlig skatt som avses i 11 kap. 15 § SBL.

Genom skattebetalningslagen införs ett nytt system för redovisning och betalning av skatter och avgifter. Varje skatt- eller avgiftsskyldig skall ha ett skattekonto hos skattemyndigheten. Samtliga redovisningar, debiteringar och betalningar skall registreras kontinuerligt på kontot så att kontoställningen kan följas genom exempelvis kontoutdrag.

Den som inte är deklarationsskyldig och som har haft sådan inkomst av kapital från vilken det görs skatteavdrag enligt 5 kap. 8 § SBL och för vilken det lämnas kontrolluppgift enligt 6 kap. 1, 7 och 8 §§ NLSK kan taxeras på grundval av de uppgifter som finns i skatteregistret. Saknas det uppgift om skyldighet att av annan anledning lämna en självdeklaration kommer inte någon deklarationsblankett att sändas ut.

Utredningen föreslår att nuvarande system med två handlingar, en för taxeringsmeddelande och en för besked om slutlig skatt skall ersättas av en handling. Förslaget innebär en förenkling för den skattskyldige. Han får en handling av vilken framgår underlaget för taxeringen, skatteavdrag, kreditering och debitering av skatt och storleken av slutlig skatt. Förslaget innebär även att skatteförvaltningen sparar arbete samt kostnader för hantering, tryckning och porto. (Se bilaga 6 för en sammanställning över de blanketter som kommer att sändas ut.)

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 7 § taxeringsförordningen (1990:1236).

4.6 Självdeklarationen skall inte undertecknas på heder och samvete

Förslag: Självdeklaration skall inte undertecknas på heder och samvete.

Utredningen föreslår att uttrycket "på heder och samvete" utmönstras ur lagtexten. En skattskyldig som i en skriftlig handling, som enligt lag eller författning avges på heder och samvete, lämnar osann uppgift eller förtiger sanningen kan dömas för osann försäkran om åtgärden innebär fara i bevishänseende (15 kap. 10 § brottsbalken, BrB). Straffet kan bli böter eller fängelse högst sex månader. Anses brottet vara grovt kan straffet bli fängelse i högst två år. Dess straffrättsliga värde torde i skattesammanhang vara av mindre betydelse.

Redan vid uppgiftsskyldighetens införande år 1903 föreskrevs att uppgifterna skulle lämnas på heder och samvete och på fastställt formulär. Departementschefen förde i prop. 1927:210 med förslag till taxeringsförordning en diskussion om uttrycket skulle kunna bytas ut mot exempelvis "under laga ansvar". Han anförde att frågan hade varit på tal vid åtskilliga tillfällen. Uttrycket hade emellertid gällt allt sedan självdeklarationsinstitutet infördes i landet. Tillräckliga skäl syntes inte föreligga att frångå den hävdvunna formuleringen. Att laga ansvar följde med en oriktig deklaration var i författningen utsagt och säkerligen klart för alla deklaranter, den ifrågasatta formuleringen förutan. Ett borttagande av orden "heder och samvete" skulle också måhända uppfattas som att det inte längre ansågs moraliskt förkastligt att avge en oriktig deklaration, en missuppfattning som givetvis måste förebyggas. Departementschefen föreslog därför att formuleringen skulle behållas (s. 213).

Utredningen anser att uttrycket " på heder och samvete" kan utmönstras utan att insikten att felaktig eller utelämnad uppgift i en självdeklaration och andra handlingar under vissa förutsättningar är straffbar går förlorad. Den som lämnar en oriktig uppgift kan straffas om de objektiva och subjektiva rekvisiten är uppfyllda i respektive straffstadgande i skattebrottslagen. Det kan i skattesammanhang mer ses som en moralisk påminnelse att uppgifterna skall var korrekta om det står att uppgifterna skall avges på heder och samvete.

Vad som är aktuellt i deklarationssammanhang är att framhålla att oriktig uppgift, vilket avser antingen att lämnad uppgift är felaktig eller att uppgift har undanhållits, kan föranleda att skattetillägg utgår.

Kravet att självdeklarationen skall undertecknas framgår inte längre av lag. Att deklarationen skall undertecknas föreslår utredningen skall föreskrivas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Riksskatteverket.

4.7 Deklarationsskyldighet för förmögenhet

4.7.1 Gällande rätt

Enligt 2 kap. 4 § första stycket 5 LSK är en fysisk person skyldig att lämna en självdeklaration när hans skattepliktiga tillgångar enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL vid beskattningsårets utgång har haft ett sammanlagt värde som överstiger 900 000 kr. Däremot skall, enligt 2 kap. 10 § första stycket 4 LSK,

en självdeklaration inte innehålla uppgifter om tillgångar och skulder om inte beskattningsbar förmögenhet uppkommer.

Motivet till att skyldigheten att i självdeklarationen redovisa förmögenheten har begränsats till de fall då nettoförmögenheten uppgår till ett skattepliktigt belopp är, enligt föredragande statsrådet, att förmögenhetsskatten skulle avskaffas fr.o.m. 1996 års taxering. Han ansåg det rimligt att begränsa de skattskyldigas uppgiftsskyldighet på angivet sätt (prop. 1992/93:86 s. 54).

Statlig förmögenhetsskatt skall emellertid utgå även fortsättningsvis varför den nuvarande lagtexten är inkonsekvent: den som har skattepliktiga förmögenhetstillgångar som överstiger 900 000 kr är på den grunden skyldig att lämna en självdeklaration men han skall inte uppge sina tillgångar och skulder i deklarationen förrän tillgångarna minus skulderna överstiger ett netto på 900 000 kr, dvs. gränsen för beskattningsbar förmögenhet.

4.7.2 Överväganden och förslag

Utredningen föreslår att den som har skattepliktiga förmögenhetstillgångar vilkas värde sammanlagt överstiger 900 000 kr vid beskattningsårets utgång skall lämna en självdeklaration och ange alla tillgångar och skulder i självdeklarationen (2 kap. 4 § 3 NLSK). Motsvarande formulering föreslår utredningen även skall införas i 3 kap. 1 § första stycket 5 NLSK (nuvarande 2 kap. 10 § första stycket 4 LSK).

Utredningens förslag att alla tillgångar och skulder skall redovisas om de skattepliktiga tillgångarnas värde överstiger 900 000 kr bygger på tanken att det inte skall överlåtas till den skattskyldige att göra en avräkning mot skulderna. Det skall vara möjligt för skattemyndigheten att kunna kontrollera att åberopade skulder existerar.

Det som har anförts ovan innebär att när de skattepliktiga förmögenhetstillgångar för vilka en fysisk person är skattskyldig, tillsammans med de personers tillgångar som han i förekommande fall skall sambeskattas med enligt 21 § SFL, överstiger 900 000 kr, är han också skyldig att i deklarationen redovisa sina skattepliktiga förmögenhetstillgångar och skulder (2 kap. 5 § NLSK). Är det ett barn han skall sambeskattas med skall han också redovisa barnets tillgångar och skulder i sin självdeklaration, om inte barnet skall lämna en egen självdeklaration (3 kap. 1 § andra stycket NLSK).

Utredningen föreslår således att den som har skattepliktiga förmögenhets*tillgångar* vilkas sammanlagda värde överstiger fribe-

loppet, alltid skall redovisa alla tillgångar och skulder i självdeklarationen.

Lagtext

Skyldigheten att lämna självdeklaration för skattepliktiga förmögenhetstillgångar framgår av 2 kap. 4 § 3, 5 §, 6 § 2, 9 § 5 NLSK. De uppgifter som skall finnas i självdeklarationen framgår av 3 kap. 1 § första stycket 5 och andra stycket NLSK.

4.8 Deklarationsskyldigheten för sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsanstalter

Utredningen föreslår att den ovillkorliga deklarationsskyldigheten för sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsföretag skall upphävas. Förslaget är en följd av att vinstdelningsskatten, som föranledde att dessa juridiska personer måste lämna en självdeklaration oavsett bruttointäktens storlek, har slopats. I praktiken kommer det inte att innebära någon förändring för dessa skattskyldiga.

Lagtext

Deklarationsskyldigheten för sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsföretag kommer enligt utredningens förslag att framgå av 2 kap. 9 § 3 NLSK.

4.9 Familjestiftelser

Stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen är ovillkorligt deklarationsskyldiga.

Utredningen föreslår att termen *familjestiftelse* skall införas i stället för nuvarande uppräkning. Termen får sin definition genom en hänvisning i 2 kap. 9 § 1 NLSK till 8 § tredje stycket lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

5 Att deklarera genom ombud

5.1 Gällande rätt inom taxeringsområdet

5.1.1 Deklarationsskyldigheten

Vem som är skyldig att lämna en självdeklaration framgår av 2 kap. 4–9 §§ LSK (2 kap. 4-9 §§ NLSK). Deklarationsskyldigheten på taxeringsområdet kan i dag inte fullgöras genom ombud. Har en självdeklaration undertecknats av annan än den skattskyldige själv eller legal ställföreträdare för denne anses deklarationsplikten inte fullgjord. Den som inte har fullgjort sin deklarationsskyldighet föreläggs att underteckna självdeklarationen. Kommer deklarationen inte in medför det att den skattskyldige skall skönstaxeras samt påföras skattetillägg och förseningsavgift.

Att deklarationsskyldigheten kan fullgöras genom legal ställföreträdare är inte detsamma som att deklarationen kan lämnas på grundval av en fullmakt. Ställföreträdaren lämnar deklarationen på grund av sin ställning, t.ex. som förmyndare eller god man för omyndig eller som företrädare för en juridisk person.

Beteckningen ombud i 4 kap. 2 § 5 LSK (15 kap. 1 § 5 NLSK) innebär inte heller att vederbörande företräder den juridiska personen på grund av en fullmakt, utan att han gör det på grund av sin ställning inom organisationen.

5.1.2 Elektroniskt uppgiftslämnande inom skatteförvaltningens område

Näringsidkare skall i sin självdeklaration lämna uppgifter enligt 2 kap. 19 § LSK (3 kap. 6 § första stycket NLSK) om näringsverksamheten. Deklarationen och därmed också uppgifterna kan efter särskild medgivande lämnas i form av ett elektroniskt dokument. Uppgifterna har tidigare lämnats genom diskett eller magnetband.

Enligt en försöksverksamhet som Riksskatteverket bedriver kan dessa uppgifter även överföras såsom filer via telenätet till skatteförvaltningen genom modem.

Även på mervärdesskatteområdet finns möjligheter att lämna uppgifter via ADB. Skattskyldig som är ansluten till tulldatasystemet kan lämna uppgifterna dit, varifrån uppgifterna överförs till skatteförvaltningen.

Från och med 1998 års taxering är det alltså möjligt att lämna en självdeklaration i form av ett elektroniskt dokument. Detta kräver dock tillstånd av Riksskatteverket eller skattemyndighet som verket bestämmer (2 kap. 2 § LSK och 2 kap. 1 § NLSK). Regeringen tog i prop. 1996/97:100 Ett nytt system för skattebetalningar, m.m. Del 1 fasta på att SRU-uppgifter och kontrolluppgifter till stor del redan lämnas på elektronisk väg. Regeringen ansåg att ett system med elektroniskt uppgiftslämnande bör omfatta så stor del av skatteområdet som möjligt, därmed även självdeklarationer. Det innebär en avsevärd förenkling för såväl skattemyndighet som ingivare. Den som ger in SRU-uppgifter på ADB-medium är annars tvingad att komplettera med en undertecknad deklarationsblankett för att kravet på skriftlighet skall vara uppfyllt.

Regeringen anförde att det finns olika tekniska metoder för att signera det elektroniska dokumentet, vilket gör att dokumentet kan knytas till en viss person. Det ankommer på Riksskatteverket att se till att den tekniska lösning väljs som garanterar att tillräcklig säkerhet uppnås. Kan ett dokument knytas till en viss person på ett tillfredsställande sätt får de bevisfrågor i övrigt som kan uppkomma lösas i rättstillämpningen.

För att uppgifter skall få lämnas i ett elektroniskt dokument bör krävas att tillstånd till sådant uppgiftslämnande har getts. I dessa tillstånd kan parternas åtagande och ansvar för informationen och förmedlingen regleras närmare. Tillståndet skall också kunna återkallas (prop. 1996/97:100 Del 1 s. 457-461).

5.2 Deklaration genom ombud på tullområdet

Systemet med att lämna deklaration genom ombud tillämpas i dag på tullområdet. Genom tullagen (1973:670) infördes en deklarationsskyldighet och en möjlighet att anlita ombud vid avgivande av en tulldeklaration. En utvärdering av deklarationssystemet visade år

1985 att erfarenheterna i stort sett varit goda. Ombudsförfarandet hade kommit till användande i mycket större omfattning än vad man hade räknat med vid införandet av det nya systemet med tulldeklarationer.

Tulltillägg - en sanktion på tullområdet

En möjlighet att påföra en administrativ avgift, tulltillägg, för den som lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter avseende tull-, skatte- eller avgiftsbeslut infördes år 1986. Det förhållandet att en tulldeklaration lämnas genom ett ombud föranleder, enligt departementschefen, inte någon särreglering. Den tullskyldige är bunden av de uppgifter som ombudet har lämnat. Han är också skyldig att betala tulltillägg för fel i en sådan deklaration. Det straffrättsliga ansvaret bedöms på vanligt sätt mot bakgrund av den oaktsamhet eller det uppsåt som är att hänföra till den tullskyldige resp. ombudet. Det ligger därför i den tullskyldiges eget intresse, dels att lämna ombudet sådana direktiv och upplysningar att denne på riktigt sätt kan fylla i deklarationen, dels att så snart som möjligt kontrollera att uppdraget har blivit rätt utfört (prop. 1986/87:166 s. 47).

5.3 Ombudsförfarandet vid fullgörande av deklarationsskyldigheten i andra nordiska länder

Ombudsförfarandet kan användas i alla våra nordiska grannländer. Utredningen redovisar här möjligheten att använda ombud i deklarationsförfarandet i tre av dem.

Danmark

Möjligheten att använda ombud vid inlämnande av självdeklaration har i Danmark inte reglerats i lag. Det finns enligt praxis möjlighet att lämna självdeklarationen genom make, revisor och advokat. Eftersom möjligheten att använda ombud har vuxit fram genom praxis går det inte att klart avgränsa den personkrets som kan fungera som ombud i dessa fall.

Den som skriver under deklarationen behöver inte uppvisa någon fullmakt.

Norge

Den som är myndig skall själv lämna självdeklarationen och andra obligatoriska uppgifter. Föreligger det särskilda förhållanden som sjukdom, längre bortovaro m.m. som hindrar att han själv lämnar deklarationen skall han se till att den lämnas genom ombud när det är möjligt (§ 4-5 nr. 1 andra punkten ligningsloven). Det anses saknas lagligt stöd att använda ombud i andra fall än de som sägs i lagen.

Självdeklarationen och andra obligatoriska uppgifter skall skrivas under av den som enligt ovan är skyldig att lämna dem. Driver den skattskyldige näringsverksamhet eller hyr han ut fast egendom skall han även lämna en årsredovisning. Är han skyldig att ha en revisor skall även denne skriva under årsredovisningen (§ 4-5 nr. 5).

Lämnar makar en gemensam självdeklaration skall båda skriva under den. En av dem kan undantas från skyldigheten när dennes inkomst och förmögenhet inte överstiger ett visst belopp (§ 4-5 nr. 6).

Den som har befullmäktigats skall förete en skriftlig fullmakt när taxeringsmyndigheten begär det (§ 3-3 nr. 1 och 2).

Finland

Den som skall lämna en skattedeklaration skall underteckna denna (17 § Finansministeriets beslut om deklarationsskyldighet).

Skattedeklarationen kan lämnas genom ombud. Detta ombud skall förete fullmakt, om inte hans rätt att företräda huvudmannen är uppenbar även utan fullmakt (6 § lagen om förvaltningsförfarande).

5.4 Överväganden och förslag

Förslag: Den som är skyldig att lämna en självdeklaration skall kunna lämna deklarationen genom ombud. En av ett ombud undertecknad deklaration skall godtas om fullmakt har bifogats deklarationen. Fullmakten skall lämnas på blankett enligt fastställt formulär. Skattemyndigheten får medge undantag från skyldigheten att inge fullmakt.

Skattedeklaration och annan redovisning av skatt eller avgift som skall lämnas enligt skattebetalningslagen skall också kunna lämnas genom ombud. Samma förslås gälla för de uppgifter som skall lämnas enligt NLSK i annan form än genom självdeklaration.

5.4.1 Behov av ett ombudsförfarande

Ett stort antal deklarationsskyldiga anlitar hjälp vid upprättandet av sin deklaration. Det gäller särskilt dem som skall lämna uppgift om inkomst av näringsverksamhet och när deklaration skall lämnas för en juridisk person som inte är ett dödsbo. För dessa och för skattskyldiga som är företagsledare eller delägare i fåmansföretag eller är skyldiga att redovisa mervärdesskatt i självdeklarationen kan den som hjälper till att upprätta deklarationen erhålla anstånd enligt en särskild plan att ge in deklarationerna till skattemyndigheten. På detta sätt kan arbetet planeras och deklarationerna avlämnas efter hand. Möjligheten att erhålla anstånd gäller endast den som yrkesmässigt hjälper till vid upprättande av självdeklarationer (2 kap. 33 § LSK).

Såsom regeringen påpekade i prop. 1996/97:100 Del 1 sid. 459 kan SRU-uppgifterna lämnas elektroniskt av deklarationsbyråer och revisorer medan självdeklarationen måste undertecknas eller signeras av den skattskyldige själv. Utredningen anser att dessa byråer och revisorer även skall kunna ge in självdeklarationen såsom ombud för den skattskyldige, antingen i pappersform eller som elektroniskt dokument. Det skall finnas ett uppdrag från den skattskyldige att underteckna deklarationen eller signera det elektroniska dokumentet och det skall framgå av en fullmakt.

Det är rationellt och bör vara av stort värde för de grupper som har räknats upp i inledningen att kunna anförtro upprättandet och insändandet av självdeklarationen åt personer eller företag med särskild erfarenhet och kompetens på området. De uppgifter som den deklarationsskyldige skriver under i självdeklarationen är ju också uppgifter som han till stora delar har erhållit från sin revisor eller deklarationsmedhjälpare. Dessa baseras i sin tur på de handlingar och uppgifter som den deklarationsskyldige ställer till förfogande vid deklarationens upprättande. Det blir därmed i grunden den deklarationsskyldige som ansvarar för att de uppgifter som lämnas i självdeklarationen är riktiga och fullständiga.

Det är tidsbesparande om den som skall hjälpa till att upprätta en deklaration också har möjlighet att underteckna den och lämna den till skattemyndigheten. Det finns ett nära samarbete mellan den som bedriver näringsverksamhet och den som hjälper till med redovisning och deklaration. Detta samarbete finns det anledning att tillvarata. Genom utredningens förslag att alla, även den som bedriver näringsverksamhet, skall kunna lämna deklarationen senast den 2 maj finns det all anledning att göra deklarationsavlämnandet smidigare och snabbare. Genom denna möjlighet att anlita ombud kommer troligtvis behovet av att att erhålla anstånd med att lämna självdeklarationen att minska.

Behovet att anlita ombud för den som endast skall deklarera inkomst av tjänst och kapital kanske kan bedömas vara mindre, eftersom utredningen föreslår att endast den för vilken de förtryckta uppgifterna är felaktiga eller ofullständiga skall lämna in en deklaration. Även här finns det dock personer som har behov av att anlita ombud t.ex. när de på grund av sjukdom eller resa vill överlåta till någon anhörig eller annan att deklarera.

Den sena tidpunkten för deklarationsskyldighetens fullgörande gör att den deklarationsskyldige får god tid på sig att samla in allt underlag. Den som har behov av att anlita ombud för att han av någon anledning är förhindrad att själv lämna in deklarationen har goda möjligheter att samla in och överlämna materialet till ombudet. Den förtryckta blanketten för självdeklarationen sänds ut så att den senast den 15 april skall ha kommit till alla deklarationsskyldiga. Hinner den deklarationsskyldige inte få den förtryckta blanketten skall ombudet ha möjlighet att få ut en laserutskriven deklarationsblankett hos skattemyndigheten. För detta fordras dock fullmakt. Fullmakten behöver inte uttryckligen omfatta behörigheten att få ut blanketten, denna behörighet får anses framgå av uppdraget att fullgöra deklarationsskyldigheten.

Det är en fördel för alla att deklarationen kommer in till skattemyndigheten i tid. Den deklarationsskyldige undviker som ovan har anförts därmed skönstaxering, skattetillägg och förseningsavgift. Skattemyndigheten kan koncentrera resurserna på att granska inkomna deklarationer.

Den som är i behov av hjälp att upprätta sin självdeklaration kan även behöva hjälp med att se till att den kommer in undertecknad till skattemyndigheten. Genom möjligheten att anlita ombud kan deklarationsskyldigheten fullgöras på ett snabbt, enkelt och effektivt sätt.

5.4.2 Ansvarsfrågan

För den händelse att lämnade uppgifter befinns oriktiga bör det straffrättsliga ansvaret utkrävas av de inblandade parterna efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger var och en till last. I princip bör ansvaret åvila den ursprunglige uppgiftslämnaren och inte den som i god tro grundat sin uppfattning om sakförhållanden på dennes uppgift och därigenom kommit att avge en objektivt oriktig uppgift.

Den som är behjälplig vid upprättandet av deklarationen stöder sin redovisning på de handlingar han får från klienten. Den som samtidigt är ombud för den som skall deklarera en mer omfattande verksamhet kan numrera verifikaten så att de finns i en obruten serie och registrera dem i datasystemet. Därmed kan han visa grunden för de uppgifter som han har baserat deklarationen på.

Den som anlitar ett ombud ansvarar för att de uppgifter som lämnas i deklarationen är korrekta och fullständiga. Lämnar den deklarationsskyldige oriktiga uppgifter till ombudet som denne lägger till grund för deklarationen kan den deklarationsskyldige straffas enligt skattebrottslagen om de subjektiva och objektiva rekvisiten är uppfyllda. För att förhindra att den skattskyldige lämnar oriktiga uppgifter finns bestämmelser om skattetillägg.

Lämnar den deklarationsskyldige oriktiga uppgifter till ombudet som i sin tur lägger dessa till grund för den deklaration som ges in är det alltså den deklarationsskyldige som drabbas av sanktioner och straff, inte ombudet. Samma förhållande råder i dag för den som anlitar ombud hos skattemyndighet eller i domstol.

En skattskyldig som upptäcker att han har lämnat oriktig uppgift till ombudet som grund för självdeklarationen kan göra en frivillig rättelse enligt 12 § skattebrottslagen och 5 kap. 4 § första stycket 4 taxeringslagen.

En oriktig uppgift som lämnas av ett ombud kan föranleda eftertaxering av den skattskyldige. I taxeringshänseende behandlas en oriktig uppgift från ett ombud inte annorlunda än en oriktig uppgift som har lämnats av den skattskyldige själv (jfr prop. 1977/78:136 s. 160 och RÅ 1980 1:47). Det bör också påpekas att ett ombud inte kan påföras administrativa sanktioner. Dessa kan endast påföras den skattskyldige. Att så sker är dock skilt från frågan om vem som straffrättsligt bär anvaret för en oriktig uppgift.

Deklaration genom ombud skall kunna ske antingen genom att ombudet lämnar en deklaration på papper eller i form av ett elektroniskt dokument. För att ombudet skall kunna lämna en deklaration i form av ett elektroniskt dokument måste ombudet ha tillstånd att

göra detta enligt förslaget till 2 kap. 1 § NLSK. Det förutsätter också att ombudet får en egen elektronisk signatur att använda i denna egenskap, så att den avlämnade deklarationen kan knytas till ombudet.

Utredningen föreslår att den som anlitar ett ombud för att fullgöra sin deklarationsskyldighet skall lämna en fullmakt som skall bifogas deklarationen enligt 15 kap. 2 § NLSK. Finns det ingen fullmakt skall den deklarationsskyldige föreläggas att komplettera uppgifterna med sin egen underskrift. Fullständigas därefter inte deklarationen med en underskrift av den skattskyldige själv, eller genom att en fullmakt ges in, skall deklarationsskyldigheten inte anses fullgjord. Det innebär att skönstaxering skall ske, att skattetilllägg kan komma att påföras och att förseningsavgift skall utgå.

Anledningen till att det bör krävas att fullmakten företes är att det bör vara dokumenterat att den skattskyldige har anlitat någon att i sitt ställe underteckna och lämna in deklarationen. Samtidigt skall den skattskyldige vara medveten om att uppgifterna är bindande för honom själv. Uppställs inget krav på företeende av fullmakt kan en skattskyldig tänkas hävda att han inte vet vem som har sänt in deklarationen och att han inte har gett någon ett sådant uppdrag.

Utredningen föreslår att skattemyndigheten skall kunna medge undantag från ombudets skyldighet att lämna en fullmakt. Det blir aktuellt främst när ombudet lämnar en elektronisk deklaration. Även i andra fall skall skattemyndigheten kunna medge undantag från skyldigheten att ge in fullmakt eller att fullmakten skall lämnas på blankett enligt fastställt formulär. Det är en uppgift för skattemyndigheten att bedöma i vilka fall undantag kan medges.

Även övrig uppgiftsskyldighet enligt NLSK (uppgifter enligt 4 kap. m.m.) bör få fullgöras av ombud. I de fallen behövs inte uppställas något krav på att fullmakten skall fogas till uppgiften. Däremot skall ombudet självfallet kunna styrka sin behörighet på förfrågan.

Utredningens förslag i detta kapitel om deklaration genom ombud är också förenligt med utredningens förslag om förhöjd förseningsavgift.

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 15 kap. 2 § NLSK.

5.4.3 Skattebetalningslagen

Vad som ovan anförts om ombud för den som skall lämna andra uppgifter än självdeklaration föreslås bli tillämpligt även för skattedeklaration och annan redovisning av skatt eller avgift som skall lämnas enligt skattebetalningslagen. Inte heller i de fallen behöver således fullmakten bifogas uppgiften. Däremot skall ombudet, liksom i fallet med uppgifter enligt bl.a. 4 kap. NLSK, självfallet kunna styrka sin behörighet med fullmakt om sådan efterfrågas.

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 23 kap. 5 § skattebetalningslagen.

6 Några frågor rörande företagens uppgiftslämnande

6.1 Inledning

Enligt direktiven skall utredningen bl.a. undersöka om bestämmelserna om standardiserade räkenskapsutdrag i 2 kap. 19 § LSK är ändamålsenligt utformade och ger den kontrollinformation som behövs eller om det finns anledning att justera dem i något avseende. I direktiven uttalas särskilt att det bör undersökas om uppgiftsskyldigheten för näringsidkare med liten omsättning kan fullgöras på ett enklare sätt utan att syftet med uppgiftslämnandet går förlorat.

Av direktiven följer vidare att kontrolluppgiftssystemet skall utformas så enkelt som möjligt.

Som utredningen ser det kan företagens uppgiftslämnande förenklas och effektiviseras i två avseenden. Dels kan undersökas i vilken utsträckning den nuvarande skyldigheten för näringsidkare att utan föregående föreläggande lämna kontrolluppgifter avseende utbetalning m.m. till andra näringsidkare bör behållas i nuvarande utformning, dels bör helt allmänt tillses att företagen inte åläggs att i deklarationen redovisa andra uppgifter än sådana som behövs för taxeringen.

6.2 Om standardiserat räkenskapsutdrag m.m.

Den centrala bestämmelsen i LSK om vilka uppgifter näringsidkare skall lämna i deklarationen återfinns i 2 kap. 19 § LSK. Bestämmelsen är tillämplig oavsett om verksamheten bedrivs som enskild näringsverksamhet eller genom juridisk person.

Enligt 2 kap. 19 § första stycket skall flertalet näringsidkare i sin självdeklaration för varje förvärvskälla från bokföringen lämna uppgifter om varje slag av intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner,

skatter och skattemässiga avsättningar. Vidare skall uppgifter lämnas om tillgångar, skulder, avsättningar, obeskattade reserver och eget kapital. Enligt andra stycket i samma paragraf skall uppgifter lämnas om bl.a. arten och omfattningen av verksamheten, hur värdesättning på lager samt fordringar skett, osv. Sammanlagt har under sju punkter i andra stycket angetts vilka uppgifter som skall lämnas. Gemensamt för de föreskrivna uppgifterna är att de avser sådana uppgifter från bokföringen som behövs för taxeringen.

Vissa kategorier av skattskyldiga är enligt 2 kap. 20 § LSK undantagna från uppgiftsskyldigheten enligt 2 kap. 19 § första stycket. Dessa skall i stället till deklarationen foga sin årsredovisning. I det fall att näringsverksamheten bedrivs genom handelsbolag eller rederi för registreringspliktigt fartyg åligger uppgiftsskyldigheten enligt 2 kap. 19 § första och andra styckena handelsbolaget respektive rederiet (2 kap. 25 § LSK).

De nuvarande reglerna om näringsidkares uppgiftsskyldighet infördes i anslutning till skattereformen (prop. 1990/91:5). Syftet med reformen var dels att underlätta skattemyndighetens urval av företag som bör bli föremål för en djupare granskning, dels att göra det möjligt att använda ADB-teknik för att upptäcka de deklarationer som kan tänkas innehålla väsentliga fel.

Vilka uppgifter som skall lämnas styrs i praktiken av utformningen av deklarationsblanketterna. Riksskatteverket har genom verkställighetsföreskrifter närmare angett vilka uppgifter som skall lämnas. Enligt verkets föreskrifter skall uppgifterna lämnas enligt ett räkenskapsschema, därav namnet standardiserat räkenskapsutdrag (SRU). Baskontoplanen har lagts till grund för utformningen av räkenskapsschemat. Riksskatteverket har utfärdat två serier av verkställighetsföreskrifter avseende SRU-uppgifterna (RSFS 1990:27 och 1991:35). För närvarande håller Riksskatteverket på att utarbeta nya föreskrifter.

Vid införandet av det nya uppgiftslämnandet anförde departementschefen (prop. 1990/91:5 s. 83) att inget hindrar att Riksskatteverket med hänsyn till företagens varierande storlek, branscher o.dyl. tar fram olika deklarationsblanketter.

Rikskatteverket har till utredningen uppgett att införandet av SRU inneburit fördelar både för företagen och skatteförvaltningen jämfört med tidigare regelsystem. Enligt verket har närmare 50 procent av deklarationerna kunnat lämnas på ADB-medium. Vissa brister har emellertid kunnat konstateras. Verket nämner bl.a. att många företag och företagare är osäkra på innebörden av de olika uppgif-

terna i räkenskapsschemat. Det har också uppmärksammats att vissa poster ofta placeras fel i schemat, då många företag av praktiska skäl i sin redovisning gör avsteg från baskontoplanen. Det stora antalet uppgifter i räkenskapsschemat har också medfört problem för företagen att hänföra uppgifterna från bokföringen till "rätt rad" på schemat. Avsaknaden av årsredovisning och dess notapparat medför också att skattemyndigheten kan gå miste om betydelsefull information. Vissa skattekontor har därför i praktiken regelmässigt begärt in årsredovisningar som komplement till företagens deklarationer. Det förekommer också att enskilda företag regelmässigt bifogar årsredovisningen i syfte att lämna information utöver vad som följer av räkenskapsschemat. Riksskatteverket har därför till utredningen lämnat ett förslag om att företag med större omsättning till deklarationen skall foga sin årsredovisning.

Från företrädare för skattemyndigheten har påtalats att de uppgifter som lämnas i deklarationen och indikerar olika kontrollvärda utlandsanknytningar är få. För andra skattskyldiga än fåmansföretag begränsas uppgiftsskyldigheten till uppgifter som har betydelse för att bedöma arten och omfattningen av företagets verksamhet, t.ex. om verksamhet över huvudtaget har bedrivits i utlandet. Det har därför framförts att någon form av utökad uppgiftsskyldighet avseende utlandstransaktioner bör komma i fråga.

6.3 Företagens kontrolluppgiftsskyldighet

Näringsidkare är enligt bestämmelser i LSK skyldiga att lämna kontrolluppgifter om utbetalningar till andra näringsidkare enligt bl.a. bestämmelserna i 3 kap. 19 § och 3 kap. 37-43 §§. Vidare har regeringen genom kungörelse 1955:671 föreskrivit i vilka fall uppgiftsskydligheten enligt bestämmelserna i 3 kap. 39-41 §§ skall fullgöras utan föregående föreläggande.

Flertalet av de bestämmelser som reglerar företagens obligatoriska kontrolluppgiftsskyldighet avser utbetalningar till jord- och skogsbrukare. Dessa bestämmelser tillkom av kontrollskäl och har sin upprinnelse i tidigare gällande redovisningsregler för jord- och skogsbruk. Riksskatteverket har föreslagit att flertalet av dessa bestämmelser slopas och att skatteförvaltningen vid behov i stället genom riktade kontrollinsatser förelägger utbetalarna att lämna kontrolluppgifter.

6.4 Överväganden och förslag

Förslag: Nuvarande ordning för uppgiftslämnande som rör den egna verksamheten behålls i sak oförändrad. Riksskatteverket får liksom hittills genom tillämpningsföreskrifter närmare föreskriva vilka uppgifter som skall lämnas i deklarationen eller - i förekommande fall - i s.k. räkenskapsschema. Vissa större företag skall dessutom till deklarationen foga sin årsredovisning. Flertalet bestämmelser om näringsidkares skyldighet att lämna kontrolluppgifter avseende utbetalningar till andra näringsidkare slopas.

Uppgifter i deklarationen

Utredningen har haft fortlöpande kontakter med Riksskatteverket angående behovet av att förenkla företagens uppgiftslämnande. Frågan om hur företagens deklarationsblanketter skall utformas och i konsekvens därav vilka uppgifter som skall lämnas genom det standardiserade uppgiftslämnandet bör dock även fortsättningsvis i första hand ankomma på Riksskatteverket att bestämma i samråd med uppgiftslämnarna. Riksskatteverket har också mot bakgrund av bl.a. nyligen genomförda ändringar på årsredovisningsområdet efter införandet av den nya årsredovisningslagen (1995:1554), arbetat med att modifiera de räkenskapsscheman som f.n. används samt undersökt vilka uppgifter företagen i framtiden skall behöva lämna till ledning för taxeringen.

Utredningen bedömer att flertalet av de problem som uppmärksammats i samband med det nuvarande uppgiftslämnandet kan lösas genom förenklade och tydligare blanketter. Utredningen vill erinra om att departementschefen påtalat att inget hindrar att Riksskatteverket tar fram olika blanketter med hänsyn till företagens varierande storlek, olika branscher o. dyl. Behovet av förbättringar i dessa avseenden får förutsättas bli tillgodosedda av Riksskatteverket under det pågående arbetet med att utforma nya blanketter. Utredningen föreslår därför inga ändringar i sak av den nuvarande uppgiftsskyldigheten.

I redaktionellt hänseende bör dock de nuvarande bestämmelserna i 2 kap. 19 § första och andra styckena begränsas till en föreskrift om att de uppgifter skall lämnas som behövs för taxeringen. Bestämmelsen om att uppgifter om arten och omfattningen av verk-

samheten skall lämnas i deklarationen bör dock kvarstå. I övrigt bör den nuvarande uppräkningen av de uppgifter som skall lämnas enligt 2 kap. 19 § slopas.

I vilken utsträckning olika kategorier av näringsidkare skall lämna uppgifterna på deklarationsblanketten eller på särskilt räkenskapsschema fogat till deklarationen, får som hittills bestämmas av Riksskatteverket genom blankettutformningen.

För vissa kategorier av företag kanske endast ett fåtal uppgifter behövs för taxeringen, medan det för andra även i fortsättningen är nödvändigt att ett större antal uppgifter lämnas.

Vad gäller frågan om en eventuell utökad uppgiftsskyldighet i deklarationen för olika utlandstransaktioner har Riksskatteverket uppgett att man bör undersöka vilka uppgifter som är nödvändiga för att skatteförvaltningen skall få indikationer på om tillämpad prissättning gentemot utländska företag med vilka ekonomisk intressegemenskap kan anses föreligga (jfr 43 § kommunalskattelagen).

Utredningen har från Finansdepartementet inhämtat att bestämmelserna i kommunalskattelagen om internprissättning skall bli föremål för översyn. Det får därför anses lämpligast att frågan om införandet av en utvidgad uppgiftsskyldighet i deklarationen avseende utlandstransaktioner tas under övervägande i det sammanhanget. I det sammanhanget bör också beaktas att de s.k. SRU-uppgifterna endast utgör ett komplement till övriga instrument som står till buds i kontroll- och granskningsarbetet.

I enlighet med vad Riksskatteverket uppgett synes behovet av att större företag lämnar in sina årsedovisningar i vissa fall kvarstå även efter införandet av räkenskapsschemat. Skattemyndighetens behov av att ha tillgång till större företags årsredovisningar accentueras av allt att döma av den nya årsredovisningslagstiftningen, enligt vilken företagen bl.a. i betydligt högre grad än tidigare är skyldiga att lämna information i form av noter till årsredovisningen. Mot bakgrund härav bör för större företag återinföras en skyldighet att till deklarationen foga årsredovisningen.

Riksskatteverket har föreslagit att företag, som omfattas av årsredovisningslagen (1995:1554) och där antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren i medeltal har uppgått till mer än tio eller tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för de senaste två räkenskapsåren har uppgått till mer än 24 miljoner kr, skall vara skyldiga att till deklarationen foga sin årsredovisning. Verkets förslag till avgränsning sammanfaller med de företag som enligt 3 kap. 6 § årsredovisningslagen är skyldiga att i årsredovisningen

specificera vissa större periodiseringsposter. Enligt utredningens bedömning får avgränsningen betraktas som lämplig. Utredningen föreslår därför att Riksskatteverkets förslag genomförs.

Enligt 2 kap. 20 § LSK är vissa företag redan skyldiga att till deklarationen foga sin årsredovising. I den delen föreslår utredningen ingen ändring av gällande rätt.

Kontrolluppgifter

Utredningen ansluter sig till Riksskatteverkets uppfattning att de bestämmelser i LSK som reglerar företagens skyldighet att utan föregående föreläggande lämna kontrolluppgifter om utbetalningar till andra näringsidkare i så stor utsträckning som möjligt bör slopas.

Utredningen föreslår därför att bestämmelserna om att lämna kontrolluppgifter om utbetalad royalty och därmed jämförliga ersättningar (3 kap. 19 §), om inköp av jordbruks- eller trädgårdsprodukter (3 kap. 39 §) och om utbetalda ersättningar för avverkningsrätter eller försäljning av skogseffekter (3 kap. 40 §) slopas. Utredningen föreslår också att kungörelsen 1955:671 upphävs.

7 Revisionsberättelse

7.1 Bakgrund och gällande rätt

Fram till och med 1991 års taxering skulle aktiebolag, ekonomisk förening och ömsesidigt försäkringsbolag till deklarationen bifoga bestyrkt avskrift eller tryckt exemplar av revisionsberättelse som avgivits för beskattningsåret.

Från och med 1992 års taxering gäller enligt 2 kap. 22 § LSK att en kopia av revisionsberättelse för den som har inkomst av näringsverksamhet skall fogas till deklarationen om den innehåller upplysning, uttalande eller anmärkning enligt 10 kap. 10 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 4 kap. 10 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag. Revisionsberättelsen behöver dock inte bifogas deklarationen, om den endast innehåller uttalanden att årsredovisningen uppgjorts enligt aktiebolagslagen, att styrelseledamöter och verkställande direktör bör beviljas ansvarsfrihet eller uttalanden som avses i 10 kap. 10 § sjätte stycket aktiebolagslagen.

Enligt 10 kap. 10 § aktiebolagslagen respektive 4 kap. 10 § lagen om årsredovisning i vissa företag m.m. skall revisor kontrollera bl.a. att företaget gör skatteavdrag enligt bestämmelserna i skattebetalningslagen samt betalar innehållna skatter i rätt tid. Om företaget har brustit i sina skyldigheter i dessa avseenden skall revisorn anmärka detta i revisionsberättelsen och sända in den till skattemyndigheten.

I samband med att kravet på att revisionsberättelse alltid skulle fogas till deklarationen slopades och ersattes med ett krav på att enbart "oren" berättelse skulle bifogas anförde föredragande statsrådet (prop. 1990/91:5 s. 89) att det finns ett berättigat intresse för skattemyndigheten att få kännedom om att en revisor har avlämnat en "oren" revisionsberättelse. Däremot finns det enligt statsrådet inte något skäl att kräva att alla företag skall ge in sina revisionsberättelser. Statsrådet påtalade vidare att de "orena" berättelserna fyller en viktig funktion i den meningen att de riktar uppmärksamhet mot företag med bristfällig redovisning, men att det generellt krävs en

djupare granskning för att avgöra om revisionsanmärkningen har någon skattemässig betydelse.

Utredningen har genom underhandskontakter med tjänstemän vid olika skattemyndigheter inhämtat att är det är ytterst ovanligt att ett företag fogar en oren revisionsberättelse till deklarationen, vilket enligt utredningens uppfattning inte bör tolkas som att det är lika ovanligt att revisorn faktiskt lämnar "oren" revisionsberättelse. Företrädare för Riksskatteverket har till utredningen påtalat att det i skattekontrollhänseende vore att föredra om revisor direkt till skattemyndigheten skulle vara skyldig att ge in "orena" revisionsberättelser, dvs. inte enbart i de fall en revisor enligt bestämmelserna i aktiebolagslagen respektive lagen om årsredovisning redan är skyldig att ge in revisionsberättelse till skattemyndigheten.

7.2 Överväganden och förslag

Förslag: Skyldigheten att enligt 2 kap. 22 § LSK foga "oren" revisionsberättelse till deklarationen slopas. I stället införs en skyldighet för revisor att ge in "oren" berättelse direkt till skattemyndigheten. Revisorns anmärkningsskyldighet beträffande företag som har underlåtit att i rätt tid betala skatter och avgifter utvidgas till omfatta också redovisning av punktskatter.

En "oren" revisionsberättelse kan tyda på att det finns anledning att närmare granska ett företags redovisning. Det är därför av vikt att skattemyndigheten får kännedom om sådana berättelser. I enlighet med vad föredragande statsrådet anförde i samband med att det obligatoriska kravet på att bifoga revisionsberättelse till deklarationen slopades behöver inte förekomsten av en "oren" berättelse nödvändigtvis innebära att den skattemässiga redovisningen är felaktig. En "oren" berättelse kan dock i sig eller tillsammans med andra signaler utgöra skäl för skattemyndigheten att granska företaget närmare.

Förutsätter en sådan granskning att ett revisionsförordnande måste tas ut saknas ofta tid och resurser att göra en fördjupad granskning under taxeringsarbetet. Företaget får i stället tas ut för en fördjupad kontroll efter att det ordinarie taxeringsarbetet har avslutats. Det är således inte nödvändigt att den "orena" berättelsen ges in tillsammans med deklarationen. Med hänsyn till att allt fler skattskyl-

diga kommer att lämna deklaration i form av ett elektroniskt dokument skulle det dessutom underlätta för dessa om de inte behövde ge in en kopia av revisionsberättelsen.

Enligt utredningens uppfattning ligger det i sakens natur att det kan finnas skattskyldiga som helst ser att skattemyndigheten inte får kännedom om "orena" revisionsberättelser, i synnerhet om revisorns anmärkningar är av sådan art att de kan föranleda skattemyndigheten att närmare granska företaget. För att säkerställa att skattemyndigheten verkligen får in de "orena" revisionsberättelser som är av intresse i granskningsarbetet kan man antingen återgå till ordningen, att revisionsberättelse alltid skall bifogas deklarationen. Alternativt kan ansvaret för att en "oren" berättelse ges in till skattemyndigheten läggas på revisorn.

Utredningen anser att en ordning enligt vilken revisionsberättelse alltid skall bifogas deklarationen skulle medföra ett alltför omfattande merarbete för såväl skattemyndigheten som en överväldigande majoritet av de skattskyldiga. Utredningen ansluter sig således till den av föredragande statsrådet uttalade uppfattningen i prop. 1990/91:5, att det inte finns skäl att kräva alla företag skall ge in revisionsberättelse. Utredningen föreslår därför inte en sådan lösning.

Eftersom en revisor i vissa situationer redan är skyldig att ge in en "oren" berättelse till skattemyndigheten, kan det enligt utredningens uppfattning inte anses principiellt betänkligt att ålägga revisorn en utvidgad skyldighet i det avseendet. Med hänsyn härtill och då en sådan ordning enklast tillgodoser skattemyndighetens intresse av att få kännedom om "orena" revisionsberättelser, anser utredningen att skyldigheten att foga "oren" revisionsberättelse till deklarationen kan slopas och ersättas av en skyldighet för revisorn att ge in sådana revisionsberättelser till skattemyndigheten.

Den utvidgade uppgiftsskyldigheten för revisorer bör lämpligast utformas på så sätt att bestämmelsen i 2 kap. 22 § LSK slopas och att en regel om revisorns uppgiftsskyldighet i stället tas in i 10 kap. 10 § aktiebolagslagen respektive 4 kap. 10 § lagen om årsredovisning m.m. i vissa företag.

Utredningen har vidare uppmärksammats på att revisorns skyldighet att lämna anmärkning om att ett företag underlåtit att anmäla sig för registrering enligt skattebetalningslagen eller om att företaget underlåtit att betala skatter och avgifter i rätt tid inte omfattar sådana skatter och avgifter som avses i lagen (1984:151) om punktskatter om prisregleringsavgifter. Punktskatterna är i dag betydande och ut-

gör en stor andel av statens skatteuppbörd. Några skäl till att inte även dessa skatter skall omfattas av revisorns granskningsoch anmälningsskyldighet kan inte anses föreligga. Utredningen föreslår därför att revisorns anmärkningsskyldighet utvidgas till att omfatta även punktskatter.

Anmälningsskyldigheten bör utvidgas även till ekonomiska föreningar. Utredningen förslår därför att det även i 8 kap. 13 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar införs en skyldighet för revisor att i revisionsberättelsen anmärka om föreningen inte har fullgjort sin skyldighet att lämna deklaration enligt 2 kap. 1 § LPP eller att betala in skatter och avgifter enligt 1 kap. 1 § LPP. Kopia föreslås sändas in till skattemyndigheten även för de fall som vissa förhållanden föranleder påpekanden av revisorerna i revisionsberättelsen. Den överensstämmelse som idag finns mellan de i detta avsnitt nämnda bestämmelserna bör även omfatta dessa förslag.

8 Om införandet av en utvidgad kontrolluppgiftsskyldighet för konkursförvaltare

8.1 Bakgrund och gällande rätt

När en arbetsgivare försätts i konkurs omhändertas hans samtliga tillgångar av konkursförvaltaren och han förlorar rådighet över egendom som hör till konkursboet. Det åligger dock konkursgäldenären i egenskap av utbetalare av löner, förmåner och andra ersättningar, att lämna kontrolluppgifter på utbetalningar för tid före konkursutbrottet. För lön m.m. som utbetalas av konkursboet, åligger det konkursförvaltaren att lämna kontrolluppgift. Om den anställde omfattas av den statliga lönegarantin skall kontrolluppgift lämnas av utbetalaren för den tid lönegaranti utgått. I 7 § lönegarantiförordningen (1992:501) har särskilt föreskrivits att denna kontrolluppgiftsskyldighet skall fullgöras av länsstyrelsen.

Erfarenheten har visat att konkursgäldenären ofta underlåter att fullgöra sin uppgiftsskyldighet. Skälen till detta varierar. I mån av tid och resurser kan konkursförvaltaren komma att bistå skattemyndigheten med uppgifter om berörda anställda utifrån tillgängligt underlag i den omhändertagna bokföringen. Någon skyldighet i detta avseende åligger dock inte förvaltaren. Oftast anser sig förvaltaren varken ha tid eller resurser att fullgöra gäldenärens skyldigheter.

Regeringen har genom beslut den 14 september 1995 (dnr Fi 95/1809) överlämnat en skrivelse från KPMG Bohlins Revisionsbyrå AB angående skyldigheten att lämna kontrolluppgift vid konkurs och uppdragit åt utredningen att överväga frågan under utredningsarbetet.

I den överlämnade skrivelsen påtalas problemet med att konkursgäldenären oftast inte fullgör sin kontrolluppgiftsskyldighet för tiden från årsskiftet närmast före konkursutbrottet fram till dagen för konkursutbrottet.

Skrivelsen har remissbehandlats. Remissyttrande har lämnats av Riksskatteverket, Sveriges advokatsamfund samt Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).

Riksskatteverket påtalar att problemet varit känt sedan länge och att det i och för sig vore angeläget att förvaltaren lämnade kontrolluppgifter när så kan ske med rimlig arbetsinsats. Däremot kan enligt verkets mening förvaltaren inte åläggas någon absolut skyldighet att lämna kontrolluppgifter för tid före konkursutbrottet.

Sveriges advokatsamfund menar att det inte är rimligt att enskilda borgenärer skall belastas med ökade förvaltningskostnader för sådant uppgiftslämnande. FAR påtalar att det är fråga om två olika juridiska personer och det inte kan vara lämpligt att göra förvaltaren ansvarig för händelser som inträffat före konkursutbrottet.

8.2 Överväganden

Skyldigheten att lämna kontrolluppgifter avseende utbetalningar för tid före konkursutbrottet skall åligga utbetalaren. Enligt utredningens bedömning kan inte komma i fråga att överföra denna skyldighet på annan enbart av den anledningen att utbetalaren försätts i konkurs. Den fråga som bör besvaras är om det är möjligt och lämpligt att i någon form ålägga konkursboet ett solidariskt eller sekundärt ansvar för att gäldenärens uppgiftsskyldighet fullgörs.

Sett utifrån önskemålet att skattemyndigheten i så stor utsträckning som möjligt skall kunna förtrycka korrekta uppgifter i deklarationerna och beräkna rätt skatt vore naturligtvis att föredra om konkursförvaltaren vid behov kunde fullgöra gäldenärens skyldighet att lämna kontrolluppgift. Även utifrån deklaranternas behov av att få meddelande om vilka löner m.m. som erhållits är det angeläget att skapa förutsättningar för att kontrolluppgiftsskyldigheten fullgörs på ett korrekt sätt.

Enligt utredningens uppfattning måste det betraktas som principiellt felaktigt att ålägga en person ansvaret för att fullgöra en annan persons uppgiftsskyldighet, i synnerhet när han saknat möjlighet att påverka denna att själv fullgöra sin uppgiftsskyldighet. Även andra omständigheter talar mot att ålägga konkursförvaltaren ett ansvar för att fullgöra konkursgäldenärens uppgiftsskyldighet. Bokföringsmaterial och annat underlag kan vara så bristfälligt att förvaltaren omöjligen kan fullgöra uppgiftsskyldigheten. Skulle förvaltaren trots allt försöka sammanställa för vilka arbetstagare kontrolluppgift skall lämnas och med vilka belopp, kan varken han eller skattemyndigheten med säkerhet veta om han haft tillgång till samtliga uppgifter och att han fullgjort uppgiftsskyldigheten på ett korrekt sätt.

Det kan därför enligt utredningens bedömning inte komma i fråga att förena konkursförvaltares uppgiftsskyldighet med någon form av sanktion.

Visserligen är naturligtvis möjligt att införa någon form av osanktionerat uppgiftslämnande. Frågan är dock hur mycket resurser förvaltaren rimligen skall kunna åläggas att lägga ned på att fullgöra gäldenärens uppgiftsskyldighet samt när dessa utredningsåtgärder skall anses behövliga. Vad samfundet anfört om att förvaltaren inte bör åsamka boet onödiga förvaltningskostnader bör tillmätas vikt. Det kan således inte anses lämpligt att förvaltaren måste dra på boet ytterligare förvaltningskostnader för att fullgöra uppgiftsskyldigheten, i synnerhet som de arbetsinsatser som kanske måste läggas ned inte nödvändigtvis resulterar i att fullständiga och korrekta kontrolluppgifter kan lämnas. Troligen skulle också konkursgäldenärens benägenhet att lämna kontrolluppgifter minska än mer om han vet att konkursförvaltaren också skulle ha en sådan skyldighet.

Mot bakgrund av vad ovan anförts anser utredningen att det inte är möjligt att utforma en enkel och lätthanterlig kontrolluppgiftsskyldighet för konkursförvaltare avseende händelser som inträffat före konkursutbrottet. Enligt utredningen kan också ifrågasättas om nyttan av en sådan uppgiftsskyldighet uppväger de kostnader boet skulle kunna åsamkas.

9 Förvaltarregistrerade fondandelar

9.1 Bakgrund

För att fondbolag, som skall lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 32 a § LSK om realisationsvinst och realisationsförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond, skall kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet gäller från och med 1997 års taxering en skyldighet för förvaltare att lämna fondbolaget de uppgifter som behövs för uppgiftslämnandet, om den skattskyldige haft andelen förvaltarregistrerad (prop. 1995/96:50).

Fondbolagens förening, Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlarföreningen har i en gemensam skrivelse till utredningen påtalat att uppgiftsskyldigheten visat sig försvåra användandet av förvaltarregistrering. Enligt organisationerna framstår det i stället som naturligt och lämpligt att kontrolluppgiftsskyldigheten fullgörs av den auktoriserade förvaltaren direkt till skattemyndigheten. Det framhålls att i de fall kunder har såväl förvaltarregistrerade som direktregistrerade fondandelar i samma värdepappersfond kan det uppgiftslämnandet lösas genom tilläggsuppgifter i deklarationen.

9.2 Överväganden

Enligt utredningens förslag skall enligt 12 kap. 4 § NLSK den som för egen eller annans räkning har ingått rättshandling med någon som är skyldig att lämna kontrolluppgift till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de upplysningar som denne behöver för att kunna fullgöra sin kontrolluppgiftsskyldighet med anledning av rättshandlingen. Bestämmelsen ersätter bl.a. den uppgiftsskyldighet i 3 kap. 32 a § LSK som ifrågasätts.

Enligt kritiken medför skyldigheten för en förvaltare att lämna uppgifter till fondbolaget att en bank måste lämna uppgifter om sina kunders ekonomiska förhållanden till en annan banks fondbolag, vil-

ket utgör ett avsteg från gällande sekretessregler. Uppgiftsskyldigheten kritiseras även på den grunden att den skulle utgöra ett intrång i konkurrensen instituten emellan, då de skall lämna uppgifter till varandra om sina kunders identitet.

Utredningen har redan i delbetänkandet, Kontroll Reavinst Värdepapper (s. 77) omnämnt den under remissbehandlingen av betänkandet Allemanssparandet - en översyn (SOU 1994:50) framförda kritiken.

Den nu framförda kritiken mot förvaltarens skyldighet att lämna uppgifter till fondbolaget är i allt väsentligt densamma som framfördes under remissbehandlingen. Den beaktades av regeringen i samband med att uppgiftsskyldigheten infördes (prop. 1995/96:50 s.125), men enligt regeringen hade den framförda kritiken mindre tyngd.

Utredningen har underhand inhämtat synpunkter från Riksskatteverket. Verket anser att uppgiftsskyldigheten enligt LSK bör vara kvar och anför bl.a. följande. Om uppgiftsskyldigheten slopas innebär det att de vinster respektive förluster som rapporteras på kontrolluppgiften kan bli materiellt felaktiga eftersom reglerna om beräkning av anskaffningskostnad enligt den s.k. genomsnittsmetoden inte kan iakttagas på rätt sätt av uppgiftslämnarna. Den skattskyldige blir därför hänvisad till att lämna tilläggsuppgifter i deklarationen. Å andra sidan har bankföreträdare till utredningen uppgett att det torde bli mycket ovanligt att en skattskyldig har samma slags fondandelar både hos en förvaltare och direktregistrerade hos fondbolaget.

Enligt utredningens uppfattning är det naturligtvis inte bra om möjligheten till förvaltarregistrering motverkas av att berörda institut av konkurrensskäl inte tillämpar förvaltarregistrering utanför den egna företagsgruppen. Ett av skälen att möjligheten till att förvaltarregistrera även sådana fondandelar som inte registreras enligt aktiekontolagen infördes var att uppnå en så ändamålsenlig förvaltning av fondandelarna som möjligt (prop. 1995/96:50 s. 120 f.). Mot bakgrund härav och med hänsyn till att förvaltarregistrering enligt branschföreträdarna i praktiken inte kommit till användning kan hävdas att skäl för att se över bestämmelserna om förvaltarens uppgiftsskyldighet föreligger. Om kontrolluppgiftsskyldigheten läggs på förvaltarnivå i de fall andelarna är förvaltarregistrerade finns två olika alternativ.

Antingen så ändras de materiella reglerna så att den skattepliktiga vinsten utgörs av det belopp om vilket kontrolluppgift lämnas, eller

så åläggs den skattskyldige att för de fall att han har fondandelar hos annan förvaltare etc. skyldighet att komplettera deklarationen så att samtliga anskaffningsvärden beaktas vid vinstberäkningen. Risken med den sistnämnda metoden är dock att den kan leda till skatteundandragande genom att andelar med låga anskaffningsvärden behålls hos en förvaltare, medan nya fondandelar med högre anskaffningsvärden förvaras hos en annan förvaltare. Genom att sälja andelar hos den sistnämnda förvaltaren och inte redovisa samtliga anskaffningskostnader kan andelsägaren undandra sig skatt. En möjlig lösning på problemet som förts fram till utredningen skulle kunna vara att förvaltaren lämnar kontrolluppgift dels om innehavet, dels det genomsnittliga anskaffningsvärdet vid årets slut. Därigenom skulle skattemyndigheten vid granskning kunna kontrollera om det utnyttjade anskaffningsvärdet är högre än det genomsnittliga anskaffningsvärdet som gäller hos en annan förvaltare. Föreligger skillnader i anskaffningsvärden skulle det kunna vara en indikation på att transaktionerna bör granskas. Fördelen med en sådan lösning skulle bl.a. vara att de materiella reglerna inte behöver ändras och att urvalskontrollen skulle kunna göras maskinellt.

I detta sammanhanget bör dock observeras att fondbolaget alltjämt har, såväl för de fondandelar som förvaltarregistrerats enligt aktiekontolagens system som de fondandelar som förvaltningsregistreras direkt enligt lagen om värdepappersfonder, rätt till insyn i frågan om vem som äger fondandelarna och vilket antal andelar denna äger (31 § tredje stycket lagen om värdepappersfonder respektive 9 kap. 9 § aktiekontolagen). Ett slopande av förvaltarens uppgiftsskyldighet enligt LSK skulle således inte säkerställa den av Fondhandlarföreningen m.fl. efterfrågade sekretessen hos förvaltaren gentemot fondbolaget. I PM med förslag till lag om kontoföring av finansiella instrument (Ds 1997:76) föreslås bl.a. att skyldigheten för utländska centrala kontoförare att rapportera de slutliga ägarna av aktierna till VPC skall slopas. Förslaget bereds för närvarande inom Finansdepartementet.

Utredningen har förståelse för att banker av bl.a. konkurrensskäl inte vill upplysa ett fondbolag som tillhör en annan bank om vilka kunder de har. Mot bakgrund av den upplysningsskyldighet som redan följer av bestämmelserna i bl.a. lagen om värdepappersfonder kan det problemet dock inte avhjälpas enbart genom att slopa uppgiftsskyldigheten enligt LSK. Frågan om fondbolagets rätt till insyn enligt bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder skall behållas förutsätter närmare analyser. Bl.a. bör avvaktas regeringens ställ-

ningstaganden med anledning av förslagen i Ds 1997:76. Med hänsyn härtill och till att det även bör övervägas om det är lämpligt att göra ändringar i de materiella skattereglerna eller om kontrollbehovet kan klaras på annat sätt för att tillgodose behovet att få till stånd en väl fungerande förvaltarregistrering, är utredningen inte beredd att föreslå en ändring av reglerna om fondbolagens skyldighet att lämna kontrolluppgifter om realisationsvinster respektive förvaltares skyldighet att lämna erforderliga upplysningar till fondbolaget. Utredningen anser dock att frågan bör tas upp till förnyad bedömning om rapporteringsskyldigheten enligt lagen om värdepappersfonder tas bort. Det ligger dock inte inom ramen för utredningens översyn av bestämmelserna i LSK att se över bestämmelserna om förvaltarregistrering i sig.

10 Uppgiftsskyldighet för s.k. kupongbolag m.m.

10.1 Bakgrund och gällande rätt

Utdelning på aktier och andelar i ekonomiska föreningar har inkomstbeskattats sedan början av detta århundrade. Ursprungligen låg skyldigheten att lämna kontrolluppgift angående utbetald utdelning på aktiebolaget respektive den ekonomiska föreningen. Uppgiftsskyldigheten fullgjordes i de flesta fall genom att delägaren lämnade en särskild uppgift till vinstutdelaren om namn, adress, mantalsskrivning och utdelningens belopp. Denna särskilda uppgift lämnades i regel vidare i original till taxeringsmyndigheterna. Uppgiften sorterades sedermera in i deklarationen och jämfördes med den deklarerade intäkten av utdelning.

Uppgiftslämnandet har reformerats flera gånger. Senast vid införandet av den förenklade aktiehanteringen år 1971. Den förenklade aktiehanteringen innebär att aktiebolag fritt får välja mellan det system som rådde tidigare med aktiebrev och aktiebok eller att använda datateknik i hanteringen. I det nya systemet görs skillnad mellan avstämningsbolag och s.k. kupongbolag. Denna skillnad mellan bolagen har bl.a. betydelse för om källskatt skall dras från utdelningen, till vilken myndighet denna skatt skall inbetalas och hur uppgiftslämnandet om utbetald utdelning och innehållen skatt skall fullgöras.

För de aktiebolag som omfattas av den förenklade aktiehanteringen skall enligt 3 kap. 27 § LSK Värdepapperscentralen VPC AB eller förvaltaren, om aktien är förvaltarregistrerad, lämna kontrolluppgift om utdelning och innehav. För dem som är skattskyldiga i Sverige och för vilka aktierna inte är förvaltarregistrerade gör VPC skatteavdrag och sänder kontrolluppgift till Skattemyndigheten i Stockholms län. För förvaltarregistrerade aktier sänder VPC utdelningen till respektive förvaltare som i sin tur har att göra skatteavdrag och lämna kontrolluppgift.

För utländskt skattesubjekt skall VPC, förvaltare och förvaringsinstitut innehålla kupongskatt och lämna uppgift om denna till Skat-

temyndigheten i Dalarnas län [7 och 12 §§ kupongskattelagen (1970:624)].

10.2 Något om antalet kupongbolag m.m.

Aktiebolag som har valt att behålla eller att ställa ut aktiebrev som är försedda med en kupong som skall företes för att erhålla utdelningen kallas kupongbolag.

Kupongbolagen uppgick under 1996 till cirka 280 000 stycken. Av dessa lämnade ungefär 17 000 bolag redovisning till Särskilda skattekontoret (1994 ca 70 000). Antalet särskilda uppgifter från skattskyldiga som skall taxeras i Sverige, och som själva skall lämna uppgift till utdelande bolag, uppgick under 1996 till cirka 100 000 (1994 ca 350 000). Dessa uppgifter vidarebefordrar Särskilda skattekontoret till skattemyndigheterna i respektive län. Med hänsyn till de nyligen införda s.k. lättnadsreglerna som tillämpas första gången vid 1998 års taxering (prop. 1996/97:45) kan förutsättas att antalet utdelningar från kupongbolagen kommer att öka.

Särskilda skattekontoret erhåller dessutom cirka 4 000 särskilda uppgifter per år avseende utdelningar från kupongbolag från vilka kupongskatt skall innehållas. Detta är förhållandevis få i jämförelse med antalet utdelningsuppgifter för avstämningsbolagen som årligen uppgår till närmare 400 000 stycken.

All rapportering av de särskilda uppgifterna sker på papper och hanteras manuellt. Även rapporteringen från förvaltare av aktier i avstämningsbolag sker manuellt. Den enda rapporteringen som i dag sker via ADB är den som kommer från VPC för avstämningsbolagen.

10.3 Särskild uppgift om utdelning och ränta

Den som erhåller utdelning från ett svenskt kupongbolag skall själv alltid enligt 3 kap. 28 § LSK lämna en särskild uppgift om erhållen utdelningen till den som betalar ut utdelningen, oavsett om den om erhåller utdelningen är svenskt eller utländskt skattesubjekt.

Uppgifterna skall lämnas på heder och samvete på blankett enligt fastställt formulär. Framgår det av uppgifterna att den utdelningsbe-

rättigade inte är skyldig att betala kupongskatt enligt kupongskattelagen (1970:624) skall inte heller någon annan skatt innehållas.

På utbetald utdelning från ett kupongbolag skall kupongskatt innehållas om den utdelningsberättigade är fysisk person som är inskränkt skattskyldig i Sverige, dödsbo efter sådan person eller utländsk juridisk person om utdelningen inte skall beskattas i näringsverksamhet i Sverige (14 § kupongskattelagen).

Kupongbolaget skall därefter till Skattemyndigheten i Dalarnas län, dels sända de blanketter med uppgifter om utdelning som har kommit in till bolaget, dels betala in kupongskatten (15-17 §§ kupongskattelagen).

Särskild uppgift skall också lämnas av

— den som i Sverige har fått utdelning på andelar i svensk ekonomisk förening,

— den som i Sverige har fått utdelning från utländsk juridisk person om utdelningen inte betalas ut genom VPC eller där kontrolluppgift redan lämnas enligt 3 kap. 27 § första stycket 4 LSK,

— den som i Sverige har fått ränta mot kupong eller kvitto på förskrivning avsedd för allmän omsättning, om räntan inte har betalats ut genom VPC och där kontrolluppgift inte heller har lämnats enligt 3 kap. 22 § första stycket 6 LSK.

10.4 Överväganden och förslag

Förslag: Bestämmelserna om särskild uppgift enligt 3 kap. 28 § LSK slopas och ersätts av en skyldighet för den som betalar ut utdelning eller ränta att lämna kontrolluppgift.

Systemet för hur uppgifter om utdelning från kupongbolag skall lämnas både ålderdomligt och krångligt. Detsamma får anses gälla för övriga uppgiftspliktiga utbetalningar som omfattas av skyldigheten att lämna särskild uppgift enligt 3 kap. 28 § LSK.

För närvarande pågår en översyn av kupongskattelagen. Översynen görs av Kupongskattelagsutredningen. Enligt dess direktiv (dir. 1996:76) skall bl.a. reglerna om särskild uppgift enligt 3 kap. 28 § LSK omfattas av översynen. Av direktiven följer att den särskilda uppgiften bör ersättas av en generell kontrolluppgiftsskyldighet för fåmansbolag och övriga bolag som i dag inte är skyldiga att lämna kontrolluppgift om utdelning.

Skattekontrollutredningen, som har haft underhandskontakter med Kupongskattelagsutredningen, anser att bestämmelserna om särskild uppgift i LSK bör slopas. Den uppgiftsskyldigheten bör i stället ersättas av en kontrolluppgiftsskyldighet. Enligt Skattekontrollutredningens bedömning bör uppgiftsskyldigheten i likhet med vad som nu gäller för utdelning från bl.a. avstämningsbolag åligga utbetalaren av utdelningen eller räntan.

I ett första steg bör kontrolluppgiftsskyldigheten enligt NLSK utvidgas till de fall som nu omfattas av bestämmelserna om särskild uppgift, dvs. utdelning från kupongbolag, utdelning från svensk ekonomisk förening samt sådan utdelning från utländsk juridisk person och utbetalad ränta som inte redan nu omfattas av kontrolluppgiftsskyldighet. På sikt bör dock även bestämmelserna om uppgiftsskyldighet för utbetalda utdelningar från avstämningsbolag som regleras i kupongskattelagen föras över till LSK. Med hänsyn till Kupongskattelagsutredningens pågående översyn av det regelverket lämnar utredningen inga förslag i det senare avseendet.

Kontrolluppgift om utdelning från kupongbolagen bör i det fall att den utdelningsberättigade inte är skattskyldig för kupongskatt enligt huvudregeln lämnas till den skattemyndighet där bolaget är registrerat som arbetsgivare (se 3 kap. 58 § LSK, jfr 11 kap. 2 § NLSK). I de fall den utdelningsberättigade inte är skattskyldig för kupongskatt kan uppgiftsskyldigheten begränsas till fysisk person och dödsbo efter sådan person.

Eftersom det åligger den som betalar ut utdelningen att fullgöra kontrolluppgiftsskyldigheten kan det ibland vara oklart om den utdelningsberättigade är skattskyldig till kupongskatt eller inte. Frågan på vilka grunder utbetalaren skall avgöra om kupongskatt skall innehållas eller inte bör i första hand lösas inom ramen för Kupongskattelagsutredningens arbete. Skattekontrollutredningen har också inhämtat att Kupongskattelagsutredningen studerar frågan om skyldighet att göra skatteavdrag på utdelningar från kupongbolag till fysiska personer som är oinskränkt skattskyldiga i Sverige. Även den omständigheten talar för att frågan hur det skall kunna bedömas om källskatt skall innehållas i samband med utbetalning av utdelning bör lösas av den utredningen. Skattekontrollutredningen vill dock fästa uppmärksamheten på att utredningen föreslår att det i NLSK (se 12 kap. 4 § första stycket NLSK) skall tas in en bestämmelse, enligt vilken den som för egen eller annans räkning ingår eller har ingått en rättshandling med någon som är skyldig att lämna kontrolluppgift, till den uppgiftsskyldige skall lämna de upplysningar denne behöver för att kunna fullgöra sin kontrolluppgiftsskyldighet på

grund av rättshandlingen. Uppgifterna skall lämnas på annat sätt än muntligen. För det fall att den som är skyldig att lämna kontrolluppgift är osäker om på vilken grund uppgiften skall lämnas, kan han således kräva att den till vilken han betalar ut utdelningen, lämnar erforderliga upplysningar i detta avseende.

Av tillgänglig statistik framgår att det varje år lämnas ca 6 000 särskilda uppgifter enligt vilka kupongskatt innehållits och skall redovisas. Med hänsyn härtill och då en överväldigande majoritet av kupongbolagen är fåmansföretag, torde det i regel inte råda någon tvekan om till vilken skattemyndighet kontrolluppgiften skall lämnas respektive om kupongskatt skall innehållas eller inte. Uppstår osäkerhet får uppgiftslämnaren i enlighet med det ovan anförda kräva besked från den som tar emot utdelningen. För det fall att den som lyfter utdelningen inte lämnar erforderliga uppgifter skall detta förhållande enligt 12 kap. 4 § tredje stycket NLSK anmälas till skattemyndigheten.

Utredningen har vidare haft kontakt med Bulvanutredningen. Den utredningen skall enligt sina direktiv (Dir. 1996:55) bl.a. ta ställning till om det finns skäl att införa ett register för information om ägare i fåmansföretag. Inrättandet av ett sådant register torde bl.a. underlätta för den uppgiftsskyldige att ta ställning till vilken sorts kontrolluppgift som skall lämnas.

Vad som ovan sagts angående utdelning från kupongbolag gäller i allt väsentligt även för kupongränta och utdelningar från ekonomiska föreningar och sådana utländska juridiska personer som inte redan omfattas av kontrolluppgiftsskyldigheten enligt LSK.

Utredningen föreslår sålunda att bestämmelserna om skyldighet att lämna särskild uppgift om utdelning och ränta slopas och ersätts av en skyldighet för den som betalar ut avkastningen att lämna kontrolluppgift för i Sverige bosatta mottagare. Förslaget medför att bestämmelserna i kupongskattelagen avseende utdelning från kupongbolagen måste anpassas till det nya förfarandet. De ändringar som bör göras beträffande den som är bosatt i utlandet bör övervägas av Kupongskattelagsutredningen i dess fortsatta arbete.

11 Utländska kapitalinvesteringar

11.1 Inledning

I samband med att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet (betalningslagen) upphävdes (prop. 1992/93:65), eftersom lagens förmedlarkrav, depåkrav och förbud att använda eget inlåningskonto i utlandet ansågs strida mot EU:s regler om fri rörlighet för kapital och tjänster, infördes i LSK en skyldighet för fysiska personer och dödsbon som har inlåningskonto i utlandet att lämna ett medgivande till insyn på kontot och en förbindelse från den utländska kontoföraren att till Riksskatteverket lämna kontrolluppgift om utbetald eller gottskriven ränta (3 kap. 22 a § LSK). Samtidigt infördes ett krav för fysiska personer och dödsbon som innehar utländska fondpapper eller rättigheter eller skyldigheter som anknyter till ett sådant fondpapper att lägga dem i depå i Sverige eller i utlandet, såvida det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system (3 kap. 27 a § LSK). Om fondpapperen deponeras eller kontoförs i utlandet gäller motsvarande skyldighet beträffande medgivande till insyn på depån eller kontot samt skriftlig förbindelse att lämna kontrolluppgift som gäller för utländska inlåningskonton.

Av en av Riksrevisionsverket genomförd granskning av skatteförvaltningens kontroll av privatpersoners utländska kapitalinvesteringar (RRV rapport 1997:22) framgår att för år 1994 i september 1996 hade registrerats 31 utländska bankkonton och 158 utländska värdepappersdepåer och att endast 86 kontrolluppgifter kommit in till Riksskatteverket. Det kan således antas att endast ett fåtal av de personer som har utländska inlåningskonton m.m. fullgör sin anmälningsskyldighet.

Företrädare för skatteförvaltningen har till utredningen framfört att införandet av någon form av sanktion i de fall den skattskyldige underlåter att lämna föreskriven förbindelse eller medgivande till insyn borde införas.

Enligt direktiven skall utredningen utvärdera bestämmelserna om skyldigheten att lämna förbindelser m.m. avseende bl.a. utländska inlåningskonton och föreslå de förbättringar som är motiverade.

Riksrevisionsverket har i ovan nämnda rapport granskat skatteförvaltningens tillämpning av nu berörda bestämmelser. I det följande återges därför i korthet verkets iakttagelser och slutsatser. Inledningsvis återges dock först gällande rätt på området.

11.2 Gällande rätt

11.2.1 Utländska inlåningskonton och innehav av utländska fondpapper m.m.

Enligt 3 kap. 22 a § LSK skall fysisk person som är bosatt i Sverige samt svenskt dödsbo som har öppnat eller öppnar inlåningskonto i utlandet till Riksskatteverket lämna förbindelse från den utländska kontoföraren att denne skall lämna kontrolluppgift till verket om gottskriven eller utbetald ränta samt behållning på kontot. Den skattskyldige skall också lämna ett medgivande till insyn på kontot.

Skyldigheten att lämna förbindelse gäller inte om behållningen på kontot utgör tillgång i näringsverksamhet. Om motvärdet på ett eller flera konton i ett och samma land inte överstiger 50 000 kr behöver förbindelse inte lämnas i bl.a. de fall då

1. kontot används till att betala drift- eller underhållskostnader för fastighet eller bostad i utlandet,
2. medlen på kontot används för betalning av kostnader i samband med vistelsen i det landet,
3. kontot endast avser deponering av medel under vistelsen i landet, eller
4. kontot innehas av utländsk medborgare och det används för deponering i hemlandet av inkomster intjänade i Sverige.

Riksskatteverket får i andra fall medge undantag från skyldigheten att ge in förbindelse om det finns särskilda skäl.

Enligt 3 kap. 27 a § LSK skall fysisk person som är bosatt i Sverige samt svenskt dödsbo förvara bl.a. utländska fondpapper eller rättigheter eller skyldigheter som anknyter till sådant fondpapper i depå när det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system.

Om fondpapperen deponeras eller kontoförs i utlandet skall den skattskyldige till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande

till insyn i depån eller på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institutet som för depån eller kontot att årligen lämna kontrolluppgifter till Riksskatteverket.

Förbindelse enligt 3 kap. 22 a och 27 a §§ LSK skall inte lämnas om behörig myndighet i den främmande staten på grund av överenskommelse årligen tillställer svensk skattemyndighet uppgifter om avkastning. Vidare får Riksskatteverket medge undantag från skyldighet att ge in förbindelse om det finns särskilda skäl.

Vid remissbehandlingen av den departementspromemoria (Ds 1992:37) som låg till grund för propositionen om upphävande av betalningslagen var många remissinstanser kritiska till förslagen om skyldighet att ge in förbindelser m.m. och menade att den föreslagna ordningens effektivitet kunde ifrågasättas. Föredragande statsrådet anförde i lagstiftningsärendet (prop. 1992/93:65 s. 20 f.) att taxeringen av fysiska personer i hög grad bygger på kontrolluppgifter och att det ligger i sakens natur att man vad gäller kapitalinkomster från utlandet bör sträva efter att få uppgifter till ledning för taxering som så nära som möjligt överensstämmer med vad som lämnas beträffande motsvarande inkomster i Sverige. Även om statsrådet hade förståelse för kritiken ansåg han att det var väsentligt att ordningen genomfördes. Lagrådet uttalade att de föreslagna bestämmelserna inte annat än marginellt kunde tillgodose det avsedda syftet att kontrollera internationella förhållanden, men motsatte sig inte att bestämmelserna infördes i avvaktan på att ett internationellt informationsutbyte kommer till stånd.

11.2.2 Angående utländska företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet i Sverige

1995 infördes i LSK en skyldighet för utländska bankföretag och andra liknande företag inom EES-området som bedriver gränsöverskridande verksamhet att till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att lämna årlig kontrolluppgift om innehav, löpande avkastning, utgiftsränta m.m. till Riksskatteverket (3 kap. 32 b § LSK, prop. 1994/95:50).

Fr.o.m. 1997 års taxering har denna skyldighet utvidgats till att även omfatta utländska försäkringsföretag inom EES (prop. 1995/96:97). De utländska försäkringsföretagen skall lämna kontrolluppgift om värde på försäkringar som innehas av personer i Sverige. Samtidigt infördes i 3 kap. 15 § en skyldighet för den som

i Sverige förmedlar utländsk försäkring att lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket om avtalsparterna.

11.3 Riksrevisionsverkets granskning

11.3.1 Allmänt

I sin granskningsrapport framhåller Riksrevisionsverket att, trots att det inte är möjligt att beräkna storleken på de privata utlandsinvesteringarna, det bedöms att dessa är av så stor omfattning att en effektiv kontroll är väsentlig. Antalet registrerade medgivanden till kontrolluppgiftsinsamlande och förbindelser att lämna kontrolluppgifter är så få att de endast kan svara mot en mindre del av existerande konton, depåer och försäkringar. Till följd därav bedömer verket att risken för skattebortfall är stor.

Riksrevisionsverket anser att effektiviteten av systemet med medgivande begränsas av att det förutsätter att den skattskyldige själv initierar förfarandet samt att skatteförvaltningen saknar möjlighet att kontrollera lämnade uppgifter på annat sätt än genom möjligheten till insyn genom att t.ex. begära att få ut kontoutdrag o.dyl. Detta till trots anser verket att regelverket har en styrka i preventivt hänseende genom att flertalet aktörer avhålls från att marknadsföra investeringar som syftar till att undandra skatt. Riksrevisionsverket framhåller att Riksskatteverket har en alltför låg ambitionsnivå för hanteringen av regelverket, vilket Riksrevisionsverket menar bl.a. lett till att det är oklart för skattemyndigheten vilken roll dessa har i kontrollarbetet samt att den externa informationen om bestämmelserna brister. Slutligen anser verket att det brister i skattemyndighetens kompetens på området.

Vad avser den lagtekniska utformningen av bestämmelserna anser Riksrevisionsverket att det är svårt att motivera varför bestämmelserna om undantag för vissa inlåningskonton som innehas för specifika ändamål skall behållas.

11.3.2 Av Riksrevisionsverket framförda förslag till åtgärder

Riksrevisionsverket anser att medgivandesystemet måste tillämpas mer aktivt och att Riksskatteverket bör vidta åtgärder för att få till stånd en aktivare tillämpning. I rapporten föreslås bl.a. bättre information och utbyte av uppgifter mellan Riksskatteverket och skattemyndigheterna. Enligt Riksrevisionsverket bör dessutom övervägas att flytta administrationen av medgivandesystemet från Riksskatteverket till en skattemyndighet.

De undantag från uppgiftsskyldigheten som finns avseende utländska inlåningskonton bör enligt Riksrevisionsverket utmönstras. Vidare anser verket att det i princip inte föreligger några hinder mot att införa en straffsanktion med avseende på en underlåtenhet att lämna in medgivande. Slutligen bör enligt verket en utvärdering av bestämmelserna komma till stånd när systemet tillämpats aktivt en tid.

Riksskatteverket har yttrat sig över Riksrevisionsverkets rapport (Beslut 1997-10-30, dnr 4692-97/911). I yttrandet anför Riksskatteverket bl.a. följande. Riksskatteverket anser att det s.k. medgivandesystemet har viss preventiv effekt. Verket avser att satsa mer på information och kompetenshöjande åtgärder inom utlandsområdet. Verket kommer vidare att verka för att informationsutbytet mellan Sverige och andra länder utökas och effektiviseras. Däremot kommer verket inte inom ramen för nuvarande resurser att intensifiera övervakningen av att medgivandesystemet efterlevs.

11.4 Överväganden och förslag

Förslag: Nuvarande ordning avseende skyldigheten att lämna medgivande till insyn i utländska konton m.m. respektive skyldigheten för utländska företag, som bedriver gränsöverskridande verksamhet att till Finansinspektionen lämna förbindelse om att lämna kontrolluppgifter, behålls i huvudsak oförändrad.

Enligt direktiven skall utredningen föreslå de förbättringar av bestämmelserna som är motiverade. Av Riksrevisionsverkets utvärdering och av vad utredningen i övrigt erfarit framgår att regel-

systemet hittills tillämpats i sådan begränsad omfattning att underlag saknas för att utvärdera regelsystemet i sig. Utredningen saknar dock anledning att ifrågasätta verkets slutsats att systemet bör tillämpas mer aktivt. I sammanhanget är av intresse att notera att det danska regelsystemet, som i allt väsentligt överenstämmer med det svenska, synes generera betydligt fler kontrolluppgifter än det svenska systemet. Visserligen har det danska systemet i sin nuvarande utformning varit i kraft några år längre än motsvarande system i Sverige, men det kan inte vara den enda orsaken. Även detta talar för att tillämpningen av det svenska regelsystemet kan effektiviseras. Å andra sidan stod redan vid införandet av bestämmelserna klart att de knappast uppfyller de krav som normalt ställs på en rimlig kontrollnivå.

Vad avser frågan om förbättrade sanktionsmöjligheter anser utredningen att den nuvarande möjligheten att genom vitesföreläggande förmå den skattskyldige att avsluta utländskt konto eller depå, om förbindelse att lämna kontrolluppgifter inte ges in, i och för sig är ett kraftfullt sanktionsmedel. En förutsättning är naturligtvis att skattemyndigheten får kännedom om de utländska tillgångarna. Härvid förutsätts dock att det internationella skatteinformationsutbytet byggs ut och utnyttjas bättre.

Vad gäller de företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet och omfattas av bestämmelserna i 3 kap. 32 b § LSK påtalas i förarbetena (prop. 1994/95:50 s. 335) beträffande sanktionsmöjligheter att varken vitesföreläggganden eller andra skatteadministrativa sanktioner torde vara möjligt att tillgripa om det utländska företaget inte fullföljer sin uppgiftsskyldighet. Vad regeringen anför i det avseendet synes alltjämt ha bärkraft.

Utredningen har informerats om att Finansinspektionen är av uppfattningen att skyldigheten att lämna förbindelse till inspektionen bör ersättas av en skyldighet att lämna förbindelse till Riksskatteverket eller skattemyndighet. Vidare anser inspektionen att skyldigheten bör begränsas till de fall det utländska företaget har fysiska personer som kunder.

Enligt utredningens uppfattning är den nuvarande ordningen att föredra, nämligen att förbindelse skall lämnas redan i samband med att det utländska företaget anmäler att det avser att bedriva verksamhet i Sverige. Härigenom uppmärksammas det utländska företaget på ett tidigt stadium om uppgiftsskyldigheten. Det ankommer dessutom på inspektionen att informera tillsynsmyndigheten i hemlandet om det utländska företaget brister i sin uppgiftsskyldighet. Samarbe-

tet mellan Riksskatteverket och Finansinspektionen bör dock intensifieras på detta område. Om ett utländskt företag saknar kunder som är fysiska personer föreligger ingen skyldighet att lämna kontrolluppgift. Eftersom det i efterhand är svårt att kontrollera om det utländska företaget har kommit att anlitas av fysiska personer, är i kontrollhänseende att föredra att förbindelsen lämnas redan i samband med anmälan, oavsett om företaget vid påbörjande av verksamheten har fysiska personer bosatta i Sverige som kunder eller inte.

Vid prövningen om det är lämpligt att i enlighet med t.ex. Riksrevisionsverkets förslag införa någon ytterligare form av sanktion mot en skattskyldig som underlåter att ge in förbindelse m.m., måste i enlighet med vad ovan påtalats vägas in att den skattskyldige enligt gällande rätt kan föreläggas med vite att avsluta kontot eller depån om förbindelse inte ges in eller uppgiftsskyldigheten inte fullgörs. Vidare kan om avkastningen inte redovisas i deklarationen såväl skattetillägg som ansvar enligt skattebrottslagen aktualiseras.

En sanktion som skulle ta sikte på den skattskyldiges underlåtenhet att ge in förbindelse e.dyl. torde behövas göras beroende av om avkastningen redovisas i deklarationen. I sådant fall skulle såvitt avser inlåningskonton och utländska värdepapper kunna aktualiseras upp till fyra olika sanktioner för i det närmaste samma gärning. En sådan ordning är inte acceptabel. Utredningen föreslår därför inga ytterligare sanktionsmöjligheter.

Däremot finns anledning att omarbeta bestämmelserna angående i vilka fall behållning och ränta skall vara undantagna från skyldigheten att ge in förbindelse om att lämna kontrolluppgifter. Enligt utredningen finns många skäl för att slopa undantagsreglerna. Administrativa och praktiska skäl talar dock för att beloppsgränsen bör behållas. En och samma beloppsgräns bör dock gälla för samtliga konton i utlandet. Det föreslås därför att förbindelse om att lämna kontrolluppgift för behållning och avkastning på konto inte behöver lämnas om den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton utomlands inte överstiger motvärdet av 50 000 kr. Övriga undantag föreslås slopas. Möjligheten att ansöka om dispens från skyldighet att lämna förbindelse bör dock kvarstå.

12 Tredjemanskontrollen

12.1 Förelägganden

12.1.1 Inledning

Tredjemanskontrollen av främst näringsidkare är ett väsentligt inslag i skattemyndighetens kontrollarbete. I 3 kap. LSK finns en rad bestämmelser som reglerar skattemyndighetens respektive i några fall Riksskatteverkets befogenhet att förelägga annan än den skattskyldige att inkomma med kontrolluppgifter för annan (tredje man) i skilda avseenden. Bestämmelserna har vuxit fram under en längre tid. Flertalet av bestämmelserna avser specificerade uppgifter som skall lämnas av särskilt angivna uppgiftslämnare. Med tredjemanskontroll avses således i detta sammanhang att skattemyndigheten i syfte att kontrollera om en skattskyldig fullgjort sin deklarations- och uppgiftsskyldighet inhämtar uppgifter från någon annan. Beteckningen "tredje man" är således något missvisande eftersom det i allmänhet bara är fråga om den skattskyldige och en annan person. I undantagsfall är det även bokstavligen fråga om tredjemanskontroll i den meningen att uppgifter inhämtas hos någon om en annan persons förhållanden som har betydelse för en tredje persons taxering. Den senare formen av kontroll är dock ovanlig.

När skattemyndighetens rätt att göra tredjemansrevision avskaffades den 1 juli 1994 (tredjemansrevisionsinstitutet återinfördes från och med den 1 november 1997, prop. 1996/97:100) infördes i stället en befogenhet för skattemyndigheten att förelägga främst näringsidkare att lämna kontrolluppgift avseende rättshandlingar som den förelagde vidtagit med annan, se 3 kap. 50 a § LSK (prop. 1993/94:151).

Enligt direktiven skall utredningen sträva efter att utforma ett regelsystem som är så enkelt och enhetligt som möjligt. Regeringen påtalade, i samband med att den utvidgade möjligheten till tredjemansföreläggande enligt 3 kap 50 a § LSK infördes, att det är nöd-

vändigt med en teknisk översyn av föreläggandebestämmelserna (prop. 1993/94:151, s. 92).

Skattemyndigheten har numera genom 3 kap. 50 a § en relativt omfattande befogenhet att förelägga någon att lämna uppgifter angående annan. Flertalet av de äldre föreläggandeföreskrifterna i LSK är efter införandet av 3 kap. 50 a § att betrakta som obehövliga. Utvidgningar i den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten har dessutom medfört att vissa föreläggandeföreskrifter är mer eller mindre obsoleta, se t.ex. 3 kap. 33 och 34 §§ LSK.

Utredningen anser att bestämmelserna om tredjemanskontroll i LSK skulle vara enklare att tillämpa och mer lätthanterliga om de kunde samordnas till ett fåtal paragrafer. Det bör därför undersökas i vilken utsträckning de föreskrifter som reglerar skattemyndighetens möjlighet att förelägga annan att inkomma med kontrolluppgifter m.m. kan slopas.

12.1.2 Gällande rätt

Med undantag för 3 kap. 50 a § LSK överfördes de bestämmelser som reglerar skattemyndighetens befogenhet att förelägga någon att lämna uppgifter om annan i stort sett oförändrade från den gamla taxeringslagen (1956:623). Sammanlagt finns i LSK för närvarande ett tjugotal olika bestämmelser som reglerar skatteförvaltningens befogenhet att i olika avseenden förelägga någon att lämna kontrolluppgift för annan person. I det följande återges bestämmelsernas huvudsakliga ändamål.

3 kap. 5 §. Den som är uppgiftsskyldig enligt 3 kap. 4 § (den som har gett ut skattepliktig ersättning eller förmån som utgör skattepliktig intäkt av tjänst) skall efter föreläggande även lämna kontrolluppgift om sådana ersättningar och förmåner som inte omfattas av den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten, t.ex. ersättningar som inte överstiger beloppsgränserna om 100 kr resp. 1 000 kr samt vissa kostnadsersättningar.

3 kap. 18 §. Försäkringsföretag och understödsförenings skyldighet att lämna kontrolluppgift för namngiven person.

3 kap. 24 §. Bankers och andra penninginrättningars skyldighet att lämna kontrolluppgift om ränta och fordran för namngiven borgenär.

3 kap. 25 §. Skyldighet för andra uppgiftsskyldiga än den som avses i 3 kap. 24 § att lämna kontrolluppgift för borgenär om erhållen ränta och borgenärens fordran.

3 kap. 26 §. Skyldighet för fysisk eller juridisk person som inte omfattas av bestämmelsen i 3 kap. 25 § a och som haft en fordran att efter föreläggande lämna kontrolluppgift om utgiftsränta och skuldbelopp för namngiven gäldenär.

3 kap. 33 §. Värdepappersinstituts skyldighet att lämna kontrolluppgift för namngiven person avseende sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som tas in i avräkningsnota.

3 kap. 34 §. Valutahandlares och värdepappersinstituts m.fl. skyldighet att lämna kontrolluppgift för namngiven person avseende utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper som förvaras i depå eller kontoförs hos den uppgiftsskyldige.

Riksskatteverket eller skattemyndigheten - efter Riksskatteverkets bemyndigande - får även förelägga dem som är uppgiftsskyldiga enligt 3 kap. 33 och 34 §§ att lämna kontrolluppgift för ej namngivna personer.

3 kap. 35 §. Efter föreläggande av skattemyndigheten skall den som uppburit ersättning för att fördelas inom ett arbetslag eller liknande grupp av personer lämna kontrolluppgift för medlem av gruppen.

3 kap. 37 §. Den som har betalat ut ersättning för arbete till den som innehar enbart en F-skattsedel eller innehar både en F-skattsedel och A-skattsedel och skriftligen åberopat F-skattsedeln skall efter föreläggande lämna kontrolluppgift för den som tagit emot ersättningen.

3 kap. 38 §. Efter föreläggande skall slakteri lämna kontrolluppgift för den som fått prisstöd enligt lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m.

3 kap. 41 § jämförd med 3 kap. 42 §. Den som i bedriven förmedlingsverksamhet eller liknande verksamhet förmedlat arbete, uppdrag eller sålt egendom skall lämna kontrolluppgift för namngiven person avseende den ersättning eller dylikt som förmedlats.

3 kap. 43 §. Näringsidkare och den som innehaft privatbostadsfastighet eller privatbostad skall efter föreläggande lämna kontrolluppgift för namngiven näringsidkare om ersättningar avseende köpta eller sålda varor respektive utbetalda eller mottagna ersättningar för utförda tjänster. Föreläggandet får också avse ej namngiven näringsidkare.

3 kap 44 §. Bostadsrättsförening, bostadsaktiebolag m.fl. skall efter föreläggande lämna kontrolluppgift om värdet av en medlems eller delägares andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet.

3 kap. 45 §. Bostadsrättsförening skall utöver vad som följer av den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten efter föreläggande lämna de ytterligare upplysningar som är av betydelse för beräkning av realisationsvinsten vid en medlems avyttring av sin bostadsrätt.

3 kap. 46 §. I 45 § föreskriven uppgiftsskyldighet efter föreläggande gäller även för annan ekonomisk förening än bostadsrättsförening och bostadsaktiebolag m.fl.

3 kap. 49 §. Efter föreläggande skall juridisk person som förvaltar samfällighet och som inte är skattskyldig till förmögenhet lämna kontrolluppgift till ledning för värdesättning av delarna i samfälligheten.

3 kap. 50 a §. Efter föreläggande skall den som är eller kan antas vara bokföringsskyldig eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen eller som är annan juridisk person än dödsbo, lämna kontrolluppgift om rättshandling mellan den som föreläggs och den med vilken han ingått rättshandlingen. Om det finns särskilda skäl får även annan än näringsidkare och juridisk person föreläggas.

3 kap. 51 §. Aktiebolag och ekonomisk förening skall efter föreläggande lämna särskild uppgift om tillgångar och skulder samt om andra omständigheter av betydelse för värdesättning av bolagets aktier eller föreningens andelar.

3 kap. 53 §. Fåmansföretag och handelsbolag skall efter föreläggande till skattemyndigheten lämna de uppgifter som de uppgiftsskyldiga är skyldiga att lämna företagsledare och delägare för att de skall kunna beräkna sin skattepliktiga inkomst från företaget.

3 kap. 64 §. En uppgiftsskyldig som inte fullgjort sin obligatoriska skyldighet att lämna kontrolluppgift eller sammandrag av kontrolluppgifter får föreläggas att fullgöra uppgiftsskyldigheten.

Flertalet av bestämmelserna avser tredjemanskontroll av namngiven person. I bestämmelserna anges också i regel vem som får föreläggas och vilka uppgifter som får inhämtas genom föreläggandet. Exempelvis anges i 3 kap. 18 § LSK att försäkringsföretag och understödsförening efter föreläggande skall lämna kontrolluppgift avseende namngiven person. Kontrolluppgiften skall bl.a. avse arten av uppgiven försäkring, beloppet av premie eller någon annan avgift, tid då sådan mottagits samt utbetalt försäkringsbelopp. Jämför även t.ex. 3 kap. 24 § (bank eller annan penninginrättnings skyldighet att lämna kontrolluppgift efter föreläggande för namngiven borgenär) och 3 kap. 34 § (valutahandlares och värdepappersinstituts skyldighet att efter föreläggande lämna kontrolluppgift för namngiven konto- eller depåinnehavare). I några enstaka fall anges enbart att den som är uppgiftsskyldig får föreläggas att lämna de upplysningar som är av betydelse för kontrollarbetet, se t.ex. 3 kap. 45 § LSK.

Enligt 3 kap. 50 a § har skattemyndigheten befogenhet att förelägga den uppgiftsskyldige att lämna kontrolluppgifter för ej namngivna personer. Motsvarande befogenhet finns även enligt 3 kap. 33 och 34 §§ samt 43 §. Med stöd av 3 kap. 33 och 34 §§ kan Riksskatteverket t.ex. förelägga tredje man i syfte att få in underlag för att bedöma vilka skattskyldiga ytterligare kontrollinsatser skall riktas mot. Genom föreläggandena kan inhämtas underlag för s.k. generella kontroller av vissa typer av rättshandlingar. Flertalet av bestämmelserna syftar dock till att ge skattemyndigheten befogenhet att kontrollera en bestämd uppgift som finns hos den uppgiftsskyldige eller en rättshandling som en namngiven person ingått med denne.

Något om 3 kap. 50 a § LSK

3 kap. 50 a § LSK ger skattemyndigheten befogenhet att förelägga den som är bokförings- eller räkenskapsskyldig eller annan juridisk person än dödsbo att lämna kontrolluppgift om rättshandling mellan den uppgiftsskyldige och annan person. Ett föreläggande enligt 3 kap. 50 a § får fr.o.m. 1 november 1997 uttryckligen avse det löpande beskattningsåret.

Med stöd av 3 kap. 50 a § får skattemyndigheten således förelägga någon att lämna kontrolluppgift om rättshandling mellan den uppgiftsskyldige och annan person. Uppgiftsskyldigheten förutsätter att tredje man har ingått en rättshandling med annan.

En fysisk person som inte är näringsidkare och dödsbo kan föreläggas att lämna uppgifter om någon med vilken han ingått en rättshandling om det föreligger särskilda skäl för ett föreläggande. Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop. 1993/94:151, s. 182 f.) avses bl.a. den situationen att en fysisk person sålt egendom för betydande belopp till en näringsidkare och fånget lagts till grund för avdragsrätt för näringsidkaren.

Ett föreläggande enligt 3 kap. 50 a § kan formuleras så att den förelagde skall lämna uppgift om en viss typ av rättshandling eller rättshandlingar utan att skattemyndigheten anger berörda personer till namnet. Föreläggandet kan också formuleras så att uppgifter om rättshandlingar med en viss bestämd skattskyldig skall lämnas ut. Rättshandlingarna behöver i det senare fallet inte specificeras.

Till skillnad från vad som gäller för de förelägganden skattemyndigheten har befogenhet att utfärda med stöd av 3 kap. 33 och 34 §§ behöver inte Riksskatteverkets bemyndigande inhämtas innan tredje man föreläggs att lämna kontrolluppgifter för ej namngivna personer.

12.1.3 Överväganden och förslag

Förslag: Flertalet föreläggandeföreskrifter i LSK upphävs och ersätts av en generell föreskrift om föreläggande. Den generella föreskriften utformas med ledning av 3 kap. 50 a § LSK. Rekvisitet rättshandling slopas och ersätts med ett krav på att uppgiften skall vara av betydelse för kontroll av att deklarations- eller annan uppgiftsskyldighet enligt N LSK fullgjorts riktigt och fullständigt eller att uppgiften är av betydelse för kontroll av att förutsättningarna finns att fullgöra uppgiftsskyldighet som kan antas uppkomma enligt denna lag för annan än den som föreläggs. Andra fysiska personer än näringsidkare får föreläggas med stöd av den generella föreskriften endast om särskilda skäl föreligger. Därutöver får skattemyndigheten förelägga fysisk person och dödsbo att lämna kontrolluppgift om ersättning som betalats ut till namngiven näringsidkare eller ränta som erhållits från namngiven gäldenär.

Allmänt

Enligt utredningens uppfattning är det angeläget att upphäva de bestämmelser som efter tillkomsten av 3 kap. 50 a § LSK får anses obehövliga. Vidare bör undersökas i vilken utsträckning 3 kap. 50 a § kan förtydligas eller på annat sätt omarbetas för att underlätta tillämpningen av bestämmelsen. Från skatteförvaltningen har påtalats att efter tillkomsten av 3 kap. 50 a § saknar flera andra bestämmelser som reglerar skattemyndighetens befogenhet att förelägga annan än den skattskyldige betydelse. En del av bestämmelserna används sällan i kontrollarbetet och kan därför i det närmaste betraktas som obsoleta. Erfarenheterna från skatteförvaltningens kontrollarbete visar också att i de flesta situationerna utfärdas förelägganden numera med stöd av 3 kap. 50 a §.

Vid tillämpningen av 3 kap. 50 a § har den som förelagts i några fall hävdat att föreläggandet enbart får omfatta kontrolluppgifter för att kontrollera den som ingått rättshandlingen med den förelagda. I ett avgörande från kammarrätten (Kammarrätten i Stockholm 1997-06-03 i mål nr 4371-1996) ansåg majoriteten att bestämmelsen inte innefattar en befogenhet att inhämta uppgifter för annan än den som ingått rättshandlingen med den förelagda. Vidare har såväl skatteförvaltningen som företrädare för näringslivet till utredningen påtalat att rekvisitet "rättshandling" i 3 kap. 50 a § har gett upphov till tillämpningsproblem. Från bankhåll har med hänsyn bl.a. till banksekretessen framhållits vikten av att det inte får råda någon oklarhet rörande vilka uppgifter skattemyndigheten har rätt att få ut med stöd av ett föreläggande.

En annan fråga som bör uppmärksammas är i vilken utsträckning ett föreläggande om kontrolluppgift skall få avse uppgift angående det löpande beskattningsåret. Skatteflyktskommittén föreslog i betänkandet Översyn av revisionsreglerna (SOU 1996:79) att samtliga förelägganden enligt 3 kap. LSK skulle få avse uppgift om det löpande beskattningsåret. Regeringen uttalade dock att införandet av en sådan generell regel (om att samtliga förelägganden enligt 3 kap. LSK skall få avse löpande beskattningsår) inte bör införas utan en närmare analys (prop. 1996/97:100, s. 486).

Det kan vidare hävdas att det föreligger en diskrepans mellan 3 kap. 50 a § och övriga föreläggandeföreskrifter i den meningen att skattemyndighetens befogenhet i flertalet bestämmelser är inskränkt till föreläggande avseende namngivna personer och specifika uppgifter, medan motsvarande begränsning inte föreligger i det fall ett föreläggande utfärdas med stöd av 3 kap. 50 a §.

En generell föreläggandeföreskrift

Enligt utredningens bedömning synes 3 kap. 50 a § LSK i stor utsträckning tillgodose skattemyndighetens behov av att kunna förelägga tredje man att lämna uppgifter för annan. En ny generell föreläggandeföreskrift bör därför utformas med 3 kap. 50 a § som förebild. Som ovan påtalats har dock vissa problem uppmärksammats rörande tillämpningen av 3 kap. 50 a §. Vidare måste behovet av skydd för den enskildes integritet beaktas. Det är nödvändigt att skattemyndigheten inte väljer en för den enskilde alltför ingripande kontrollåtgärd.

Om 3 kap. 50 a § behålls i sin nuvarande lydelse torde flertalet av de bestämmelser som ger skattemyndigheten befogenhet att inhämta uppgifter kunna slopas. I några fall är det dock tveksamt om de uppgifter som kan inhämtas med stöd av andra bestämmelser i 3 kap. lika väl skulle kunna inhämtas med stöd av 3 kap. 50 a §, se t.ex. 3 kap. 44 §, 45 §, 49 §, 51 § och 53 §. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av de problem rekvisitet "rättshandling" synes ge upphov till i tillämpningen bör förtydligas vilka uppgifter som skall kunna inhämtas med stöd av 3 kap. 50 a §.

Syftet med en bestämmelse, som ger skattemyndigheten befogenhet att efter föreläggande inhämta uppgifter till ledning för taxering av annan än den som föreläggs, är naturligtvis att få in uppgifter av betydelse för den andra personens taxering, dvs. att kontrollera att den lagstadgade deklarations- och uppgiftsskyldigheten fullgjorts på ett riktigt sätt. Eftersom en uppgift som är av betydelse för annans taxering i regel - direkt eller indirekt - kan hänföras till en rättshandling som den förelagde vidtagit är det således oftast fråga om kontroll av en rättshandling. Till saken hör också att det i flertalet fall när skattemyndigheten förelägger någon att komma in med uppgifter, krävs att det anges vilken rättshandling som avses för att uppgiftslämnaren skall veta vilka uppgifter skattemyndigheten efterfrågar. Undantagsvis kan dock uppstå situationer där det är oklart vilken rättshandling som avses.

Kan skattemyndigheten i ett föreläggande tydliggöra vilka specifika uppgifter eller vilken typ av uppgifter som avses utan att hänföra dem till en specifik rättshandling, torde inte föreläggandet ge upphov till några tolkningsproblem angående vad som efterfrågas. Tvärtom borde mot bakgrund av de tillämpningsproblem som påtalats angående rekvisitet "rättshandling", slopandet av rättshandlingsbegreppet göra bestämmelsens innebörd tydligare. Härigenom tydliggörs också att den efterfrågade uppgiften inte nödvändigtvis

måste avse en specifik rättshandling.

En annan aspekt som bör beaktas är att tredjemansrevisionsinstitutet nu har återinförts. Skattemyndigheten har således återigen befogenhet att besluta om taxeringsrevision för att inhämta uppgifter om betydelse för kontroll av någon annan än den som revideras.

Enligt utredningens mening får det i allmänhet anses mest praktiskt, för såväl skattemyndigheten som den som uppgiften inhämtas från, att kontrollen utförs med hjälp av förelägganden. Föreläggandeföreskriften bör därför ges en sådan utformning att man kan undvika situationer där skattemyndigheten på grund av osäkerhet om dess räckvidd anser sig tvungen att tillgripa revision för att inhämta uppgifter som lika väl skulle kunna inhämtas med hjälp av ett föreläggande. Föreläggandebestämmelsen bör därför utformas på så sätt att uppgifter som kan inhämtas genom tredjemansrevision alternativt skall kunna inhämtas genom ett föreläggande. En sådan utformning av bestämmelsen kan inte heller anses avvika från syftet med 3 kap. 50 a §. Dess syfte var ju att ge skattemyndigheten befogenhet att genom föreläggande inhämta uppgifter som skattemyndigheten tidigare endast kunde få del av genom tredjemansrevision. Enligt utredningens bedömning skulle ett slopande av rekvisitet "rättshandling" således i högre grad än i dag säkerställa att skattemyndigheten inte behöver välja en för den enskilde mer ingripande kontrollåtgärd än som är nödvändigt.

Mot bakgrund av vad som ovan har anförts och med hänsyn till att utredningen inte anser att rekvisitet "rättshandling" av annan anledning bör kvarstå, bör förutsättningen att uppgiften skall avse en rättshandling slopas i den nya utformningen av lagtexten.

Eftersom ändamålet med föreläggandeföreskriften är att skattemyndigheten skall få inhämta uppgifter till ledning för kontroll av annans taxering än den som föreläggs bör detta framgå av lagtexten. Det är därför lämpligt att utforma lagtexten med ledning av den nu återinförda regeln om tredjemansrevision. Av lagtexten bör således framgå att uppgiften skall vara av betydelse för kontroll av annans taxering m.m. I enlighet med vad som ovan sagts kan lagtexten utformas på så sätt att det i den anges att den som föreläggs "skall lämna uppgift av betydelse för kontroll av att deklarations- och annan uppgiftsskyldighet enligt denna lag fullgjorts riktigt och fullständigt av annan än den som föreläggs".

I övrigt kan den nuvarande lydelsen av 3 kap. 50 a § i huvudsak läggas till grund för utformningen av den nya generella föreläggandeföreskriften. I likhet med 3 kap. 50 a § kan bestämmelsen således

användas till såväl tredjemanskontroll av namngiven person som för kontroll av ej namngivna personer.

Under utredningsarbetet har från uppgiftslämnarhåll framförts att att den som föreläggs att lämna uppgifter kan få lägga ned betydande arbete för att kunna fullgöra uppgiftsskyldigheten och att det är oskäligt att uppgiftslämnaren skall få bära dessa kostnader. Det har bl.a. framförts att det vore lämpligt att domstol kunde ges befogenhet att pröva lämpligheten i ett utfärdat föreläggande i samband med en prövning om handling eller uppgift skall undantas från föreläggandet.

Enligt utredningen får det förutsättas att skattemyndigheten inte använder förelägganden i större utsträckning än som är nödvändigt. Detta betonas också i lagtexten genom att det föreskrivs att uppgiften skall vara "av betydelse för kontroll av deklarations- och annan uppgiftsskyldighet". I varje enskilt fall skall naturligtvis skattemyndigheten överväga om ett föreläggande är en lämplig och nödvändig åtgärd. I fråga om mer ingripande tredjemanskontroller torde det såväl för skattemyndigheten som för tredje man vara att föredra att uppgifterna inhämtas genom revision. En avvägning får göras från fall till fall. I allmänhet torde dock ett föreläggande betraktas som mindre ingripande än en revision. Utredningen förutsätter i likhet med såväl skatteflyktskommittén som regeringen (se prop. 1996/97:100 s. 487 resp. SOU 1996:79, s. 78) att skattemyndigheten väljer att hämta in uppgifter genom revision om den som förelagts invänder att fullgörandet av föreläggandet skulle innebära betydande arbete eller kostnader.

Kompletterande föreskrifter om föreläggande

Det krävs särskilda skäl för att skattemyndigheten skall få förelägga andra än näringsidkare att lämna uppgifter med stöd av 3 kap. 50 a § LSK. Eftersom utredningen inte anser att det är lämpligt att utvidga den generella bestämmelsens tillämpningsområde i det avseendet, är det nödvändigt att behålla de bestämmelser i LSK som i dag ger skattemyndigheten befogenhet att inhämta uppgifter från personer som inte är näringsidkare, jämför t.ex. 3 kap. 26 , 37 och 43 §§ LSK.

Den ovan föreslagna generella föreskriften rörande skattemyndighetens befogenhet att förelägga annan än den skattskyldige bör i enlighet med gällande rätt inskränkas till näringsidkare om inte särskilda skäl föreligger. Skäl att ändra förutsättningen för att få

förelägga andra personer än näringsidkare med stöd av den generella föreskriften kan inte anses föreligga. Det bör därför särskilt föreskrivas i vilka fall det inte krävs särskilda skäl för att förelägga fysisk person som inte bedriver näringsverksamhet och dödsbo att lämna uppgifter.

Enligt utredningens bedömning är det tillräckligt att sådana förelägganden kan utfärdas avseende ersättning för utfört arbete som har betalats ut till näringsidkare samt uppgifter om ränta och fordran där den förelagda är borgenär. Dessa förelägganden bör endast få utfärdas för namngivna personer.

Övriga bestämmelser som berör skattemyndighetens befogenhet att förelägga tredje man att lämna kontrolluppgifter som inte omfattas av den obligatoriska uppgiftsskyldigheten bör enligt utredningens uppfattning slopas.

Med den nu föreslagna utformningen av den generella föreläggandeföreskriften bör den i likhet med 3 kap. 50 a § omfatta löpande beskattningsår, dock givetvis inte tidsperiod som ligger senare än föreläggandets datum. Bestämmelsen om rätt att utfärda förelägganden om att lämna uppgifter om det löpande beskattningsåret infördes genom prop. 1996/97:100. Regeringen anförde i den delen (s. 486) att det av utformningen av 3 kap. 50 a § LSK inte framgick att kontrolluppgiftsskyldigheten begränsats till avslutad period. En bestämmelse om att det är tillåtet togs dock in för att undanröja eventuella tveksamheter i det avseendet. Mot bakgrund därav bör föreskriften om rätten att förelägga avseende förhållanden om det löpande beskattningsåret kvarstå.

Med hänsyn till att kontrolluppgiftsbestämmelserna i NLSK inte enbart kommer att omfatta uppgifter som skall lämnas till ledning för taxering samt till att utredningen föreslår att begreppet rättshandling tas bort ur lagtexten, bör även föreskriften om rätten att inhämta uppgifter om det löpande beskattningsåret omarbetas. Enligt utredningen bör bestämmelsen även i denna del utformas med ledning av revisionsbestämmelserna (jfr. 3 kap. 8 § TL första stycket; SFS 1997:494). Utredningen föreslår därför att skattemyndigheten också får förelägga näringsidkare m.fl. att lämna uppgift som är av betydelse för kontroll av att förutsättningar finns att fullgöra uppgiftsskyldighet som kan antas uppkomma enligt NLSK för annan än den som föreläggs. Skäl att utvidga personkretsen som får föreläggas att lämna kontrolluppgifter om det löpande beskattningsåret har inte ansetts föreligga.

12.2 ADB-registrering av kontrolluppgifter m.m.

12.2.1 Bakgrund och gällande rätt

Enligt skatteregisterlagen (1980:343) får för vissa i lagen angivna ändamål skatteregister föras med hjälp av automatisk databehandling. Riksskatteverket förfogar över ett centralt register som förs för hela riket. Skattemyndigheten i respektive län förfogar över ett regionalt skatteregister för just det länet. Respektive skattemyndighet förfogar vidare över uppgifter i det centrala registret som hänförs till det länet.

Skatteregistret används vid beskattning för bl.a. samordnad registerföring av identifieringsuppgifter, revisions- och annan kontrollverksamhet och taxering. Registren skall underlätta planeringen, samordningen och uppföljningen av revisions- och kontrollverksamheten. I det centrala skatteregistret tas bl.a. in uppgifter från kontrolluppgifter som lämnats enligt LSK. Enligt 7 § 12 skatteregisterlagen får i registret endast tas in uppgifter från sådana kontrolluppgifter som skall lämnas utan föregående föreläggande.

Beträffande uppgifter från kontrolluppgifter har skattemyndigheten terminalåtkomst endast i den mån uppgiften hänför sig till länet eller rör skattskyldiga som beskattas i länet.

12.2.2 Överväganden och förslag

Förslag: Uppgift från kontrolluppgift som lämnats efter föreläggande utfärdat av Riksskatteverket eller, efter verkets bemyndigande, av skattemyndighet för ej namngivna personer får tas in i det centrala skatteregistret. Detsamma föreslås gälla för uppgift som inhämtats genom revision enligt 3 kap. 8 § andra stycket TL, förutsatt att uppgiften är av betydelse för kontroll av taxering av annan än den som revideras.

En målsättning vid översynen av bestämmelserna i LSK som rör skyldighet att lämna kontrolluppgifter utan föregående föreläggande har varit att ta bort sådana bestämmelser som kan betraktas som obehövliga. Om uppgifterna i en kontrolluppgift inte behövs för regi-

strering av skatteavdrag och inte heller används aktivt i skattemyndighetens taxerings- och kontrollarbete har utredningen utgått från att bestämmelsen skall kunna tas bort. Det är bl.a. därför utredningen föreslår att flertalet av de bestämmelser som rör näringsidkares skyldighet att lämna kontrolluppgift utan föregående föreläggande bör slopas. En förutsättning härför är dock att kontrollbehovet kan tillgodoses på andra sätt.

Skatteförvaltningen kan med stöd av 3 kap. 50 a § LSK (jfr 14 kap. 6 § NLSK) använda förelägganden som en förberedande åtgärd inför en allmän kontroll av skattskyldiga.

Enligt utredningens uppfattning tillgodoser föreläggandeinstitutet i vissa fall kontrollbehovet lika bra som en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet. För att de uppgifter som inhämtas med förelägganden skall kunna handhas effektivt och utan alltför mycket administrativt merarbete, bör de kunna hanteras och behandlas på samma sätt som andra kontrolluppgifter. Även sådana kontrolluppgifter bör därför kunna tas in i det centrala skatteregistret.

Något behov av att kunna ta in samtliga kontrolluppgifter i skatteregistret som hämtas in genom föreläggande finns dock inte. Uppgifter som inhämtas för kontroll av viss angiven person (s.k. tredjemanskontroll) behöver normalt inte hanteras med stöd av ADB. I andra fall, där det kan bli aktuellt att hämta in stora mängder uppgifter som berör skattskyldiga i flera olika län, är dock ADB-hanteringen en förutsättning för att uppgifterna skall kunna hanteras effektivt.

Utredningen föreslår därför att uppgifter från kontrolluppgifter som hämtats in som en föreberedande åtgärd för en allmän kontroll skall kunna tas in i det centrala skatteregistret. Effektivitetsskäl och integritetsskäl talar för att ett lämpligt urval görs av vilka uppgifter som på denna grund skall få tas in i det centrala skatteregistret. Detta kan lämpligen lösas på så sätt att endast uppgifter som inhämtas genom riktade kontroller avseende icke namngivna personer efter förelägganden utfärdade av Riksskatteverket, eller efter verkets bemyndigande i det enskilda fallet, en skattemyndighet, får tas in i registret. Utredningen föreslår en sådan lösning. Med hänsyn till integritetsaspekter m.m. bör skattemyndighetens terminalåtkomst - i likhet med uppgifter från andra kontrolluppgifter - begränsas till uppgifter som hänför sig till länet eller rör skattskyldiga som beskattas i länet. Syftet med den nu föreslagna ändringen i skatteregisterlagen är i första hand - som inledningsvis påtalats - att skapa förutsättningar för att skatteförvaltningen effektivt skall kunna hantera uppgifter som kan komma att inhämtas genom riktade kontroller o.d.

Eftersom avsikten är att tredjemansrevisionsinstitutet och föreläggandebestämmelserna skall ha samma räckvidd och med hänsyn till att skatteförvaltningen bör välja den för uppgiftslämnarna minst betungande insamlingsmetoden, kan - som ovan nämnts - det bli aktuellt att inhämta aktuella uppgifter genom tredjemansrevision i stället för genom ett föreläggande. I normalfallet torde det dock vara enklast att inhämta den typ av uppgifter som kan bli aktuella vid en bred riktad kontroll genom förelägganden. För det fall att uppgifterna inhämtats genom tredjemansrevision bör det därför finnas motsvarande möjlighet att ta in dem i det centrala skatteregistret. Även i det senare fallet bör krävas att det är Riksskatteverket, eller efter verkets bemyndigande i det enskilda fallet, en skattemyndighet, som beslutat om revisionen för att uppgifter från de granskade handlingarna skall få tas in i registret. Utredningens förslag innebär ändring av 7 § 12 skatteregisterlagen.

13 Utlandstransaktioner

13.1 Utlandsbetalningar

13.1.1 Kontrolluppgiftsskyldigheten

Enligt nu gällande lydelse av 3 kap. 50 § LSK skall kontrolluppgift lämnas av den som för fysisk person eller dödsbo förmedlat betalning till eller från Sverige, direkt eller indirekt, från respektive till utländsk juridisk person eller fysisk person som inte är bosatt i Sverige. Kontrolluppgiften skall avse varje betalning som överstiger 75 000 kr. Uppgiftsskyldighet föreligger även för mindre betalningar om dessa utgör delbetalningar av en summa som överstiger 75 000 kr.

Har skattemyndigheten i kontrollarbetet behov av att få tillgång till uppgifter om betalning som annan juridisk person än dödsbo gjort till eller från utlandet kan skattemyndigheten förelägga betalningsförmedlaren att lämna kontrolluppgift om förmedlade belopp. Alternativt kan skattemyndigheten med stöd av 3 kap. 16 TL göra en framställan till Riksbanken om att den skall lämna ut uppgift som skattemyndigheten behöver för taxeringen.

Enligt 22 a § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank skall Riksbanken lämna ut uppgiften om det inte föreligger särskilda skäl att underlåta att lämna ut den.

Riksbanken har beslutat att underlag för betalningsstatistiken fr.o.m. 1995 skall sparas i identifierbart skick per individ i två år och sedan gallras.

Skatteförvaltningen har behov av uppgifter om betalningar som förmedlats för juridisk person för betydligt längre tid tillbaka än två år. Företrädare för skatteförvaltningen har till utredningen framfört önskemål om att få inflytande över hur uppgifterna avseende förmedlade belopp skall specificeras. Vilka uppgifter som Riksbanken samlar in för statistikändamål fastställs nämligen genom av banken utfärdade föreskrifter. Med anledning härav bör undersökas hur

skatteförvaltningens behov av få in uppgifter om betalningar som förmedlats för juridiska personer bäst kan tillgodoses.

13.1.2 Uppgifter om betalningar till eller från utlandet som lämnas till Riksbanken

Enligt 22 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank är den som utför en valutatransaktion skyldig att till Riksbanken lämna uppgift om valutatransaktionen. Detsamma gäller den för vars räkning transaktionen utförs. Den senare är skyldig att till valutaförmedlaren bl.a. lämna identifieringsuppgifter om sig själv och betalningsmottagaren samt ange vad betalningen avser. Av de föreskrifter som Riksbanken har utfärdat följer att valutahandlare skall redovisa förmedlade betalningar som överstiger 75 000 kr. Annan betalningsförmedlare skall anmäla förmedlade betalningar som överstiger 10 miljoner kr.

Enligt uppgift från Riksbanken förmedlas varje år ungefär 2 miljoner betalningar till och från utlandet, varav ca 50 000 betalningar avser fysiska personer. Varje månad sänder Riksbanken ut ungefär 7 000 påminnelser för att få in korrekta uppgifter till utlandsbetalningsstatistiken. Riksbankens statistikinsamling sker huvudsakligen genom den s.k. BOK-rapporteringen. Bankerna lämnar två gånger per månad uppgifter till Riksbanken. Från större förmedlare överförs uppgifterna till Riksbanken via dataförbindelser.

13.1.3 Överväganden och förslag

Förslag: Betalningsförmedlares skyldighet att lämna kontrolluppgift om förmedlade betalningar till och från utlandet utvidgas till att omfatta även förmedlingar för juridisk persons räkning.

Utredningen anser att det i kontrollhänseende är värdefullt att skatteförvaltningen får tillgång till och ges möjlighet att bearbeta uppgifter om förmedlade betalningar till och från landet för juridiska personers räkning. Behovet av att uppgifterna tillställs skatteförvaltningen accentueras av att Riksbanken numera inte sparar uppgifterna längre än två år.

Enligt utredningens bedömning kan skatteförvaltningens behov av att få tillgång till uppgifterna tillgodoses på olika sätt. Ett alternativ är att Riksbanken åläggs att årligen till Riksskatteverket översända de uppgifter som insamlats för statistikändamål. En annan lösning är att den nuvarande ordningen bibehålls men Riksbanken att åläggs att bevara de insamlade uppgifterna i identifierbart skick i fem år efter transaktionsåret.

Företrädare för Riksbanken har till utredningen framhållit att en utvidgning av bankens skyldighet att rutinmässigt lämna uppgifter till skatteförvaltningen skulle urholka det gällande sekretesskyddet och att det uppgiftslämnande som redan sker inte är oproblematiskt. Det har vidare påtalats att möjligheten att lämna ut uppgifter med stöd av 22 a § riksbankslagen är en provisorisk lösning. Enligt Riksbanken är en ytterligare uppluckring av sekretesskyddet därför svår att försvara. Slutligen har framhållits att bankens statistiksystem är i stark förändring varför det är vanskligt att basera annan verksamhet på det systemet.

Utredningen anser att det inte är effektivt att bibehålla det nuvarande systemet varigenom skatteförvaltningen dels inhämtar uppgifter via kontrolluppgifter, dels har att begära att få ut uppgifter från Riksbanken i det enskilda fallet. För att säkerställa att skattemyndigheten får tillgång till de uppgifter som behövs i kontrollarbetet bör uppgiftsskyldigheten följa av bestämmelserna i LSK.

I valet mellan att ålägga Riksbanken en skyldighet enligt LSK att till Riksskatteverket vidarebefordra de statistikuppgifter som samlats in eller att utvidga betalningsförmedlarnas kontrolluppgiftsskyldighet till att omfatta även förmedlingar för juridiska personers räkning är i skattekontrollhänseende det senare alternativet att föredra. Härigenom kan Riksskatteverket genom tillämpningsföreskrifter styra, dels vilka uppgifter som skall lämnas dels i vilken form uppgifterna skall lämnas. Skatteförvaltningens möjlighet att kontrollera att uppgiftsskyldigheten fullgörs på ett korrekt sätt underlättas också betydligt. Alternativet att Riksbanken årligen skall tillställa skatteförvaltningen insamlade uppgifter kan dessutom kritiseras på den grunden att dessa uppgifter samlas in av Riksbanken för statistikändamål och inte för skattekontroll. Visserligen användes valutaregleringen i skattekontrollsyfte, men numera får Riksbankens roll på skattekontrollområdet anses begränsad. Till saken hör också att eftersom Riksbanken genom bemyndigande i riksbankslagen får utfärda föreskrifter om beloppsgränser respektive vilken typ av uppgifter m.m. som skall lämnas i statistikhänseende, skulle Riksbanken därigenom

indirekt ges befogenhet att bestämma kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning. En sådan lösning är inte acceptabel. Uppgiftsskyldigheten enligt LSK bör därför riktas direkt till betalningsförmedlarna.

Bankföreträdare har till utredningen framfört att det i administrativt och kostnadshänseende är önskvärt att samma uppgifter skall kunna lämnas till skatteförvaltningen och Riksbanken. Företrädare för skatteförvaltningen har framfört önskemål om att det i kontrollhänseende vore att föredra om den nuvarande beloppsgränsen om 75 000 kr kunde sänkas.

De uppgifter som i dag lämnas i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 50 § LSK överensstämmer i allt väsentligt med de uppgifter som lämnas till Riksbanken. Enligt utredningens uppfattning bör med hänsyn till uppgiftslämnarnas behov av att inte åsamkas alltför betungande administrativa rutiner eftersträvas att samma uppgifter lämnas till skatteförvaltningen som till Riksbanken. Eftersom Riksbanken, som nämnts, själv får bestämma bl.a. beloppsgränsen är det önskvärt att Riksbanken samråder med Riksskatteverket och berörda uppgiftslämnare om man överväger att ändra beloppsgränsen. Med hänsyn till uppgiftslämnarnas intresse anser utredningen att beloppsgränsen enligt LSK bör ligga kvar på den nuvarande nivån om 75 000 kr. Utredningen förutsätter vidare att Riksbanken och Riksskatteverket söker uppnå samsyn om vilka uppgifter som skall lämnas.

Från uppgiftslämnarhåll har framförts att en utvidgning av uppgiftsskyldigheten till att omfatta förmedling för juridisk persons räkning skulle medföra betydande merkostnader, bl.a. på grund av skyldigheten att tillställa den som kontrolluppgift lämnats för meddelande om innehållet i lämnad kontrolluppgift.

Enligt utredningen saknas anledning att utsträcka den senare uppgiftsskyldigheten till att omfatta dessa kontrolluppgifter. Eftersom fråga i princip är om samma uppgifter som förmedlarna redan lämnar till Riksbanken torde inte merkostnaden att lämna motsvarande uppgifter till Riksskatteverket bli alltför betungande för betalningsförmedlarna.

Utredningens förslag medför att bestämmelsen om kontrolluppgifter om betalning till och från utlandet utvidgas till att omfatta också förmedlingar för juridisk persons räkning.

Bestämmelsen bör vidare tydliggöras så att det framgår att kontrolluppgift även skall lämnas i de fall förmedlingen sker till ett konto i utlandet som tillhör en i Sverige bosatt person. Regeln i 22 a § riksbankslagen bör dock alltjämt kvarstå eftersom det i kontrollhän-

seende kan vara av intresse för skattemyndigheten att kunna inhämta bl.a. uppgifter om s.k. nettning mellan koncernföretag eller i andra sammanhang. Med nettning avses t.ex. att ett svenskt företag gör sig fri från en skuld genom att kvitta skulden mot en fordran företaget har på ett utländsk företag. Rapporteringsskyldigheten till Riksbanken omfattar även s.k. nettningar. Eftersom nettningstransaktionerna inte genererar några betalningar omfattas de inte av kontrolluppgiftsskyldigheten i LSK.

13.2 Uppgiftsskyldighet för personer bosatta i utlandet

13.2.1 Bakgrund och gällande rätt

Uppgifter som lämnas enligt bestämmelserna i LSK lämnas till ledning för taxering enligt taxeringslagen (1990:324) m.m. Uppgifter till ledning för taxering av andra än uppgiftslämnaren själv lämnas i form av kontrolluppgifter (1 kap. 1 § jfr. med 3 kap. 1 § LSK). I den praktiska tillämpningen av bestämmelserna om kontrolluppgiftsskyldighet har, med hänsyn till systematiken i LSK samt till det förhållandet att det av 3 kap. 63 § LSK följer att kontrolluppgift i vissa särskilt angivna fall skall lämnas för personer med skatterättsligt hemvist i utlandet, ansetts att skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt LSK endast föreligger om mottagaren av ersättning e.dyl. är oinskränkt skattskyldig i landet, dvs. om han enligt bestämmelserna i 53 § kommunalskattelagen är att anses som bosatt i landet. Fysisk person som är bosatt utomlands är enligt bestämmelserna i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK) skattskyldig för vissa inkomster. Den som har betalat ut ersättning eller motsvarande till någon som är skattskyldig för särskild inkomstskatt skall enligt 18 § nämnda lag lämna kontrolluppgift på utbetald ersättning. Den särskilda inkomstskatten är en källskatt. Ett av skälen till att kontrolluppgifter lämnas med stöd av bestämmelserna i SINK är att skattemyndigheten skall ha möjlighet att taxera om det i efterhand visar sig att den skattskyldige skall betraktas som oinskränkt skattskyldig här i landet. Om det visar sig att den skattskyldige är oinskränkt skattskyldig här i landet kan skattemyndigheten med stöd av kontrolluppgiften identifiera skatte-

beloppet och kreditera den skattskyldige den avdragna skatten som preliminär skatt.

Riksskatteverket får med stöd av 3 kap. 63 § LSK föreskriva om skyldighet att lämna kontrolluppgift för den som till någon i utlandet utbetalat belopp eller lämnat förmån som skulle ha föranlett skyldighet att lämna kontrolluppgift om den utgivits till en mottagare i Sverige. I paragrafens andra stycke anges att bestämmelserna i 3 kap. 22-26 §§ skall gälla även i fråga om uppgifter som avser fysiska personer som är bosatta utomlands, dvs. i fråga om inkomst- och utgiftsränta.

I RSFS 1992:4 har Riksskatteverket föreskrivit att kontrolluppgift skall lämnas för vissa typer av betalningar till mottagare i främst de nordiska länderna samt ytterligare några andra länder. Enligt RSFS 1992:4 gäller den av RSV föreskrivna uppgiftsskyldigheten endast om skyldighet att lämna kontrolluppgift inte redan följer av bestämmelserna i LSK eller SINK.

I de fall någon i Sverige betalar ut ersättning till fysisk person som inte vistas i landet har utbetalaren således att ta ställning till om personen enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen är att betrakta som bosatt i landet eller om han är skattskyldig till särskild inkomstskatt eller om skyldighet att lämna kontrolluppgift ändå föreligger enligt de av Riksskatteverket utfärdade föreskrifterna.

Uppgiftsskyldigheterna skiljer sig åt i den meningen att de två förstnämnda syftar till att täcka behovet av uppgifter som skall lämnas för taxering av oinskränkt respektive inskränkt skattskyldiga här i landet samt för beskattning enligt SINK, medan den sistnämnda har till ändamål att fånga upp utbetalningar som inte är skattepliktiga i landet, men som på grund av t.ex. ömsesidigt avtal med ett annat land skall tillhandahållas vederbörande myndighet i det landet.

Ytterligare en form av uppgiftsskyldighet föreligger avseende sådana inkomster som mottagaren inte är oinskränkt skattskyldig för här i landet. Enligt 3 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall arbetsgivare i samma ordning som gäller för kontrolluppgifter lämna särskild uppgift avseende inkomst av anställning för vilken svensk lagstiftning om social trygghet skall gälla.

Uppgiftsskyldighet enligt 3 kap. 63 § kan användas också i de fall då det råder tveksamhet om en viss inkomst skall beskattas här i landet eller inte. Hittills har Riksskatteverket dock uteslutande använt sin befogenhet att föreskriva om skyldighet att lämna kontroll-

uppgift enbart i de fall uppgifterna omfattas av särskilda överenskommelser om automatiskt uppgiftslämnande till andra länder.

Om någon i Sverige betalat ut ersättning för utfört arbete kan skyldighet att lämna kontrolluppgift sålunda föreligga på någon av nedan angivna grunder. 1. Om mottagaren är oinskränkt eller inskränkt skattskyldig för inkomsten enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen skall kontrolluppgift lämnas enligt bestämmelserna i LSK. 2. Om mottagaren är bosatt utomlands och skattskyldig till särskild inkomstskatt skall kontrolluppgift lämnas enligt bestämmelserna i SINK. 3. Om mottagaren är bosatt utomlands och inkomsten enligt socialförsäkringskonvention skall beaktas vid beräkning av pensionsgrundande inkomst skall särskild uppgift lämnas enligt bestämmelserna i lag om beräkning av pensionsgrundande inkomst. 4. Även om kontrolluppgift eller särskild uppgift inte skall lämnas enligt någon av de under punkterna 1-3 angivna situationerna skall kontrolluppgift ändå lämnas om Riksskatteverket med stöd av bestämmelsen i 3 kap. 63 § har föreskrivit att kontrolluppgift skall lämnas.

13.2.2 Överväganden och förslag

Förslag: Kontrolluppgift enligt NLSK skall lämnas för inkomstränta och ersättningar m.m. som är att hänföra till intäkt av tjänst oavsett om mottagaren är bosatt i landet eller inte.

Skyldigheten att lämna kontrolluppgifter om utbetalningar m.m. till personer som antas inte vara bosatta i Sverige enligt interna svenska skatteregler regleras som ovan påtalats på flera ställen i lagstiftningen. Överskådligheten i regelsystemet skulle kunna förbättras genom att bestämmelserna förs samman och tas in i NLSK.

En annan aspekt som bör beaktas är att bedömningen av om en person i skatterättsligt hänseende skall anses vara bosatt i landet eller inte, kan vara svår att göra i det enskilda fallet. Avgörandet i sådana frågor bör i första hand ligga på skattemyndigheten och inte utbetalaren. Det ligger naturligtvis i sakens natur att uppgiftslämnaren ändå har att ta ställning till om den som uppgiften avser är att betrakta som bosatt i landet eftersom han måste bedöma om skatteavdrag skall göras på utbetalningen. Genom att uppgiftsskyldigheten

är beroende av skyldigheten att göra skatteavdrag kan skattemyndigheten därigenom kontrollera om utbetalaren fullgjort sin skyldighet att göra skatteavdrag.

Enligt 3 kap 63 § skall kontrolluppgift enligt reglerna i 3 kap. 22-26 §§ lämnas även för personer bosatta utomlands, härigenom omfattas också uppgifter om utgiftsränta av den utvidgade uppgiftsskyldigheten. I kontrollhänseende torde uppgifter om utgiftsränta vara av mindre intresse. Uppgifter om utgiftsräntor synes inte heller ha nämnvärd betydelse för Sveriges informationsutbyte med andra länder inom skattekontrollområdet. Uppgifter om skulder och utgiftsräntor kan därför undantas från den utvidgade uppgiftsskyldigheten.

Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten enligt LSK bör utvidgas till att gälla för samtliga ersättningar, förmåner m.m. som objektivt sett är att hänföra till intäkt av tjänst (se 5 kap. 1 § NLSK), oavsett om mottagaren är att anse som bosatt eller inte i landet. Uppgiftsskyldigheten för inkomsträntor bör kvarstå.

Vad gäller utdelning till fysisk person som inte är bosatt i landet på vilken kupongskatt skall innehållas enligt bestämmelserna i kupongskattelagen (1970:624) skall bl.a. Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag och förvaltare innehålla kupongskatt och till skattemyndigheten lämna uppgift om utdelningen. Kupongskattelagens bestämmelser är för närvarande föremål för översyn av Kupongskattelagsutredningen (dir. 1996:76). Utredningen föreslår därför ingen utvidgning av uppgiftsskyldigheten enligt LSK avseende de uppgifter som VPC och förvaltare skall lämna enligt 7-12 §§ kupongskattelagen. Behovet av en eventuell utvidgning av uppgiftsskyldigheten i NLSK för dessa utdelningar får undersökas i Kupongskattelagsutredningens fortsatta arbete.

Uppgiftsskyldigheten för utdelning från andra aktiebolag än avstämningsbolag (s.k. kupongbolag) behandlas i avsnitt 10.

I konsekvens med att uppgiftsskyldigheten för inkomsträntor och sådana ersättningar m.m. som är att hänföra till intäkt av tjänst enligt NLSK skall gälla oberoende av mottagarens skatterättsliga hemvist, kan 3 kap. 63 § LSK slopas och kontrolluppgiftsskyldigheten enligt bestämmelserna i SINK flyttas till NLSK. Härigenom kan även den i 3 § lag om beräkning av pensionsgrundande inkomst föreskrivna skyldigheten att lämna särskild uppgift slopas och också den ersättas av den utvidgade kontrolluppgiftsskyldigheten.

13.3 Utländsk betalningsmottagares skatteregisternummer

13.3.1 Bakgrund och gällande rätt

Riksskatteverket har i en hemställan till Finansdepartementet den 17 mars 1995 (Fi95/1809) föreslagit att uppgiftsskyldigheten enligt LSK utvidgas till att omfatta betalningsmottagarens skatteregisternummer i det land där han är hemmahörande eller bosatt samt namnet på detta land. Bakgrunden till Riksskatteverkets hemställan är att det enligt gällande bestämmelser i LSK inte föreligger någon skyldighet för uppgiftslämnaren att på kontrolluppgift ange utländskt skatteregisternummer för betalningsmottagaren. Framställan har remissbehandlats men har inte lett fram till någon lagstiftningsåtgärd.

Av 3 kap. 57 § LSK följer att i varje kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt personnummer eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som den uppgiften avser. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den uppgiften avser skall enligt 3 kap. 57 § andra stycket i stället dennes födelsetid redovisas på kontrolluppgiften.

13.2.3 OECD:s rekommendationer

Frågan om användningen av skatteregisternummer (Tax Identification Number) har sedan en tid diskuterats inom ramen för samarbetet i OECD. Rådet har i en rekommendation fastställd den 13 mars 1996 (C(97)29) konstaterat att det föreligger ett behov av att förbättra det internationella skatteinformationsutbytet för att undvika skatteundandragande. OECD rekommenderar därför medlemsstaterna att införa en skyldighet att ange utländskt skatteregisternummer vid utlandsbetalningar.

> Members should encourage non-resident recipients of income to disclose their residence country Tax Identification Number (TIN). Members should consider making this disclosure mandatory. When it is mandatory for the recipent of income to disclose his residence country TIN to the payer of income, there should be a mandatory requirement for the payer to pass the TIN to the tax administration of the source country.

13.3.3 Riksskatteverkets förslag

Enligt Riksskatteverkets förslag bör i nuvarande 3 kap. 57 § LSK dels tas in en bestämmelse som föreskriver att om den kontrolluppgiften avser är bosatt eller hemmahörande i utlandet skall skatteregisternummer eller motsvarande i bosättnings- eller hemviststaten liksom namnet på denna stat anges, dels att det föreskrivs att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer skall kunna medge undantag från skyldigheten att uppge skatteregisternummer eller motsvarande. Riksskatteverket förutsätter vidare att det skall ankomma på verket att föreskriva vad som beträffande viss stat skall avses med skatteregisternummer eller motsvarande och vilka uppgifter som skall lämnas när en stat saknar någon form av skatteregisternummer eller dessa inte är offentliga eller tillgängliga för den skattskyldige.

Av praktiska skäl förordar Riksskatteverket att en övergångsperiod på två år skall gälla beträffande skyldigheten att ange skatteregisternummer för avtalsförhållanden som har inletts före den föreslagna bestämmelsens ikraftträdande. Verket föreslår att uppgiftslämnarna efter utgången av övergångsperioden skall få söka dispens med stöd av ovan nämnd bestämmelse.

I framställan framhåller RSV bl.a. följande till stöd för behovet av att utvidga uppgiftsskyldigheten till att även omfatta utländsk betalningsmottagares skatteregisternummer.

> Sverige har avtal om informationsutbyte med ett stort antal stater. Sådant informationsutbyte kan ske på begäran, spontant eller automatiskt. Föreliggande förslag syftar i första hand till att effektivisera den information som lämnas automatiskt.
>
> Ett av de största praktiska problemen med utländsk information är att identifiera den som uppgiften avser. För att skapa möjligheter till en maskinell identifiering föreslår RSV att LSK ändras så att en skyldighet inträder att ange utländskt skatteregisternummer på svenska kontrolluppgifter som avser utlänningar. Avsikten är att Sverige med andra stater skall kunna avtala om att på motsvarande sätt få kontrolluppgifter med svenska personnummer.
>
> Skyldigheten att ange skatteregisternummer föreslås bli generell och alltså oberoende av om den som uppgiften avser bor i ett avtalsland eller inte. Sannolikt innebär detta mindre

praktiska problem för uppgiftslämnaren än att ha olika rutiner beroende på var den uppgiften avser är bosatt. För att underlätta den maskinella hanteringen föreslår verket också att enhetliga landskoder skall användas.

Syftet med att ange person- eller organisationsnummer är att säkerställa identifieringen av den som uppgiften avser, att i görligaste mån undvika förväxling samt att underlätta maskinell avstämning av kontrolluppgifter.

Vad gäller internationella förhållanden blir naturligen identifieringsproblemen än större. Det är därför en angelägen uppgift för Sverige att verka för att uppgiftslämnandet staterna emellan är utformat på ett sätt som möjliggör en snabb och säker maskinell identifiering av den skattskyldige i den mottagande staten. För att underlätta sådana överenskommelser bör den svenska interna lagstiftningen utformas så att kontrolluppgifter för utlänningar innehåller uppgift om det utländska skatteregisternumret.

Remissutfallet

Vid remissbehandlingen avvisade flertalet remissinstanser Riksskatteverkets förslag. Det grundläggande behovet av ett förbättrat och effektivare utbyte av information ifrågasattes inte, förslaget kritiserades av andra skäl. Remissinstansernas kritik kan i huvudsak sammanfattas enligt följande.

— Sverige bör inte ensidigt gå fram med egna lösningar. Av principiella och tekniska skäl bör man avvakta den internationella utvecklingen och en standardisering på området.

— Om förslaget genomförs bör uppgiftsskyldigheten inskränkas till de fall där Sverige slutit särskilda avtal om utbyte av kontrolluppgifter.

— Den av RSV föreslagna övergångstiden om två är otillräcklig.

— Det framgår inte hur man skall kunna kontrollera att rätt skatteregisternummer anges.

— Integritetsaspekterna måste belysas.

— Det är kostsamt och betungande för uppgiftslämnarna att samla in informationen.

— Det är tekniskt svårt att anpassa ADB-systemen till utländska skatteregisternummer.

13.3.4 Överväganden och förslag

Förslag: Den som är skyldig att lämna kontrolluppgift för utbetalad ersättning m.m. som är att hänföra till intäkt av tjänst eller till utbetalad eller gottskriven ränta skall, om mottagaren är bosatt i utlandet, ange mottagarens utländska skatteregisternummer eller motsvarande i uppgiften.

I fråga om identifieringsuppgifter av den skattskyldige som kontrolluppgiften avser, föreslår utredningen att en kontrolluppgift skall innehålla de uppgifter som behövs för att identifiera den uppgiftsskyldige (11 kap. 6 § NLSK), dvs. uppgifter om namn, postadress samt person- eller organisationsnummer m.m. (jfr 3 kap 57 § LSK).

Införandet av en skyldighet att i en kontrolluppgift ange utländskt skatteregisternummer är av betydelse i två avseenden, dels för den interna kontrollen, dels för att öka möjligheten att få motsvarande uppgifter från andra länder.

Vad avser den interna kontrollen kan hävdas att om ett krav på att ange utländskt skatteregisternummer och i konsekvens därav även en skyldighet för den enskilde att till den uppgiftsskyldige uppge sitt registernummer införs, får det till följd att uppgiftslämnarna med större säkerhet än i dag kan avgöra om skatteavdrag skall göras eller inte göras på en utbetalning. I och för sig skall det inte vara avgörande för bedömningen av skattskyldigheten. Å andra sidan skulle frånvaron av ett skatteregisternummer kunna utgöra ett incitament för skattemyndigheten att närmare undersöka personens eventuella skattskyldighet i Sverige.

Får skatteförvaltningen tillgång till den skattskyldiges utländska skatteregisternummer skulle vidare informations- och handräckningsåtgärder i andra länder kunna genomföras betydligt enklare, till gagn för såväl skattemyndigheten som den enskilde.

Företrädare för Riksskatteverket har till utredningen framfört att införandet av en skyldighet att ange utländskt skatteregisternummer skulle medföra att Sverige skulle kunna vara än mer pådrivande i frågan inom OECD. Enligt utredningens uppfattning bör fästas stor

vikt vid vad OECD uttalat i sina rekommendationer. Införandet av en skyldighet att ange utländska skatteregisternummer är en förutsättning för att informationsutbytet skall fungera effektivt inom OECD och Sverige bör enligt utredningens uppfattning även fortsättningsvis agera pådrivande i det avseendet.

Den kritik som framfördes under remissbehandlingen har enligt utredningen viss bärkraft och då främst vad avser vilka skyldigheter uppgiftslämnarna bör ha att i efterhand komplettera påbörjade engagemang med nya uppgifter.

Utredningen anser dock att det i principiellt hänseende inte skulle vara mer integritetskränkande att av en i utlandet bosatt person kräva att denne lämnar identifieringsuppgifter, än att kräva in motsvarande uppgifter för en i Sverige bosatt person.

Beträffande risken för att den enskilde inte anger korrekt identifikation respektive att ändringar inte anmäls till uppgiftslämnaren, kan anföras att flertalet av de personer som berörs torde ha eget intresse av att till banken, pensionsutbetalaren e.dyl. ange korrekta uppgifter. Banker m.fl. har dessutom redan i dag relativt långtgående skyldigheter att kontrollera identitet m.m. för en person som öppnar ett konto. Det kan därför inte anses alltför omständligt att till dessa rutiner foga en rutin att efterfråga utländskt skatteregisternummer.

Mot bakgrund av vad ovan anförts och med hänsyn till vad Riksskatteverket i övrigt anför i sin framställan angående behovet att införa en skyldighet att ange skatteregisternummer i lämnade kontrolluppgifter anser utredningen att en sådan skyldighet bör införas. Med hänsyn bl.a. till de synpunkter som framfördes under remissbehandlingen bör dock Riksskatteverkets förslag modifieras i några avseenden.

Enligt verkets förslag skulle en omedelbar uppgiftsskyldighet införas för nya konton m.m. För redan pågående engagemang föreslår verket en övergångsperiod på två år. Skulle beträffande visst konto eller viss skattskyldig uppgifterna inte kunna tas fram inom denna tid skall enligt förslaget uppgiftslämnaren få ansöka om dispens från bestämmelsen.

Under remissbehandlingen framförde några av remissinstanserna att det borde räcka att den uppgiftsskyldige kunde visa att man försökt att få in nödvändiga uppgifter.

Enligt utredningens uppfattning bör i enlighet med Riksskatteverkets förslag skyldigheten att ange identifikationsnummer gälla för samtliga konton m.m. som öppnas efter ikraftträdandet, naturligt-

vis under förutsättning att den skattskyldige har ett utländskt skatteregisternummer eller motsvarande. Vad gäller pågående engagemang bör i enlighet med Riksskatteverkets förslag i första hand ankomma på den kontrolluppgiftsskyldige att komplettera kontrolluppgiften med skatteregisternummer.

Om den enskilde - i strid med bestämmelsen i 12 kap. 4 § NLSK - vägrar lämna föreskriven uppgift till den kontrolluppgiftsskyldige (avseende såväl nytt som pågående engagemang) skall detta förhållande anmälas till skattemyndigheten, se 12 kap. 4 § tredje stycket NLSK. Det är således tillräckligt att den uppgiftsskyldige försökt förmå den enskilde att lämna erforderliga uppgifter. Det får förutsättas att det ligger i uppgiftslämnarnas intresse att få in aktuella uppgifter. Det kan därför antas att skattemyndigheten inte i alltför många fall kommer att behöva förelägga den enskilde att ge in de uppgifter som uppgiftslämnarna misslyckats med att införskaffa.

Den uppgiftsskyldige kan inte hållas ansvarig om den enskilde uppger felaktigt nummer. Eftersom uppgiften lämnas under straffansvar [jfr 7 § första stycket 1 skattebrottslagen (1971:69)] får förutsättas att den enskilde anger korrekt nummer till den kontrolluppgiftsskyldige.

Den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten medför onekligen ett merarbete för uppgiftslämnarna. Utredningen anser dock att det allmännas behov av att få in dessa uppgifter bör sättas i förgrunden.

Det bör uppdras åt Riksskatteverket att genom tillämpningsföreskrifter föreskriva vad som beträffande viss stat skall avses med skatteregisternummer eller motsvarande och vilka uppgifter som skall lämnas när en stat saknar någon form av skatteregisternummer eller dessa inte är offentliga eller inte tillgängliga för den skattskyldige.

14 Besked om kontrolluppgifts-skyldighetens omfattning m.m.

14.1 Bakgrund och gällande rätt

Beslut om förelägganden enligt bestämmelserna i LSK får inte överklagas. Däremot kan den som föreläggs att lämna kontrolluppgift ansöka i allmän förvaltningsdomstol om att uppgift eller handling skall undantas från föreläggandet (3 kap. 3 § LSK). Därvid skall bestämmelserna i 3 kap. 13-14 c §§ TL tillämpas.

Enligt 3 kap. 12 § TL skall från föreläggande undantas handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken samt annan handling med ett betydande skyddsintresse om handlingens innehåll på grund av särskilda skäl inte bör komma till någon annans kännedom. I det senare fallet gäller att skyddsintresset skall vara större än handlingens betydelse för kontrollen. Vad som sägs om handling gäller i tillämpliga delar också föreläggande att lämna uppgift. Av 3 kap. 14 b § andra stycket TL följer att enskild som anser att en uppgift inte omfattas av kontrollen även kan få den frågan prövad i samma ordning som en begäran om undantagande.

Den som förelagts att lämna kontrolluppgift kan således begära att uppgiften skall undantas på tre olika grunder: 1. om uppgiften är av sådan karaktär att den omfattas av bestämmelserna i 27 kap. 2 § rättegångsbalken. 2. om uppgiftens skyddsintresse är större än dess betydelse för kontrollen. 3. om begärd uppgift inte omfattas av kontrollen. Det finns däremot ingen möjlighet för en enskild att begära att uppgifter om honom inte skall lämnas efter föreläggande riktad mot annan.

Lagligheten i ett föreläggande kan även bli föremål för prövning av domstol i samband med utdömande av vite om skattemyndigheten förenat ett föreläggande med vite och den som förelagts inte efterkommit föreläggandet.

Eftersom bestämmelserna om undantagande från föreläggande enbart omfattar kontrolluppgifter som skall lämnas först efter föreläggande, torde en uppgiftslämnare inte kunna få till stånd en rättslig prövning av uppgiftsskyldighetens omfattning genom att underlåta

att lämna sådan kontrolluppgift som kan omfattas av den obligatoriska uppgiftsskyldigheten och därefter låta sig föreläggas att fullgöra uppgiftsskyldigheten. I de fallen synes en prövning av kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning enbart kunna komma under prövning i domstol genom att skattemyndigheten ansöker om utdömande av vite.

Till utredningen har framförts att det är önskvärt att det införs en möjlighet för en eventuell uppgiftsskyldig att få ett överklagbart besked från skattemyndigheten när det gäller räckvidden av skyldigheten att lämna sådana kontrolluppgifter som skall lämnas utan föregående föreläggande.

Enligt gällande rätt fastställer Riksskatteverket vilka uppgifter som skall ingå i kontrolluppgiften genom att fastställa formulär för kontrolluppgift. Riksskatteverket får vidare besluta om att medge att kontrolluppgift får lämnas i annan ordning än på blankett enligt fastställt formulär.

Det förhållandet att Riksskatteverket enligt 3 § förordningen (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare har att samråda med organisation eller annan som kan anses företräda de näringsidkare som skall lämna uppgifterna innan beslut tas om ett nytt formulär till blankett medför att frågor om kontrolluppgifternas utformning kan bli belysta, men säkerställer inte nödvändigtvis att samsyn om kontrolluppgiftens utformning och i praktiken kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning uppnås.

Ett beslut av Riksskatteverket i fråga om i vilken ordning en enskild uppgiftslämnare får lämna kontrolluppgifter är att betrakta som ett förvaltningsbeslut som innefattar myndighetsutövning mot enskild (med enskild avses i förvaltningsrättslig mening inte bara enskilda individer utan också företag och andra privaträttsliga subjekt). I aktuellt hänseende kan myndighetsutövningen också komma att riktas mot offentligrättsliga subjekt.

De beslut av Riksskatteverket angående uppgiftsskyldigheten som fattas genom fastställandet av formulär för blankett för kontrolluppgift får anses innefatta både en form av verkställighet av vad som föreskrivs i lagen och ett beslut med rättsverkningar för den enskilde, under förutsättning att verket med stöd av sin föreskrivningsrätt bestämmer att vissa uppgifter skall redovisas i kontrolluppgiften. Det kan hävdas att Riksskatteverkets beslut även i det senare avseendet har inslag av myndighetsutövning.

Enligt utredningens uppfattning kan det inte anses tillfredsställande att det inte finns någon annan möjlighet att få lagligheten i ett

ställningstagande från Riksskatteverkets sida angående kontrolluppgiftsskyldighetens räckvidd prövad än i en process om utdömande av vite.

Enligt utredningens förslag kommer NLSK i vissa avseenden att ges inslag av ramlagstiftning, bl.a. i den meningen att detaljföreskrifter i större utsträckning än tidigare skall bestämmas genom tillämpningsföreskrifter. Enligt utredningens uppfattning accentueras härigenom behovet av att kunna få kontrolluppgiftsskyldighetens räckvidd fastställd genom ett överklagbart beslut.

14.2 Överväganden och förslag

Förslag: Utredningen föreslår att det i NLSK införs en rätt för den som kan antas vara skyldig att lämna kontrolluppgift att hos Riksskatteverket begära besked om kontrolluppgiftsskyldighetens räckvidd. Riksskatteverkets besked skall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

14.2.1 Allmänna utgångspunkter

Behovet av att kunna få till stånd någon form av rättslig prövning av beslut om kontrolluppgifter torde, utöver i de fall skattemyndigheten fattat beslut om föreläggande, huvudsakligen aktualiseras när tveksamhet råder i något av tre avseenden: nämligen huruvida en utbetalning eller rättshandling över huvud taget omfattas av kontrolluppgiftsskyldigheten, vem som har att lämna kontrolluppgift samt vilka uppgifter som skall lämnas i kontrolluppgiften.

Vad gäller frågan om behovet av att få till stånd en prövning av om en utbetalning e.dyl. över huvud taget omfattas av den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten, t.ex. om en ersättning är att hänföra till intäkt av tjänst (jfr 5 kap. 1 § i utredningens förslag) eller om en utbetalning utgör ränta, kan följande anföras.

Frågeställningar av nyss nämnt slag får i första hand anses uppkomna på grund av oklarheter i det materiella rättsläget. Sådana oklarheter har inte sin upprinnelse i LSK och det kan därför hävdas att de bör lösas inom ramen för traditionell rättsskipning samt genom utnyttjande av möjligheterna att ansöka om förhandsbesked enligt bl.a. enligt lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxerings-

frågor. Utredningen har också uppmärksammat att Skatteflyktskommittén i betänkandet Översyn av skatteflyktslagen (SOU 1996:44) föreslagit att det allmänna genom Riksskatteverket skall kunna initiera förhandsbeskedsprövningar. Regeringen föreslår i prop. 1997/98:65 att en sådan rätt för Riksskatteverket skall införas. Genomförs förslaget torde oklarheter i den materiella rätten snabbare än i dag kunna få sin lösning.

Problemet är dock att den som är uppgiftsskyldig inte är part i taxeringsärendet och i princip saknar möjlighet att initiera en förhandsbeskedsprövning. Enligt utredningens uppfattning borde därför även en uppgiftslämnare kunna få till stånd en prövning av den materiella rättens innebörd om det är av betydelse för bedömningen av dennes skyldighet att lämna kontrolluppgift. I detta sammanhang bör nämnas att enligt 44 § uppbördslagen (1953:272), kunde skattemyndigheten lämna besked om bl.a. skyldigheten att göra skatteavdrag. Med hänsyn till att frågan om skyldigheten att göra skatteavdrag i vissa fall har gjorts beroende av om skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt LSK föreligger, kunde en uppgiftslämnare genom att begära besked enligt 44 § uppbördslagen indirekt få till stånd prövningar av materiell karaktär (jfr Regeringsrättens avgörande 1997-06-27 i mål nr 2706–1996). Någon bestämmelse med motsvarande innehåll har inte tagits in i skattebetalningslagen.

Som inledningsvis påtalats kan behovet av en rättslig prövning aktualiseras även i andra fall än i materiella frågor, t.ex. om en viss person har att lämna kontrolluppgift eller i frågan om Riksskatteverket haft stöd i lag för att föreskriva att viss uppgift skall redovisas i kontrolluppgiften. Frågeställningarna kan lösas på olika sätt. Den senare frågeställningen torde dock förutsätta ett beslut varigenom Riksskatteverket ger till känna en uppfattning om vilka uppgifter verket anser att kontrolluppgiften skall innehålla.

14.2.2 Alternativa lösningar

Mot bakgrund av vad ovan anförts kan följande lösningar komma i fråga för att förbättra den enskildes behov av att få räckvidden av den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten fastställd. 1. En utvidgning av möjligheten att begära undantag från föreläggande görs. 2. En rätt att överklaga ett beslut av Riksskatteverket varigenom det fastställs vilka uppgifter som skall tas med i en kontrolluppgift införs. 3. Någon av form av överklagbart förhandsbesked införs.

Alternativet att ge den enskilde rätt att överklaga ett beslut varigenom Riksskatteverkets fastställer vilka uppgifter som skall ingå i en kontrolluppgift skulle troligen få utformas på sådant sätt att det förfarande genom vilket verket fastställer utformningen av olika kontrolluppgifter skall utmynna i ett överklagbart beslut. Fråga uppkommer dock hur ett sådant beslut skall ges tillkänna, vilka som skall få överklaga beslutet samt hur överklagandefristerna skall beräknas. Beslutet torde dessutom närmast vara att betrakta som en form av normbeslut. Det kan därför inte anses framkomligt att lösa behovet av att få till stånd rättsliga prövningar av kontrolluppgiftsskyldighetens räckvidd genom att införa ett beslutsinstitut i nu nämnt hänseende. Utredningen ställer sig därför avvisande till en sådan lösning.

En relativt enkel åtgärd, som skulle förbättra den enskildes rättssäkerhet, är att utvidga möjligheten till att begära undantag från ett föreläggande. Om rätten att begära undantag utvidgas till att även omfatta förelägganden avseende kontrolluppgifter som skall lämnas utan föregående föreläggande kan lagligheten i en sådan kontrolluppgift komma under prövning av domstol, utan att skattemyndigheten behöver ansöka om utdömande av vite.

Ett sådant förfarande torde vara relativt enkelt att hantera, men förutsätter såväl att skattemyndigheten föreläggger den uppgiftsskyldige att fullgöra en enligt det allmännas uppfattning rådande obligatorisk uppgiftsskyldighet samt att den förelagde begär undantag från föreläggandet. Enligt utredningens uppfattning är en sådan lösning varken tillräcklig eller särskilt effektiv.

Utredningen förordar i stället att det införs en ordning enligt vilken det allmänna genom Riksskatteverket på begäran av enskild lämnar ett överklagbart besked om kontrolluppgiftsskyldighetens räckvidd. En sådant institut skulle kunna utformas med ledning av den numera avskaffade möjligheten att begära besked enligt 44 § uppbördslagen.

14.3.2 Utformningen av beskedsinstitutet

På begäran av en sökande skall således besked kunna lämnas om uppgiftsskyldighetens räckvidd. I ett besked bör dels kunna besvaras om den som söker beskedet över huvud taget är uppgiftsskyldig, dels vilka uppgifter som skall redovisas i kontrolluppgiften. För att uppnå enhetlighet i tillämpningen bör beskeden lämnas av Riks-

skatteverket. Om beskeden lämnas av verket kan dessa dessutom göras bindande för skattemyndigheten.

Eftersom besked bör lämnas endast på begäran av någon som frågan kan antas angå bör föreskrivas att besked endast skall lämnas på begäran av sökande som är eller kan antas vara uppgiftsskyldig i aktuellt hänseende. I det fall då den som söker besked inte ens kan antas vara uppgiftsskyldig skall ansökan avvisas.

I valet av vilken myndighet beskeden skall kunna överklagas till får anses lämpligast att de, på samma sätt som gällde för ett beslut enligt bl.a. 44 § uppbördslagen, överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Skäl att frångå instansordningen saknas. Riksskatteverkets beslut bör därför kunna överklagas till länsrätt med krav på prövningstillstånd i kammarrätten. Forum blir således Länsrätten i Stockholms län. Förvaltningslagens bestämmelser om överklagandefrister m.m. blir tillämpliga. I en eventuell domstolsprocess blir Riksskatteverket i enlighet med bestämmelsen i 7 a § förvaltningsprocesslagen sökandes motpart.

Utredningens förslag framgår av 15 kap. 8 och 9 §§ NLSK.

15 Meddelande om kontrolluppgifter

15.1 Bakgrund

Enligt 3 kap. 59 § LSK (12 kap. 1 § NLSK) skall den som är skyldig att lämna kontrolluppgift senast den 31 januari under taxeringsåret till den kontrolluppgiften avser skriftligen meddela vilka uppgifter som har lämnats till skattemyndigheten. Motsvarande tidpunkt gäller enligt 3 kap. 58 § LSK (11 kap. 1 § NLSK) för när kontrolluppgiften senast skall ha lämnats till skattemyndigheten.

Enligt utredningens förslag till NLSK omfattar meddelandeskyldigheten varken kontrolluppgift som har lämnats efter föreläggande eller sådana kontrolluppgifter som har lämnats till Riksskatteverket avseende förmedling av betalningar till eller från utlandet.

Under utredningsarbetet har fråga väckts om det är möjligt att senarelägga tidpunkten för när när den som kontrolluppgiften avser skall ha underrättats om innehållet i kontrolluppgiften.

15.2 Överväganden och förslag

Förslag: Den som är förhindrad att inom föreskriven tid lämna kontrolluppgift skall kunna beviljas anstånd med att lämna kontrolluppgiften. För att anstånd skall medges krävs att särskilda skäl föreligger. Anstånd skall inte kunna beviljas längre än till och med den 20 februari taxeringsåret.

Utredningen har inhämtat Riksskatteverkets syn på frågan om det är lämpligt att senarelägga nämnda tidpunkt.

Riksskatteverket har med anledning därav uppgett följande:

1. Genom att den skattskyldige får del av innehållet i lämnad kontrolluppgift har han möjlighet att kontrollera att uppgiften är rik-

tig och om uppgiften är felaktig kontakta uppgiftslämnaren och be denne rätta uppgiften. För att skattemyndigheten skall hinna beakta rättade kontrolluppgifter vid förtryckningen av deklarationsblanketten måste rättelsen ha kommit in senast den första veckan i mars månad. Uppgiftslämnaren måste i sin tur ha tid på sig att göra erforderliga korrigeringar. Rör det genomgående fel för ett stort antal personer kan nya datakörningar krävas.

2. Beräkning av ränta på slutlig skatt görs enligt 19 kap. 5 § skattebetalningslagen med utgångspunkt från den 13 februari taxeringsåret. På belopp som betalas senast den 13 februari beräknas ingen kostnadsränta. I det nya skattekontosystemet kommer det att vara av vikt för många att kunna göra en preliminär beräkning av den slutliga skatten för att de skall veta om de måste göra en kompletterande inbetalning av skatt före den 13 februari. Av det skälet behöver kopia av kontrolluppgift lämnas till den skattskyldige vid samma tid som för närvarande gäller för att den skattskyldige skall hinna göra en skatteberäkning.

Från uppgiftslämnarhåll har framhållits att det inför uppgiftslämnandet avseende 1998 års taxering råder en mycket tidspressad situation för uppgiftslämnarna på den finansiella marknaden som enbart beror på den införda uppgiftsskyldigheten att vid förmögenhetsredovisningen lämna uppgift om marknadsnoterade räntebärande värdepappers marknadskurs vid årsskiftet. I detta sammanhang är varje senareläggning av tidpunkten för att lämna kontrolluppgift av betydelse.

Mot bakgrund av vad Riksskatteverket har påtalat synes det inte vara möjligt att nämnvärt senarelägga tidpunkten för när de skattskyldiga skall ha underrättats om innehållet i en kontrolluppgift. Vad gäller tidpunkten för när kontrolluppgiften senast skall ha lämnats till skattemyndigheten föreslår utredningen att det införs en möjlighet för uppgiftslämnaren att få anstånd med att lämna kontrolluppgift. Den som av särskilda skäl är förhindrad att inom föreskriven tid lämna kontrolluppgift bör få anstånd med att lämna uppgiften, dock längst till och med den 20 februari under taxeringsåret. Det innebär dock inte nödvändigtvis att uppgiftslämnaren alltid är i behov av motsvarande förskjutning av tidpunkten för att lämna motsvarande uppgifter till den skattskyldige. Med hänsyn härtill och den enskildes behov av att i tid få underlag för att kunna göra en preliminär beräkning av den slutliga skatten anser utredningen att tidpunkten för när den skattskyldige av uppgiftslämnaren senast skall ha underrättats om innehållet i kontrolluppgift inte bör ändras, med

mindre än att beräkningsgrunderna för kostnadsränta enligt skattebetalningslagen ses över.

16 Administrativa sanktioner

16.1 Förseningsavgift

16.1.1 Bakgrund

Bestämmelserna om förseningsavgift avseende självdeklaration finns i 5 kap. 5 § taxeringslagen (1990:324), TL. Förseningsavgiften är en administrativ sanktion som utgår om den deklarationsskyldige inte har kommit in med en självdeklaration inom föreskriven tid eller om han har lämnat en självdeklaration som har så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering. Enligt första stycket uppgår förseningsavgiften för aktiebolag till 1 000 kr och för andra skattskyldiga än aktiebolag till 500 kr (enkel avgift).

Har deklaration från skattskyldig som skall lämna sådan utan föreläggande inte kommit in senast den 1 augusti under taxeringsåret, eller har deklaration kommit in men har den så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering påförs, enligt andra stycket, i stället en förhöjd förseningsavgift med 4 000 kr för aktiebolag och med 2 000 kr för övriga skattskyldiga.

Enligt tredje stycket skall den som har avgett en förenklad självdeklaration inom föreskriven tid men som inte har följt ett föreläggande att avge en särskild självdeklaration inom den tid som anges i föreläggandet påföras enkel förseningsavgift enligt bestämmelserna i första stycket.

Har den skattskyldige inom föreskriven tid lämnat en deklarationshandling som inte är behörigen undertecknad eller som inte är i form av ett elektroniskt dokument, föreskrivs i fjärde stycket att förseningsavgift skall tas ut endast om bristen inte avhjälps inom den tid som föreskrivs i ett föreläggande. I sådant fall tas endast enkel förseningsavgift ut.

Enligt femte stycket skall förseningsavgift påföras vid underlåtenhet av handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg att

lämna uppgifter till ledning för delägares taxering enligt 2 kap. 25 § LSK och av stiftelser och föreningar att lämna särskild uppgift om inkomst och förmögenhet som inte skall beskattas enligt 2 kap. 26 § LSK. Förseningsavgift kan utgå med enkel och förhöjd avgift.

Stiftelse och förening kan befrias för viss tid att lämna särskild uppgift. Blanketten för dessa deklarationsskyldiga är numera en kombinerad blankett så att den innehåller både den särskilda självdeklarationen och den särskilda uppgiften.

Vid 1996 års taxering lämnade i runda tal 7 miljoner skattskyldiga självdeklaration medan handelsbolagen lämnade ca 137 000 näringsuppgifter. 5,4 miljoner skattskyldiga redovisade inkomster på blankett för förenklad självdeklaration och 1 636 000 på blankett för särskild självdeklaration. Samma år påfördes totalt ca 80 000 skattskyldiga förseningsavgifter. Dessa fördelade sig enligt följande i runda tal: 15 700 avseende förenklad självdeklaration och 50 700 avseende särskild självdeklaration lämnade av fysiska personer och dödsbon. Vidare påfördes 8 800 aktiebolag, sparbanker och utländska juridiska personer förseningsavgift, 350 ekonomiska föreningar förseningsavgift samt 4 600 ideella föreningar och handelsbolag förseningsavgift.

16.1.2 Överväganden och förslag

Förslag: Förseningsavgift som påförs på grund av att den skattskyldige inte har lämnat självdeklaration senast den 2 maj taxeringsåret skall utgå med 3 000 kr för aktiebolag och ekonomiska föreningar och med 1 000 kr för övriga skattskyldiga. Vid ytterligare en månads dröjsmål utgår i stället en tredubblad förseningsavgift. Har deklarationen inte kommit in inom ytterligare tre månader utgår en sexdubblad förseningsavgift. Den maximala förseningsavgiften som kan utgå är således 18 000 kr för aktiebolag och ekonomiska föreningar och 6 000 kr för övriga deklarationsskyldiga.

Förseningsavgift skall inte påföras den fysiska person eller det svenska dödsbo som endast skall deklarera inkomst av tjänst eller kapital eller få underlag för statlig fastighetsskatt fastställt för sig även om deklarationen kommer in för sent. Förseningsavgift skall däremot utgå för andra deklarationsskyldiga om deklarationen inte kommer in i tid.

Förseningsavgift skall också utgå för handelsbolag, rederi för registreringspliktigt fartyg, stiftelse och förening som inte lämnar uppgift enligt 4 kap. 1 och 2 §§ NLSK i rätt tid.

För den som har fått anstånd föreslås samma möjlighet att påföras förseningsavgift om anståndstiden har gått ut utan att någon deklaration har kommit in.

Förseningsavgift för den som skall lämna självdeklaration

För skatteförvaltningen medför det betydande merarbete och försvårar granskningen att skattskyldiga lämnar självdeklaration för sent eller över huvud taget inte kommer in med en deklaration. Skattemyndigheten får också kortare tid på sig att göra kompletterande utredningar. Det medför i sin tur mindre tid till andra utredningar, vilket leder till inkomstbortfall för det allmänna. Därtill kommer givetvis den principiella svagheten att rätt taxering blir svår att åsätta i det enskilda fallet.

Det system med administrativa sanktioner som finns motverkar visserligen till stor del att deklarationer lämnas för sent. Emellertid återstår, som framgått, ett antal fall där deklarationerna lämnas för sent eller där de inte alls kommer in. Att så många deklarationer lämnas för sent trots risken för den skattskyldige att drabbas av förseningsavgift kan till viss del bero på storleken av avgiften. Beloppen kanske i vissa fall upplevs som överkomliga av de skattskyldiga, det anses med andra ord vara värt kostnaden att inte lämna deklarationen i tid eller att inte lämna den över huvud taget. Enligt utredningens mening får en höjning av förseningsavgifterna därför anses påkallad för att förmå fler skattskyldiga att lämna deklarationen i tid. Särskilt viktigt blir det om utredningens förslag, att alla skall kunna lämna sin självdeklaration senast den 2 maj, genomförs.

Avgiftsnivån bör sättas så att avgifterna fungerar som en effektiv påtryckning, samtidigt som nivån inte får sättas så högt att avgifterna framstår som oskäliga. Utredningen återkommer nedan till frågan om förseningsavgifternas storlek.

I samband med frågan om höjda avgifter har utredningen diskuterat om den differentiering med förhöjd avgift efter den 1 augusti taxeringsåret som nuvarande system innebär bör utvecklas vidare. Som har nämnts inledningsvis innebär nuvarande bestämmelser att förseningsavgiften utgår med fyrdubbelt belopp efter detta datum. Som en ytterligare påtryckning för att förmå de skattskyldiga att lämna deklarationen så snart som möjligt även efter att den fastställ-

da tidpunkten för inlämnande av deklarationen har passerats, bör enligt utredningens mening ännu en tidsgräns införas.

Enligt nuvarande bestämmelser i 5 kap. 5 § TL har uppdelningen av de skattskyldiga gjorts sådan, att aktiebolag påförs en högre avgift än övriga skattskyldiga. Utredningen anser att även ekonomiska föreningar bör åsättas den högre avgiften. Det får anses väsentligt att aktiebolag och ekonomiska föreningar fullgör sin skyldighet i tid och på ett behörigt sätt. För den fysiska person och det svenska dödsbo som skall lämna allmän självdeklaration finns i stor utsträckning kontrolluppgifter från arbetsgivare, banker m.fl. När det gäller aktiebolag och ekonomiska föreningar finns inte detta material som grund. Därtill kommer att det material som deklarationen innehåller i dessa fall är väsentligt mer omfattande och därmed tidskrävande att granska. Det är således mycket viktigt att skattemyndigheten får in dessa deklarationer inom utsatt tid för att kunna utföra sitt arbete.

Det är också viktigt att de fysiska personer och dödsbon som i dag lämnar en särskild självdeklaration kommer in med den i tid. Utredningen lägger i detta betänkande fram förslag dels om en gemensam deklarationstidpunkt för alla, nämligen senast den 2 maj, dels om att alla fysiska personer och svenska dödsbon skall erhålla en förtryckt allmän självdeklaration. Det kan finnas anledning att utvärdera resultatet av dessa förslag innan det övervägs att även påföra dessa grupper den högre förseningsavgiften.

Såsom utredningen tidigare har nämnt i avsnitt 4.3.2. föreslås att den fysiska person och det svenska dödsbo som skall lämna allmän självdeklaration men där alla uppgifter som har förtryckts för inkomst av tjänst och kapital samt underlag för statlig fastighetsskatt är korrekta, skall bli undantagen från skyldigheten att lämna självdeklaration. Kommer han inte in med någon deklaration taxeras han i enlighet med inkomna kontrolluppgifter och andra uppgifter som skattemyndigheten har tillgång till. Taxering anses ske när taxeringsuppgifterna tas ut ur skatteregistret för att bilda grundvalen för det grundläggande beslutet om slutlig skatt (11 kap. 9 § SBL). En deklarationsblankett eller annat meddelande som därefter kommer in från sådan skattskyldig skall behandlas som en begäran om omprövning av taxeringen. För dessa fall torde därför inte någon sanktion till följd av för sent inkommen deklaration vara aktuell. Någon sanktion bör inte heller påföras sådan skattskyldig som kommer in med ytterligare uppgifter efter den 2 maj men innan ett taxeringsbeslut har fattats. Det finns risk att en sådan bestämmelse skulle verka återhållande på den som har missat deklarationstidpunkten men vill göra rätt för sig.

Utredningen föreslår således att den fysiska person och det svenska dödsbo som endast skall deklarera inkomst av tjänst eller kapital eller få underlag för statlig fastighetsskatt fastställt för sig inte skall påföras förseningsavgift om det efter deklarationstidens utgång kommer in en deklaration. Förseningsavgift föreslås inte heller utgå om deklarationen inte kommer in i tid efter meddelat anstånd. Utredningen föreslår i stället i avsnitt 16.2.2 en möjlighet att påföra skattetillägg om en skattskyldig fysisk person och svenskt dödsbo inte kommer in med någon deklaration, trots att de förtryckta uppgifterna inte är korrekta såvitt avser de ovan angivna inkomstslagen.

Utredningen anser dock att förseningsavgift även framdeles skall kunna påföras den som är deklarationsskyldig endast efter föreläggande. Då skall förseningsavgift kunna påföras om en deklaration inte kommer in trots att ett föreläggande att deklarera har sänts ut.

För förslaget att förseningsavgift skall påföras vissa deklarationsskyldiga med högre belopp talar också att de belopp som kan komma i fråga som påtryckningsmedel för att förmå aktiebolag och ekonomiska föreningar att lämna deklarationer i tid kan framstå som oskäliga för fysiska personer med endast mindre inkomst av näringsverksamhet. Systemet med förseningsavgifterna är också lättöverskådligt och lättadministrerat.

Förseningsavgiftens storlek

Beträffande avgifternas storlek föreslår utredningen att aktiebolag och ekonomisk förening skall påföras förseningsavgift med 3 000 kr om självdeklaration inte har kommit in senast den 2 maj taxeringsåret. Har deklarationen inte kommit in inom ytterligare en månad, dvs. senast den 2 juni, utgår i stället en tredubblad förseningsavgift eller 9 000 kr. Har deklarationen inte kommit in inom ytterligare tre månader, dvs. den senast den 2 september, utgår förseningsavgiften med sex gånger det ursprungliga beloppet eller 18 000 kr.

För övriga deklarationsskyldiga, med undantag för fysisk person och svenskt dödsbo som endast skall deklarera inkomst av tjänst eller kapital eller underlag för fastighetsskatt, skall förseningsavgift påföras med 1 000 kr om deklarationen inte har kommit in senast den 2 maj taxeringsåret. Kommer deklarationen inte in inom ytterligare en månad, dvs. senast den 2 juni, utgår i stället förseningsavgift med 3 000 kr. Har deklarationen inte kommit in inom ytterligare tre

månader, dvs. senast den 2 september, utgår förseningsavgift med sex gånger det ursprungliga beloppet eller 6 000 kr.

Förseningsavgift föreslås dock alltid utgå för den som skall lämna en självdeklaration efter föreläggande om en sådan inte kommer in.

Förhöjd förseningsavgift föreslås således påföras redan efter en månad. Skälet till detta är att ge den deklarationsskyldige ett incitament att lämna deklarationen så tidigt som möjligt. Ju senare deklarationen kommer in, desto högre blir således förseningsavgiften. Den avgift som totalt kan komma att påföras är 18 000 kr resp. 6 000 kr. Samtidigt som det maximala beloppet får anses ha en tillräckligt avhållande verkan bör det betonas att det i första hand beror på den deklarationsskyldige själv hur hög avgiften blir. Utredningen vill i detta sammanhang påminna om möjligheten till anstånd med att lämna deklaration. Utredningen återkommer till denna fråga längre fram i avsnitt 16.1.3.

Förseningsavgift för den som skall lämna vissa uppgifter

Uppgift som enligt 4 kap. 1 § NLSK skall lämnas till ledning för taxering av delägare i handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg skall enligt vad som tidigare har föreslagits vara inkommen senast den 2 maj. Utredningen föreslår att förseningsavgift skall kunna påföras med 1 000 kr om uppgiften inte inkommer denna dag. Kommer uppgiften inte in inom ytterligare en månad dvs. den 2 juni, utgår i stället tredubblad förseningsavgift, eller 3000 kr. Har uppgiften inte kommit in inom ytterligare tre månader, dvs. den 2 september, utgår förseningsavgiften med sex gånger det ursprungliga beloppet, eller 6 000 kr.

Anledningen till att den lägre avgiftsnivån föreslås för denna grupp än den som följer huvudregeln för juridiska personer, är att det är de enskilda delägarna som beskattas för sin andel av verksamheten. I förseningsavgiftsavseende bör denna grupp därför behandlas som fysiska personer även om andel i handelsbolag kan ägas av ett aktiebolag.

Stiftelse och förening som yrkar att bli frikallad från skattskyldighet skall enligt 4 kap. 2 § NLSK lämna särskild uppgift om inkomst och förmögenhet som de anser inte skall beskattas. Uppgiften skall, enligt vad utredningen tidigare har förslagit, lämnas senast den 2 maj. Utredningen föreslår att förseningsavgift skall kunna påföras enligt samma regler som gäller för handelsbolag och rederier. Är

stiftelsen eller föreningen även skyldig att lämna självdeklaration ingår den särskilda uppgiften i deklarationen. Inkommer inte deklarationen vari den särskild uppgiften skall lämnas bör dock endast en förseningsavgift tas ut, det är ju endast en handling som skall ges in.

Föreläggande att komma in med självdeklaration

Den som inte lämnar självdeklaration efter föreläggande föreslås bli påförd förseningsavgift i enlighet med huvudförslaget. Förseningsavgiften kommer då att trappas upp om deklarationen inte kommer in.

Inte behörigen undertecknad deklaration alternativt inte i form av ett elektroniskt dokument

Enkel förseningsavgift tas i dag ut för inlämnad men inte undertecknad självdeklaration och för deklaration som inte uppfyller förutsättningarna för ett elektroniskt dokument, om bristen inte avhjälps inom den tid som sägs i föreläggandet. Det kan emellertid hända att den deklarationsskyldige av misstag eller förbiseende har underlåtit att underteckna deklarationen eller avge ett fullständigt elektroniskt dokument.

För att enkel förseningsavgift skall kunna påföras bör därför, på samma sätt som gäller enligt nuvarande bestämmelser, ett föreläggande att avhjälpa bristen ha sänts ut och den uppgiftsskyldige ha underlåtit att göra detta inom den tid som anges i föreläggandet. Förhöjd förseningsavgift kan inte anses påkallad i dessa fall, eftersom skattemyndigheten har fått in inkomstuppgifter även om blanketten inte är undertecknad eller dokumentet fullständigt.

Deklarationsskyldighet efter föreläggande

Den som inte är obligatoriskt deklarationsskyldig enligt 2 kap. 4-9 §§ NLSK kan föreläggas att lämna en självdeklaration enligt 14 kap. 3 § NLSK. För den som i sådant fall skall lämna självdeklaration först efter föreläggande föreslås att förseningsavgift skall kunna påföras med 3 000 kr resp. 1 000 kr om deklarationen inte kommer in inom den tid som anges i föreläggandet. Utredningen föreslår inte att dessa skall påföras någon förhöjd förseningsavgift.

Lagrum

Utredningens förslag framgår av 5 kap. 5 § TL.

16.1.3 Särskilt om anstånd

Som utredningen tidigare har antytt är det inte ovanligt att den skattskyldige medges anstånd med att lämna självdeklaration. Särskilt vanligt är det i de fall den skattskyldige bedriver näringsverksamhet. S.k. byråanstånd meddelas regelmässigt, men även annan skattskyldig kan beviljas anstånd om han visar att han på grund av särskilda skäl är förhindrad att lämna självdeklaration inom föreskriven tid.

Det är minst lika angeläget att tidsgränserna följs i anståndsfallen som i de fall då något anstånd inte har beviljats, eftersom de tidsramar skattemyndigheten har till sitt förfogande ytterligare inskränks genom anståndet. Samtidigt innebär anståndsinstitutet bättre förutsättningar för att deklarationen blir riktig från början.

Utredningens förslag om höjda förseningsavgifter får motsvarande effekt även beträffande de fall där anstånd har meddelats. Den som har medgetts anstånd med att ge in en självdeklaration, skall således påföras förseningsavgift med utgångspunkt i den dag deklarationen skulle ha varit inlämnad till skattemyndigheten enligt beslutet om anstånd. Inkommer inte deklarationen inom föreskriven tid, dvs. senast den dag anståndet går ut, skall förseningsavgift påföras. Kommer deklarationen inte in därefter tillämpas de förhöjda förseningsavgifterna.

Exempel: Ett aktiebolag som har medgetts anstånd t.o.m. den 15 juni och som inte kommer in med sin självdeklaration senast denna dag påförs en förseningsavgift med 3 000 kr. Har deklarationen inte kommit in senast den 15 juli skall tredubblad förseningsavgift utgå. Har deklarationen inte kommit in senast den 15 oktober bestäms förseningsavgiften i stället till sex gånger det ursprungliga beloppet, eller 18 000 kr.

Beträffande handelsbolag och rederi som har medgetts anstånd med att inkomma med sådan uppgift som skall lämnas enligt 4 kap. 1 § NLSK skall förseningsavgift kunna påföras med 1 000 kr om uppgiften inte kommer in i tid. Därefter utgår förseningsavgift enligt huvudregeln, dvs. en tredubblad förseningsavgift om uppgifterna inte har inkommit efter ytterligare efter en månad och det sexdubbla efter ytterligare tre månader. Motsvarande bestämmelser gäller av-

seende den särskilda uppgiftsskyldigheten som föreskrivs för stiftelser och föreningar i 4 kap. 2 § NLSK.

16.2 Skattetillägg

16.2.1 Gällande rätt

Skattetillägg skall, enligt 5 kap. 1 § taxeringslagen (1990:324), TL, påföras den som på annat sätt än muntligen lämnar oriktig uppgift till ledning för taxeringen. Med oriktig uppgift avses att lämnad uppgift är felaktig eller att den skattskyldige i deklarationen eller i annat meddelande som inte sker muntligen har underlåtit att lämna uppgift eller upplysning som behövs för att åsätta en riktig taxering. Skattetillägg skall också utgå för en skattskyldig som lämnar oriktig uppgift i mål om taxering om uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak. För att skattetillägg skall påföras skall avvikelse ha skett från den oriktiga uppgiften. Det krävs vidare att den oriktiga uppgiften skulle ha medfört att skatteuttaget annars hade blivit för lågt eller att underskott i näringsverksamhet eller tjänst skulle ha fastställts till ett för högt belopp.

Skattetillägg påförs vidare enligt 5 kap. 2 § första stycket TL om avvikelse har skett från en självdeklaration genom skönstaxering. Tillägget beräknas på den skatt som till följd av skönstaxeringen påförs den skattskyldige utöver den skatt som annars skulle ha påförts honom.

Enligt 5 kap. 2 § andra stycket TL skall skattetillägg även påföras om skönstaxering har skett på grund av utebliven självdeklaration och självdeklaration inte har kommit in trots att föreläggande har sänts ut till den skattskyldige. Det krävs således inte att den skattskyldige har tagit del av föreläggandet utan det räcker att det har sänts ut. En taxering som sker på grundval av en icke undertecknad deklaration från den skattskyldige anses också vara en skönstaxering i avsaknad av självdeklaration, eftersom deklarationsskyldigheten inte har fullgjorts på ett riktigt sätt. Sådant skattetillägg utgår däremot inte på de uppgifter som han på annat sätt än muntligen lämnar till skattemyndigheten. Sker det formellt en skönstaxering i avsaknad av en undertecknad deklaration men till samma belopp som han har redovisat i den inte undertecknade blanketten, kan han därmed inte heller påföras något skattetillägg. Har den skattskyldige däremot lämnat oriktig uppgift i den inte undertecknade handlingen kan skattetillägg påföras i denna del.

Enligt 5 kap. 3 § TL skall beslut om skattetillägg enligt 5 kap. 2 § andra stycket TL undanröjas om en självdeklaration har kommit in till skattemyndighet eller allmän förvaltningsdomstol senast den 31 december året efter det år då beslutet fattades. Kan den skattskyldige göra sannolikt att han inte har fått kännedom om skattetilläggsbeslutet, skattsedeln eller annan handling med uppgift om skattetilläggets storlek inom två månader före ovan nämnda tidpunkt, skall tillägget undanröjas om han kommer in med en deklaration inom två månader från det att han fick sådan kännedom.

Skattetillägg tas enligt 5 kap. 4 § TL inte ut vid rättelse av felräkning eller misskrivning som uppenbart framgår av självdeklarationen eller av ett meddelande som inte är muntligt, inte heller vid rättelse av oriktig uppgift i fråga om inkomst av tjänst eller kapital som har rättats eller hade kunnat rättas med ledning av kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande och som varit tillgänglig för skattemyndigheten före november månads utgång under taxeringsåret. Det sistnämnda gäller dock inte kontrolluppgifter enligt 3 kap. 32 c, 44 eller 45 § LSK. Skattetillägg tas vidare inte ut i den mån avvikelsen avser bedömning av ett yrkande och avvikelsen inte gäller uppgift i sak eller om den skattskyldige frivilligt har rättat en oriktig uppgift.

Taxeringsåret 1996 påfördes totalt ca 45 600 fysiska personer och dödsbon skattetillägg. Av dessa hade ca 9 800 avgett en förenklad självdeklaration och ca 35 800 avgett en särskild självdeklaration eller skönstaxerats i avsaknad av självdeklaration. Påfört skattetillägg uppgick till runt 595,3 miljoner kr, varav ca 25,6 miljoner kr för dem som lämnade förenklad självdeklaration och 569,7 miljoner kr för de fysiska personer och dödsbon som lämnade särskild självdeklaration inkl. de som skönstaxerades.

Runt 5 500 juridiska personer påfördes 207 miljoner kr i skattetillägg taxeringsåret 1996. Huvuddelen av dessa lämnade den särskilda självdeklarationsblanketten för aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker och utländska juridiska personer (SD2).

16.2.2 Överväganden och förslag

Förslag: För att beslut om skattetillägg på grund av utebliven självdeklaration skall kunna undanröjas automatiskt skall en självdeklaration ha kommit in till skattemyndighet eller allmän förvaltningsdomstol inom två månader efter utgången av det år då beslutet fattades.

Den skattskyldige som kan göra sannolikt att han inte har fått kännedom om skattetilläggsbeslutet e.dyl. senast två månader före den sista februari året efter skattetilläggsbeslutet, skall fortfarande ha möjlighet att få beslutet undanröjt om han kommer in med en deklaration inom två månader från det att han fick sådan kännedom.

Skattetillägg skall tas ut vid rättelse av oriktig uppgift i självdeklaration i fråga om inkomst av tjänst eller kapital oberoende av om rättelsen har gjorts eller hade kunnat göras med ledning av kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande och som kommer in t.o.m. november månads utgång.

Skattetillägg skall kunna påföras fysisk person och svenskt dödsbo som skall lämna en allmän självdeklaration på grund av att de förtryckta uppgifterna avseende inkomst av tjänst eller kapital eller underlag för statlig fastighetsskatt inte är korrekta, men som underlåter att lämna deklarationen.

Undanröjande av skattetillägg som har påförts vid skönstaxering i avsaknad av självdeklaration

En särskild fråga rör bestämmelserna i 5 kap. 3 § TL om undanröjande av skattetillägg som har påförts vid skönstaxering i avsaknad av självdeklaration. Bestämmelserna fick sin nuvarande utformning i samband med införandet av den nya taxeringslagen. Utformningen motiverades av att beslut om skattetillägg normalt skickas i lösbrev utan krav på delgivningserkännande från den skattskyldige. Reglerna har kritiserats för att de ger den skattskyldige utrymme att underlåta att deklarera i tid och i stället avvakta ett skönstaxeringsbeslut innan en deklaration lämnas in.

Skattetillägget är i denna del, som en konsekvens av nuvarande regler och administrativa rutiner, ett trubbigt instrument mot deklarationsförsumlighet. Skattetillägg skall enligt första stycket undanröjas automatiskt om deklarationen kommer in före utgången av året

efter det år då skattetillägget beslutades. Efter denna tidpunkt kan, enligt andra stycket, skattetillägget undanröjas om den skattskyldige kommer in med en självdeklaration och gör sannolikt att han inte har fått del av skattetilläggsbeslutet alls. Det kan också undanröjas om han gör sannolikt att han inte fick del av beslutet senast den 31 oktober året efter beslutsåret om han kommer in med deklarationen inom två månader från det att han faktiskt fick denna kännedom.

Det är som tidigare nämnts väsentligt att deklarationsskyldigheten fullgörs och att de uppgifter som lämnas är sanna och fullständiga. Skattetillägget är avsett att utöva en påtryckning på den skattskyldige att komma in med självdeklaration. Ett sätt att undvika att den skattskyldige felaktigt påstår att han inte har fått del av beslutet om skattetillägg skulle kunna vara att införa ett delgivningsförfarande. Bestämmelser som fordrar delgivning av beslut är dock krävande från administrativ synpunkt. Att lösa problemet genom att generellt skicka ut skattetilläggsbeslut i rekommenderat brev med mottagningsbevis är därför enligt vår mening inte en framkomlig väg.

Inom utredningen har diskuterats en modell som går ut på att, i stället för det skattetillägg som undanröjs, påföra den skattskyldige en särskild förseningsavgift räknat från dagen för beslutet om skönstaxering till den dag självdeklarationen kommer in. Den särskilda förseningsavgiften skulle kunna utgå med visst belopp per påbörjad tremånadersperiod. Denna regel skulle då endast tillämpas på de fall där deklarationen faktiskt kommer in senast den 31 december året efter taxeringsåret. I de fall deklarationen kommer in senare skulle möjligheten till undanröjande av skattetillägget slopas. En sådan modell som nu beskrivits skulle dock kunna tyckas vara mindre tilltalande då den inte tar hänsyn till storleken av det belopp som omfattas av underlåtenheten att deklarera.

Inte heller skulle en modell som går ut på att skattetillägget i stället för att undanröjas sätts ned till t.ex. hälften i de fall självdeklarationen kommer in innebära en hållbar lösning på problemet. Det skulle kunna anföras att beloppet blir oskäligt högt i de fall där endast en mindre försening ligger den skattskyldige till last. Vidare uppstår den olägenheten att skattetillägget aldrig kan undanröjas helt, inte ens då det är ostridigt att den skattskyldige inte har fått del av beslutet om skattetillägg förrän efter det att lång tid har förflutit.

Utredningen har slutligen diskuterat den modellen att deklarationen skall ha kommit in senast under februari månad året efter det då beslutet om skattetillägget fattades för att detta beslut skall kunna undanröjas. Den som har underlåtit att deklarera och som därför blir skönstaxerad skulle också vara tvungen att lämna deklarationen på

frivillig väg för att få skattetillägget undanröjt. Den som genom massmedia får reda på att en viss grupp är uttagen för revision eller på annat sätt får kännedom om att revision skall ske av honom eller att uppgifter begärs om honom och därför sänder in en deklaration skulle inte kunna få skattetillägget undanröjt. Utredningen tänker då på en parallell till frivilligt rättande av oriktig uppgift i 5 kap. 4 § första stycket 4 TL.

Detta förslag vore praktiskt om alla skattemyndigheter hade samma rutiner så att det fanns ett bestämt datum efter vilket alla skattemyndigheter tar ställning till vem som skall bli föremål för revision och när den tidigast kan börja. Så fungerar det emellertid inte. Varje skattemyndighet bestämmer själv vid en tidpunkt som den själv anser lämplig när revision skall ske och vem som skall bli föremål för revisionen. Det är till nackdel för den skattskyldige att inte ha samma tid på sig var man än är bosatt under vilken avlämnandet kan anses vara frivilligt. Tidsfristen blir i stället beroende av varje skattemyndighets agerande, hur snabbt den bestämmer vem som skall bli föremål för utredning och hur det meddelas.

Utredningen förordar att den tidsfrist, inom vilken den skattskyldige enligt 5 kap. 3 § första stycket TL kan komma in med en självdeklaration med följd att beslutet om skattetillägg på grund av utebliven självdeklaration skall undanröjas förkortas, så att deklarationen skall ha kommit in till skattemyndighet eller allmän förvaltningsdomstol inom två månader efter utgången av det år då beslutet fattades. Detta motsvarar i princip den ordning som gällde före taxeringsreformen enligt 116 d § första stycket taxeringslagen (1956:623), GTL. Kommer deklarationen in efter den sista februari året efter det skattetillägget beslutades, måste den skattskyldige på samma sätt som i dag göra sannolikt att han inte har fått kännedom om beslutet eller om skattetilläggets storlek inom den tid som anges i andra stycket. Utredningen föreslår att 5 kap. 3 § första stycket TL ändras i överensstämmelse härmed.

Utredningen föreslår detta med beaktande av att det åligger den skattskyldige att agera. Han har inte lämnat in en självdeklaration och måste antas vara medveten om detta. Det skall inte gå att spekulera i att skattemyndigheten skönstaxerar och det till ett så lågt belopp att det tillsammans med skattetillägget innebär att den slutliga summan därmed understiger den skatt han rätteligen borde betala.

Skattskyldig som taxeras skönsmässigt i avsaknad av självdeklaration skall ha erhållit sitt besked om slutlig skatt senast den 15 december under taxeringsåret. Tiden som återstår, minst två måna-

der, får anses fullt tillräcklig. Det innebär ju trots allt en förlängning av deklarationstiden. Deklarationen skall ju egentligen vara inne den 2 maj.

I detta sammanhang vill utredningen betona det förslag om höjda och skärpta förseningsavgifter som utredningen presenterar i avsnitt 16.1.2 och som också kan förväntas inverka positivt på viljan hos de skattskyldiga att i högre utsträckning än i dag lämna deklarationen i tid.

Exempel: X underlåter år 2000 att deklarera inkomst av näringsverksamhet även efter föreläggande och blir därför skönstaxerad med 200 000 kr för taxeringsåret 2000. Han påförs också skattetillägg på detta belopp. För att X skall kunna få skattetillägget undanröjt måste han ha kommit in med en självdeklaration senast under februari månad år 2001.

Kan X göra sannolikt att han inte senast den 31 december 2000 har fått kännedom om skattetillägget har han två månader på sig från det att han fick denna kännedom att komma in med en självdeklaration för att få skattetillägget undanröjt.

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 5 kap. 3 § TL.

Skattetillägg för den som inte rättar felaktig uppgift som har förtryckts i den allmänna självdeklarationen eller underlåter att lämna uppgift som saknas

Utredningen föreslår att skattetillägg skall kunna påföras dels den som inte lämnar in en deklaration med en rättelse av en förtryckt uppgift i inkomstslaget tjänst eller kapital när den förtryckta uppgiften inte stämmer med det verkliga beloppet, dels den som inte lämnar en deklaration om det är en uppgift som helt saknas. Samma förhållande gäller uppgifter som har förtryckts som underlag för statlig fastighetsskatt.

Som har anförts i avsnitt 16.2.1 skall skattetillägg påföras den som lämnar en oriktig uppgift till skattemyndigheten, antingen den lämnade uppgiften är felaktig eller när den skattskyldige underlåter att lämna en uppgift eller upplysning i deklarationen som behövs för att åsätta rätt taxering. Detta tar då sikte på den som faktiskt lämnar in självdeklarationen.

Utredningen föreslår emellertid, som framgår av avsnitt 4.3.2, att den fysiska person som erhåller en förtryckt blankett för allmän självdeklaration inte skall behöva underteckna blanketten och lämna

den till skattemyndigheten om de förtryckta uppgifterna är korrekta avseende inkomstslaget tjänst eller kapital eller underlag för statlig fastighetsskatt och personen inte är deklarationsskyldig enligt 2 kap. 8 § NLSK. Är alla ovan nämnda uppgifter korrekta i den förtryckta blanketten är den skattskyldige undantagen från skyldigheten att lämna in en självdeklaration. Samma förhållande föreslås gälla svenskt dödsbo.

Med dagens regler kan skattetillägg påföras den som underlåter att deklarera om förutsättningar för skönstaxering föreligger enligt 5 kap. 2 § andra stycket TL. Påförandet av skattetillägg förutsätter att deklaration inte har kommit in, att skattemyndigheten har förelagt den skattskyldige att deklarera, att deklaration ändå inte kommer in och att taxering sker därefter. Taxering av deklarationsskyldig som sker i avsaknad av självdeklaration är alltid en skönstaxering.

Den som åsätts en skönstaxering i avsaknad av egna uppgifter påförs skattetillägg på hela taxeringen (5 kap. 2 § andra stycket TL). Detta skattetillägg kan undanröjas enligt 5 kap. 3 § TL.

Den som med utredningens förslag erhåller en förtryckt blankett för allmän självdeklaration där någon kontrolluppgift saknas och som underlåter att lämna in deklarationen skulle därmed enligt nuvarande regler påföras skattetillägg på hela taxeringen om en deklaration inte kommer in efter föreläggande.

Utredningen föreslår emellertid att det skall införas en möjlighet att påföra skattetillägg och endast på grundval av det belopp som inte rättas eller kompletteras, inte på de belopp som finns förtryckta på blanketten för allmän självdeklaration och som är rätt.

Förslaget innebär vidare att skattemyndigheten inte skall förelägga den skattskyldige att deklarera denna inkomst utan man meddelar att en ytterligare inkomst föreligger enligt t.ex. kontrolluppgift och att man överväger att taxera honom för denna inkomst och påföra skattetillägg på grundval av samma inkomst.

Exempel: X har haft inkomst av två anställningar. En förtrycks på blanketten för den allmänna självdeklarationen och den uppgår till 150 000 kr. Den andra inkomsten uppgår till 50 000 kr men kontrolluppgift om den inkomsten har lämnats in så sent av arbetsgivaren att den inte hinner förtryckas på blanketten. X underlåter att lämna in en deklaration med de rätta uppgifterna. Genom att kontrolluppgiften kommer in blir det en signal till skattemyndigheten att meddela den skattskyldige att myndigheten har erhållit denna kontrolluppgift och att man överväger att påföra honom denna inkomst samt skattetillägg med anledning av denna inkomst.

Det bör dock noteras att i de fall underlåtenheten att lämna en uppgift i en självdeklaration framgår av kontrollmaterial som nor-

malt är tillgängligt för skattemyndigheten och som även varit tillgängligt före november månads utgång taxeringsåret, skall skattetillägget nedsättas till hälften med stöd av 5 kap. 1 § sjätte stycket TL i utredningens förslag.

Samma förhållande gäller i dag i de fall en oriktig uppgift har rättats eller hade kunnat rättas med sådant kontrollmaterial (nuvarande lydelsen av 5 kap. 1 § tredje stycket TL). I den delen innebär utredningens förslag ingen förändring.

Lagtext

Utredningens förslag framgår av 5 kap. 1 § TL.

Rättelse med ledning av kontrolluppgift

Som tidigare har nämnts gäller enligt 5 kap. 4 § första stycket 2 TL att när oriktig uppgift har lämnats i fråga om inkomst av tjänst eller kapital, skall skattetillägg inte tas ut på skatt som belöper på det belopp som har rättats eller hade kunnat rättas med ledning av kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande och som är tillgänglig för skattemyndigheten senast den 30 november taxeringsåret.

Bestämmelsen i 5 kap. 4 § första stycket 2 TL infördes i samband med att det förenklade deklarations- och taxeringsförfarandet för huvuddelen av landets löntagare och pensionärer infördes vid 1987 års taxering (116 f § GTL). Motivet till bestämmelsens införande är att risken för att den oriktiga uppgiften skall undgå upptäckt är obetydlig.

Det förenklade deklarationsförfarandet gick då ut på att den skattskyldige skulle markera med ett kryss i en ruta om de kontrolluppgifter han fått var riktiga. I dag har förfarandet utvecklats så att alla uppgifter som omfattas av den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten enligt LSK förtrycks på den blankett för förenklad självdeklaration som sänds ut till den skattskyldige. Tillsammans med blanketten får den skattskyldige även en specifikation av kontrolluppgifterna. Han har således i dag en väsentligt bättre möjlighet att ta ställning till om hans inkomster har redovisats korrekt än då regeln infördes. Deklarationsförfarandet förutsätter nu också att den skattskyldige kontrollerar de förtryckta uppgifternas riktighet.

Utredningen anser att den skattskyldige därför även bör ha ansvaret att påtala om någon kontrolluppgift, vad gäller inkomst av tjänst

och kapital för vilken kontrolluppgift skall lämnas, saknas eller är felaktig.

Med utredningens förslag att fysiska personer och svenska dödsbon inte skall lämna en självdeklaration om de förtryckta uppgifterna i inkomstslagen tjänst och kapital samt underlag för statlig fastighetskatt är korrekta är det ett rättvisekrav att den som har fått en förtryckt blankett för allmän självdeklaration kontrollerar dessa och inte förlitar sig på alt. inte bryr sig om att eventuella diskrepanser inte kommer till skattemyndighetens kännedom. En skattskyldig som har vetskap om att de förtryckta uppgifterna inte är korrekta eller som underlåter att kontrollera uppgifterna bör påföras skattetillägg. En rättad kontrolluppgift som kommer in senast den 30 november under taxeringsåret bör inte medföra att skattetillägg inte skall påföras. Den skattskyldige skall inte förlita sig på att tredje man dels lämnar korrekta kontrolluppgifter, dels kontrollerar att lämnade kontrolluppgifter är korrekta.

Även om taxeringsförfarandet har övergått till att baseras på ett stort antal lämnade kontrolluppgifter som till övervägande delen är korrekta måste det åligga den skattskyldige att kontrollera att de förtryckta uppgifterna är korrekta. Det är lika klandervärt att underlåta att rätta en felaktig uppgift som att lämna en oriktig uppgift. Det handlar också om att inskärpa för den skattskyldige att ansvaret för att uppgifterna är korrekta inte har gått över på den kontrolluppgiftsskyldige.

Mot utredningens förslag kan det anföras att den som har fått en kontrolluppgift skall kunna utgå från att den är rätt och att den som lämnar en felaktig kontrolluppgift inte gör det medvetet. Här kan dock det framföras att den skattskyldige som ser att en förtryckt uppgift i självdeklarationsblanketten väsentligt avviker från den rätta uppgiften kan frestas att underlåta att rätta uppgiften i förhoppningen att ingen kommer att märka felaktigheten. Kommer rättelse in till skattemyndigheten senast den 30 november under taxeringsåret riskerar han i dag inte någon sanktion. Kommer den inte in har han undgått att betala skatt på den inte deklarerade inkomsten.

Att ett antal rättade kontrolluppgifter kommer in till skattemyndigheten är positivt. Diskussionsvis kan den tanken framföras att vetskapen hos en deklarationsskyldig att en rättad kontrolluppgift som kommer in före november månads utgång inte medför skattetillägg kan göra honom mindre benägen att kontrollera den förtryckta blanketten för självdeklaration. Samtidigt kan det också för den som lämnar en rättad kontrolluppgift vara mindre obehagligt att rätta en

kontrolluppgift som är för låg om det inte medför någon sanktion för den skattskyldige.

Sett ur skattemyndighetens perspektiv är det naturligtvis att föredra att rättade kontrolluppgifter skall kunna lämnas utan att den skattskyldige riskerar att påföras skattetillägg för underlåtenheten att deklarera rätt belopp. Därigenom åsätts genom skattemyndighetens service rätt taxering utan att någon drabbas av en sanktion.

Utredningens förslag om skattetillägg bygger på den tanken att det av dagens system klart framgår av specifikationen av kontrolluppgifterna vilka inkomster som är förtryckta i blanketten för självdeklaration och att det är den skattskyldige som skall ansvara för att uppgifterna är korrekta. Han skall inte förlita sig på att kontrolluppgiftslämnaren i efterhand kontrollerar att uppgifterna är rätta.

Lagtext

Utredningens föreslår att 5 kap. 4 § första stycket 2 och andra stycket TL upphävs.

17 Förseningsavgift när kontrolluppgift inte har lämnats i föreskriven tid

17.1 Inledning

För att möjliggöra en riktig taxering avlämnas ett stort antal kontrolluppgifter varje år. Kontrolluppgifterna är numera den väsentligaste förutsättningen för att rätt taxering skall kunna åsättas det stora flertalet skattskyldiga.

Det är väsentligt från skatteförvaltningens synpunkt att uppgifterna kommer in i tid och att de då är korrekta eftersom taxeringsförfarandet, som tidigare nämnts, allt mera har kommit att baseras på uppgifter från tredje man. Med utredningens förslag att fysisk person eller dödsbo som inte har något att tillägga eller ändra i den förtryckta blanketten för den allmänna självdeklarationen inte skall behöva underteckna blanketten och lämna den till skattemyndigheten är det än väsentligare att kontrolluppgifterna kommer in inom föreskriven tid.

Enligt gällande ordning saknas möjlighet att påföra en administrativ sanktion om en kontrolluppgift kommer in för sent eller om den inte kommer in alls. Den påtryckning som är möjlig att tillgripa är att förelägga den uppgiftsskyldige att inkomma med kontrolluppgift enligt 3 kap. 64 § LSK (14 kap. 2 § NLSK) och förena detta föreläggande med vite enligt 4 kap. 5 § LSK (14 kap. 9 § NLSK).

Frågan om införandet av en sanktion i form av förseningsavgift beträffande sent avlämnade kontrolluppgifter har varit föremål för överväganden i olika sammanhang (se bl.a. prop. 1984/85:180, prop. 1995/96:170 och Skattebrottsutredningens delbetänkande Översyn av skattebrottslagen, SOU 1995:10). Något förslag till lagstiftning har dock inte lagts fram.

I prop. 1995/96:170 om översyn av skattebrottslagen uttalar regeringen (s.145) att den vill avvakta denna utrednings förslag innan den tar ställning till frågan om förändringar i det administrativa sanktionssystemet på skatteområdet.

Frågan om införandet av någon form administrativ sanktion för den som lämnar kontrolluppgift för sent har således varit aktuell un-

der ett antal år men har ännu inte lett fram till något lagstiftningsförslag. Enligt utredningen bör därför nu undersökas om det går att utforma en praktiskt hanterbar administrativ sanktion som kan användas som påtryckningsmedel för att få in kontrolluppgifter i rätt tid.

17.2 Förseningsavgift på andra områden

Möjlighet att påföra förseningsavgift ges, förutom i taxeringslagen, i ett flertal andra lagar. Syftet med sanktionen är i samtliga fall är att den skall fungera som ett påtryckningsmedel för att få in en deklaration eller annan form av redovisning i rätt tid. Förseningsavgift kan påföras enligt bl.a. 7 kap. 5 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter (LPP) , 18 kap. 42 § och 26 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152), 87 § tullagen (1994:1550) och 10 kap. 32 § skattebetalningslagen (1997:483). Förseningsavgiften tas ut med ett bestämt belopp. Avgiftens storlek varierar i de olika lagstiftningarna mellan 300 kr och 2 000 kr. I flertalet fall kan en förhöjd avgift tas ut om den uppgiftsskyldige inte efterkommit ett föreläggande eller anmodan att fullgöra uppgiftsskyldigheten. Förseningsavgiften kan i samtliga fall efterges.

En annan form av förseningsavgift finns i årsredovisningslagen (1995:1554). Den avser att få in bestyrkta kopior av aktiebolags årsredovisning och revisionsberättelse. Aktiebolagens uppgiftsskyldighet är sanktionerad med en förseningsavgift som kan uppgå till totalt 40 000 kr för ett publikt aktiebolag och till 20 000 kr för ett privat aktiebolag (8 kap. 5 och 6 §§). Även förseningsavgift som påförs med stöd av årsredovisningslagen kan efterges.

17.3 1993 års skattebrottsutredning

Skattebrottsutredningen påtalade att vikten av att kontrolluppgifter kommer in inom föreskriven tid och att de är sanningsenliga har ökat. Mot detta ställde utredningen det förhållandet att Riksskatteverket till utredningen hade framfört att ett system med förseningsavgift skulle innebära merarbete för skattemyndigheterna eftersom ADB-stödet redan var hårt ansträngt och det inte fanns någon rutin för att ankomstregistrera kontrolluppgifterna.

Skattebrottsutredningen ansåg bl.a. under hänvisning till de betänkligheter Riksskatteverket fann, med hänsyn till att flertalet kontrolluppgifter som kom in för sent ändå kom in under den tid då beredningen av de uppgifter som kommit in i rätt tid pågick, inte skäl att föreslå införandet av någon form av förseningsavgift (se Skattebrottsutredningens delbetänkande SOU 1995:10 s. 297-299).

17.4 Några statistiska uppgifter

Varje år lämnar ungefär 315 000 uppgiftslämnare över 40 miljoner kontrolluppgifter. Hur många som kommer för sent, eller överhuvudtaget inte lämnas, är mycket svårt att uppskatta.

Skattebrottsutredningen inhämtade genom Riksskatteverkets försorg uppgifter från två län (Södermanland och Örebro) samt från länsskattekontoret i Stockholm om hur många kontrolluppgifter som kom in för sent, dvs. efter den 31 januari taxeringsåret. De två länen ansågs representativa som normallän, medan Stockholmskontoret valdes ut på grund av att det hanterar flera av landets största uppgiftslämnare.

Antalet för sent inkomna kontrolluppgifter var vid Skattemyndigheten i Örebro län ca 9 procent av antalet inkomna uppgifter och vid Skattemyndigheten i Södermanlands län cirka 5,8 procent. De flesta uppgifter i Örebro län kom dock in under perioden den 10-15 februari. Vid länsskattekontoret i Stockholm kom ca 1 800 kontrolluppgifter från åtta företag avseende löner (av dessa svarade två ingivare för 1 483 stycken) och ca 2 700 kontrolluppgifter från två uppgiftslämnare avseende ränta för sent.

På uppdrag av utredningen har Riksskatteverket tagit fram statistik över i hur många fall påminnelser att lämna kontrolluppgifter sänts ut till arbetsgivare, för vilka det efter avstämning av kontrolluppgiftssystemet mot det system som hanterar inlämnade uppbördsdeklarationer, kunnat konstateras att kontrolluppgifter saknats. 1995 skickades det ut ca 22 000 påminnelser, 1996 ca 24 000 påminnelser och 1997 närmare 40 000 påminnelser. Angående statistiken för 1997 har Riksskatteverket uppgett att den är missvisande på grund av att nya datarutiner togs i drift under 1996 och att en del uppgifter missades vid inläsningen.

Enligt Riksskatteverket kan antalet påminnelser som skickas ut ett normalår uppskattas till mellan 20 000 och 25 000. Detta bör sättas i relation till att det totala antalet uppgiftslämnare som lämnar kontrolluppgift på lön (arbetsgivare) är ca 300 000 stycken.

17.5 Överväganden och förslag

Förslag: Förseningsavgift skall påföras om en kontrolluppgift inte lämnas inom föreskriven tid. Avgiften skall vara 500 kr. Har kontrolluppgift inte lämnats trots att påminnelse sänts ut påförs en förhöjd avgift om 1 000 kr. Avgiften skall maximalt kunna bestämmas till 25 000 kr per uppgiftskyldig. Förseningsavgiften skall helt eller delvis kunna efterges.

Allmänna utgångspunkter

Det bör inledningsvis framhållas att uppgiftslämnandet i stort sett fungerar tillfredsställande och att det är mycket vanskligt att uppskatta hur många kontrolluppgifter som kommer in för sent. Statistiken över antalet påminnelser som skickats ut avser enbart sådana kontrolluppgifter som man med ledning av lämnade uppbördsdeklarationer kan sluta sig sig till att uppgiftslämnarna inte lämnat. En överväldigande andel av kontrolluppgifterna lämnas av stora uppgiftslämnare via ADB-medium. I de fallen torde relativt sett ett fåtal kontrolluppgifter lämnas för sent. Tillgänglig statistik tyder dock på att antalet kontrolluppgifter som inte lämnas i rätt tid totalt sett uppgår till ett inte obetydligt antal per år. Troligtvis är också risken för att kontrolluppgifter lämnas för sent större bland de uppgiftslämnare som inte har att göra skatteavdrag på gjorda utbetalningar.

Företrädare för Riksskatteverket har till utredningen uppgett att verket anser att befintliga påtryckningsmedel är otillräckliga. Ett införande av en förseningsavgift är dock förenat med vissa problem. Bl.a. har framhållits att det finns en risk för att uppgiftslämnarna i större utsträckning än i dag kommer att lämna ofullständiga uppgifter för att efterkomma fristerna. Vidare har påtalats att administrativa rutiner måste tillskapas.

Syftet med en förseningsavgift är att förmå samtliga uppgiftsskyldiga att fullgöra uppgiftsskyldigheten inom föreskriven tid, inte enbart de uppgiftslämnare skattemyndigheten har kännedom om genom att de är registrerade hos skattemyndigheten på grund av de tidigare lämnat kontrolluppgifter. Uppgiftslämnandet fungerar i huvudsak bra när det gäller de uppgiftslämnare som har att lämna ett stort antal uppgifter, t.ex. större arbetsgivare, banker, och försäkringsbolag. Gentemot dessa uppgiftslämnare har skatteförvaltningen etablerat ett samarbete som innebär att skattemyndigheten vanligtvis

har god kontroll över läget och snabbt får information om något problem skulle uppstå som medför att kontrolluppgifterna blir något försenade. Skatteförvaltningen har påtalat att särskilda åtgärder i form av påminnelser och förelägganden främst kommit till användning gentemot mindre arbetsgivare, bostadsrättsföreningar och andra som inte lämnar kontrolluppgifterna via ADB-medium.

Lämnas inte föreskriven kontrolluppgift i rätt tid drabbas skattemyndigheten av administrativa merkostnader i samband med utskick av påminnelser m.m. Förseningsavgiften är därför i första hand att se som ett påtryckningsmedel för att undvika administrativa merkostnader hos skattemyndigheten. Däremot är en förseningsavgift i regel ett för uddlöst påtryckningsmedel för att förmå den som inte vill lämna kontrolluppgift att fullgöra sin uppgiftsskyldighet. I de situationerna har skattemyndigheten andra påtryckningsmedel till sitt förfogande.

Enligt utredningens uppfattning är det inte möjligt att utforma avgiften på så sätt att vissa grupper av potentiella uppgiftslämnare undantas från sanktionssystemet. Sanktionen måste således göras generell och oberoende av vem den uppgiftsskyldige är och hur kontrolluppgiften lämnas.

Förseningsavgiften kan utformas enligt två huvudmodeller.

Alternativ A: Den som inte kommer in med en kontrolluppgift senast föreskrivet datum, enligt huvudregeln den 31 januari, eller senast den dag uppgiften skall ha kommit in enligt meddelat anstånd, skall påföras en förseningsavgift med ett bestämt belopp per kontrolluppgift.

Alternativ B: En förseningsavgift påförs baserad på det underlag som skulle ha redovisats i kontrolluppgifterna. På den totala summan för alla kontrolluppgifter som är försenade från samma uppgiftslämnare tas ut en förseningsavgift med viss procentsats.

Den huvudsakliga invändingen mot den senare modellen är att hänsyn inte tas till antalet kontrolluppgifter som skall lämnas, utan enbart till den summa som förseningsavgiften baseras på.

En nackdel med alternativ A är den medför att den som skall lämna ett stort antal kontrolluppgifter kommer att bli påförd en avsevärd förseningsavgift även om de lämnas i ett sammanhang, t.ex. på ett datamedium.

I valet mellan de två modellerna förordar utredningen alternativ A. En sådan modell harmonierar också bäst med hur andra förseningsavgifter är utformade.

En variant av alternativ A är att förseningsavgiften enbart tas ut i de fall skattemyndigheten skickat ut en påminnelse att lämna kon-

trolluppgift. Nackdelen med ett sådan ordning är att man enbart fångar upp de uppgiftsskyldiga som man vet är skyldiga att lämna kontrolluppgift. Det kan dock vara lämpligt att kombinera alternativ A med en bestämmelse som ger skattemyndigheten möjlighet att påföra förhöjd förseningsavgift om kontrolluppgiften inte har kommit in trots att har påminnelse sänts ut.

Den närmare utformningen av förseningsavgiften.

I enlighet med vad ovan sägs bör en förseningsavgift tas ut om kontrolluppgift inte kommit in inom föreskriven tid. Har anstånd med att komma in med kontrolluppgift meddelats kommer förseningsavgift att påföras om kontrolluppgiften inte har kommit in innan fristen för anståndet löpt ut.

Enligt utredningens bedömning kan 500 kr betraktas som en lämplig nivå på förseningsavgiften. En förseningsavgift om 500 kr skall således tas ut för varje kontrolluppgift som inte har kommit in inom föreskriven tid. För att undvika att uppgiftslämnare som inte kommit in med kontrolluppgift i rätt tid skall sakna incitiament att lämna kontrolluppgift efter påminnelse bör en förhöjd förseningsavgift tas ut om kontrolluppgift inte lämnas trots att påminnelse har sänts ut. Den förhöjda avgiften bör bestämmas till 1 000 kr.

Förseningsavgiften skall tas ut om någon kontrolluppgift över huvd taget inte har lämnas. Vanligtvis har den uppgiftsskyldige enbart att lämna en kontrolluppgift per person, exempelvis lämnar en arbetsgivare en kontrolluppgift för ersättningar och förmåner som tillhandahållits en anställd. En bank kan dock ha att lämna flera kontrolluppgifter för en och samma person, exempelvis för inkomstränta, utgiftsränta och avyttring. Förseningsavgiften bör tas ut för varje för sent lämnad kontrolluppgift.

Förseningsavgift skall inte tas ut om en lämnad kontrolluppgift är bristfällig i något avseende. Uppgiftslämnaren riskerar således inte att påföras förseningsavgift om han i efterhand rättar en tidigare i rätt tid lämnad kontrolluppgift för den personen.

Avgörande för bedömningen om en lämnad kontrolluppgift är bristfällig eller om den över huvud taget inte skall anses ha lämnats, bör vara om det uppgiftspliktiga beloppet skulle ha redovisats i den kontrolluppgift som i och för sig har lämnats, men inte innehöll uppgiften, eller om kontrolluppgift över huvud taget har lämnats.

Vilka uppgifter som skall redovisas i en och samma kontroll-

uppgift bestäms enligt gällande ordning av Riksskatteverket efter samrådsförfarande med förträdare för uppgiftslämnarna.

Den förhöjda avgiften skall endast kunna tas ut för sådana kontrolluppgifter som omfattas av den obligatoriska kontrolluppgiftsskyldigheten. Kontrolluppgifter som inhämtas efter föreläggande skall i enlighet med gällande rätt endast kunna sanktioneras med vite.

Som ovan har påtalats lämnar enskilda banker, försäkringsbolag, större arbetsgivare m.fl. en stor mängd kontrolluppgifter per år. För att dessa uppgiftslämnare inte skall drabbas av orimligt höga sanktioner bör den totala förseningsavgiften som kan tas ut av en enskild uppgiftsskyldig bestämmas till ett högsta belopp. Enligt utredningens bedömning bör detta takbelopp bestämmas till 25 000 kr, vilket motsvarar 50 kontrolluppgifter.

Takregeln bör kompletteras med en möjlighet att jämka förseningsavgiften, t.ex. om kontrolluppgifterna har kommit in bara någon eller några dagar för sent. En förseningsavgift som har påförts på grund av för sent lämnad kontrolluppgift bör, i likhet med övriga förseningsavgifter som påförs enligt taxeringslagen, kunna efterges. Enligt de nuvarande eftergiftsreglerna kan en förseningsavgift enbart efterges helt. Eftergiftsreglerna bör därför kompletteras med en möjlighet att jämka en förseningsavgift som har påförts på grund av för sent lämnad kontrolluppgift. En sådan förseningsavgift bör med andra ord kunna efterges helt eller delvis. Jämkning bör i första hand komma i fråga när kontrolluppgiften kommit in någon eller några dagar för sent och förseningen framstår som ursäktlig. För hel befrielse från påförd förseningsavgift gäller de grunder som anges i 5 kap. 6 § TL.

18 Skatteavdrag

18.1 Allmänt och gällande rätt

Utredningens direktiv berör inte frågan om skatteavdrag. Enligt direktiven är dock utredningen oförhindrad att ta upp andra frågor med anknytning till kontrolluppgiftsskyldighetens fullgörande. Skyldigheten att göra skatteavdrag korresponderar i allt väsentligt med skyldigheten att lämna kontrolluppgift om utbetalda ersättningar för arbete respektive lämnad ränta och utdelning.

Enligt 5 kap. 1 § skattebetalningslagen (SBL) är den som betalar ut ersättning för arbete, ränta eller utdelning skyldig att göra skatteavdrag vid varje tillfälle då utbetalning sker. Någon skyldighet att göra skatteavdrag från utbetalda reavinster föreligger dock inte. I delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27) övervägde utredningen om det borde införas en skyldighet att göra skatteavdrag på reavinst vid avyttring av aktier och andra finansiella instrument. Utredningen ansåg dock att en sådan skyldighet inte borde införas (se delbetänkandet s. 165 f.)

Beträffande skyldigheten att göra skatteavdrag från ersättningar och förmåner som är att hänföra till intäkt av tjänst för mottagaren anges i 5 kap. 2 § SBL att skatteavdrag skall göras från kontant ersättning för arbete och andra i paragrafen angivna ersättningar som likställs med ersättning för arbete vad avser skyldigheten att göra skatteavdrag (sjukpenning, pension, livränta och vissa andra i 2 § angivna ersättningar). I 5 kap. 3–5 §§ SBL anges i vilka fall skatteavdrag inte skall göras från de i 2 § nämnda ersättningarna. Av 5 kap. 10-11 §§ SBL följer slutligen att skattemyndigheten kan besluta om befrielse från skyldighet att göra skatteavdrag från ersättning för arbete i vissa fall angivna fall. Skattemyndigheten har t.ex. befogenhet att medges befrielse från skyldigheten att göra skatteavdrag om skatteavdraget, med hänsyn till den skattskyldiges inkomst- eller anställningsförhållanden eller på grund av andra särskil-

da skäl, skulle medföra avsevärda besvär för arbetsgivaren (5 kap. 10 § 2).

Beträffande skyldigheten att göra skatteavdrag från ränta och utdelning följer av 5 kap. 8 § SBL att skatteavdrag skall göras från sådan ränta och utdelning som lämnas i pengar och som kontrolluppgift skall lämnas för enligt 3 kap. 22 och 23 §§ eller enligt 3 kap. 27 § LSK. Enligt 5 kap. 9 § SBL skall skatteavdrag inte göras från ränta eller utdelning i följande fall. För

1. ränta på ett konto, om räntan är mindre än 100 kronor,
2. ränta eller utdelning till juridiska personer, med undantag för svenska dödsbon,
3. ränta eller utdelning till fysiska personer som inte är bosatta i Sverige,
4. ränta eller utdelning som enligt dubbelbeskattningsavtal är helt undantagen från beskattning i Sverige,
5. ränta på ett förfogandekonto, om räntan är mindre än 1 000 kronor,
6. ränta på ett konto för klientmedel.
7. ränta som betalas ut tillsammans med ett annat belopp, om det är okänt för utbetalaren hur stor del av utbetalningen som utgör ränta, eller
8. ränta eller utdelning som ett utländskt företag skall lämna kontrolluppgift för enligt 3 kap. 32 b § LSK.

18.2 Överväganden

Bestämmelserna som reglerar i vilka fall den som betalar ut ersättning för arbete, ränta eller utdelning skall innehålla och betala preliminär skatt genom skatteavdrag sågs över och omarbetades vid tillkomsten av skattebetalningslagen. Det får därför anses sakna skäl att nu föreslå andra ändringar av reglerna om skatteavdrag än de som är nödvändiga med anledning av utredningens förslag till ny lag om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Beträffande utredningens förslag om skyldighet att lämna kontrolluppgift om intäkt av tjänst m.m. (5 kap. NLSK) anser utredningen att bestämmelserna som reglerar skyldigheten att göra skatteavdrag från ersättningar för arbete och med ersättning för arbete likställda ersättningar är utformade på sådant sätt att de inte behöver omarbetas med anledning av förslaget till ny LSK.

Eftersom bestämmelserna om skyldighet att göra skatteavdrag från lämnad ränta och utdelning direkt hänvisar till bestämmelserna

om skyldighet att lämna kontrolluppgift om ränta och utdelning och dessa bestämmelser har omarbetats och utvidgats i utredningens förslag, krävs att vissa konsekvensändringar görs i dessa delar.

Utredningen föreslår att skyldigheten att lämna särskild uppgift enligt 3 kap. 28 § LSK skall slopas och ersättas av en kontrolluppgiftsskyldighet. I det avseendet kommer skyldigheten att göra skatteavdrag att utvidgas. Vad beträffar utdelning på andelar i svensk ekonomisk förening, s.k. kupongränta samt utdelning från utländsk juridisk person som inte redan omfattas av kontrolluppgiftsskyldighet, saknas skäl att inte låta dessa utbetalningar omfattas av skyldigheten att göra skatteavdrag. Däremot anser utredningen att en skyldighet att göra skatteavdrag från utdelning från s.k. kupongbolag inte kan genomföras utan en närmare analys. Tills vidare bör därför utdelning från s.k. kupongbolag undantas från skyldigheten att göra skatteavdrag.

Enligt förslaget till NLSK föreslås regeringen få befogenhet att föreskriva om undantag från skyldigheten att lämna kontrolluppgift i vissa fall (15 kap. 5 § NLSK). För det fall en viss form av ränta eller utdelning undantas från kontrolluppgiftsskyldigheten bör motsvarande undantag gälla beträffande skyldigheten att göra skatteavdrag.

Undantaget i 5 kap. 9 § punkt 2 SBL beträffande ränta och utdelning som lämnas till andra juridiska personer än svenska dödsbon kan slopas. Detsamma gäller undantaget i 5 kap. 9 § punkt 3 SBL beträffande ränta eller utdelning som lämnas till fysiska personer som inte är bosatta i Sverige. I stället bör i 5 kap. 8 § SBL förskrivas att skatteavdrag skall göras från ränta och utdelning som lämnas till fysisk person bosatt i Sverige och svenskt dödsbo. Enligt förslaget till NLSK skall kontrolluppgift inte lämnas för ränta om räntan understiger 100 kronor. Det är därför inte nödvändigt att ha motsvarande undantag beträffande skyldigheten att göra skatteavdrag.

19 Förenkling av några beskattningsregler

19.1 Inledning

Utredningens förslag i delbetänkandet rörande kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst och reaförlust på aktier och andra finansiella instrument och den i avsnitt 4 föreslagna ordningen att skattskyldiga som inte har något tillägga till de förtryckta uppgifterna i deklarationen inte skall behöva sända in en undertecknad självdeklaration skapar goda förutsättningar för ett förenklat deklarationsförfarande.

Enligt utredningen kan deklarationsförfarandet förenklas ytterligare genom förenklingar och schabloniseringar av sådana beskattningsregler som genererar ett stort antal tilläggsuppgifter.

Utredningen anser vidare att det bör skapas förutsättningar för att sådana förmögenhetsskattepliktiga tillgångar som innehas av breda grupper skattskyldiga skall kunna förtryckas i deklarationen. För att t.ex. värdet av innehav av personbil skall kunna förtryckas krävs därför att enhetliga och schablonmässiga värderingsregler införs.

Som tidigare har angetts uppgår antalet inlämnade förenklade självdeklarationer per år för närvarande till knappt 5,5 miljoner, varav ungefär 30 procent innehåller någon form av tilläggsuppgifter.

Det är ofrånkomligt att ett stort antal tilläggsuppgifter kommer att behöva lämnas även i framtiden. Enligt utredningens bedömning finns emellertid på bl.a. löntagarbeskattningens område utrymme för förenklingar av beskattningsreglerna i syfte att bl.a. nedbringa antalet tilläggs- och ändringsuppgifter. En stor del av tilläggsuppgifterna berör inkomst av tjänst och då främst två särskilda poster, nämligen avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen samt avdrag för övriga kostnader.

Taxeringsåret 1996 yrkade drygt 800 000 personer avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats i inkomstslaget tjänst, varav 633 000 på blankett för förenklad självdeklaration. I jämförelse med taxeringsåret 1995, då totalt närmare 1 150 000 personer yrkade avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats, har antalet tilläggs-

uppgifter minskat kraftigt. Minskningen av antalet avdragsyrkanden för resor mellan bostaden och arbetsplatsen beror i första hand på att avdragsbegränsningen för resor mellan bostad och arbetsplats fr.o.m. taxeringsåret 1996 höjts från 4 000 kr till 6 000 kr. I och med att avdragsrätten för resor mellan bostad och arbetsplats fr.o.m. 1998 års taxering utvidgas till att omfatta även bilförmånsinnehavares resor kan antalet tilläggsuppgifter i inkomstslaget tjänst antas öka med 100 000- 150 000 stycken. Från och med 1999 års taxering gäller en avdragsbegränsning på 7 000 kr. Den höjningen medför visserligen att antalet tilläggsuppgifter kan komma att minska något, men kan inte närmelsevis uppväga den ökning som kommer att ske från och med 1998 års taxering.

Vad gäller posten avdrag för övriga kostnader i inkomstslaget tjänst lämnade vid 1996 års taxering sammanlagt ca 357 000 personer tilläggsuppgift i den delen, varav 282 000 deklarerade på blankett för förenklad självdeklaration.

Enbart ovan nämnda poster genererar årligen över 1 miljon tilläggsuppgifter, vilka till övervägande del redovisas av skattskyldiga som lämnar förenklad självdeklaration.

Riksskatteverket har i rapporten Förslag till förenklingar i skattelagstiftningen (RSV Rapport 1995:10) lämnat förslag till bl.a. hur reglerna för avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats och reglerna för avdrag för övriga kostnader i inkomstslaget tjänst kan förenklas.

En annan post som genererar ett stort antal tilläggsuppgifter är underlaget för fastighetsskatt i de fall fastighet förvärvats eller överlåtits under året. Antalet tilläggsuppgifter kan uppskattas till 250 000-300 000 per år. I nyssnämnda rapport har Riksskatteverket lämnat förslag till förenklingar på området i syfte att underlaget för fastighetsskatt skall kunna förtryckas även i de fall då fastighet förvärvats och överlåtits under året.

Enligt utredningens uppfattning är det angeläget att undersöka om det går att ändra beskattningsreglerna på ovan nämnda områden. Förenkling och större grad av schablonisering av dessa beskattningsregler skulle dels förenkla för de skattskyldiga, dels underlätta arbetet för skattemyndigheten.

I syfte att minska antalet tilläggsuppgifter föreslår utredningen ändringar som har betydelse för förtryckningen av underlaget för statlig fastighetsskatt, rätten till avdrag för kostnader i inkomstslaget tjänst samt värdering av innehav av privatbil. I frågan om rätten till avdrag för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats lägger utredningen inte fram något eget förslag. Utredningen har i den

delen valt att i stället beskriva problemområdet och peka på olika reformvägar.

19.2 Avdrag för vissa kostnader i inkomstslaget tjänst

19.2.1 Bakgrund och gällande rätt

Enligt 20 § kommunalskattelagen (1928:370), KL skall från bruttointäkten av viss förvärvskälla avdrag göras för alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande.

För inkomstslaget tjänst gäller enligt 33 § 1 mom. KL att från intäkt av tjänst får avdrag göras för samtliga utgifter, vilka är att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt inte för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som inte skall tas upp såsom intäkt. I lagtexten görs sedan en uppräkning av sådana utgifter för vilka avdrag bl.a. medges. Uppräkningen är således inte uttömmande. Vad särskilt gäller avdrag för kostnad för facklitteratur, instrument och dylikt krävs att kostnaden varit nödvändig för tjänstens fullgörande.

Från och med 1994 års taxering är schablonavdraget slopat och ersatt av en begränsning så att endast kostnader överstigande 1 000 kr är avdragsgilla (33 § 2 mom. KL).

Vid 1996 års taxering yrkade totalt drygt 357 000 personer avdrag för övriga kostnader, varav mer än 282 000 lämnade förenklad självdeklaration. Totalt medgavs vid 1996 års taxering avdrag för övriga kostnader med drygt 2,8 miljarder kr.

Hur många personer som har medgivits avdrag för övriga kostnader och samtidigt erhållit kostnadsersättning för utgifterna av arbetsgivaren framgår inte av tillgänglig statistik. Däremot är det känt att mer än 172 000 personer erhöll ersättning som avsåg att täcka sådana utgifter som är att betrakta som övriga kostnader, varav 137 000 personer lämnade förenklad självdeklaration.

Det är inte ovanligt att yrkade avdrag avser utgifter som inte är att betrakta som avdragsgilla. Vid 1994 års taxering ändrades över 88 000 deklarationer i det avseendet, vilket skall sättas i relation till att ca 380 000 personer medgavs avdrag för övriga kostnader.

Ett problem med den nuvarande utformningen av systemet är att det sällan är lönsamt för skattemyndigheten att utreda om förutsättningarna för avdragsrätt är uppfyllda. En stor del av yrkandena rör

nämligen förhållandevis obetydliga belopp. Exempelvis medgavs närmare 150 000 personer avdrag för övriga kostnader med ett belopp som understeg 2 000 kr, varav hälften medgavs avdrag med belopp som understeg 1 000 kr.

Mot bakgrund av vad ovan anförts föreligger skäl att undersöka om aktuella bestämmelser kan ändras för att förenkla för de skattskyldiga och underlätta skattemyndighetens arbete.

I Riksskatteverkets rapport 1995:10 föreslår verket att avdrag för övriga kostnader i inkomstslaget tjänst, i de fall arbetsgivaren inte utbetalat kostnadsersättning, endast skall medges till den del kostnaderna överstiger 6 000 kr. Har kostnadsersättning uppburits föreslår verket att avdrag får göras med belopp motsvarande ersättningen utan reducering. Kostnadsersättningen och motsvarande avdrag skall enligt förslaget förtryckas på deklarationen. I rapporten anför verket bl.a. följande.

> Det kan enligt RSV:s mening ifrågasättas om inte övriga kostnader för intäkternas förvärvande borde betalas av arbetsgivaren om de är nödvändiga för intäkternas förvärvande. I vart fall torde presumtionen för att kostnaderna verkligen varit nödvändiga för att utföra arbetet öka kraftigt om ersättningen för kostnaderna ersatts av arbetsgivaren.
>
> I de fall ersättning inte utbetalats kan man motsatsvis ifrågasätta om kostnaderna varit nödvändiga för tjänsteutövningen. I dessa fall kan det vara lämpligt att höja avdragsbegränsningen från 1 000 kr till en högre nivå. Nivån 6 000 kr korresponderar med avdragsbegränsningen för resor till och från arbetet. Avdrag under denna nivå kan normalt inte ge tillräckligt stora taxeringshöjningar för att vara värda att utreda. Detta i sin tur leder till att många avdrag som yrkas medges trots att det saknas författningsenligt stöd.
>
> RSV föreslår därför att avdrag för övriga kostnader under inkomst av tjänst när ersättning inte har utbetalats av arbetsgivaren endast medges till den del de överstiger 6 000 kr.
>
> Denna utformning av avdragsrätten kan ställa till problem för vissa yrkesgrupper, t.ex. artister och andra med många uppdragsgivare. Dessa får oftast stå för sina kostnader själva. För anställda med många arbets- eller uppdragsgivare och som saknar huvudarbetsgivare bör nuvarande avdragsrätt kvarstå. Gruppen behöver då definieras för att förhindra missbruk av avdragsrätten.

Enligt Riksskatteverket torde en höjning av avdragsbegränsningen till 6 000 kr för de fall kostnadsersättning inte utgått endast marginellt påverka skatteintäkterna.

19.2.2 Statistik

På uppdrag av utredningen har Riksskatteverket avseende 1996 års taxering tagit fram statistik på yrkade respektive medgivna avdrag, antals- och beloppsmässigt. Av tillgänglig statistik framgår inte i vilka fall som kostnadsersättning har betalats ut.

Intervall: storleken på avdraget FD: förenklad självdeklaration

Intervall kr	Antal yrk.	varav FD	Medgivet belopp, tkr	varav FD, tkr
1-1000	72 000	56 500	44 109	34 148
1001-2000	74 000	59 500	113 027	91 177
2001-3000	47 500	38 500	119 080	96 033
3001-4000	29 000	23 500	103 093	82 522
4001-5000	21 000	16 500	94 667	75 108
5001-6000	14 500	11 500	78 667	62 142
6001--	98 000	76 000	229 731	174 899

19.2.3 Överväganden och förslag

Förslag: Avdrag för övriga kostnader som för närvarande medges endast till den del de överstiger 1 000 kr skall medges endast till den del de överstiger 3 000 kr.

Avseende frågan om det i 33 § 2 mom. KL är lämpligt att ta in en bestämmelse om att avdrag får göras med belopp motsvarande kostnadsersättningens storlek kan följande anföras.

Om utbetalaren - i enlighet med Riksskatteverkets förslag - anger vad för slags kostnader som har ersatts torde inga andra invändningar än rent fiskala kunna resas mot förslaget. I det sammanhanget bör noteras att utbetalaren i bl.a. uppbördshänseende har att ta ställning till om ersättningen avser att täcka för mottagaren avdragsgilla kostnader vid taxeringen. Till saken hör också att skattemyndig-

heten numera endast undantagsvis kontrollerar avdragsyrkanden av förevarande slag om beloppen är "rimliga".

Angående lämpligheten av att införa en regel som säger att avdrag endast medges om arbetsgivaren har betalat ut kostnadsersättning för utgiften kan följande sägas. Att ta steget fullt ut och som förutsättning för avdrag föreskriva att uppdragsgivaren har betalat ut ersättning för utgiften med motiveringen att utbetalaren av allt att döma inte betraktat andra, ej ersatta kostnader som nödvändiga och att utgiften därmed inte skall betraktas som en kostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande skulle strida mot sedan länge vedertagna principer inom skatterätten. Kostnader hänförliga till inkomstslaget tjänst skulle i ett sådant system ges en annan innebörd än motsvarande kostnader hänförliga till t.ex. inkomstslaget näringsverksamhet.

Med det av Riksskatteverket föreslagna systemet skulle utbetalarens agerande utgöra en presumtion för att den mot ersättningen svarande utgiften är avdragsgill. Om det uppställs krav på att utgiften för att vara avdragsgill skall ha ersatts av arbetsgivaren skulle det i praktiken få till följd att det är utbetalaren och inte skattemyndigheten som har att avgöra om en utgift är avdragsgill. Vidare skulle det innebära ett missgynnande av de av verket åberopade grupperna (artister och andra med olika uppdragsgivare) samt av anställda vilkas arbetsgivare inte anser sig ha råd att ersätta i och för sig nödvändiga kostnader för tjänstens fullgörande. Att införa någon form av särlösning för dessa grupper torde inte vara praktiskt genomförbart.

Enligt utredningens bedömning bör i första hand komma i fråga att höja avdragsbegränsningen. Härigenom skulle antalet tilläggsuppgifter kunna reduceras. Därutöver skulle en inte helt obetydlig positiv statsfinansiell effekt kunna räknas in. Till saken hör dessutom att skattemyndigheten saknar resurser att i nämnvärd grad granska avdragsyrkanden av denna storlek. Mot en höjning av avdragsbegränsningen kan bl.a. anföras att fråga är om en relativt begränsad minskning av antalet tilläggsuppgifter. Utredningen anser ändå att vid en samlad bedömning att det är lämpligast att höja avdragsgränsen. Den bör därför skäligen höjas till i vart fall 3 000 kr.

En sådan regeländring skulle få betydelse vid beräkning av pensionsgrundande inkomst (PGI) av anställning. Vid beräkning av PGI skall nämligen enligt 4 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avdrag göras för kostnader arbetstagaren haft att bestrida i innehavd anställning, i den mån kostnaderna, minskade med erhållen kostnadsersättning, överstiger 1 000 kr.

En förutsättning för att en höjd avdragsbegränsning skall få genomslag på antalet tilläggsuppgifter är naturligtvis att bestämmelserna om beräkning av PGI anpassas till den höjda avdragsbegränsningen vid inkomsttaxeringen. Hur bestämmelserna om beräkning av PGI tekniskt sett bör omarbetas för att anpassas till den höjda avdragsbegränsningen får övervägas närmare i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Utredningen lämnar därför inget förslag i den delen.

19.3 Statlig fastighetsskatt

19.3.1 Bakgrund

Enbart på den förenklade självdeklarationen förtrycktes taxeringsåret 1996 ca 2 050 000 uppgifter avseende underlag för fastighetsskatt.

I det nuvarande systemet förtrycks deklarationsblanketterna med underlag för de fastigheter som den skattskyldige ägt under hela beskattningsåret. I de fall fastigheten förvärvats eller överlåtits under beskattningsåret spärras förtryckningen. I stället anges på deklarationsblanketten att "Förvärvade/avyttrade fastigheter ingår ej i underlaget". I de fallen krävs således att både överlåtaren och förvärvaren lämnar tilläggsuppgift i form av rätt underlag, beräknat för den tid de ägt fastigheten.

Anledningen till att förtryckning inte sker i förvärvs- och överlåtelsefallen är att uttaget av fastighetsskatten utgår från vem som är ägare av fastigheten (tidpunkten för köpekontraktet) medan de uppgifter skattemyndigheten får från inskrivningsmyndigheterna[1] vanligtvis anger köpebrevets[2] datum, eftersom lagfart i normalfallet utfärdas på grundval av köpebrevet och uppgift om kontraktsdagen inte behöver anges i köpebrevet. Endast undantagsvis söks lagfarten på köpekontraktet[3].

[1] I det nuvarande systemet får Riksskatteverket uppgifter om fastighetsöverlåtelser genom Centralnämnden för fastighetsdata. Nämnden hämtar i sin tur uppgifterna från inskrivningsmyndigheterna.

[2] Utfärdas efter köpekontraktet och tjänar vanligtvis som bevis på att köparen fullgjort köpekontraktets bestämmelser om köpeskillingen.

[3] Reglerar överlåtelsen och skall innehålla den s.k. överlåtelseförklaringen och uppgift om köpeskillingen (4:1 JB).

En förtryckning av underlaget för de fastigheter som har överlåtits respektive har förvärvats under beskattningsåret skulle med nuvarande system medföra att fel underlag förtrycktes.

Den omständigheten att underlaget för fastighetsskatten inte förtrycks i de fall ägarbyte har skett under beskattningsåret ger upphov till problem för såväl de skattskyldiga som skattemyndigheten. Den skattskyldige måste lämna tilläggsuppgift och skattemyndigheten måste kontrollera uppgiften och i förekommande fall rätta uppgiften.

Riksskatteverket uppskattar att antalet deklarationer som inte kan förtryckas med rätt underlag årligen uppgår till 250 000- 300 000.

Det är relativt vanligt att den skattskyldige inte lämnar tilläggsuppgift i de fall fastigheten har överlåtits eller förvärvats under beskattningsåret. Dessa deklarationer fångas visserligen upp vid den maskinella kontroll som utförs, men tar i anspråk resurser eftersom underlaget måste rättas manuellt.

Vid 1995 års taxering ändrades mer än 60 000 deklarationer på grund av att felaktigt underlag för fastighetsskatt angetts eller att något underlag överhuvudtaget inte hade angetts, vilket bör sättas i relation till det totala antalet träffar vid kontrollen som översteg 135 000 deklarationer. Mer än hälften av de felaktiga underlagen ändrades således inte av skattemyndigheten. Enligt Riksskatteverket beror underlåtenheten i flertalet fall på att skattemyndigheten anser att felet i det enskilda fallet är av sådan beskaffenhet att det inte motiverar den tid och merarbete som krävs för att rätta uppgiften.

Om det vore möjligt att förtrycka underlaget för fastighetsskatt även i de fall fastigheten förvärvats eller överlåtits under beskattningsåret har Riksskatteverket uppskattat att motsvarande ungefär 15 årsarbetskrafter kan sparas in. De statsfinansiella effekterna i form av ökade skatteintäkter uppskattas av Riksskatteverket till 50-100 miljoner kr per år avseende de deklarationer som faller ut vid den maskinella kontrollen, men som av olika skäl inte rättas.

Mot bakgrund av vad ovan anförts anser utredningen att bestämmelserna om uttaget av fastighetsskatt bör ändras för att förenkla förfarandet för de skattskyldiga och underlätta skattemyndighetens arbete.

19.3.2 Gällande rätt

Skattskyldig till fastighetsskatt är ägaren till fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som ägare (2 § första stycket lag (1984:1052) om statlig fastig-

hetsskatt). Fastighetsskatt beräknas för beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än tolv månader eller har fastigheten förvärvats eller avyttrats under beskattningsåret, skall underlaget för fastighetsskatten jämkas med hänsyn till överlåtelsen eller förvärvet (2 § femte stycket).

I skatterättslig mening sammanfaller i normalfallet äganderättsövergången med dagen för köpekontraktets undertecknande. Om det i köpekontraktet (överlåtelseförklaringen) anges att äganderätten skall övergå vid en viss framtida tidpunkt gäller vanligtvis detta datum som dag för äganderättens övergång (se t.ex. RÅ 1993 ref 16). I realisationsvinstbeskattningshänseende inträder dock skattskyldighet vid avyttringen (24 § 4 mom första stycket SIL), dvs. vid undertecknandet av överlåtelseavtalet.

Säljarens och köparens rättigheter och förpliktelser enligt 4 kap. 10 och 11 §§ jordabalken avseende avkastning av fastigheten, avgifter m.m. som belöper på fastigheten, faran för fastigheten samt fastighetens omkostnader är beroende av tillträdet eller besittningsövergången. Bestämmelserna är dispositiva.

19.3.3 Tidigare reformförslag

Riksskatteverket har vid två tillfällen lämnat förslag på hur skattskyldighetens inträde vid uttaget av fastighetsskatt kan reformeras i syfte att förenkla förfarandet. Förslagen har lagts fram i rapporten Vidareutvecklingen av den förenklade självdeklarationen (RSV Rapport 1992:3) och rapporten Förslag till förenklingar i skattelagstiftningen (RSV Rapport 1995:10).

RSV:s Rapport 1992:3

I rapporten föreslår Riksskatteverket att jämkningsregeln i 2 § femte stycket lagen om statlig fastighetsskatt slopas. I stället föreslås en regel med den innebörden att fastighetsskatten skall betalas för helt kalenderår av den som var ägare till fastigheten vid ingången av kalenderåret. I konsekvens med förslaget förordar verket att regeln om att fastighetsskatten beräknas för beskattningsår ändras på så sätt att skatten i stället skall beräknas per kalenderår och anför bl.a. följande.

> Förslaget får den effekten att den tidigare ägaren påförs skatten även för den tid som ligger efter försäljningen. Detta

får regleras parterna emellan i samband med köpeavtalet och påverkar inte beskattningen.

Ett motsvarande förhållande gäller för övrigt vid debitering av fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (1988:327).

Ändras regeln på det sätt som nu sagts, kan ifrågasättas att i konsekvens härmed också göra den ändringen att fastighetsskatten alltid beräknas för kalenderår. Med nuvarande ordning, som innebär att skatten beräknas för beskattningsår, är det svårt att utforma hanterbara regler för de fall då fastighet överlåts mellan skattskyldiga med olika räkenskapsår. Detta berör i så fall normalt bara juridiska personer, eftersom fysiska personer endast undantagsvis kan ha förvärvskälla med brutet räkenskapsår.

Den nuvarande regeln har fördelen att den anknyter till företagens löpande redovisning och till avdragsrätten. En konsekvens av att gå över till att beräkna för kalenderår är också att den som nu redovisar skatten för brutet räkenskapsår under övergångsåret får betala fastighetsskatt fram till kalenderårets utgång.

Riksskatteverket förordar främst av hanteringsskäl och i förenklande syfte att regeln om beskattningsår ändras så att skatt beräknas för kalenderår. Nuvarande regel om jämkning av underlaget om räkenskapsåret omfattar kortare eller längre tid än tolv månader föreslås i konsekvens därav också utgå.

Förslaget remissbehandlades men avstyrktes av berörda remissinstanser. Föredragande statsrådet uttalade (prop. 1992/93:86, s. 67) att någon ändring av reglerna inte borde ske f.n. och hänsköt frågan till Fastighetsbeskattningsutredningen.

Fastighetsbeskattningsutredningen som uttalade sig i frågan i sitt slutbetänkande Beskattning av fastigheter, del II (SOU 1994:57) anförde bl.a. följande (s. 105 f.)[4]. En jämförelse med debitering av fordonsskatt, som RSV gjort, lämpar sig mindre bra eftersom det beträffande schablonintäkten rör sig om betydligt större belopp. Det skulle således kunna uppkomma oskäliga effekter om skattefrågan av någon anledning inte reglerades vid överlåtelsen och schablonintäkten sedan påförs den tidigare ägaren. Utredningens slutsats var att beskattningen av fastigheten skall motsvara den avkastning som den skattskyldige har av fastigheten, vilket innebär att jämkning bör ske

[4] Utredningens förslag om schablonbeskattning (fastighetsskatten på bostäder föreslogs ersättas av en schablonintäkt beräknad till 5 % av taxeringsvärdet som skulle tas upp till beskattning i inkomstslaget kapital [se vidare SOU 1994:57]) har inte lett fram till några lagstiftningsåtgärder. Vad som sägs i betänkandet i denna del torde i princip dock ha bärkraft oavsett om skatten tas ut som schablonintäkt eller i form av en statlig fastighetsskatt.

om ägarbyte har skett under året. I de fall där uppgifterna som förtrycks är felaktiga av någon anledning får den skattskyldige göra de ändringar eller tillägg som behövs.

RSV:s Rapport 1995:10

I rapport 1995:10 för Riksskatteverket återigen fram det ovan redovisade förslaget (alt I).

Verket redovisar även ett alternativt förslag enligt vilket förvärvaren skall göras skattskyldig för fastighetsskatten från och med tillträdesdagen och överlåtaren fram till den dagen (alt II).

Rikskatteverket anför att det anser att båda alternativen är möjliga att genomföra och att de tillgodoser kravet på att skatteförvaltningen skall kunna förtrycka underlag för fastighetsskatt i nu aktuella fall på ett godtagbart sätt. Riksskatteverket anför att det förordar alternativ II eftersom det enligt verkets bedömning innebär minst förändring för de skattskyldiga och även är det alternativ som kräver minst ingrepp i den nuvarande lagstiftningen.

Till stöd för att anknyta skattskyldigheten till tillträdestidpunkten anför Rikskatteverket att man i förtryckningshänseende torde kunna utgå från att datumet för undertecknandet av köpebrevet överensstämmer med datumet för tillträdet av fastigheten, d.v.s. det datum som i regel aviseras från inskrivningsmyndigheten. Vidare anför Riksskatteverket bl.a. följande.

> Regeln om när skattskyldigheten för fastighetsskatt skall inträda kommer då inte att överensstämma med det som gäller vid inkomstbeskattningen vid tillämpningen av reavinstreglerna. RSV anser inte att detta i och för sig har någon större principiell betydelse. Full överenstämmelse gäller för övrigt inte heller med nuvarande regler. Avyttringstidpunkten, som är den tidpunkt som gäller för skattskyldighetens inträde vid reavinst, behöver inte sammanfalla med datum för äganderättens övergång. Så är inte fallet om det i köpekontraktet uttryckligen anges att äganderätten skall övergå vid någon annan tidpunkt, t.ex. vid tillträdet. Detta är i praktiken inte ovanligt.
>
> En ändring skulle däremot innebära att det blir en överensstämmelse med den civilrättsliga regleringen i 4 kap. 10 § jordabalken, vilket får anses vara en fördel.
>
> ---

I de fall då tillträdesdagen avviker från det datum som anges i fångeshandlingen vid lagfartsansökan kommer det förtryckta underlaget inte att stämma. Såväl överlåtare som förvärvare måste i så fall själva korrigera underlaget i deklarationen. RSV bedömer att dessa fall blir relativt fåtaliga.

Om lagfart inte skall sökas på fånget - vilket är fallet beträffande hus som är lös egendom - erhålls inga uppgifter till skatteregistret om att överlåtelse har skett. Förtryckning görs då på grundval av uppgifter i föregående års deklaration. Även i dessa fall måste korrigering ske av parterna.

Motsvarande gäller om lagfartsansökan inte kommit in till inskrivningsmyndigheten före förtryckningen av deklarationerna för det aktuella inkomståret.

19.3.4 Överväganden och förslag

Förslag: När en fastighet övergår till en ny ägare skall i fastighetsskattehänseende överlåtaren vara skattskyldig till fastighetsskatt för tid fram till tillträdet och förvärvaren för tid efter tillträdet.

Om målsättningen är att minska antalet tilläggsuppgifter existerar i praktiken fyra möjliga alternativ, varav två av alternativen (A och B enligt nedan) inte förutsätter några ändringar av den materiella rätten, medan de två andra alternativen (C och D) förutsätter sådana ändringar.

Alternativ A. Förtryckning sker utifrån tillgängliga uppgifter. I enlighet med vad ovan anförts skulle detta i flertalet fall medföra att underlaget blir felaktigt förtryckt. Antalet tilläggsuppgifter kan möjligen minska något (i de fall det av inskrivningsmyndigheten aviserade datumet är det "korrekta"). Å andra sidan kan förutses att ändringsuppgifter i stor utsträckning kommer att lämnas i de fall underlaget är till den skattskyldiges nackdel. Att spekulera i att de skattskyldiga inte skall rätta uppgifter som kan presumeras vara felaktiga synes inte särskilt tilltalande och kan på goda grunder förutsättas undergräva allmänhetens förtroende för skatteförvaltningen.

Alternativ B. Inskrivningsmyndigheten åläggs i de fall det aviserade datumet - vanligtvis tillträdesdatumet - inte överensstämmer

med datumet för äganderättens övergång att även anteckna det senare datumet.

En sådan ordning skulle utan tvekan förorsaka ett betydande merarbete, inte bara för inskrivningsmyndigheten utan även för sökanden. De resursbesparingar som skulle kunna uppnås hos skattemyndigheterna kommer sannolikt klart att överskuggas av de resurser som måste tas i anspråk i inskrivningsväsendet. För de enskilda måste det dessutom anses effektivare att korrigera eventuella felaktigheter i deklarationen. Dessutom kan lämpligheten i att föreslå ändrade inskrivningsregler för att det inte anses möjligt att förtrycka korrekta underlag i deklarationen sättas i fråga. Till saken hör också att äganderätten i civilrättslig mening egentligen inte övergår vid en bestämd tidpunkt. Den övergår i stället successivt i den mening att olika rättigheter och skyldigheter överförs från säljaren till köparen vid olika tidpunkter. Behovet av eventuella ändringar bör således i första hands tillgodoses genom ändringar av den skatterättsliga lagstiftningen.

Således återstår de två alternativ Riksskatteverket förespråkar.

Alternativ C (tidigare benämnt alt. 1). Om målsättningen är att antalet tilläggsuppgifter skall nedbringas i största möjliga utsträckning, är det alternativ enligt vilket äganderättsförhållandet vid ingången av kalenderåret blir styrande att föredra. Ett sådant system är dock förenat med åtskilliga nackdelar. Förutom de nackdelar verket själv har påtalat (bl.a. behovet av att ändra från beskattningsår till kalenderår vid beräkningen av skatten och de konsekvenser det skulle medföra, t.ex tröskeleffekter för skattskyldiga med brutet räkenskapsår vid omläggning till kalenderår) får vad Fastighetsbeskattningsutredningen anfört anses ha bärkraft. Åtgärden att vältra över ansvaret på avtalsparterna att reglera vem skall betala skatten kan dessutom ifrågasättas på flera grunder, inte minst om en sådan ordning i princip enbart kan försvaras på den grunden att skattemyndigheten därigenom skulle spara resurser. Vidare skulle ett sådant system påtagligt avvika från vad som i övrigt gäller i skatterättsligt och civilrättsligt hänseende. Sammanfattningsvis får starka skäl anses tala mot en sådan lösning.

Enligt utredningens uppfattning är därför endast den modell enligt alternativ II som Riksskatteverket för fram i Rapport 1995:10 praktiskt genomförbar.

Alternativ D (tidigare benämnt alt. II). Knyts skyldigheten att betala fastighetsskatten till tillträdet på det sätt verket förordar i detta alternativ garanteras inte att de uppgifter som aviseras från inskrivningsmyndigheten är korrekta. Det saknas dock anledning att

tro att presumtionen att datumet för köpebrevet överenstämmer med tillträdesdagen inte leder till korrekta resultat i flertalet fall. I enlighet med vad verket framhåller torde för "förtryckningsändamål" den presumtionen kunna godtas.

Ett sådant system kommer antagligen att generera ett inte helt obetydligt antal ändringsuppgifter. Det kan dock på goda grunder förutsättas att omfattningen av mängden ändringsuppgifterna inte tillnärmelsevis kommer att uppgå till det antal tilläggsuppgifter som det nuvarande systemet genererar, eller snarare borde generera.

Frågan att låta tillträdestidpunkten vara avgörande har också en annan aspekt. Såsom Riksskatteverket påpekar skulle ett sådant system bättre stå i överenstämmelse med bestämmelserna i 4 kap. 10 § jordabalken. Det kan hävdas att den aspekten egentligen bör komma i förgrunden och förtryckningsfrågan ses som en positiv effekt av en sådan eventuell reform.

Vid införandet av 1970-års jordabalk (prop. 1970:20 del A) föreslogs att även skatter som belöpte på fastigheten skulle fördelas med utgångspunkt från tillträdesdagen. Efter kritik från Lagrådet (a. prop. s. 214 f) drogs förslaget tillbaka. I det sammanhanget uttalade departementschefen att frågan om fördelningen av skatter på en fastighet borde avgöras med ledning av skatterättslig lagstiftning och inte genom civilrättslig lagstiftning. Även om en reform som knyter uttagandet av fastighetsskatten till tillträdestidpunkten avviker från departementschefens då intagna ståndpunkt får det anses tilltalande att i likhet med andra fastighetspålagor knyta skatten till tillträdet. Departementschefens uttalande bör dessutom bl.a. ses mot bakgrund av hur den då gällande kommunala fastighetsskatten var utformad.

Mot en sådan ordning kan kritik riktas bl.a. på den grunden att olika moment (äganderättens övergång, tillträdet och undertecknandet av överlåtelseavtalet) ges olika betydelse beroende på vilken beskattningsfråga som är i fråga (löpande beskattning, fastighetsskatt respektive reavinst vid avyttring).

Sammanfattningsvis anser utredningen dock att övervägande skäl talar för att alternativ D bör genomföras, dvs. att förvärvaren skall göras skattskyldig för fastighetsskatten från och med tillträdesdagen och överlåtaren fram till den dagen. Vad avser de olikheter som gäller beroende på vilken beskattningsfråga som är aktuell anser utredningen att det finns anledning att närmare studerar den frågeställningen. Den frågan ligger dock utanför detta utredningsuppdrag.

Utredningens förslag medför ändring av 2 § lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt.

19.4 Förmögenhetsvärdering av personbilar m.m.

19.4.1 Inledning

Personbil som innehas för personligt bruk skall vid beräkning av skattepliktig förmögenhet tas upp som tillgång. Från skatteplikt undantas bil vars värde understiger 10 000 kr samt sådana fordon som avses i 9 § första stycket fordonsskattelagen (1988:327), dvs. s.k. veteranfordon. En personbil skall enligt 9 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt tas upp till marknadsvärdet vid förmögenhetstaxeringen.

Det är inte alltid lätt att uppskatta en bil till rätt värde. Utredningen anser därför att personbilars förmögenhetsvärde i så stor utsträckning som möjligt bör bestämmas på schablonmässiga grunder. Införandet av en schablonmässig värdering skapar också förutsättningar för att personbilars förmögenhetsvärde skall kunna förtryckas i deklarationen. En sådan förtryckning bör i första hand betraktas som en serviceåtgärd åt den skattskyldige, men även skattemyndighetens arbete kan komma att underlättas, bl.a. genom att antalet tilläggsuppgifter kan nedbringas. Härigenom skulle antalet skattskyldiga som behöver lämna kompletterande tilläggsuppgifter i förmögenhetshänseende minska väsentligt. Vilka uppgifter som de facto skall förtryckas på deklarationsblanketten beslutas enligt utredningens förslag i 2 kap. 3 § andra stycket NLSK av regeringen eller efter delegation från regeringen av Riksskatteverket.

För att en förtryckning skall aktualiseras förutsätts dels att skattemyndigheten får tillgång till uppgifterna, dels att någon form av schablonartad värderingsregel införs.

19.4.2 Överväganden och förslag

Förslag: En schablonmässig värderingsmodell för personbilar införs. Med ledning av uppgifter från bilregistret och en riktprislista som baseras på fordonets nypris och en årlig nedskrivning av nybilspriset skall fordonets skattepliktiga förmögenhetsvärde kunna förtryckas i deklarationen.

Personbilar

Ett fordon får inte användas utan att vara registrerat i det bilregister som förs av Vägverket enligt bilregisterkungörelsen (1972:599). Bilregistret innehåller bl.a. uppgifter som behövs för att identifiera fordonet och dess ägare. Uppgifter krävs om fordonsslag, fabrikat, typ, årsmodell och chassinummer samt ägarens namn, adress och person- eller organisationsnummer.

Rent tekniskt sett finns inte några problem med att förtrycka bilinnehavet i deklarationen. Uppgifter om fabrikat, årsmodell m.m. finns redan registrerade. Frågan är till vilket värde fordonet skall tas upp.

I Danmark, Norge och Finland har införts schablonmässiga värderingsmodeller.

I Danmark skrivs förmögenhetsvärdet beträffande bilar ned med 15 procent årligen i förhållande till nybilspriset för årsmodellen i fråga.

Värderingen i Norge sker utifrån nybilspriset för årsmodellen i fråga. Det första året upptas värdet till 75 % av nybilspriset, andra året 65 %, tredje året 55 %, fjärde året 45%, femte året 40 %, sjätte året 30 %, sjunde året 20 %, åttonde-sextonde åren 15 % och därefter upptas 1 000 kronor. Veteranbilar, dvs de som är 30 år eller äldre värderas individuellt.

I Finland skall värdet av bilarna redovisas i procent av nybilspriset för årsmodellen i fråga. Första året 70 %, andra året 50 %, tredje året 35 %, fjärde året 25 %, femte året 15 % och sjätte året 10 %.

Utredningen föreslår att man även i Sverige inför en schablonmässig värdering av den skattskyldiges bilinnehav.

Även för svenska förhållanden får anses lämpligt att den schablonmässiga värderingsmodellen utgår från bilens nybilspris med en viss årlig nedskrivning. Enligt utredningens bedömning ligger närmast till hand att införa en modell som liknar den som tillämpas

i Norge. Utredningen föreslår att värdet av fordonet redovisas i procent av nybilspriset enligt följande. Bilens värde bör första året beräknas till 75 procent av nybilspriset. Därefter bör värdet årligen sättas ned med 10 procent av nybilspriset till som lägst 10 procent av nypriset (restvärde). Understiger ett beräknat värde, eller restvärdet, 25 000 kr bör fordonet undantas från beskattning. Detsamma bör gälla om det framräknade restvärdet överstiger det verkliga marknadsvärdet.

En bil med ett beräknat nybilspris av 200 000 kr skall det år den är ny således tas upp till 150 000 kr och nästa år till 130 000 kr. Värderingsregeln bör kompletteras med en möjlighet att sätta ned framräknat värde om det föreligger synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan anses föreligga till exempel om framräknat värde av någon anledning avsevärt överstiger bilens verkliga marknadsvärde.

Det bör uppdras åt Riksskatteverket att utforma en riktprislista som skall användas vid den schablonmässiga värderingen, baserad på årsmodell, märke och modell av fordonet.

Den schablonmässiga värderingsmodellen bör av praktiska skäl endast gälla för personbilar. Vad som förstås med personbil följer av fordonsskattelagens bestämmelser. För övriga fordon bör även fortsättningsvis marknadsvärderingsregeln i 9 § lagen om statlig förmögenhetskatt användas.

Det bör framhållas att det för utredningen inte är obekant att värdet av bl.a. personbilar är något som många bilägare kan tänkas ha åsikter om. Syftet med den nu föreslagna värderingsmodellen är att undvika att tvister om värdet uppkommer. I det sammanhanget bör också beaktas att förmögenhetsskatt betalas av ungefär 5 procent av deklaranterna.

Utredningens förslag i denna del innebär dels att en schablonmässig värderingsregel för personbilar införs i lagen om statlig förmögenhetsskatt och att Riksskatteverket bemyndigas att utfärda verkställighetsföreskrifter på området.

Frågan om införandet av en kontrolluppgiftsskyldighet avseende fritidsbåtsinnehav

I utredningen har diskuterats om det i likhet med vad som föreslås för personbilsinnehav skall införas en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet för innehav av fritidsbåtar i syfte att även dessa tillgångar skall kunna förtryckas och hanteras i det förenklade deklarationsförfarandet.

1992 avvecklades det statliga fritidsbåtsregistret. Ändamålet med registret var att ge underlag för kontroll av ordning och säkerhet till sjöss och planering av trafiken med fritidsbåtar. När registret avvecklades fanns ca 280 000 fritidsbåtar registrerade. Därefter har Svenska Stöldskyddsföreningen tagit initiativ till att driva ett frivilligt fritidsbåtsregister, vilket numera omfattar ca 160 000 fritidsbåtar. Samarbete sker mellan försäkringsbolagen och Svenska Stöldskyddsföreningen.

Fritidsbåtar kan representera betydande förmögenhetsvärden och det är därför enligt utredningen angeläget att försöka utforma ett system att så fritidsbåtars värde kan förtryckas i deklarationen.

För närvarande finns inte något obligatoriskt båtregister som kan tjäna som bas för uppgiftslämnandet. I betänkandet Fritidsbåten och samhället (SOU 1996:170) har frågan om återinförandet av ett obligatoriskt fritidsbåtregister berörts. Betänkandet bereds för närvarande inom Kommunikationsdepartementet. I avvaktan på vilka ställningstaganden som görs i det arbetet anser utredningen inte att det är lämpligt att nu föreslå någon provisorisk lösning som till exempel att försäkringsbolagen skall lämna kontrolluppgift på sådan fritidsbåt som är försäkrad hos företaget. Frågan om införandet av en uppgiftsskyldighet avseende fritidsbåtsinnehav och hur en sådan uppgiftsskyldighet i sådant fall kan utformas bör därför anstå till dess att besked kan fås om ett obligatoriskt fritidsbåtregister skall återinrättas eller inte.

19.5 Reseavdrag

I detta kapitel beskriver utredningen huvuddragen i hur reseavdragsreglerna är utformade och hur de möjligen kan reformeras i syfte bl.a. att minska antalet tilläggsuppgifter. Något eget förslag presenteras inte.

19.5.1 Bakgrund och gällande rätt

Reglerna om avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen berör som inledningsvis påtalats ett stort antal skattskyldiga. Taxeringsåret 1995 uppgick det totala avdraget i inkomstslaget tjänst till knappt 9 miljarder kr. Taxeringsåret 1996 har i inkomstslaget tjänst avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats yrkats med 7,3 miljarder kr, vilket motsvarar drygt 9 100 kr per person.

De nuvarande reglernas utformning ger årligen upphov till ett stort antal utredningar hos skattemyndigheterna och tar i anspråk inte obetydliga kontrollresurser.

Enligt uppgift från Riksskatteverket ändrades vid 1994 års taxering drygt 58 000 deklarationer vad avser resor mellan bostad och arbete. Totalt uppskattar Riksskatteverket att det för taxeringsåret 1994 gjordes knappt 120 000 utredningar i den delen.

Under senare år har skattemyndigheten i viss utsträckning saknat möjlighet att lägga ned tillräckliga resurser på att kontrollera yrkade avdrag. Det kan därför antas att betydande belopp medges utan att förutsättningarna för avdrag är uppfyllda.

Ett allvarligt problem med de nuvarande reglernas utformning är att de kan ge upphov till stora tröskeleffekter eftersom några få minuters differens i tidsvinst kan medföra avdragsskillnader på åtskilliga tusen kronor i det enskilda fallet.

Tre förslag om hur avdragsreglerna för resor mellan bostad och arbetsplats kan reformeras har lagts fram, varav två statliga utredningar (Reformerad inkomst beskattning, RINK, SOU 1989:33 respektive Utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen, SOU 1993:44) samt RSV:s rapport 1995:10. Genomgående föreslås att tidsvinstkravet utmönstras och att avdragets storlek i princip skall göras oberoende av vilket fortskaffningsmedel den skattskyldige väljer att utnyttja för resorna. Inget av förslagen har lett fram till ändrad lagstiftning.

Gällande rätt

Avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetsplats medges om arbetsplatsen varit belägen på sådant avstånd från bostaden att den skattskyldige behövt anlita och även har anlitat särskilt fortskaffningsmedel (anvisningspunkt 4 till 33 § KL).

Är nedanstående förutsättningar uppfyllda medges avdrag för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats enligt s.k. schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil och med hänsyn till de kostnader som är direkt beroende av körd vägsträcka (anvisningspunkt 4 andra stycket till 33 § KL):

1. Om vägavståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst 5 kilometer och det av omständigheterna klart framgår att användandet av bil i stället för allmänna kommunikationer regelmässigt medför en tidsvinst på minst två timmar. Saknas tillgängligt allmänt kommunikationsmedel för hela eller del av sträckan mellan bo-

staden och arbetsplatsen och uppgår sträckan till minst två kilometer, bör enligt Riksskatteverkets rekommendationer (RSV S 1995:15) avdrag för kostnaden beräknas för hela sträckan.

2. Om, oavsett avstånd och tidsvinst, bilen används i tjänsten antingen under minst 160 dagar för år räknat och minst 300 mil i tjänsten för år räknat eller under mindre än 160 dagar men minst 60 dagar och minst 300 mil i tjänsten för år räknat, medges avdrag för de dagar som bilen används i tjänsten.

Enligt särskild lagstiftning, lag (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen skall avdraget medges med 13 kr per mil. Från och med 1998 års taxering anges i ovan angivna anvisningspunkt att avdrag medges med 13 kr. Fr.o.m 1999 års taxering medges avdrag med 15 kr per mil.

I de fall den skattskyldige på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakad att använda bil eller är tvingad att använda större bil på grund av skrymmande last medges avdrag i stället med skälig kostnad (anvisningspunkt 4 fjärde stycket till 33 § KL). Enligt Riksskatteverkets rekommendationer bör avdrag i de fallen medges med den del av de faktiska, totala bilkostnaderna under året, som belöper på körningar till och från arbetsplatsen.

Den som är skattskyldig för bilförmån medges inte avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen under den tid förmånen åtnjutits (anvisningspunkt 4 sjätte stycket till 33 § KL). Fr.o.m. 1998 års taxering medges dock förmånshavare, eller den som företagit resa med förmånsbil för vilken närstående är skattskyldig, avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats under samma förutsättningar som om resan företagits med egen bil. I de fallen medges avdrag för kostnad för dieselolja med 50 öre per körd kilometer och för kostnad för annat drivmedel med 80 öre per körd kilometer (prop. 1996/97:19). Avdrag medges dessutom för faktiska kostnader för väg-, bro- och färjeavgift (anvisningspunkt 4 femte stycket till 33 § KL).

Avdrag för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats får fr.o.m. 1999 års taxering endast göras till den del kostnaderna överstiger 7 000 kr (33 § 2 mom. KL).

Ovan nämnda bestämmelser om avdrag för resor till och från arbetet och begränsningen till avdrag för sådana kostnader gäller också beträffande inkomst av näringsverksamhet (anvisningspunkt 23 till 23 § KL).

19.5.2 Tidigare reformförslag

SOU 1989:33

RINK föreslog i betänkandet SOU 1989:33 att avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats skulle medges för den del av den sammanlagda sträckan som överstiger 60 kilometer per dag, varvid sträckan skulle beräknas efter närmaste färdväg. Enligt förslaget skulle avdragets storlek inte påverkas av vilket kommunikationsmedel som användes. Avdragsbeloppets storlek knöts inte till bilkostnaden utan baserades på en avvägning med hänsyn till kostnader för den som använder allmänna kommunikationer och kostnaden för den som använder bil. Avdrag skulle medges med 60 öre per kilometer dock högst 15 000 kr per år.

Enligt förslaget skulle den nuvarande ordningen med tidsvinstjämförelser mellan allmänna kommunikationer och användandet av egen bil ersättas av en avståndsberäkning som gjordes oberoende av vilket fortskaffningsmedel som användes för resan mellan bostaden och arbetsplatsen. Vidare skulle avdragsrätten enligt 60-dagars och 160-dagars reglerna respektive särregleringen vad avser avdragsbeloppets storlek för de skattskyldige som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp varit nödsakade att använda bil eller de skattskyldiga som varit tvungna att använda större bil på grund av skrymmande last slopas.

RINK menade att, eftersom resor mellan bostad och arbetsplats i princip är att betrakta som privata levnadskostnader, fanns anledning att ifrågasätta om inte avdragsrätten helt borde slopas. Mot bakgrund bl.a. av att det inte gick att bortse från att ett stort antal skattskyldiga har avsevärda kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats, att avdragsrätten underlättar rörligheten på arbetsmarknaden och att det på vissa orter finns svårigheter att skaffa bostad nära arbetsplatsen ansåg RINK att ett skäligt avdrag för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats trots allt borde medges.

Enligt RINK skulle en avdragsrätt som knyts enbart till avståndet framför allt medföra avsevärd förenkling men även mildra tröskeleffekterna i det nuvarande systemet. Vidare ansåg RINK att förslaget skulle främja kollektivtrafiken och samåkning med bil. Å andra sidan påtalades att nackdelen med förslaget var att i framför allt storstadsregionerna skulle skattskyldiga med långa avstånd till arbetsplatsen, men med goda förutsättningar att resa kollektiv, kunna komma att få avdrag som överstiger de faktiska kostnaderna. Därför ansåg RINK att avdraget skulle maximeras till 15 000 kr.

Vid remissbehandlingen tillstyrkte eller lämnades förslaget utan erinran av flertalet remissinstanser. Ett relativt stort antal remissinstanser var dock kritiska till förslaget.

RINK:s förslag ledde inte fram till någon ändrad lagstiftning. När förslaget anmäldes för riksdagen (prop. 1989/90:110) framhöll föredragande statsrådet bl.a. att förslaget visserligen skulle leda till betydande förenklingar för både skattskyldiga och skatteadministrationen och att de nuvarande reglerna är till nackdel från miljösynpunkt. Han konstaterade dock att den kraftiga minskningen av avdragsmöjligheten som föreslogs skulle medföra avsevärda ekonomiska påfrestningar för de stora grupper skattskyldiga i framför allt glesbygds- och storstadsregionerna, som är beroende av bil för att utan orimligt långa restider kunna ta sig mellan bostad och arbetsplats. Sammanfattningsvis ansåg statsrådet att det inte var möjligt att föreslå någon förändring av reglerna för resor mellan bostaden och arbetsplatsen.

SOU 1993:44

Utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen föreslog också införandet av en avståndsgräns i stället för den nuvarande tidsvinstregeln. I likhet med RINK:s förslag skulle avdragsrätten i princip vara oberoende av vilket fortskaffningsmedel som användes.

Enligt direktiven (Dir. 1992:3) hade utredningen bl.a. till uppdrag att pröva om det gick att modifiera den av RINK föreslagna lösningen på sådant sätt att personer med långa resor mellan bostad och arbetsplats inte drabbas av någon försämring.

Utredningen diskuterade olika avdragsmodeller och konstaterade att det existerar två huvudalternativ. Dels en modell i enlighet med vad RINK förordade som innebär att avdragets storlek inte görs beroende av vilket färdmedel som används, dels en modell som innebär att olika avdragbelopp gäller för olika färdmedel, dvs. ett milanknutet avdrag för bilkostnader och ett avdrag för allmänna kommunikationsmedel som grundas på de faktiska kostnaderna. Den modell som utredningen slutligen förordade, den s.k. modifierade RINK- modellen, ansågs av utredningen sammantaget något enklare än dagens system.

Enligt förslaget skulle avdragsrätten differentieras med hänsyn till avståndet: var avståndet mellan bostad och arbetsplats (enkel resa) högst 15 kilometer skulle avdrag inte medges. För längre avstånd än 30 kilometer skulle avdrag medges enligt följande: för av-

stånd mellan 15-30 kilometer med 8 kr milen och till den del avståndet översteg 30 kilometer enligt följande. Den som använder egen bil för resorna skulle medges avdrag med 14 kr milen, medan övriga skulle få avdrag med 4 kr per mil. För skattskyldiga som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakade att använda bil skulle avdrag medges med faktiska kostnader, dock högst med 23 kr milen. Utredningen föreslog vidare att undantagsregeln för den som är tvungen att använda större bil på grund av skrymmande last skulle slopas.

Förslaget erhöll ett blandat mottagande av remissinstanserna. Majoriteten av remissinstanserna avstyrkte dock förslaget om att införa olika avståndsgränser. I huvudsak kritiserades förslaget för att det var för krångligt samt på grund av att det missgynnade dem som inte har tillgång till allmänna kommunikationer.

Förslaget föranledde ingen ändrad lagstiftning. I prop. 1993/94:90 anförde regeringen att utredningsförslaget sammantaget inte kunde anses innebära sådana fördelar i förhållande till dagens regler att det borde genomföras. Regeringen pekade särskilt på att de nackdelar ett genomförande av RINK:s förslag skulle ha medfört för till exempel glesbygdsbor med dåliga kommunikationer visserligen mildrades med utredningens förslag, men att de ändå fanns kvar. Enligt regeringen hade modifieringarna av RINK:s förslag dessutom fått ske till priset av ett betydligt mer invecklat regelsystem. Vidare påtalades att vissa skattskyldiga skulle kunna få avdrag med belopp som avsevärt översteg de faktiska kostnaderna. Slutligen påpekades att problemen med den nuvarande tidsgränsen synes ha minskat under senare år.

Riksskatteverkets förslag

I Riksskatteverkets rapport Förslag till förenklingar i skattelagstiftningen (RSV Rapport 1995:10) föreslår RSV - i likhet med RINK och Utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen - att tidsvinstregeln slopas och ersätts av en avståndsregel, enligt vilken avdrag skall medges med visst belopp per kilometer oavsett färdsätt. Enligt förslaget bör avdrag medges med det belopp som överstiger den nuvarande avdragsgränsen om 6 000 kr samt att ett avdragstak om 40 000 kr per år införs. Verket föreslår vidare att undantaget att skattskyldiga som på grund av handikapp m.m. medges avdrag för faktiska kostnader skall slopas. I förslaget har RSV inte preciserat avdragsbeloppets storlek.

Utgångspunkten för förslaget är att kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats är privata levnadskostnader. Enligt verket är den modell RINK föreslagit överlägsen om någon verklig förenkling skall komma till stånd. Det påtalas vidare att för skattemyndigheterna skulle det förordade förslaget innebära en avsevärd bättre och enklare hantering och kontroll. Nackdelen är enligt Riksskatteverket att vid avdragsnivåer över ca 60 öre per kilometer kan skattskyldiga i vissa tätorter, där subventionerade månadskort för allmänna kommunikationsmedel har vid geografisk omfattning, bli överkompenserade för sina faktiska utgifter för resor. RSV uppskattar att förslaget är statsfinansiellt neutralt vid en avdragsnivå på ca 90 öre per kilometer.

19.5.3 Möjliga reformvägar

Enligt utredningen bör vid en eventuell reform av resavdragen utgångspunkten vara att den skall förenkla för de skattskyldiga och underlätta för skattemyndigheten vid granskning och kontroll.

Följande allmänna utgångspunkter bör gälla:

1. förslaget bör minska det totala antalet tilläggsuppgifter,
2. kostnadens karaktär av privat levnadskostnad bör beaktas,
3. det finns behov av att förenkla reglerna för de skattskyldiga,
4. de nuvarande reglernas tröskeleffekter bör reduceras,
5. avdragsrätten bör vara enkel att kontrollera,
6. förslaget bör i det närmaste vara statsfinansiellt neutralt,
7. omfördelningen av det totala avdragsbeloppet får inte slå allt för orättvist mellan olika grupper av resenärer,
8. behovet av schabloniseringar får inte leda till att vissa grupper av resenärer överkompenseras (faktiska kostnaden mindre än schablonavdraget) i allt för stor utsträckning.

1. Minskning av antalet tilläggsuppgifter

Som inledningsvis anförts generar de nuvarande avdragsreglerna ett stort antal tilläggsuppgifter. Antalet tilläggsuppgifter kommer dessutom att öka genom bilförmånsreformen.

En drastisk minskning av antalet tilläggsuppgifter är svår att åstadkomma. Höjningen av avdragsgränsen från 4 000 till 6 000 kr medförde att antalet tilläggsuppgifter minskade med ca 30 procent. Anledningen var att flertalet kollektivresenärer (månadskortsresenä-

rer i storstadsregionerna) i stor utsträckning kom att undantas från avdragsrätten. Höjningen av avdragsbegränsningen från 6 000 kr till 7 000 kr kommer inte tillnärmelsevis att få motsvarande genomslag på antalet tilläggsuppgifter.

Skulle syftet med en eventuell reform enbart vara att minska antalet tilläggsuppgifter bör antingen avdragsbegränsningen höjas eller en avståndsgräns införas.

2. Kostnadens karaktär m.m

I lagstiftningssammanhang har vid flera tillfällen uttalats att kostnaden för resor mellan bostad och arbetsplats närmast har karaktär av privata levnadskostnader (se bl.a. prop 1981:118 s. 24 och prop. 1991/92:150, bilaga 1:5). RINK, Utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen och RSV har uttalat samma uppfattning.

Å andra sidan bör beaktas att uppfattningen att man skall ha möjlighet att få avdrag för arbetsresor sedan länge är förankrad hos allmänheten. Ett stort antal skattskyldiga är beroende av bilen för arbetsresorna.

Regering och riksdag har visserligen uttalat sig i frågan om kostnadens karaktär av privat levnadskostnad, men har ställt sig avvisande att på den grunden slopa avdragsrätten.

En annan principiellt viktig fråga är hur långt schabloniseringen av kostnadsavdraget rimligen kan sträckas. Redan de nuvarande bestämmelserna för bilavdraget, 13 kr milen resp. den kommande höjning till 15 kr utgör ett avsteg från grundregeln att avdrag medges endast för faktiska kostnader. En modell genom vilken avdragsbeloppets storlek görs oberoende av använt fortskaffningsmedel kommer i än högre grad att avvika från grundprincipen att avdrag endast skall medges för faktiska kostnader.

En eventuell reform bör därför i möjligaste mån förhindra alltför stora överkompenseringar i avdragsrätten för vissa grupper (huvudsakligen skattskyldiga som har möjlighet att använda allmänna kommunikationer).

3. Förenklingar för de skattskyldiga

För närvarande existerar en rad olika ersättningsnivåer beroende på använt transportmedel. Dessutom skall vid en tidsvinstberäkning

hänsyn tas till bl.a. gångtider till allmänna kommunikationer, väntetider, parkeringstider, trafikintensitet, flextid m.m.

En avdragsregel som görs oberoende av tidsvinstberäkningar respektive vilket fortskaffningsmedel den skattskyldige har utnyttjat för resorna medför betydande förenklingar och ökar förutsägbarheten för den enskilde.

4. De nuvarande reglernas tröskeleffekter

Som tidigare påtalats kan några få minuters differens i tidsvinst ge upphov till betydande skatteeffekter för den enskilde.

Ett exempel.

Både Kalle och Lotta, som bor i en region med relativt väl fungerande allmänna kommunikationer, har 3,5 mil till arbetet och använder bilen eftersom de tidsmässigt tjänar ungefär 2 timmar per dag på att använda bilen jämfört med allmänna kommunikationer. Kalle uppnår en tidsvinst på drygt 120 minuter medan Lottas tidsvinst uppgår till 110 minuter. Nu gällande regler medför att Kalle medges avdrag med drygt 14 000 kr, medan Lotta inte medges något avdrag alls.

Tröskeleffekterna bör i rättvisehänseende mildras. Å andra sidan ger även andra avdragsbegränsningar upphov till vissa tröskeleffekter.

5. Enkelt att kontrollera

Den enda verkningsfulla ändringen av betydelse i syfte att underlätta kontrollen av avdragsrätten är - som framgår av ovan återgivna reformförslag - att slopa tidsvinstberäkningsregeln.

Slopas tidsvinstberäkningen torde det i kontrollhänseende dock inte vara möjligt att i avdragshänseende göra åtskillnad mellan den som använder allmänna kommunikationer och den som använder andra fortskaffningsmedel.

Tidigare reformförslag utgår också ifrån att bil- och kollektivresenärerna i princip skall likställas i avdragshänseende.

Tjänsteinkomstbeskattningsutredningen differentierade visserligen avdragsbeloppets storlek med hänsyn till valt fortskaffningsmedel vid större avstånd än 30 km. En sådan lösning kan dock ge upphov till kontrollproblem. I kontroll- och förenklingshänseende

bör därför avdragsrätten i princip göras oberoende av vilket fortskaffningsmedel den enskilde nyttjar för resorna.

6 Statsfinansiell konsekvens om tidsvinstregeln slopas

En eventuell reform får i jämförelse med nuvarande regler inte ge upphov till några ytterligare budgetbelastningar.

Resursinbesparingar och effektivare kontroll hos skattemyndigheterna till följd av förenklade regler m.m. möjliggör visserligen att det totala avdragsbeloppet kan få vara något dyrare i statsfinansiellt hänseende, de positiva effekterna i det avseendet är dock relativt marginella. Högt räknat kan de varaktiga effekterna i det avseende troligen inte uppskattas till mer än 250-500 miljoner kr per år.

För att de nya avdragsreglerna skall uppfylla kravet på att vara statsfinansiellt neutrala måste följaktligen ett slopande av tidsvinstregeln ersättas av någon annan begränsning av avdragsrätten.

Jämförelsevis kan nämnas att det förslag som utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen lade fram skulle ha medfört en besparing på närmare 1,9 miljarder kr i jämförelse med då gällande regler. Enligt preliminära beräkningar utredningen låtit göra skulle slopandet av tidsvinstregeln och införandet av en generell avdragsrätt som görs oberoende av vilket fortskaffningsmedel som används, med bibehållen avdragsnivå och avdragsbegränsning, medföra en ytterligare årlig belastning på statsbudgeten på 2,5-3 miljarder kr.

7-8 Omfördelningskonsekvens

Oavsett hur de eventuella nya avdragsreglerna utformas för att göra reformen statsfinansiellt neutral kommer den att ge upphov till en omfördelning av det totala avdragsbeloppet inom resenärskollektivet jämfört med dagens regler. Generellt kan följande antagande göras.

En förbättring i avdragshänseende för:

1. resenärer med egen bil som i dag inte uppfyller tidsvinstkravet resp. 60 eller 160-dagars regeln.
2. resenärer som använder annat eget fortskaffningsmedel än bil.
3. resenärer som använder allmänna kommunikationer.

Försämring för:

1. resenärer som i dag uppfyller förutsättningarna för avdrag för resor med egen bil.

En utgångspunkt bör därför vara att resenärer i storstadsregionerna med väl fungerade allmänna kommunikationer inte skall överkompenseras i allt för hög grad på bekostnad av den som nu gör avdrag för resor med bil.

19.5.4 Efter vilka huvudspår kan de nuvarande avdragsreglerna ändras

Innan man studerar hur man lämpligen bör utforma avdragsrätten kan följande noteras vad avser den förvärvsarbetande befolkningens resvanor (SCB rapport, Våra dagliga resor avseende förhållanden 1982-1983. Underlaget är inte helt aktuellt men får i princip anses representativt även för dagens förhållanden med den skillnaden att kollektivtrafiken i vart fall i storstadsregionerna har förbättrats).

29 procent av de förvärvsarbetande har mer än 10 km reseavstånd till arbetsplatsen och 10 procent mer än 25 km. Drygt hälften av de förvärvsarbetande som har mellan 4-10 km avstånd till arbetsplatsen färdades med bil. Vid avstånd på 11-25 km använde ca 65 procent bil för resorna och vid längre avstånd 75 procent.

Följande avdragsfaktorer kan användas och varieras i ett eventuellt reformförslag:

A. Avdragsbegränsningens storlek (höja avdragsbegränsningsbeloppet).

B. Införa ett avdragstak (fastställa ett maximalt avdragsbelopp).

C. Avdragsnivåns storlek (sänka milkostnaden).

D. Införa en avståndsgräns (avdrag medges endast för den del av resan som överstiger ett visst avstånd).

De reformförslag som tidigare har presenterats har laborerat med kombinationer av faktorerna B-D.

Samtliga nedan diskuterade faktorer medför att de arbetsresenärer som kan använda allmänna kommunikationer i flertalet situationer kommer att bli överkompenserade jämfört med dagens system.

För den som i dag är berättigade till bilavdrag kommer avdragsrätten beloppsmässigt att försämras. I vilken omfattning beror på vilken regulator som används eller hur de olika avdragsregulatorerna kombineras.

Ju högre ersättningsnivå desto mer överkompenseras de som kan utnyttja allmänna kommunikationer. Ju lägre ersättningsnivå desto mer underkompenseras de som använder bil. Differentierade ersättningsnivåer mellan olika fortskaffningsmedel ger upphov till kon-

trollproblem. Däremot kan differentierade nivåer med hänsyn till avstånd bättre kompensera bilresenärer med långa avstånd till arbetet.

En lågt satt takgräns medför stora ekonomiska påfrestningar för dem som måste använda bil för resorna.

Man uppnår ungefär samma mål med en avståndsgräns som en höjd avdragsbegränsning. En avståndsgräns medför dock fler tillämpningsproblem och ger upphov till tröskeleffekter, om än inte i samma omfattning som tidsvinstreglerna.

Angående ett avdragstak

Eftersom det på goda grunder kan förutsättas att det inte är genomförbart att lägga ett avdragstak på en så låg nivå som RINK förordade (15 000 kr) torde avdragstaksfaktorn endast marginellt kunna bidra till att göra reformen statsfinansiellt neutral. Andra skäl, bl.a. kontrollskäl, talar dock för införandet av ett avdragstak. Det är nämligen inte ovanligt att skattskyldiga som arbetar på annan ort och tömt ut möjligheterna till avdrag för ökade levnadskostnader pga ett- och tvåårsreglerna (anvisningspunkt 3 a till 33 § KL) yrkar avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats. Det kan på goda grunder antas att det i flera fall inte är så att den skattskyldige som tidigare haft dubbel bosättning, efter ett eller två år i stället börjar dagpendla till arbetsplatsen. Även andra former av fusk förekommer. Det kan också sättas i fråga om det är skäligt att skattesubventionera resor mellan bostad och arbetsplats där avståndet närmar sig 15-20 mil enkel resa. På vilken nivå man skulle lägga ett eventuellt avdragstak kan naturligtvis diskuteras.

Sänkning av ersättningsnivåns storlek

En sänkning av avdragsbeloppets storlek skulle troligen vara den mest kontroversiella lösningen.

Om den nuvarande avdragsbegränsningen behålls och någon avståndsgräns inte införs kan varje krona i sänkt ersättningsnivå grovt räknat i statsfinansiellt hänseende antas motsvara närmare 700 miljoner kr.

RINK, Utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen och Riksskatteverket har i de inledningsvis återgivna utredningarna förordat relativt kraftiga sänkningar av ersättningsnivåns storlek.

Enligt Riksskatteverket kan kostnaden att använda allmänna kommunikationer grovt räknat i snitt uppskattas till ungefär 6 kr per mil. Ett avdragsbelopp som ligger över 6 kr per mil innebär således att de resenärer som kan nyttja allmänna kommunikationer överkompenseras, medan ett avdragsbelopp som ligger under 12 kr innebär att de som använder egen bil underkompenseras för sin faktiska kostnader.

Det går också att överväga olika differentieringar av ersättningsnivån. Till exempel i olika intervaller med hänsyn till avståndet. Eftersom flertalet arbetsresenärer med långa avstånd använder bil (jämför ovan återgiven statistik från SCB) skulle dessa bättre kunna kompenseras för sina faktiska kostnader. Däremot är det ur kontrollhänseende antagligen mindre lämpligt att differentiera ersättningsnivån med hänsyn till använt fortskaffningsmedel.

Höjning av avdragsbegränsningen

Som ovan har påtalats är en höjning av avdragsbegränsningens storlek tillsammans med införandet av en avståndsgräns den enda metoden som verkningsfullt kan påverka antalet tilläggsuppgifter.

Fördelen med en höjd avdragsbegränsning är att den slår jämnt i den meningen att försämringen i avdragsrätten i absoluta tal blir lika stor för alla jämfört med dagens regler. Å andra sidan drabbas de skattskyldiga proportionellt sett olika. Avdragsbegränsningen på 7 000 kr motsvarar för den som fr.o.m. den 1 juni 1998 gör bilavdrag en avståndsgräns på drygt en mil (7 000 kr : 15 kr : 2 : 220 dagar = 10 km).

En avdragsbegränsning ger inte upphov till några tröskeleffekter och torde vara den avdragsregulator som är enklast att administrera eftersom den inte skapar några kontrollproblem.

Införandet av en avståndsbegränsning

Används avståndsbegränsningen som avdragsregulator uppnås i stort sett samma effekt som vid en höjning av avdragsbegränsningen.

En avståndsbegränsning ger till skillnad från en höjd avdragsbegränsning upphov till vissa tröskeleffekter. Den ger dessutom upphov till ett visst kontroll- och utredningsarbete.

Enligt utredningen om tjänsteinkomstbeskattningen torde det räcka med ca 15 km jämfört med då gällande regler (12 kr/milen och

avståndsbegränsningen 4 000 kr) för att göra reformen statsfinansiellt neutral.

20 Ikraftträdande, offentliga åtaganden m.m

20.1 Ikraftträdande

Utredningens förslag kommer, som anförs nedan, att innebära både administrativa och ekonomiska vinster för skatteförvaltningen. Förslagen kommer dock samtidigt att kräva en insats av Riksskatteverket för att ta fram blanketter, administrativa rutiner samt datautrymme för de uppgifter som skall lagras. Därtill kommer att en avsevärd mängd uppgifter måste förtryckas för en avsevärt utökad krets. I viss mån har förberedelser redan startat genom att verket har påbörjat en översyn av utformningen av deklarationsblanketterna.

Den nya lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter bör, för att redan nu utnyttja de ekonomiska vinster som förslagen som helhet medför, träda i kraft den 1 juli 1999 och tillämpas fr.o.m samma datum men med nedan angivna undantag.

När en förfaranderegel i lag ändras tillämpas den nya bestämmelsen även för uppgifter som skall lämnas fr.o.m. bestämmelsens ikraftträdande men som avser förhållanden för tid dessförinnan. Bestämmelsen att uppgifter som enligt 14 kap. 5 och 6 §§ NLSK skall lämnas efter föreläggande till ledning för kontroll av annans taxering skall tillämpas även för uppgifter som lämnas fr.o.m. den 1 juli 1999 men som avser förhållanden för tid före denna dag är därmed endast en kodifiering av praxis.

Bestämmelserna i 1-6 kap., 7 kap. 1 §, 1 a § och 8 § samt 8, 10-11, 13 och 15 kap. skall tillämpas första gången för uppgifter som lämnas om 2000 års taxering med vissa avvikelser.

För att alla som blir skyldiga att lämna kontrolluppgift om förmedlade betalningar till eller från utlandet för juridisk person (10 kap. 1 § NLSK) skall få tillfälle att förbereda rutiner för uppgiftslämnandet bör bestämmelserna i dessa delar tillämpas första gången för uppgifter som skall lämnas för kalenderår 2000.

Utländskt skatteregisternummer eller motsvarande skall i vissa fall redovisas i kontrolluppgiften när mottagaren av ersättningen är en fysisk person som är bosatt i utlandet. Med beaktande av att de uppgiftsskyldiga skall beredas tillfälle dels att anpassa sina data-

rutiner och annat till de uppgifter som måste registreras, dels att få inhämta aktuella nummer bör uppgiftsskyldigheten gälla först för uppgifter som avser förhållanden fr.o.m kalenderår 2000.

Såsom påpekades redan i delbetänkandet SOU 1997:27 kommer de förslag som framförs i delbetänkandet att kräva ett tidsödande förberedelsearbete inom skatteförvaltningen. Det kommer även att krävas anpassningar av olika slag av de uppgiftsskyldiga. Med hänsyn till de övriga förslag som utredningen för fram i detta betänkande och som även de kommer att kräva stora insatser av skatteförvaltningen, bör de förslag som har inarbetats från delbetänkandet (6 kap. 8 § tredje stycket och 7 kap. 2-7 §§ NLSK) tillämpas första gången för uppgifter som skall lämnas avseende förhållanden från och med kalenderår 2000. Bestämmelsen i 7 kap. 1 a § NLSK om kontrolluppgift vid avyttring och inlösen i vissa fall av finansiella instrument skall därför tillämpas för uppgifter som avser förhållanden t.o.m. kalenderår 1999.

20.2 Offentliga åtaganden

20.2.1 Förslagens konsekvenser och genomförande

Utredningen gör sammanfattningsvis en genomgång av de förslag som är av större betydelse i ekonomiskt och administrativt hänseende. Syftet med förslagen är att vidareutveckla deklarationsförfarandet på ett sådant sätt att det för det stora flertalet deklaranter underlättas ytterligare. De förändringar som föreslås i denna del omfattar såväl vanliga löntagare och pensionärer som dem som bedriver näringsverksamhet. De föreslagna ändringarna i förfarandet beräknas även leda till inte oväsentliga rationaliseringsvinster för skatteförvaltningen.

20.2.2 Deklarationsförfarandet

Begränsningar i deklarationsplikten

Förslaget att fysiska personer och svenska dödsbon, för vilka alla förtryckta uppgifter avseende inkomstslagen tjänst och kapital, allmänna avdrag samt underlag för fastighetsskatt är korrekta och som

inte har något ytterligare att tillägga, inte behöver lämna deklaration berör uppskattningsvis mellan 3,5 och 4 miljoner skattskyldiga.

Steget från att som tidigare behöva lämna in ett deklarationsformulär med endast namnunderskriften ifylld till att helt slopa deklarationsplikten måste för berörda skattskyldiga ses som en klart positiv förändring.

För skatteförvaltningen innebär förslaget en inbesparing av arbete med registrering och övrig hantering som sammanlagt beräknas motsvara 100 årsarbetskrafter eller en årlig besparing med ca 20 miljoner kr.

För Riksskatteverkets del innebär förslaget initialt en kostnad för att göra om de tekniska systemen. Kostnaden för systemförändringar som föranleds av de ändringar i deklarationsförfarandet och förtryckningen som tas upp under denna och nedanstående punkter (med undantag av det som gäller förtryckning av värden på personbilar) uppskattar Riksskatteverket till sammanlagt ca 4 miljoner kr. Den årliga förvaltningen av systemen beräknar verket medföra en ökad kostnad om 0,5 miljoner kr.

Innan ändringarna i deklarationsförfarandet kan genomföras krävs stora informationsinsatser (annonser i tidningar, radio och TV, trycksaker m. m.) samt intern utbildning. Riksskatteverket beräknar dessa kostnader till sammanlagt 15 miljoner kr.

Förtryckning av uppgifter i allmän självdeklaration

För dem som enligt nuvarande regler skall redovisa sina inkomstuppgifter i särskild självdeklaration innebär möjligheten till en utvidgad förtryckning en väsentlig förenkling och en förbättrad service.

För skatteförvaltningen innebär förslaget också stora fördelar genom att systemet blir mera enhetligt. Det blir mindre uppgifter att registrera för skattemyndigheterna och hanteringen blir enklare. Förvaltningen kommer bl.a. att slippa problemet med blankettbyten. Även deklarationskontrollen blir effektivare genom att uppgifter från tredje man nu läggs till grund för taxering direkt.

Kostnaden för förtryckning av blanketter beräknas öka med uppskattningsvis 0,6 miljoner kr.

Förtryckning i övrigt

Fastighetsskatt

Förslaget att förtrycka underlag för fastighetsskatt vid överlåtelser innebär stora fördelar för deklaranterna i form av bättre service. För skattemyndigheterna ger det en minskad hanteringskostnad beroende på färre tilläggsuppgifter och ett minskat krav på rättelseåtgärder vid taxeringen.

Den minskade hanteringen beräknar Riksskatteverket motsvara en inbesparing av ca 15 årsarbetskrafter eller ca 4 miljoner kr.

De statsfinansiella effekterna i form av ökade skatteintäkter beräknar Riksskatteverket till 50-100 miljoner kr.

Kostnadsersättningar

Utredningens förslag att kostnadsersättningar för vilka skatteavdrag inte behöver göras enligt skattebetalningslagen inte behöver redovisas med belopp i kontrolluppgift innebär att belopp heller inte kommer att förtryckas i deklarationen. Det blir i stället en tyst kvittning mot de avdragsgilla kostnader som motsvaras av ersättningen.

Förslaget innebär färre tilläggsuppgifter i deklarationen. Vidare frigörs granskningsresurser på skattemyndigheterna som i stället kan riktas mot arbetsgivarnas redovisning.

Statsfinansiellt bedöms förslaget vara positivt.

20.2.3 Gemensam deklarationsdag för alla skattskyldiga

Förslaget om en gemensam deklarationsdag för alla deklarationsskyldiga, den 2 maj, innebär att arbetet med att upprätta deklarationer underlättas betydligt för skattskyldiga i de fall samordning krävs. Detta bör även vara till fördel för skatteförvaltningen.

Förslaget beräknas också få en för förvaltningen positiv effekt i form av färre deklarationsanstånd. Mot detta bör ställas att granskningstiden förkortas för de deklarationsskyldiga för vilka sista inlämningstidpunkt enligt nuvarande regler är den 31 mars och som inte tidigare har utnyttjat möjligheten att erhålla anstånd med att lämna in deklarationen.

Utredningen bedömer att den negativa effekten till följd av en förkortad granskningstid beträffande näringsidkare uppvägs av de fördelar i övrigt som deklarationsförfarandet innebär. Några konsekvenser i form av minskade skatteintäkter bedöms därför inte uppkomma.

20.2.4 Kontrolluppgiftsskyldigheten

Utredningens förslag innebär att den obligatoriska uppgiftsskyldigheten minskas betydligt i fråga om kontrolluppgifter om betalningar till näringsidkare. Uppgifter om sådana betalningar får i stället vid behov inhämtas genom riktade kontrollinsatser. För skatteförvaltningen bedöms detta leda till en minskad manuell hantering av uppgifter. Någon risk för att effektiviteten i skattekontrollen påverkas negativt bedöms inte föreligga.

Utredningens förslag att kupongbolag, ekonomiska föreningar m.fl. skall lämna kontrolluppgifter på utdelningar på aktier och andelar ersätter tidigare föreskrifter om skyldighet för dem som lyft utdelningen att lämna särskild uppgift enligt 3 kap. 28 § LSK. Förslagen innebär således att uppgiftsskyldigheten flyttas över till utbetalarna. Detta torde möjliggöra en rationellare hantering såväl hos skatteförvaltningen som för uppgiftslämnarna.

Utredningens förslag att kontrolluppgift skall lämnas om förmedlade betalningar till och från utlandet även beträffande juridiska personer innebär en ökat uppgiftslämnande. Å andra sidan föreslås inte någon skyldighet att lämna motsvarande uppgifter till de personer som uppgifterna avser. Detta innebär att kostnaden för uppgiftslämnarna kan reduceras väsentligt.

Förslaget att kontrolluppgifter för fysiska personer som är bosatta utomlands skall innehålla uppgift om personens utländska skatteregisternummer eller motsvarande föranleder kostnader för att anpassa ADB-systemen såväl hos uppgiftslämnarna som hos skatteförvaltningen.

Skatteförvaltningens kostnader för förändringar i ADB-systemen till följd av de förslag beträffande kontrolluppgiftsskyldigheten som utredningen lägger fram beräknas av Riksskatteverket uppgå till i runt tal 5 miljoner kr för systemutveckling och 1,5 miljoner kr för årlig systemförvaltning.

20.2.5 Övrigt

Avdrag för vissa kostnader i inkomstslaget tjänst

Utredningens förslag att avdrag för övriga kostnader i inkomstslaget tjänst skall medges endast till den del de överstiger 3 000 kr beräknas medföra ökade skatteintäkter motsvarande ca 160 miljoner kr.

För skatteförvaltningen innebär det den positiva effekten att antalet tilläggsuppgifter i deklarationerna minskar och att resurser kan frigöras för annan kontrollverksamhet.

Bostadsrätter

Utredningen föreslår att bostadsföreningar och bostadsaktiebolag skall lämna kontrolluppgifter på förmögenhetsvärdet av medlems respektive delägares andelar i föreningen/bolaget.

Förslaget leder till fördelar för de deklarationsskyldiga och skattemyndigheterna genom att förtryckning av underlag för förmögenhetstaxeringen kan bli mera fullständig. Förslaget leder samtidigt till merkostnader dels för uppgiftslämnarna, dels för skatteförvaltningen. För förvaltningen innebär det en merkostnad dels för mottagning och hantering av ytterligare kontrolluppgifter, dels för den ytterligare förtryckning som tillkommer. Statsfinansiellt bedöms förslaget vara positivt.

Underrättelse om taxeringsbeslut

Utredningen föreslår att underrättelse om taxeringsbeslut till dem som inte är skyldiga att lämna självdeklaration skall framgå av beskedet om slutlig skatt. Slopandet av det separat utsända taxeringsmeddelandet förväntas medföra inte obetydliga administrativa besparingar beträffande hanteringen av förfrågningar m.m. med anledning av utsända taxeringsmeddelanden. Därutöver tillkommer en årlig besparing av portokostnader med 0,3 miljoner kr.

Bilvärden

Utarbetandet av en schablonmässig värderingsmodell baserad på bilars nypris vilken skall fastställas av Riksskatteverket innebär en

förbättrad service åt deklaranterna och bedöms även ge underlag för ökade skatteintäkter. Kostnaderna för att fastställa och årligen uppdatera en riktprislista bedöms inte vara så höga. Skall bilarnas förmögenhetsvärde förtryckas med ledning av de uppgifter som får tas in i centrala skatteregistret från bilregistret och riktprislistan innebär det att ett nytt system behöver utvecklas för detta ändamål. Riksskatteverket beräknar att den initiala kostnaden för systemutveckling, upprättande av riktprislista m.m. troligen inte kommer att understiga 2 miljoner kr. Den årliga kostnaden för underhåll och aktualisering beräknas högt räknat till ca 0,5 miljoner kr. Mot detta skall ställas dels ökade skatteintäkter, dels minskade administrativa kostnader till följd av färre tilläggsuppgifter.

20.2.6 Administrativa sanktioner

Effekterna av höjda förseningsavgifter är svåra att uppskatta i beloppsmässiga termer. Utfallet blir naturligtvis beroende på i vad mån deklaranterna kan antas ändra sitt beteende till följd av avgiftshöjningen. Inte heller när det gäller skattetilläggen är det möjligt att bedöma eventuella statsfinansiella effekter. Utredningen gör bedömningen att effekten av de ovan nämnda förändringarna i sanktionsreglerna sammantaget kommer att vara statsfinansiellt neutral.

Genom att skattetillägg föreslås utgå i de fall som nu omfattas av undantagsregeln i 5 kap 4 § första stycket 2 taxeringslagen får rättelse ske med tillämpning av vanliga beslutsregler i stället för genom anmärkning på slutskattebeskedet enligt den förenklade form som anges i 10 § taxeringsförordningen. Detta innebär en ökad hanteringskostnad för skattemyndigheterna.

Utredningen lägger även förslag om att införa en förseningsavgift vid för sent inlämnade eller uteblivna kontrolluppgifter. Även här är det vanskligt att göra några säkra uppskattningar av vad en sådan sanktion kan leda till i form av ökade intäkter åt statskassan. Även om förekomsten av en sanktion kan ge den eftersträvade effekten att fler uppgifter kommer in i tid måste man räkna med att avgift kommer att påföras i många fall. En realistisk uppskattning leder till att avgifterna kan antas uppgå till 40-50 miljoner kr per år.

Förslaget leder till ökade hanteringskostnader för skattemyndigheterna dels för att administrera den föreslagna anståndsrutinen och dels för administrationen av förseningsavgifterna. Resursåtgången beräknas till ca 6 miljoner kr.

Riksskatteverkets kostnad för de systemändringar som krävs beräknas uppgå till 2,5 miljoner kr för systemutveckling och 0,5 miljoner kr för årlig förvaltning.

20.2.7 Sammanfattning

Sammanfattningsvis beräknas utredningens förslag leda till följande ekonomiska effekter.

1. För Riksskatteverket beräknas en ökad initial kostnad för systemutveckling och systemförändringar med ca 20 miljoner kr och för informations- och utbildningsinsatser med 15 miljoner kr. Vidare beräknas en ökad kostnad för årlig förvaltning och underhåll av systemen med 3 miljoner kr samt för tryckning och utskick av blanketter med 0,3 miljoner kr.
2. Skattemyndigheterna beräknas få en nettobesparing av personalkostnader med knappt 20 miljoner kr.
3. Effekten för stat och kommun i form av ökade skatte- och avgiftsintäkter beräknas till ca 275-325 miljoner kr per år.

Tillkommande kostnader för uppgiftslämnarna har inte tagits med i denna beräkning. I de fall förslagen förutsätter anpassningar av uppgiftslämnarnas datasystem kan kostnaderna i de enskilda fallen bli relativt betydande. Dessa är dock svår att uppskatta.

För den enskilde deklarationsskyldige innebär förslagen en mindre ekonomisk besparing. Däremot blir det en lättnad att erhålla en förtryckt blankett för allmän självdeklaration och en mycket utförligare specifikation på alla uppgifter som har kommit in till skattemyndigheten. Den som efter att ha kontrollerat de förtryckta uppgifterna finner att de är korrekta och som inte har annat att tilllägga besparas ytterligare arbete.

20.3 Jämställdhetspolitiska effekter

Regeringen har i direktiv 1994:124 anfört att samtliga kommittéer och särskilda utredare skall analysera och redovisa de framlagda förslagens jämställdhetspolitiska effekter. Enligt utredningens uppfattning ger de framlagda förslagen inte några effekter i anförda avseende.

21 Paragrafnyckel

Från den gamla lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter till den nya lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

GLSK	NLSK
1 kap.	
1 kap. 1 §	1 kap. 1 §
1 kap. 2 §	1 kap. 2 §
1 kap. 3 §	1 kap. 4 §
2 kap.	
2 kap. 1 §	1 kap. 1 § första stycket punkt 1
2 kap. 2 § första stycket första delen	2 kap. 1 § första stycket första meningen
2 kap. 2 § första stycket andra delen och andra stycket	2 kap. 1 § andra stycket
2 kap. 3 §	3 kap. 1 § första stycket punkt 7
2 kap. 4 § första stycket inledningen	2 kap 4 § inledningen
punkterna 1 och 2	punkt 1
punkt 3	punkt 2
punkt 4	punkt 4

2 kap. 4 § första stycket	2 kap. 4 §
punkt 5	punkt 3
punkt 6	punkterna 5 och 6
andra stycket första meningen	2 kap. 10 § första meningen
andra stycket andra meningen	2 kap. 10 § andra meningen
tredje stycket	2 kap. 5 §
2 kap. 5 §	—
2 kap. 6 §	2 kap. 7
2 kap. 7 §	15 kap. 1 § punkt 3
2 kap. 8 § första stycket inledningen	2 kap. 9§ inledningen
punkt 1	2 kap. 9 § punkterna 1, 3 och 4
punkt 2	2 kap. 9 § punkt 2
punkt 3	2 kap. 6 § punkt 1 och 2 kap. 9 § punkt 3
punkt 4	2 kap. 9 § punkt 3
punkt 5	2 kap. 6 § punkt 2 och 9 § punkt 5
punkt 6	2 kap. 6 § punkterna 3 och 4 samt 9 § punkt 6
2 kap. 8 § andra stycket första meningen	2 kap. 10 § första meningen
andra meningen	2 kap. 10 § andra meningen
2 kap. 9 §	14 kap. 3 §

2 kap. 10 § första stycket	3 kap. 1 § första stycket
punkt 1	punkt 1
punkt 2	punkt 2
punkt 3	punkt 3
punkt 4 första delen	punkt 5
punkt 4 andra delen	3 kap. 1 § andra stycket andra meningen
2 kap. 10 § andra stycket första delen	—
2 kap. 10 § andra stycket andra delen	3 kap. 1 § första stycket punkt 6
2 kap. 10 § tredje stycket	3 kap. 1 § andra stycket första meningen
2 kap. 11 § första stycket	2 kap. 1 § första stycket andra meningen
2 kap. 11 § andra stycket	2 kap. 3 § första stycket
punkterna 1–6	2 kap. 3 § andra stycket
2 kap. 12 §	3 kap. 2 §
2 kap 13 §	2 kap. 1 § första stycket andra meningen
2 kap. 14 § första stycket	3 kap. 4 §
2 kap. 14 andra stycket	—
2 kap. 15 §	3 kap. 5 §
2 kap. 16 § första stycket	3 kap. 8 §
2 kap. 16 § andra stycket	—
2 kap. 16 § tredje stycket	3 kap. 1 § första stycket punkt 4
2 kap. 16 § fjärde stycket	3 kap. 7 §

2 kap. 17 §	—
2 kap. 18 §	3 kap. 3 §
2 kap 19 § första och andra styckena	3 kap. 6 § första stycket
2 kap. 19 § tredje stycket	3 kap. 6 § tredje stycket
2 kap. 19 § fjärde–sjätte styckena	—
2 kap. 20 § första stycket	3 kap. 6 § andra stycket punkt 1
2 kap. 20 § andra och tredje styckena	—
2 kap. 21 §	3 kap. 10 §
2 kap. 22 § första stycket första och andra meningarna	10 kap. 10 § ABL och 4 kap. 10 § ÅRVF
2 kap. 22 § första stycket tredje meningen	3 kap. 11 §
2 kap. 22 § andra stycket	—
2 kap. 23 §	—
2 kap. 24 § första stycket	3 kap. 9 § första stycket
2 kap 24 § andra stycket	3 kap. 9 § andra stycket
2 kap. 25 § första stycket	4 kap. 1 § första stycket punkterna 1 och 3-5
2 kap 25 § andra stycket	—
2 kap. 25 § tredje stycket	4 kap. 1 § andra stycket
2 kap. 25 § fjärde stycket	13 kap. 1 § andra stycket
2 kap. 26 § första och andra styckena	4 kap. 2 § första stycket inledningen

2 kap. 26 § tredje stycket	4 kap. 2 § första stycket punkterna 1-3 och andra stycket
2 kap. 26 § fjärde stycket	4 kap. 2 § andra stycket och 15 kap. 7 §
2 kap. 26 § femte stycket	—
2 kap. 26 § sjätte stycket	14 kap. 4 §
2 kap. 27 §	12 kap. 5 §
2 kap. 28 §	2 kap. 2 § första stycket
2 kap. 29 §	2 kap. 2 § första stycket
2 kap. 30 §	—
2 kap. 31 §	14 kap. 1 §
2 kap. 32 § första stycket	13 kap. 1 §
2 kap. 32 § andra stycket	1 kap. 3 § första stycket
2 kap. 33 § första stycket	13 kap. 2 §
2 kap. 33 § andra stycket	1 kap. 3 § första stycket
2 kap. 34 §	14 kap. 2 §

3 kap.

3 kap. 1 §	1 kap. 1 § första stycket punkt 3
3 kap. 2 §	11 kap. 1 §
3 kap. 3 §	14 kap. 8 §
3 kap. 4 § första stycket	5 kap. 1 § första och andra styckena

3 kap. 4 § andra stycket	5 kap. 1 § tredje stycket
3 kap. 4 § tredje stycket första ledet andra ledet	 8 kap. 5 § första stycket punkt 1 5 kap. 2 §
3 kap. 4 § fjärde stycket	5 kap. 3 § punkt 3
3 kap. 4 § femte stycket	Delvis 5 kap. 1 § fjärde stycket första meningen
3 kap. 4 a §	12 kap. 4 § andra stycket
3 kap. 5 § punkterna 1 och 2	5 kap. 3 § punkterna 1 och 2
3 kap. 5 § punkten 3	5 kap. 4 §
3 kap. 6 §	—
3 kap. 7 § första stycket	5 kap. 5 §
3 kap. 7 § andra-fjärde styckena	—
3 kap. 8 §	—
3 kap. 9 § första stycket	5 kap. 1 § fjärde stycket
3 kap. 9 § andra-tredje styckena	Delvis 5 kap. 4 §
3 kap. 9 § fjärde stycket	—
3 kap. 10 §	—
3 kap. 13 § första stycket	5 kap. 1 § första stycket
3 kap. 13 § andra stycket	Delvis 5 kap. 3 § punkt 2
3 kap. 13 § tredje stycket	8 kap. 5 § punkt 2
3 kap. 14 § första stycket	 Delvis 5 kap. 1 § första stycket

andra stycket	5 kap. 1 § fjärde stycket punkt 1
tredje-fjärde styckena	—
3 kap. 15 § första stycket	8 kap. 3 § första stycket
3 kap. 15 § andra stycket	8 kap. 3 § andra stycket och 11 kap. 8 §
3 kap. 15 § tredje stycket	10 kap. 3 §
3 kap. 15 § fjärde-femte styckena	—
3 kap. 16 §	—
3 kap. 17 §	5 kap. 1 § första stycket och tredje stycket punkt 3
3 kap. 17 a §	8 kap. 1 §
3 kap. 18 §	—
3 kap. 19 §	Delvis 5 kap. 1 §
3 kap. 20 §	8 kap. 5 § första stycket punkt 3
3 kap. 21 §	6 kap. 4 §
3 kap. 22 § första stycket	6 kap. 1 § första och andra styckena
3 kap. 22 § andra stycket	6 kap. 1 § första stycket och 6 kap. 3 §
3 kap. 22 § tredje stycket	6 kap. 1 § tredje stycket samt 3 § och 7 § första stycket punkt 1
3 kap. 22 § fjärde stycket	—
3 kap. 22 § femte stycket	Delvis 11 kap. 7 §

3 kap. 22 § sjätte stycket	6 kap. 1 § fjärde stycket
3 kap. 22 § sjunde stycket	—
3 kap. 22 a § första stycket	9 kap. 2 § första stycket och 9 kap. 4 §
3 kap. 22 a § andra stycket	11 kap. 6 §
3 kap. 22 a § tredje stycket	Delvis 9 kap. 2 § andra stycket
3 kap. 22 a § fjärde stycket	Delvis 15 kap. 6 §
3 kap. 22 a § femte stycket	—
3 kap. 23 § punkterna 1-2	—
3 kap. 23 § punkterna 3-4	6 kap. 2 § punkterna 1-2
3 kap. 23 § punkt 5	—
3 kap. 24 §	—
3 kap. 25 §	—
3 kap. 25 a § första stycket	6 kap. 5 § första-andra styckena
3 kap. 25 a § andra stycket	—
3 kap. 25 a § tredje stycket	6 kap. 5 § tredje stycket
3 kap. 25 a § fjärde stycket	6 kap. 7 §
3 kap. 25 a § femte stycket	Delvis 11 kap. 7 §
3 kap. 26 §	Delvis 14 kap. 5 § punkt 2
3 kap. 26 a § första-andra styckena	6 kap. 6 §
3 kap. 26 a § tredje stycket	11 kap. 7 §

3 kap. 27 § första stycket	6 kap. 8 § första stycket
3 kap. 27 § andra-tredje styckena	Delvis 6 kap. 8 första-andra styckena
3 kap. 27 § fjärde stycket	—
3 kap. 27 § femte stycket	—
3 kap. 27 a § första stycket	15 kap. 3 §
3 kap. 27 a § andra-tredje styckena	9 kap. 3 och 4 §§
3 kap. 27 a § fjärde-femte styckena	15 kap. 6 §
3 kap. 28 §	—
3 kap. 29 § första-andra meningarna	12 kap. 4 § första stycket
3 kap. 29 § tredje-fjärde meningarna	—
3 kap. 30 § första stycket	—
3 kap. 30 § andra stycket	12 kap. 4 § tredje stycket
3 kap. 31 §	—
3 kap. 32 §	—
3 kap. 32 a § första stycket första-andra meningarna	7 kap. 1 § första stycket
3 kap. 32 a § första stycket tredje meningen	12 kap. 4 § första stycket
3 kap. 32 a § andra stycket	Delvis 7 kap. 1 § andra-tredje styckena

3 kap. 32 b §	9 kap. 1 §
3 kap. 32 c § första-andra styckena	Delvis 7 kap. 1 a §
3 kap. 32 c § tredje stycket	—
3 kap. 33 §	—
3 kap. 34 §	—
3 kap. 35 §	—
3 kap. 37 §	Delvis 14 kap. 5 § punkt 1
3 kap. 38 §	—
3 kap. 39 §	—
3 kap. 40 §	—
3 kap. 41 §	—
3 kap. 42 §	—
3 kap. 43 §	Delvis 14 kap. 5 § punkt 1
3 kap. 44 §	—
3 kap. 45 § första stycket första meningen	Delvis 7 kap. 8 § första stycket
3 kap. 45 § första stycket c)	Delvis 7 kap. 8 § andra stycket
3 kap. 45 § första stycket övriga punkter	—
3 kap. 45 § andra stycket	—
3 kap. 45 § tredje stycket	—
3 kap. 45 § fjärde stycket	15 kap. 4 §

3 kap. 46 §	7 kap. 8 § och 15 kap. 4 §
3 kap. 47 § första stycket	11 kap. 2 § andra stycket
3 kap. 47 § andra stycket	—
3 kap. 48 §	Delvis 8 kap. 2 §
3 kap. 49 §	—
3 kap. 50 §	10 kap. 1 §
3 kap. 50 a §	14 kap. 6 §
3 kap. 51 §	—
3 kap. 52 §	—
3 kap. 53 § första stycket första meningen	12 kap. 2 §
3 kap. 53 § första stycket andra meningen och andra stycket	—
3 kap. 54 §	—
3 kap. 55 §	—
3 kap. 56 §	11 kap. 5 § första stycket
3 kap. 57 § första stycket och andra stycket första-andra meningarna	11 kap. 6 § första stycket punkt 1
3 kap. 57 § andra stycket tredje-sjunde meningarna	11 kap. 7 §
3 kap. 57 § tredje stycket	12 kap. 4 § första stycket
3 kap. 57 § fjärde stycket	11 kap. 6 § första stycket punkt 1

3 kap. 58 § första stycket första delen	11 kap. 1 §
3 kap. 58 § första stycket andra delen	11 kap. 2 § första stycket
3 kap. 58 § andra stycket första meningen	—
3 kap. 58 § andra stycket andra meningen	11 kap. 4 §
3 kap. 58 § tredje stycket	—
3 kap. 59 §	12 kap. 1 §
3 kap. 60 §	11 kap. 5 § andra stycket och 11 kap. 6 § andra stycket
3 kap. 61 §	—
3 kap. 62 §	14 kap. 1 § första stycket
3 kap. 63 § första stycket	—
3 kap. 63 § andra stycket	Delvis 10 kap. 2 §
3 kap. 64 § första stycket	14 kap. 2 §
3 kap. 64 § andra stycket	14 kap. 7 §
4 kap.	
4 kap. 1 § första-tredje styckena	15 kap. 4 §
4 kap. 1 § fjärde stycket	—
4 kap. 2 §	15 kap. 1 §
4 kap. 3 §	—

4 kap. 4 §	—
4 kap. 5 §	14 kap. 9 §
4 kap. 6 § första stycket första meningen	—
4 kap. 6 § första stycket andra meningen och andra stycket	15 kap. 8 § andra stycket
4 kap. 11 §	15 kap. 10 §
4 kap. 12 §	—
4 kap. 13 §	15 kap. 11 §

Från den nya lagen (1997:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter till den gamla lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

NLSK	GLSK
1 kap.	
1 kap. 1 § första stycket punkt 1	1 kap. 1 § och 2 kap. 1 §
punkterna 2 och 3	Nya
punkt 4	3 kap. 1 § och ny
punkt 5	Ny
1 kap. 1 § andra stycket	Ny
1 kap. 2 §	1 kap. 2 §
1 kap. 3 §	Ny
1 kap. 4 §	1 kap. 3 §
2 kap.	
2 kap. 1 § första stycket första meningen	2 kap. 2 § första stycket första delen
andra meningen	Ny, motsvarar delvis 2 kap. 11 § första stycket och 13 §
2 kap. 1 § andra stycket	2 kap. 2 § första stycket andra delen och andra stycket
2 kap. 2 § första stycket	2 kap. 28 och 29 §§
2 kap. 2 § andra stycket	Ny
2 kap. 3 § första stycket	2 kap.11 § andra stycket

2 kap. 3 § andra stycket	Ny
2 kap. 4 § punkt 1	2 kap. 4 § första stycket punkterna 1 och 2
punkt 2	punkt 3
punkt 3	punkt 5
punkt 4	punkt 4
punkterna 5 och 6	punkt 6
2 kap. 5 §	2 kap. 4 § tredje stycket
2 kap. 6 §	2 kap. 8 § första stycket
punkt 1	punkt 3
punkt 2	punkt 5
punkterna 3 och 4	punkt 6
2 kap. 7 §	2 kap. 6 § och ny
2 kap. 8 §	Ny
2 kap. 9 §	2 kap. 8 § första stycket
punkt 1	punkt 1
punkt 2	punkt 2
punkt 3	punkterna 3 och 4
punkt 4	från punkt 1
punkt 5	punkt 5
punkt 6	punkt 6
2 kap. 10 §	2 kap. 4 § andra stycket och 2 kap. 8 § andra stycket

3 kap.

3 kap. 1 § första stycket punkt 1	2 kap. 10 § första stycket punkt 1
punkt 2	punkt 2
punkt 3	punkt 3
punkt 4	2 kap. 16 § tredje stycket
punkt 5	2 kap. 10 § första stycket punkt 4 första delen och Ny
punkt 6	delar av 2 kap. 10 § andra stycket
punkt 7	2 kap. 3 §
3 kap. 1 § andra stycket första meningen	2 kap. 10 § tredje stycket
andra meningen	2 kap. 10 § första stycket punkt 4 andra delen
3 kap. 2 §	2 kap. 12 §
3 kap. 3 §	2 kap. 18 §
3 kap. 4 §	Delvis 2 kap. 14 § första stycket
3 kap. 5 §	2 kap. 15 §
3 kap. 6 § första stycket	2 kap. 19 § första och andra styckena
3 kap. 6 § andra stycket punkt 1	2 kap. 20 § första stycket
punkt 2	Ny
3 kap. 6 § tredje stycket	2 kap. 19 § tredje stycket

3 kap. 7 §	2 kap. 16 § fjärde stycket
3 kap. 8 §	2 kap. 16 § första stycket
3 kap. 9 § första stycket	2 kap. 24 § första stycket
3 kap. 9 § andra stycket	2 kap. 24 § andra stycket
3 kap. 10 §	2 kap. 21 §
3 kap. 11 §	2 kap. 22 § första stycket tredje meningen

4 kap.

4 kap. 1 § första stycket punkt 1	2 kap. 25 § första stycket
punkt 2	Ny
punkterna 3-5	2 kap. 25 § första stycket
4 kap. 1 § andra stycket	2 kap. 25 § tredje stycket
4 kap. 2 §första stycket	2 kap. 26 § första-tredje styckena
4 kap. 2 § andra stycket	2 kap. 26 § fjärde stycket första delen

5 kap.

5 kap. 1 § första-tredje styckena	Ny, motsvarar bl.a. 3 kap. 4 § första stycket, 3 kap. 13 § första stycket, 3 kap. 14 § första stycket, 3 kap. 17 § första stycket 3 kap. 19 § första stycket
5 kap. 1 § fjärde stycket	3 kap. 9 § första stycket

5 kap. 2 §	Delvis 3 kap. 4 § tredje stycket andra ledet
5 kap. 3 § punkt 1	3 kap. 5 § punkt 1
punkt 2	Jfr bl.a. 3 kap. 5 § punkt 2 och 3 kap. 13 § andra stycket första meningen
punkt 3	3 kap. 4 § fjärde stycket
5 kap. 4 §	3 kap. 5 § punkt 3 och delvis 3 kap 9 § andra-tredje styckena
5 kap. 5 §	3 kap. 7 § första stycket
6 kap.	
6 kap. 1 §	Ny, motsvarar delvis 3 kap. 22 § och 23 § punkterna 1 och 2
6 kap. 2 § punkt 1	3 kap. 23 § punkt 1
punkt 2	Ny, motsvar delvis 3 kap. 23 § punkt 2
6 kap. 3 §	Ny, motsvarar delvis 3 kap. 22 §
6 kap. 4 §	3 kap. 21 §
6 kap. 5 §	Ny , motsvarar delvis 3 kap. 25 a §
6 kap. 6 §	3 kap. 26 a §

6 kap. 7 §	
punkt 1	3 kap. 22 § tredje stycket tredje meningen och 3 kap. 5 a § fjärde stycket
punkt 2	Ny
6 kap. 8 §	Delvis 3 kap. 27 § första-andra styckena
6 kap. 9 §	3 kap. 27 § sjätte stycket
7 kap.	
7 kap. 1 §	Delvis 3 kap. 32 a §. Tredje stycket nytt.
7 kap. 1 a §	3 kap. 32 c §
7 kap. 2-7 §§	Nya
7 kap. 8 §	3 kap. 45 och 46 §§
8 kap.	
8 kap. 1 §	3 kap. 17 a §
8 kap. 2 §	3 kap. 48 §
8 kap. 3 §	3 kap. 15 § första stycket
8 kap. 4 §	Ny
8 kap. 5 §	
punkt 1	3 kap. 4 § tredje stycket första ledet
punkt 2	3 kap. 13 § tredje stycket
punkt 3	3 kap. 20 §

8 kap. 6 §	Ny, jfr 9 a § skogskontolagen (1954:142)
9 kap.	
9 kap. 1 §	3 kap. 32 b §
9 kap. 2 § första stycket	3 kap. 22 a § första stycket
9 kap. 2 § andra stycket	Delvis ny, jfr 3 kap. 22 a § tredje stycket.
9 kap. 3 §	Delvis 3 kap. 27 a § andra stycket
9 kap. 4 §	Delvis 3 kap. 22 a § första stycket och 27 a § andra stycket
10 kap.	
10 kap. 1 §	3 kap. 50 §
10 kap. 2 §	Ny. jfr delvis 3 kap. 63 § andra stycket
10 kap. 3 §	3 kap. 15 § tredje stycket
11 kap.	
11 kap. 1 §	3 kap. 58 § första stycket första delen
11 kap. 2 § första stycket	3 kap. 58 § första stycket andra delen
andra stycket	3 kap. 47 § första stycket
tredje stycket	3 kap. 22 a § m.fl.

11 kap. 3 §	Ny
11 kap. 4 §	Ny
11 kap. 5 §	Delvis 3 kap. 56 och 60 §§
11 kap. 6 §	Ny
11 kap. 7 §	3 kap. 22 § femte stycket 3 kap. 25 a § femte stycket 3 kap. 26 a § tredje stycket 3 kap. 57 § andra stycket tredje-sjunde meningarna
11 kap. 8 §	Ny, jfr bl.a. 3 kap. 15 § andra stycket

12 kap.

12 kap. 1 §	3 kap. 59 §
12 kap. 2 §	3 kap. 53 §
12 kap. 3 §	Ny
12 kap. 4 § första stycket	Ny, jämför bl.a. 3 kap. 29 §
12 kap. 4 § andra stycket	3 kap. 4 a §
12 kap. 4 § tredje stycket	Ny
12 kap. 5 §	2 kap. 27 §

13 kap.

13 kap. 1 § första stycket	2 kap. 32 § första stycket
13 kap. 1 § andra stycket	Ny
13 kap. 2 §	Delvis ny, jfr 2 kap. 33 §

13 kap. 3 §	Ny
14 kap	
14 kap. 1 § första stycket	3 kap. 62 §
14 kap. 1 § andra stycket	2 kap. 31 §
14 kap. 2 §	Ny, jämför 2 kap. 34 § och 3 kap. 64 § första stycket
14 kap. 3 §	2 kap. 9 §
14 kap. 4 §	2 kap. 26 § sjätte stycket
14 kap. 5 §	Ny, jämför 3 kap. 26 §, 3 kap. 37 § och 3 kap. 43 §
14 kap. 6 §	Delvis ny, jämför 3 kap. 50 a §
14 kap. 7 §	3 kap. 64 § andra stycket
14 kap. 8 §	3 kap. 3 §
14 kap. 9 §	4 kap. 5 §
15 kap.	
15 kap. 1 §	4 kap. 2 §
15 kap. 2 §	Ny
15 kap. 3 §	3 kap. 27 a § första stycket
15 kap. 4 §	Delvis ny, jämför 4 kap. 1 §
15 kap. 5 §	Ny
15 kap. 6 §	Jämför bl.a 3 kap. 22 a § fjärde stycket

15 kap. 7 §	2 kap. 26 § fjärde stycket
15 kap. 8 §	Ny
15 kap. 9 §	Delvis ny, jämför 4 kap. 6 §
15 kap. 10 §	4 kap. 11 §
15 kap. 11 §	4 kap. 13 §

22 Författningskommentar

22.1 Lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Innehållsförteckning

Enligt Statsrådsberedningens promemoria Några riktlinjer för författningsspråket (PM 1994:4) bör längre författningar förses med en innehållsförteckning och ibland även ett register. Dessa bör, när de förekommer, betraktas som ett redaktionellt tillägg av författningens utgivare och inte vara en del av författningen.

NLSK föreslås bli försedd med en innehållsförteckning över de femton kapitel som förslaget innehåller. Kapitlen har indelats i olika avsnitt med egna rubriker. Även dessa rubriker bör anges i innehållsförteckningen.

1 kap. Allmänna bestämmelser

I detta kapitel definieras termerna självdeklaration och särskild uppgift. Vidare framgår att kontrolluppgift skall lämnas till ledning för vissa förfaranden. I kapitlet anges lagens tillämpningsområde och klargörs att övriga termer och uttryck i NLSK har samma innebörd som i vissa angivna lagar.

Här ges också regler om vilken skattemyndighet som är behörig att fatta beslut i ett ärende enligt NLSK. Även Riksskatteverkets beslutsbefogenhet anges här.

Lagens tillämpningsområde

1 §

Första stycket. Bestämmelsen i *punkt 1* är hämtad från 1 kap. 1 § och 2 kap. 1 § LSK. 1 kap. 1 § LSK infördes vid lagens tillkomst. I

båda lagarna finns bestämmelser om hur de uppgifter skall lämnas som behövs för taxering enligt TL. Bestämmelserna i NLSK är avsedda att vara uttömmande vad gäller uppgiftsskyldigheten för taxeringen.

Punkt 2 är ny. Bestämmelser om denna uppgiftsskyldighet finns i 2 kap. 25 LSK och i utredningens förslag i 4 kap. 1 § och 13 kap. 1 § andra stycket NLSK.

Punkt 3 är ny. Hänvisningen avser de bestämmelser om särskild uppgiftsskyldighet för vissa stiftelser och föreningar som i dag finns i 2 kap. 26 § LSK och som i utredningens förslag finns i 4 kap. 2 §, 14 kap 4 § och 15 kap. 7 § NLSK.

Punkt 4 motsvarar delvis 3 kap. 1 § LSK.

Kontrolluppgiftskyldigheten i NLSK har utvidgats i den meningen att kontrolluppgift skall lämnas enligt NLSK förutom till ledning för taxering, även för beskattning enligt reglerna om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och beräkning av PGI. Motsvarande bestämmelser om uppgiftsskyldighet var tidigare intagna i lagen om (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta respektive i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Punkt 5 är ny.

Enligt 3 kap. 63 § LSK kan Riksskatteverket föreskriva att kontrolluppgift skall lämnas till ledning vid beloppets eller förmånens beskattning utomlands. Enligt NLSK skall kontrolluppgift enligt 5 kap. 1 § och 6 kap. 1 § lämnas om ersättning som har betalats ut till fysisk person oavsett om denne är bosatt i Sverige eller inte (se 10 kap. 2 § NLSK). Sådana uppgifter lämnas dels för den interna kontrollen av mottagarens skatterättsliga hemvist, dels med anledning av Sveriges åtaganden gentemot andra länder. I det senare fallet således till ledning för beskattning i andra länder.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att NLSK även innehåller bestämmelser med anknytning till de i första stycket uppräknade uppgiftsskyldigheterna.

Härmed avses bl.a. bestämmelser om förbindelse att lämna kontrolluppgift (9 kap.1-3 §§), insyn i depå och på konto (9 kap. 4 §), uppgiftslämnares skyldighet att lämna meddelande om uppgifter som har lämnats till skattemyndigheten (12 kap. 1 §), skyldigheten att lämna sådana uppgifter till kontrolluppgiftslämnaren att han kan fullgöra sin uppgiftsskyldighet (12 kap. 4 §), bestämmelser om anstånd (13 kap.) m.m.

Definitioner

2 §

Första meningen har sitt ursprung i 1 kap. 2 § LSK .

Hänvisningen till de lagar där termer och uttryck har samma innebörd som i NLSK har redigerats om.

De lagar som räknas upp i 1 kap. 1 § första stycket TL innehåller de materiella bestämmelser som grundar uppgiftsskyldigheten enligt NLSK. Det är naturligt att termer och uttryck skall ha samma innebörd i den materiella lagen som i den lag som reglerar deklarationsskyldigheten.

Hänvisningen till mervärdesskattelagen (1994:200), ML, är en följd av bestämmelsen i 10 kap. 31 § skattebetalningslagen (1997:483), SBL om redovisning av mervärdesskatt i självdeklaration för vissa verksamheter.

Beslutande myndighet

3 §

Bestämmelsen är ny.

I nu gällande LSK finns ingen bestämmelse som anger vilken skattemyndighet som är behörig att fatta beslut enligt LSK.

Beslut att förelägga någon att lämna självdeklaration, att komplettera en lämnad självdeklaration eller att lämna en uppgift skall alltid kunna fattas av den skattemyndighet som kan fatta beslut enlig 2 kap. 1-3 och 5 §§ SBL. Det innebär att den som föreläggs att lämna självdeklarationen eller uppgiften är den som beslutet rör och att det är det som avgör vilken skattemyndighet som är behörig att fatta beslut om föreläggande, m.m.

Exempel: Är den som skall föreläggas att lämna uppgift, A, en fysisk person är det skattemyndigheten i det län där han författningsenligt skall vara folkbokförd den 1 november året före det år beslutet skall fattas som är behörig att fatta beslutet (2 kap. 1 § första stycket SBL).

I 2 kap. 1 § andra stycket SBL ges en bestämmelse för den som inte skall ha varit folkbokförd i Sverige den 1 november året före beslutsåret och i tredje stycket för den som har en väsentlig anknytning till Sverige. Finns ingen behörig skattemyndighet enligt 2 kap.

1 § första-tredje styckena, 3 § eller 5 § SBL kan beslut som rör en fysisk person alltid fattas av Skattemyndigheten i Stockholms län.

Andra stycket.

Den skattemyndighet, som vill förelägga en person, A, att lämna uppgifter om en person, B, som är känd, och där skattemyndigheten enligt 2 kap. 1-3 och 5 §§ SBL är behörig att fatta beslut avseende B skall alltid kunna utfärda föreläggande för A att lämna uppgifter om B.

Skattemyndigheten behöver därmed inte uppdra åt någon annan skattemyndighet att fatta beslut om föreläggande i dess ställe.

Exempel: Skattemyndigheten i Stockholms län behöver inhämta uppgifter från A i Gävleborgs län om ränta som B har betalat till A. Skattemyndigheten i Stockholms län är behörig att fatta beslut rörande B men inte rörande A. Skattemyndigheten i Stockholms län är dock enligt detta stycke behörig att utfärda föreläggandet för A att inkomma med uppgifter om B.

Befogenheten för skattemyndighet att enligt 1 kap. 3 § andra stycket NLSK förelägga någon att lämna uppgifter omfattar alla de förelägganden som kan utfärdas med stöd av NLSK.

4 §

Bestämmelsen infördes i 1 kap. 3 § LSK vid lagens tillkomst.

Riksskatteverket omfattas inte av begreppet skattemyndighet. Verket hade redan enligt 18 och 51 §§ taxeringslagen (1956:623), GTL, befogenhet att meddela förelägganden. Riksskatteverket ges även enligt NLSK befogenhet att meddela förelägganden.

2 kap. Skyldighet att lämna självdeklaration m.m.

I andra kapitlet NLSK har samlats alla de bestämmelser av vilka det framgår vem som är skyldig att lämna en självdeklaration och när den senast skall vara lämnad, vilken typ av deklaration som skall lämnas, allmän eller särskild, och när den förtryckta blanketten för allmän självdeklaration skall ha sänts ut.

Av 2 kap. 8 § framgår, att den fysiska person för vilken det har förtryckts en blankett för allmän självdeklaration där alla förtryckta uppgifter i inkomstslagen tjänst och kapital samt underlag för statlig fastighetsskatt är korrekta och som inte på grund av andra omständigheter skall lämna en allmän självdeklaration, inte skall behöva

underteckna och lämna in deklarationen till skattemyndigheten. Kommer inte någon rättelse eller ytterligare uppgift in till skattemyndigheten, sker taxering i enlighet med uppgifterna i den förtryckta blanketten. Samma gäller i tillämpliga delar för svenskt dödsbo.

Självdeklaration

1 §

Första stycket första meningen motsvarar till viss del 2 kap. 2 § första stycket första delen LSK. Formulär för självdeklaration kan vara av två slag: allmän respektive särskild självdeklaration.

Första stycket andra meningen är ny. Allmän självdeklaration skall alltid lämnas av fysisk person och svenskt dödsbo, medan värdepappersfond och annan juridisk person än svenskt dödsbo alltid skall lämna en särskild självdeklaration. Vilket formulär som skall användas är därmed inte längre kopplat till vad deklaranten skall redovisa i deklarationen utan till dennes juridiska status.

Andra stycket motsvarar 2 kap. 2 § första stycket andra delen och andra stycket LSK.

Efter särskilt medgivande av Riksskatteverket eller skattemyndighet som Riksskatteverket bestämmer, kan en självdeklaration lämnas i form av ett elektroniskt dokument. I andra stycket anges vad som är ett elektroniskt dokument.

Definitionen av ett elektroniskt dokument härstammar ursprungligen från Lagrådets förslag till utformning av 12 a § tullagen (1987:1065) återgivet i prop. 1989/90:40 om tullregisterlag m.m., en formulering som godtogs av departementschefen och riksdagen.

Den nuvarande formuleringen i LSK tillkom efter förslag av Lagrådet återgivet i prop. (1996/97:100). Samma lydelse finns även i 10 kap. 26 § SBL.

2 §

Bestämmelsen i *första stycket* om vilken dag självdeklarationen senast skall vara inlämnad finns i dag i 2 kap. 28 § LSK.

Senaste inlämningsdag för en självdeklaration är enligt *2 § första stycket* NLSK den 2 maj under taxeringsåret. Samma deklarations-

dag gäller därmed oavsett om den skattskyldige skall lämna en allmän eller en särskild självdeklaration.

Föreskriften i första stycket om var en deklaration skall lämnas motsvaras av 2 kap. 29 § LSK.

Andra stycket är nytt. Enligt detta stycke skall den fysiska person som vistas utomlands vid deklarationstidpunkten den 2 maj och vars utlandsvistelse inte endast är tillfällig, lämna självdeklarationen senast den 31 maj under taxeringsåret.

Bestämmelsen är tillämplig dels på den som skatterättsligt är bosatt i Sverige, dels på den som är skattskyldig här i landet endast för viss inkomst.

Med att vistelsen utomlands inte endast är tillfällig avses för den som är bosatt i Sverige att han befinner sig utomlands en längre tid, t.ex. för studier eller för arbete.

3 §

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar delvis 2 kap. 11 § andra stycket LSK.

En förtryckt blankett för förenklad självdeklaration grundad på innehållet i inkomna kontrolluppgifter och övriga av skattemyndigheten kända uppgifter sänds fr.o.m. 1995 års taxering ut till samtliga berörda skattskyldiga före den 15 april taxeringsåret (prop. 1992/93:86).

Av 3 § första stycket framgår att de uppgifter som i dag förtrycks på blanketten för den förenklade självdeklarationen i framtiden kommer att förtryckas för alla fysiska personer och svenska dödsbon i en blankett för allmän självdeklaration.

Bestämmelsen *i andra stycket* är ny. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer beslutar vilka av de uppgifter som avses i 3 kap. 1 § NLSK som skall förtryckas på deklarationsblanketten. Se vidare kommentaren till 3 kap. 1 § NLSK.

Skyldighet för fysisk person och svenskt dödsbo att lämna allmän självdeklaration

Reglerna om fysiska personers och svenska dödsbons deklarationsskyldighet har samlats i 2 kap. 4-8 §§ NLSK.

4 §

Av paragrafen framgår när en fysisk person är skyldig att lämna en självdeklaration. Skyldigheten är beroende av dels vilket inkomstslag hans inkomst är hänförlig till, dels storleken av inkomsten (punkterna 1-2 och 4). I paragrafen anges också när en fysisk person är skyldig att deklarera förmögenhet (punkt 3) och för vilka andra skatter självdeklarationen är grunden för taxering och beskattning (punkterna 5 och 6). Av 2 kap. 7 och 8 §§ framgår dock att det finns vissa undantag från deklarationsskyldigheten.

Punkt 1 motsvarar 2 kap. 4 § första stycket punkterna 1 och 2 LSK.

Bestämmelsen innehåller huvudregeln för fysiska personers deklarationsskyldighet. Deklarationsskyldigheten för en fysisk person som har varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret är i denna punkt kopplad till ett belopp som motsvarar det kommunala grundavdraget. Sådant avdrag medges endast från vissa tjänsteintäkter och från inkomst av aktiv näringsverksamhet. Grundavdraget uppgår för närvarande till lägst 24 procent av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den som inte når upp till denna sammanlagda bruttointäkt under beskattningsåret är inte heller deklarationsskyldig. Principen att koppla deklarationsskyldigheten till en viss procent av basbeloppet infördes genom prop. 1990/91:5.

Den som under beskattningsåret har uppburit inkomst, förmån eller ersättning m.m., för vilken det i 32 § 1 mom. första stycket h och i kommunalskattelagen (1928:370),KL, särskilt föreskrivs att den skall beskattas som intäkt av tjänst eller som uppburit intäkt av passiv näringsverksamhet, är skyldig att lämna en självdeklaration när bruttointäkten har uppgått till sammanlagt minst 100 kr. För dessa intäkter medges nämligen inte kommunalt grundavdrag.

Definitionen av aktiv näringsverksamhet framgår av 11 kap. 3 § första stycket a) lagen (1962:381) om allmän försäkring. Inkomst av näringsverksamhet här i landet i vilken den skattskyldige har arbetat i inte oväsentlig omfattning utgör aktiv näringsverksamhet. Den som i sin näringsverksamhet inte uppfyller aktivitetskravet bedriver passiv näringsverksamhet [2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster]. Om verksamheten är aktiv eller passiv har alltså betydelse för om den skattskyldige skall erlägga egenavgifter eller särskild löneskatt.

Punkt 2 motsvarar 2 kap. 4 § första stycket 3 LSK. Även om ränta för vilken kontrolluppgift enligt 6 kap. 2 § 1 och 2 NLSK inte lämnas skall deklareraras när den sammanlagt har uppgått till minst

100 kr, är den enligt 19 § KL inte skattepliktig så länge räntan sammanlagt inte uppgår till 500 kr.

Punkt 3 motsvarar 2 kap. 4 § första stycket 5 LSK.

Den fysiska person som vid beskattningsårets utgång har skattepliktiga förmögenhetstillgångar enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt ,SFL, vilkas värde sammanlagt överstiger 900 000 kr skall lämna en självdeklaration och ange alla tillgångar och skulder i självdeklarationen.

Ett barn vars skattepliktiga förmögenhetstillgångar vid beskattningsårets utgång har uppgått till mer än 900 000 kr skall därmed lämna en egen självdeklaration (jfr 2 kap. 5 § NLSK och 21 § andra stycket andra meningen SFL).

Av betydelse för en fysisk persons deklarationsskyldighet är också 8 § SFL. Enligt denna bestämmelse kan en fysisk person i fråga om skyldigheten att betala skatt för förmögenhet under vissa förutsättningar likställas med ägare utan att äganderätten till viss egendom tillkommer honom.

Punkt 4 motsvarar 2 kap. 4 § första stycket 4 LSK.

Punkt 5 motsvarar 2 kap. 4 § första stycket 6 andra delen LSK

Punkt 6 motsvarar 2 kap. 4 § första stycket 6 första delen LSK.

5 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 4 § tredje stycket LSK.

Den innebär att när de skattepliktiga förmögenhetstillgångar för vilka en fysisk person är skattskyldig, tillsammans med de personers förmögenhetstillgångar som han i förekommande fall skall sambeskattas med enligt 21 § SFL, överstiger 900 000 kr är han också skyldig att i deklarationen redovisa sina förmögenhetstillgångar och skulder. Är det ett hemmavarande underårigt barn han skall sambeskattas med skall han i sin egen deklaration redovisa barnets tillgångar och skulder om barnet inte skall lämna en egen självdeklaration (jfr 2 kap. 4 § 3 och 3 kap. 1 § andra stycket NLSK samt 21 § andra stycket andra meningen SFL).

6 §

Punkt 1 motsvarar 2 kap. 8 § första stycket 3 LSK.

Den innebär att ett svenskt dödsbo inte behöver lämna självdeklaration om boet inte har annan inkomst än sådan inkomst av kapital

från vilka skatteavdrag skall göras enligt 5 kap. 8 § SBL eller om bruttointäkten av andra förvärvskällor inte kommer upp i sammanlagt minst 100 kr.

Vad som är svenskt dödsbo framgår av 53 § 3 mom. KL, 6 § 3 mom. SIL och 6 § SFL.

Bestämmelsen har, vad avser kapitalbeskattningen för fysiska personer, sin motsvarighet i 2 kap 4 § 2 NLSK.

Även om ränta för vilken kontrolluppgift enligt 6 kap. 2 § 1 och 2 NLSK inte lämnas skall deklareras när den sammanlagt har uppgått till minst 100 kr, är den enligt 19 § KL inte skattepliktig så länge räntan sammanlagt inte uppgår till 500 kr.

Punkt 2 har sin motsvarighet i 2 kap. 8 § första stycket 5 LSK.

Svenskt dödsbo skall lämna en självdeklaration när dess skattepliktiga tillgångar enligt SFL vid beskattningsårets utgång överstiger fribeloppet.

Punkterna 3 och 4 har sin motsvarighet i 2 kap. 8 § första stycket 6 LSK.

Ett svenskt dödsbo kan vara skyldigt att erlägga statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel och särskild löneskatt på pensionskostnader. Fastställande av underlaget för dessa skatter ingår i den årliga taxeringen (1 kap. 1 § första stycket 4-6 TL) .

Undantag från skyldighet att lämna allmän självdeklaration

7 §

Första och andra styckena motsvarar innehållsmässigt 2 kap. 6 § första stycket LSK. En redaktionell ändring har skett av texten.

Den som är folkpensionär är inte deklarationsskyldig om inkomsten av tjänst endast består av folkpension och pensionstillskott eller allmän tilläggspension som inte är större än pensionstillskottet. Detta under förutsättning att pensionären inte heller har inkomst av aktiv näringsverksamhet. Deklarationspliktsgränsen bestäms därmed av pensionens höjd i förhållande till basbeloppet.

Betämmelsen *i tredje stycket* motsvarar 2 kap. 6 § andra stycket LSK. Den infördes år 1976 i förtydligande syfte (prop. 1976/77:45).

Deklarationspliktsgänserna gäller även för svenskt dödsbo enligt *fjärde stycket*.

8 §

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen har formulerats i enlighet med utredningens förslag att den fysiska person och det svenska dödsbo som inte har andra intäkter eller kostnader än dem som har förtryckts på blanketten för den allmänna självdeklarationen i inkomstslagen tjänst och kapital inte skall behöva underteckna blanketten och lämna den till skattemyndigheten om de förtryckta uppgifterna är korrekta. Samma gäller när de förtryckta uppgifterna om underlag för fastighetsskatt är korrekta (se avsnitt 4.3.2 och 19.3.4).

Undantag från deklarationsskyldigheten gäller alltså inte för den som har haft inkomst av näringsverksamhet (eftersom uppgifter om sådan inkomst inte förtrycks) eller närstående till företagsledare m.fl. som har att lämna uppgifter enligt 3 kap. 9 och 10 §§ NLSK. Undantaget gäller inte heller den som har inkomst av kapital där skatteavdrag inte skall göras enligt 5 kap. 8 § SBL, den som har varit bosatt utomlands någon del av året, den som skall redovisa skattepliktiga förmögenhetstillgångar i deklarationen eller den för vilken underlag för avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader skall fastställas.

Den som har varit bosatt utomlands under någon del av året är undantagen från skyldigheten att lämna självdeklaration under en förutsättning, nämligen om denne endast skall taxeras för statlig fastighetsskatt och underlaget för skatten har förtryckts med rätt belopp i blanketten.

Skyldighet för annan juridisk person än svenskt dödsbo och för värdepappersfond att lämna särskild självdeklaration

9 § första stycket

I sex punkter räknas de skattskyldiga upp för vilka en obligatorisk deklarationsskyldighet föreligger. Deklarationsskyldigheten anknyter nära till bestämmelserna om skattskyldighet i 6 och 7 §§ SIL samt 6 och 8 §§ SFL. Det är naturligt eftersom skattskyldighet är en primär förutsättning för deklarationsskyldighet.

Punkt 1 är till viss del överflyttad från 2 kap. 8 § första stycket 1 LSK.

I punkten anges de skattskyldiga för vilka en deklarationsplikt föreligger oavsett om de har haft någon inkomst eller inte. Det inne-

bär att deklarationsskyldighet föreligger även om avdragsgilla kostnader överstiger skattepliktiga intäkter, likaså om någon verksamhet inte har utövats under beskattningsåret.

Aktiebolag och *ekonomiska föreningar* är ovillkorligt deklarationsskyldiga.

Stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen är ovillkorligt deklarationsskyldiga. I lagtexten används termen *familjestiftelse*. Termen får sin definition genom en hänvisning till 8 § tredje stycket SFL.

Punkt 2 motsvarar 2 kap. 8 § första stycket 2 LSK.

Det statliga grundavdraget för ideell förening som avses i 7 § 5 mom. första stycket SIL är 15 000 kr (8 § andra stycket SIL). Deklarationspliktsgränsen har bestämts till samma belopp.

Punkt 3 motsvarar 2 kap. 8 § första stycket 3 och 4 LSK.

Texten har genomgått en redaktionell ändring med anledning av att förvärvskällebegreppet för juridiska personer har ändrats i samband med skattereformen år 1990. Efter skattereformen beskattas juridiska personer, förutom dödsbon, bara för inkomst av näringsverksamhet och alla inkomster hänförs till en förvärvskälla. Handelsbolag är inte ett eget skattesubjekt. I stället beskattas bolagsmännen för bolagets vinst.

Deklarationsskyldigheten inträder så snart bruttointäkten under beskattningsåret har uppgått till minst 100 kr.

Den ovillkorliga deklarationsskyldigheten för sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsföretag ersätts av en deklarationsskyldighet vid en bruttointäkt på minst 100 kr under beskattningsåret. Deklarationsskyldigheten för sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsföretag faller därmed under denna punkt.

Punkt 4 är hämtad från 2 kap. 8 § första stycket 1 LSK.

Mot bakgrund av att värdepappersfond utgör ett särskilt skattesubjekt vid inkomsttaxeringen, trots att den inte är en självständig juridisk person i civilrättslig mening, har införts en bestämmelse att självdeklaration skall lämnas för fonderna (prop. 1974:181 s. 39 och 46).

Punkt 5 motsvarar till viss del 2 kap. 8 § första stycket 5 LSK.

Vilka juridiska personer som är skattskyldiga till statlig förmögenhetsskatt framgår av 6 och 8 §§ SFL. För att utröna om en juridisk person är skyldig att lämna en självdeklaration över förmögenhetstillgångar måste först fastställas om den juridiska personen är skattskyldig enligt SFL och därefter värdet av de skattepliktiga tillgångarna.

Punkt 6 motsvarar 2 kap 8 § första stycket 6 LSK.

En juridisk person kan vara skyldig att erlägga statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel och särskild löneskatt på pensionskostnader. Fastställande av underlaget för dessa skatter ingår i den årliga taxeringen (1 kap. 1 § första stycket 4-6 TL).

Inkomst eller förmögenhet som är undantagen från beskattning i Sverige

10 §

Första meningen motsvarar 2 kap. 4 § andra stycket första meningen och 8 § andra stycket första meningen LSK.

I 2 kap. 4-7 §§ samt 2 kap. 9 § 2-3 och 5 NLSK föreskrivs att deklarationsskyldigheten för där uppräknade fysiska och juridiska personer är beroende av att den skattepliktiga inkomsten eller förmögenheten har uppnått ett visst belopp. För dem och för de juridiska personer för vilka undantag från deklarationsskyldigheten har medgetts på grund av att viss inkomst eller förmögenhet inte är skattepliktig finns denna bestämmelse.

Förutsättningen för deklarationsskyldigheten är därmed att de är skattskyldiga. Skattskyldigheten framgår av 53 och 54 §§ KL med anvisningar, 6 och 7 §§ SIL samt 6-8 §§ SFL. Till den del skattskyldighet inte föreligger enligt i stycket uppräknade lagar föreligger inte heller någon deklarationsskyldighet. Detta har betydelse bl.a. för de stiftelser som yrkar att bli frikallade för viss inkomst eller förmögenhet. Den inkomsten och förmögenheten skall i stället redovisas i en särskild uppgift enligt 4 kap. 2 § NLSK.

De juridiska personer som räknas upp i 2 kap. 9 § 1 och 4 är alltid deklarationsskyldiga oberoende om de har haft någon intäkt eller inte. Deklarationsskyldighet föreligger även om de inte har bedrivit någon verksamhet under beskattningsåret.

10 § andra meningen

Bestämmelsen, som hittills har varit placerad i 2 kap. 4 § andra stycket andra meningen och 2 kap. 8 § andra stycket andra meningen LSK, tillkom så sent som år 1990 i förtydligande syfte. Det förhållandet att en inkomst eller förmögenhet är skattefri på grund av ett dubbelbeskattningsavtal innebär inte att den inte skall räknas med

vid bedömningen av deklarationsskyldigheten (prop. 1990/91:5 s. 115-116).

3 kap. Självdeklarationens innehåll

Gemensamma bestämmelser om självdeklaration

1 §

Första stycket punkt 1 motsvarar delvis 2 kap. 10 § första stycket 1 LSK där det anges vilka personliga uppgifter en självdeklaration skall innehålla.

I NLSK anges endast att en självdeklaration skall innehålla den skattskyldiges nödvändiga identifikationsuppgifter. Vilka dessa identifikationsuppgifter är föreslås anges i verkställighetsföreskrifter. Det medför att behovet av att ändra uppgifterna lättare kan tillgodoses. Det är önskvärt bl.a. med hänsyn till de ändrade tekniska förhållanden som kan komma i framtiden, t.ex. genom möjligheten att lämna självdeklaration på elektronisk väg.

Punkt 2 motsvarar 2 kap. 10 § första stycket 2 LSK.

Punkt 3 motsvarar 2 kap. 10 § första stycket 3 LSK.

Punkt 4 motsvarar 2 kap. 16 § tredje stycket LSK. Skattemyndigheten kan besluta att mervärdesskatten skall redovisas i en skattedeklaration om den skattskyldige begär det eller om det finns särskilda skäl (10 kap. 11 och 31 §§ SBL).

Punkt 5. Den nuvarande bestämmelsen återfinns i 2 kap. 10 § första stycket 4 LSK och ändrades i samband med tillkomsten av lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

Den som har skattepliktiga förmögenhetstillgångar vilkas sammanlagda värde överstiger fribeloppet, skall redovisa alla tillgångar och skulder i självdeklarationen. Samma gäller för var och en av dem som skall sambeskattas, när deras skattepliktiga förmögenhetstillgångar tillsammans överstiger fribeloppet. Detta medför att skyldigheten att lämna en självdeklaration enligt 2 kap. 4 § 3, 5 §, 6 § 2 och 9 § 5 NLSK samt de uppgifter som skall finnas i självdeklarationen överensstämmer.

Bestämmelsen i *punkt 6* motsvarar delar av 2 kap. 10 § andra stycket LSK. I självdeklarationen skall anges de uppgifter som behövs för att beräkna de olika skatterna och den pensionsgrundande inkomsten.

Bestämmelsen i *punkt 7* motsvarar 2 kap. 3 § LSK.

Här framgår att den deklarationsskyldige måste redovisa alla de uppgifter som skattemyndigheten behöver för att fatta riktiga beslut enligt den materiella skattelagstiftningen. För att en riktig taxering skall kunna ske och ett därpå fattat beskattningsbeslut skall vara riktigt måste skattemyndigheten få kännedom om alla förhållanden som är av betydelse för taxeringen. Uppgiftsskyldigheten styrs därmed ytterst av den materiella skattelagstiftningen. Den skattskyldige måste redovisa hur han har kommit fram till ett yrkande för att det objektivt sett skall kunna fastställas att han uppfyller förutsättningarna för att erhålla det yrkade avdraget. Likaså måste han upplysa om intäkter som han anser vara skattefria men där det finns utrymme för olika uppfattningar i frågan.

Uppgiftsskyldigheten enligt punkt 7 kan ha avgörande betydelse när det gäller att bedöma om den skattskyldige har lämnat sådan oriktig uppgift som kan medföra skattetillägg enligt 5 kap. TL. Samma gäller enligt utredningens förslag för den som underlåter att komma in med en självdeklaration när de förtryckta uppgifterna i inkomstslagen tjänst eller kapital eller uppgifter om underlag för statlig fastighetsskatt inte är korrekta.

Andra stycket

Bestämmelsens första mening motsvarar 2 kap. 10 § tredje stycket LSK. Den andra meningen är hämtad från 2 kap. 10 § första stycket 4 andra delen.

Ett barn vars skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstiger fribeloppet är deklarationsskyldigt för dessa enligt 2 kap. 4 § 3 NLSK. Skall barnet inte lämna egen självdeklaration skall dess tillgångar och skulder räknas in i föräldrarnas skattepliktiga förmögenheter (21 § SFL).

Ändringar och tillägg i allmän självdeklaration

2 §

Bestämmelsen motsvarar till viss del 2 kap. 12 § LSK .

Bestämmelsen är, tillsammans med 2 kap. 8 §, av grundläggande betydelse för den som har fått en förtryckt blankett för allmän självdeklaration men för vilken någon uppgift är felaktig eller saknas. Den som får en sådan blankett är skyldig att göra den ändring eller

det tillägg som behövs på blanketten. Deklarationen skall sedan lämnas till skattemyndigheten.

Den som underlåter att korrigera en felaktig deklaration kan påföras skattetillägg enligt 5 kap. TL och kan göra sig skyldig till skattebrott enligt skattebrottslagen.

Uppgift för beräkning av socialavgifter i form av egenavgifter

3 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 18 § LSK.

Skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter kan normalt inte avtalas bort. Ett undantag finns dock. En arbetstagare som har utfört arbete här i landet och en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person får träffa avtal, enligt vilket arbetsgivaren befrias från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och arbetstagaren åtar sig att själv betala sociala avgifter i form av egenavgifter för den ersättning han får från arbetsgivaren (s.k. omvänt likställighetsavtal).

Överenskommelsen skall uppges i självdeklarationen för att rätt egenavgifter skall kunna debiteras (prop. 1986/87:16 s. 35-38).

Särskild bestämmelse om inkomst av tjänst

4 §

Bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 14 § första stycket LSK.

Har kostnadsersättning utgetts för vilken skatteavdrag inte behöver göras enligt bestämmelserna i 8 kap. 19 och 20 §§ SBL skall värdet av ersättningen inte specificeras i kontrolluppgiften.

Tyst kvittning sker i deklarationen så att ersättning som motsvarar schablonbeloppet och däremot svarande avdrag inte behöver redovisas. Redovisningen avses bli kontrollerad genom revisioner hos arbetsgivaren i stället för kontroll av arbetstagarens deklaration (prop. 1990/91:5 s. 96-97).

Särskild bestämmelse om inkomst av kapital

5 §

Bestämmelsen motsvarar till viss del 2 kap. 15 § LSK.

Har kontrolluppgift enligt 6 kap. 5 § NLSK inte lämnats kan skuldräntan inte heller förtryckas i självdeklarationen. Den skattskyldige skall då i självdeklarationen, samtidigt som han yrkar avdrag för skuldräntan, lämna uppgift om skuldbeloppet och långivarens identifikationsuppgifter.

Särskilda bestämmelser om inkomst av näringsverksamhet

6 §

Första stycket har sin motsvarighet i 2 kap. 19 § första och andra styckena LSK.

Av bestämmelsen framgår att den som har inkomst av näringsverksamhet skall lämna de uppgifter som behövs för egen eller - när det gäller handelsbolag - delägares taxering (se även 3 kap. 1 § NLSK). Bestämmelsen gäller oavsett om verksamheten bedrivs som enskild näringsverksamhet eller genom en juridisk person.

Vilka olika poster som skall tas upp i självdeklarationen får bestämmas genom verkställighetsföreskrifter (jfr RSFS 1990:27 och 1991:35 och fr.o.m. 1998 gällande förskriften RSFS 1997:17 samt RSV Dt 1992:15). Se vidare avsnitt 6.

Av *andra stycket* framgår vilka företag som skall komplettera deklarationen med årsredovisning. Punkt 1 motsvarar 2 kap. 20 § första stycket LSK medan punkt 2 är ny.

Bestämmelsen i *tredje stycket* motsvarar 2 kap. 19 § tredje stycket LSK. Den innebär att de juridiska personer som omfattas av utdelningsspärren i SIL även skall lämna uppgift om beslut om utdelning eller annat förfogande över uppkommen vinst. Finns inget beslut från styrelsen när deklarationen skall lämnas in skall i stället i deklarationen redovisas styrelsens förslag till utdelning. När beslut om utdelning eller annat förfogande över vinsten föreligger skall detta sändas in till skattemyndigheten.

Uppgiftsskyldigheten behövs för att utdelningsspärren i SIL skall kunna kontrolleras (prop. 1995/96:104 s. 59)

7 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 16 § fjärde stycket LSK.

I bestämmelsen föreskrivs att alla dotterföretag som redovisar inkomst av näringsverksamhet skall redovisa identifikationsuppgifter m.m. för moderföretaget och, i förekommande fall, koncernens moderföretag. Uppgifterna skall avse förhållandena vid utgången av det senast avslutade beskattningsåret.

Särskilda bestämmelser för fåmansföretag och företagsledare m.fl. i fåmansföretag m.m.

8 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 16 § första stycket LSK.

Bestämmelsen har tillkommit för att underlätta taxeringskontrollen och för att beskattningsreglerna för fåmansbolag skall kunna fungera tillfredsställande (prop. 1974:159 och prop. 1975/76:79). Genom lydelsen omfattas även företag som enligt 3 § 12 a mom. tredje stycket SIL skall behandlas som fåmansföretag.

Uttrycket "haft liknande förhållande med företaget" ersätts med "ingått annan rättshandling med företaget".

9 §

Bestämmelsen i *första stycket* är hämtad från 2 kap. 24 § första stycket LSK.

De fr.o.m. 1977 års taxering införda särskilda reglerna för beskattning av fåmansföretag och deras delägare kompletterades samtidigt med en utvidgad skyldighet för företagsledare i fåmansföretag och närstående till dessa samt delägare i företaget att lämna information till skattemyndigheterna om sina ekonomiska mellanhavanden med företaget (prop. 1975/76:79 s. 94-95).

Efter skattereformen har den särskilda uppgiftsskyldigheten justerats så att den även gäller personer i samma ställning i fåmansägt handelsbolag, eftersom begreppet fåmansföretag inte längre inkluderar fåmansägt handelsbolag, och i företag som enlig 3 § 12 a mom. tredje stycket SIL skall behandlas som fåmansföretag (prop.1990/91:5 och prop. 1995/96:109).

För att kunna tillämpa beskattningsreglerna om utdelning och realisationsvinst i 3 § 12 mom. SIL för den som är eller har varit verksam i företaget i betydande omfattning måste vissa uppgifter lämnas. Genom en hänvisning i 3 § 12 mom. SIL skall även 12 a-12 e mom. tillämpas.

Även närstående till delägare i ett fåmansföretag kommer att omfattas av förevarande bestämmelse. Därmed blir det en överensstämmelse mellan den personkrets som omfattas av bestämmelsen i detta stycke och den personkrets som finns i anvisningspunkt 14 till 32 § KL resp. 3 § 12 a mom SIL.

Även här ersätts uttrycket "förhållande mellan honom och företaget" med "rättshandling mellan honom och företaget".

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar 2 kap. 24 § andra stycket LSK.

De särskilda reglerna för beskattning av utdelning och realisationsvinst skall tillämpas även om företaget inte längre är ett fåmansföretag eller ett sådant företag som avses i 3 § 12 a mom. tredje stycket SIL. Uppgiftsskyldighet föreligger därför enligt detta stycke även efter det att företaget har upphört att vara fåmansföretag eller sådant företag som avses i 3 § 12 a mom. tredje stycket SIL (prop. 1990/91:5 och prop. 1995/96:109)

Skyldigheten att lämna uppgifter skall kvarstå i fem beskattningsår efter det att företaget har upphört att vara fåmansföretag eller sådant företag som enligt 3 § 12 a mom. tredje stycket SIL skall behandlas som fåmansföretag.

10 §

Paragrafen motsvarar 2 kap. 21 § LSK.

I bestämmelsen har gjorts redaktionella ändringar, dels vad avser hänvisningen till 8 § första stycket, dels i punkt 1 där uttrycket dröjsmålsränta har införts.

11 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 22 § första stycket tredje meningen LSK.

Föreskriften att fåmansföretag skall lämna en sådan förteckning som avses i 12 kap. 9 § ABL infördes efter förslag i prop. 1975/76:79. Motivet till bestämmelsens införande var att det är vä-

sentligt att skattemyndigheterna får kännedom om de transaktioner som förekommer mellan fåmansföretag och dess ägare och denne närstående.

Anledningen till att fåmansföretag skall redovisa sådan utbetald rörlig ränta som avses i 2 § 9 mom. sjätte stycket SIL är att räntan i dessa fall inte är avdragsgill.

4 kap. Särskilda bestämmelser för handelsbolag m.fl.

Uppgiftsskyldighet för handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg

1 §

Bestämmelsen i *första stycket* är hämtad från 2 kap. 25 § första stycket LSK. Den anger i punktform vad handelsbolag och rederi skall lämna uppgift om. Ändringarna är huvudsakligen redaktionella.

Av *första stycket punkt 2*, som är ny, framgår att de uppgifter också skall lämnas som behövs för att beräkna annan inkomst från handelsbolag och rederi än den som skall beskattas som inkomst av näringsverksamhet. I dag hänförs för fysisk person och dödsbo i stort sett all inkomst från handelsbolaget till inkomstslaget näringsverksamhet. Undantag görs för realisationsvinst vid avyttring av fastighet eller bostadsrätt som inte är omsättningstillgång då sådan vinst beskattas i inkomstslaget kapital. Andra inkomster i handelsbolaget beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet, detta avser bl.a. delägarens "lön", sjukpenning, varuuttag, bostadsförmån m.m.

Genom lydelsen av punkt 2 behöver den inte ändras för det fall att beskattning skall ske hos delägarna av andra inkomster än som nu är aktuella.

Bestämmelsen i *1 § andra stycket* motsvarar 2 kap. 25 § tredje stycket LSK. De uppgifter som företagen skall lämna enligt första stycket skall ha kommit in senast den 2 maj under taxeringsåret till skattemyndigheten eller till ett mottagningsställe som har godkänts av skattemyndigheten.

Av hänvisningen till 2 kap 1 och 2 §§ följer att uppgifterna skall lämnas på blankett enligt fastställt formulär samt att uppgifterna efter särskilt medgivande får lämnas i form av ett elektroniskt dokument.

Särskild uppgiftsskyldighet för vissa stiftelser och föreningar

2 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 26 § första-fjärde styckena LSK.

Paragrafen skall ses mot bakgrund av bestämmelserna i 7 § SIL och 6 § SFL enligt vilka vissa juridiska personer är helt eller delvis frikallade från skattskyldighet för vissa inkomster och för förmögenhet. Till den del de är frikallade från skattskyldighet är de inte heller deklarationsskyldiga.

Den särskilda uppgiften skall även i fortsättningen lämnas senast den dag självdeklarationen skall lämnas. För dem som skall lämna både självdeklaration och särskild uppgift kommer det, som i dag, att finnas en kombinerad blankett för särskild självdeklaration och särskild uppgift.

Av hänvisningen till 2 kap. 1 § följer att dessa uppgifter, efter särskilt medgivande, kan lämnas i form av ett elektroniskt dokument.

5 kap. Kontrolluppgift om intäkt av tjänst m.m.

1 §

I paragrafen regleras skyldigheten att lämna kontrolluppgifter för utgivna ersättningar, förmåner och annat som är att hänföra till intäkt av tjänst. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 4 §, 13-14 §§, 17 § och 19 § LSK.

I första stycket anges för vad och för vem kontrolluppgift skall lämnas. Vad som är att hänföra till intäkt av tjänst följer av 32 § kommunalskattelagen.

Utbetalaren eller den som på annan grund är uppgiftsskyldig har således att ta ställning till om ersättningen eller motsvarande objektivt sett är att hänföra till intäkt av tjänst.

Eftersom begreppet kontrolluppgift enligt NLSK även omfattar uppgifter som skall läggas till grund för beskattning enligt lagen (1991:686) om särskild inkomstskatt omfattar uppgiftsskyldigheten enligt denna paragraf genom hänvisningen i 10 kap. 2 § NLSK även ersättningar som utbetalats till fysiska personer som är skattskyldiga till särskild inkomstskatt. Av hänvisningen i 10 kap. 2 § NLSK följer att kontrolluppgift också skall lämnas för personer som är bosatta

utomlands även om de inte är skattskyldiga till särskild inkomstskatt.

Till den senare kategorin hänförs bl.a. utbetalningar till personer för vilka svensk lagstiftning om social trygghet skall gälla enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971. Bestämmelsen i 10 kap. 2 § jämfört med bestämmelsen i 5 kap. 1 § ersätter således bl.a. den uppgiftsskyldighet som återfinns i 3 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

De grundläggande förutsättningarna för att en ersättning eller motsvarande skall omfattas av uppgiftsskyldigheten i denna paragraf är att den objektivt sett är att hänföra till intäkt av tjänst, har betalats ut eller är att betrakta som utbetalad enligt vad som närmare anges i bestämmelsen samt att den getts ut till fysisk person eller dödsbo.

Av *första stycket* andra meningen följer att den som har betalat ut eller tillhandahållit ersättningen eller motsvarande är uppgiftsskyldig. Till exempel: 1. Arbetsgivare respektive uppdragsgivare i fråga om lön och annan ersättning eller förmån till anställd eller uppdragstagare. 2. Myndigheter m.fl. som betalat ersättningar som omfattas av uppgiftsskyldigheten i 3 kap. 13 § LSK. 3. Försäkringsföretag m.fl. som betalat ut pension eller livränta som är att hänföra till intäkt av tjänst. Med "den som har betalat ut" avses i likhet med i LSK inte den som endast förmedlat betalningen, t.ex. en bank, utan den som lämnat betalningsuppdraget, t.ex. arbetsgivaren.

Andra stycket motsvarar 3 kap. 4 § första stycket andra meningen LSK.

Av tredje stycket framgår vad kontrolluppgiften skall innehålla. Jämför även 11 kap. 6§.

Med utbetalat belopp likställs belopp som anges i fjärde stycket 1-3. I punkt 1 avses kontrolluppgift som skall lämnas enligt 3 kap. 14 § andra stycket LSK. I punkt 2 avses kapital hänförligt till pensionsförsäkring som blir skattepliktigt med anledning av att det överförs eller överlåts på sådant sätt som anges i punkt 1 första stycket av anvisningarna till 31 § KL. I punkt 3 avses med belopp som är att hänföra till intäkt av tjänst och som enligt bestämmelse i kommunalskattelagen eller annan lag skall anses som utbetalat avses bl.a. sådana skattepliktiga belopp som omfattades av uppgiftsskyldigheten i 3 kap. 17 § LSK. Enligt 2 § lagen (1975:1347) om ändring i kommunalskattelagen skall, om visst försäkringsavtal ändras eller om förmånstagare insätts i strid med bestämmelserna i punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen, bl.a. mot försäkringen svarande premiereserv anses som utbetalt belopp.

Fjärde stycket motsvarar 3 kap. 9 § första stycket LSK.

2§

Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 4 § tredje stycket andra ledet.

Uppgiftsskyldigheten är i kontrollhänseende utvidgad till att omfatta även andra ersättningar från arbetsgivaren än för upplåtelse av privatbostad eller privatfastighet.

Eftersom ersättningen enligt 3 § 3 mom. SIL skall beskattas i inkomstslaget kapital har uppgiftsskydligheten jämfört med LSK brutits ut från 1 §.

Har arbetsgivaren betalat ut ersättning för hyra av annan egendom än privatbostad eller privatfastighet skall ersättningen tas upp som intäkt av tjänst till den del ersättningen överstiger marknadsvärdet. I sådant fall skall kontrolluppgift lämnas enligt 5 kap. 1 §. För att skattemyndigheten skall kunna kontrollera att ersättningen är marknadsmässig skall ersättningen tas upp i kontrolluppgiften oavsett om utbetalaren anser att utbetalt belopp är marknadsmässigt eller inte.

3 §

Paragrafen reglerar beloppsgränserna för uppgiftsskyldigheten enligt 1 § och motsvarar delvis bl.a. 3 kap. 5 § punkterna 1 och 2 LSK.

För andra belopp, ersättningar och förmåner än de som omfattas av punkt 1 gäller en generell beloppsgräns om 100 kr. Understiger utbetalt belopp eller värdet av tillhandahållen förmån 100 kr behöver den som är uppgiftsskyldig enligt 1 § således inte lämna någon kontrolluppgift.

Genom införandet av en generell beloppsgräns om 100 kr för samtliga skattepliktiga belopp som är att hänföra till tjänst har den i 3 kap. 14 § LSK angivna beloppsgränsen för pension, livränta m.m. således sänkts från 200 kr till 100 kr.

Punkt 3 motsvarar delvis 3 kap. 4 § fjärde stycket LSK. Undantaget avses omfatta samtliga utbetalda belopp m.m. som skall beskattas som intäkt av tjänst och som enligt 3 kap. 9 § NLSK skall redovisas i deklaration.

4 §

Bestämmelsen reglerar hur kostnadsersättningar som en arbetsgivaren eller en uppdragsgivare utbetalt som ersättning för kostnader i tjänsten skall redovisas i kontrolluppgiften.

Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 5 § punkt 3 och 3 kap. 9 § andra och tredje styckena LSK. Jämför även 11 kap. 6 § NLSK.

Värdet av kostnadsersättningen behöver endast anges om utbetalaren enligt bestämmelserna i 8 kap. 19 och 20 §§ skattebetalningslagen är skyldig att göra skatteavdrag från ersättningen. I övriga fall är det tillräckligt att det i kontrolluppgiften anges att ersättning utgivits och vad den avser. Genom hänvisningen i 10 kap. 2 § till 5 kap. 1 § gäller begränsningen även beträffande sådana kostnadsersättningar som utbetalats till personer som inte är bosatta i landet. Jämför bl.a. 6 § punkt 5 lagen om särskild inkomstskatt.

5 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 7 § första stycket LSK.

6 kap. Kontrolluppgift om avkastning på kapital m.m.

Kapitlet innehåller bestämmelser om kontrolluppgifter för ränta, med ränta likställda inkomster och utgifter, utdelning samt uppgifter om tillgångar och skulder.

Inkomstränta och fordran m.m.

1 §

I paragrafen regleras skyldigheten att lämna kontrolluppgift för inkomstränta och fordran. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 22 och 23 §§ punkterna 1och 2 LSK.

I NLSK har kretsen av uppgiftsskyldiga utvidgats, medan kretsen för vilka kontrolluppgift skall lämnas har inskränkts något.

Av första stycket följer att kontrolluppgift skall lämnas av den som gottskrivit eller betalat ut ränta till någon annan som är fysisk person eller dödsbo. Vanligtvis är mottagaren att betrakta som borgenär gentemot utbetalaren. I undantagsfall kan den som uppbär

räntan vara annan person än utbetalarens borgenär, nämligen när rätten till räntan har avskilts från fordringen.

Enligt andra stycket är annan juridisk person än dödsbo samt fysisk person som bedriver näringsverksamhet uppgiftsskyldig för utbetald eller gottskriven ränta.

Begreppet juridisk person har valts som samlingsbegrepp för kretsen av uppgiftsskyldiga. Med juridisk person avses i detta sammanhang såväl offentligrättsliga juridiska personer som privaträttsliga juridiska personer. Gemensamt för dessa personer är att de kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter, dvs. att de är rättssubjekt. Med privaträttsliga eller enskilda juridiska personer avses bl.a. aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag, stiftelser, ideella föreningar och konkursbon. De offentligrättsliga juridiska personerna utövar någon form av offentlig verksamhet. Således omfattas statliga myndigheter, kommuner, allmänna inrättningar, kassor och andra offentligrättsliga anstalter av uppgiftsskyldigheten enligt denna bestämmelse.

Fjärde stycket motsvarar 3 kap. 22 § sjätte stycket LSK. Jämför även 11 kap. 6 §.

2 §

Paragrafen reglerar undantagen från uppgiftsskyldigheten enligt 1 §.

Punkt 1 motsvarar 3 kap. 23 § punkt 3 LSK.

I *punkt 2* har tagits in en generell beloppsgräns om 100 kr för inkomstränta.

3 §

Enligt paragrafen skall kontrolluppgift enligt 1 § lämnas om fordran även om ränta inte utbetalts eller gottskrivits borgenären. Kretsen av uppgiftsskyldiga är begränsat till den som för sådant avstämningsregister som avses i aktiekontolagen respektive den som är förvaltarregistrerad hos registerföraren (för närvarande enbart VPC och den som är förvaltarregistrerad hos VPC), värdepappersinstitut, såvitt avser innehav på depå eller konto hos institutet, samt den som i annat fall fört register eller på annat sätt antecknat innehavare av fordran.

4 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 21 § LSK. Uppgiftsskyldigheten har utvidgats till att omfatta även dödsbo.

Utgiftsränta och skuld m.m

5 §

I paragrafen regleras skyldigheten att lämna kontrolluppgift för utgiftsränta och skuld. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 25 a § LSK. Jämfört med vad som gäller enligt LSK har - i likhet med kontrolluppgiftsskyldigheten för inkomstränta och fordran - kretsen av de uppgiftsskyldiga utvidgats.

Bestämmelsen är utformad efter mönster av 6 kap. 1 § NLSK.

I andra stycket anges att kontrolluppgift om skuld skall lämnas oavsett om någon ränta har erhållits.

Kontrolluppgiftsskyldigheten för förskottsränta begränsas till den ränta som är avdragsgill under beskattningsåret.

6 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 26 a § LSK.

Räntekompensation m.m.

7 §

Enligt bestämmelsen skall räntekompensation m.m. som avses i 3 § 6 mom. andra stycket SIL samt vederlag vid återbetalning av lån i förtid behandlas som ränta i kontrolluppgiftshänseende.

Av punkt 1 andra ledet följer att en förutsättning för att kontrolluppgift om räntekompensation skall lämnas är att räntekompensationen för den skattskyldige skall beskattas som ränteintäkt eller dras av som ränteutgift under beskattningsåret. Någon utvidgning av den nuvarande uppgiftsskyldigheten för räntekompensation enligt 3 kap 22 § och 25 a § LSK är således inte avsedd. Eftersom vad som sägs om ränta även skall gälla för räntekompensation blir bl.a. bestämmelsen i 1 § fjärde stycket tillämplig om den uppgiftsskyldige inte

kan ange hur stor del av beloppet som utgör räntekompensation. I det fallet skall således det sammanlagda beloppet redovisas i kontrolluppgiften.

Utdelning och innehav av värdepapper m.m.

8 §

Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 27 och 28 §§ LSK.

I paragrafen regleras skyldigheten att lämna kontrolluppgift för utdelningar från : Svenska aktiebolag (såväl avstämningsbolag som s.k. kupongbolag), svensk ekonomiska föreningar, värdepappersfonder och utländska juridiska personer.

I likhet med gällande bestämmelse i 3 kap. 27 § LSK är det den som betalat ut utdelningen som är uppgiftsskyldig. För avstämningsbolag m.m. således VPC eller förvaltaren.

Skyldigheten att lämna särskild uppgift enligt 3 kap. 28 § LSK har slopats och ersatts av en skyldighet för utbetalaren att lämna kontrolluppgift på utbetalat belopp. Av 12 kap. 4 § första stycket NLSK följer att den som tar emot utdelningen, i egenskap av utdelningsberättigad eller i egenskap av ombud för denne, till den uppgiftsskyldige är skyldig att lämna de uppgifter han behöver för att kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet enligt denna bestämmelse.

Enligt *första stycket punkt 2* är värdepappersinstitut eller annan hos vilken finansiellt instrument förvaras i depå eller kontoförs skyldig att lämna kontrolluppgift om utdelning och innehav.

Av andra stycket följer att uppgiftsskyldigheten begränsas till fysiska personer och dödsbon.

Tredje stycket motsvarar 3 kap 27 § fjärde stycket i delbetänkandet SOU 1997:27(se delbetänkandets författningskommentar i bilaga 3).

I *fjärde stycket* regleras vad som skall redovisas i en kontrolluppgift om innehav. Vad gäller utländska fondpapper och andra utländska finansiella instrument, dvs. aktier i ett bolag som är hemmahörande i utlandet eller andra instrument som är utgivna i utlandet och noterade på utländsk börs eller motsvarande, skall även värdet av innehavet anges i kontrolluppgiften om det är känt för den uppgiftsskyldige. Att värdet i dessa fall skall anges i kontrolluppgiften är en förutsättning för att det skall kunna förtryckas i den allmänna självdeklarationen. Riksskatteverket bör genom allmänna råd och rekommendationer kunna ge anvisningar om vilka värden som skall

användas vid förmögenhetsstaxeringen (jfr bl.a Lagrådets yttrande över förslag till lag om statlig förmögenhetsskatt, prop. 1996/97:117 s.131 f.) och i konsekvens därmed även i samband med kontrolluppgiftslämnandet. Av 11 kap. 8 § NLSK följer att om värdet av en tillgång skall redovisas i kontrolluppgift skall värderingsreglerna i lagen om statlig förmögenhetsskatt tillämpas.

Uttrycket finansiellt instrument har av enkelhetsskäl valts som samlingsbegrepp för dessa värdepapper o. dyl. Visserligen innebär det att även utländska fordringar i princip omfattas av definitionen. Det förhållandet att kontrolluppgift för utländska fordringar skall lämnas följer dock redan av bestämmelserna i 6 kap. 1 och 3 §§.

9 §

Motsvarar 3 kap. § 27 sjätte stycket LSK.

7 kap. Kontrolluppgift om kapitalvinster m.m.

Andel i värdepappersfond

1 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 32 a § LSK.

Tredje stycket är nytt. Av den nuvarande lydelsen av bestämmelsen framgår inte hur den uppgiftsskyldige skall agera om underlag i form av andelens anskaffningsvärde saknas. För att säkerställa att kontrolluppgift överhuvudtaget lämnas i det fallet har intagits en kompletterande bestämmelse om att uppgiftslämnaren i sådant fall skall lämna kontrolluppgift om försäljningslikviden. Det erinras om den skyldighet som enligt 12 kap. 4 § NLSK åligger bl.a förvaltare och den skattskyldige att till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de upplysningar denne behöver för att kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet respektive den kontrolluppgiftsskyldiges skyldighet att till skattemyndigheten anmäla om någon inte fullgör sin upplysningsskyldighet i detta avseende.

1 a §

Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 32 c § LSK.

Uppgiftsskyldigheten har utvidgats till att också omfatta inlösenfallen.

Bestämmelsen är tillfällig och kommer att ersättas av bestämmelserna i 2-7 §§.

Derivatinstrument

2 §

I bestämmelsen regleras i vilka fall kontrolluppgift skall lämnas om realisationsvinst och realisationsförlust vid avyttring m.m. av optioner och terminer. Paragrafen motsvarar 3 kap. 32 c § , 32 d §, 32 e § tredje meningen och 32 f § i delbetänkandet SOU 1997:27 (se delbetänkandets lagförslag i bilaga 2 respektive författningskommentar till lagförslaget i bilaga 3).

3 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 32 e § första-andra meningarna i delbetänkandet SOU 1997:27 (se delbetänkandets lagförslag i bilaga 2 respektive författningskommentar till lagförslaget i bilaga 3).

4 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 32 c § tredje stycket, 32 d § fjärde stycket, 32 e § femte stycket och 32 § h fjärde stycket i delbetänkandet SOU 1997:27 (se delbetänkandets lagförslag i bilaga 2 respektive författningskommentaren till lagförslaget i bilaga 3).

Annat marknadsnoterat finansiellt instrument än derivatinstrument

5 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 32 g och 32 h §§ i delbetänkandet SOU 1997:27 (se delbetänkandets lagförslag i bilaga 2 respektive författningskommentaren till lagförslaget i bilaga 3).

6 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 27 b § i delbetänkandet SOU 1997:27 (se delbetänkandets lagförslag i bilaga 2 respektive författningskommentaren till lagförslaget i bilaga 3).

Annat icke marknadsnoterat finansiellt instrument än derivat

7 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 32 i § i delbetänkandet SOU 1997:27 (se delbetänkandets lagförslag i bilaga 2 respektive författningskommentaren till lagförslaget i bilaga 3).

Bostadsrätt m.m.

8 §

Paragrafen reglerar skyldigheten att lämna kontrolluppgift vid avyttring av bostadsrätt, andelar i annan ekonomisk förening än bostadsrättsförening och bostadsaktiebolag. I de senare fallen om föreningen eller bolaget omfattas av 2 § 7 mom. första stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 45-46 §§ LSK.

Av andra stycket jämfört med 11 kap. 6 § följer vad som skall redovisas i kontrolluppgiften.

Enligt tredje stycket omfattar uppgiftsskyldigheten numera endast överlåtelse av fysisk person och dödsbo.

8 kap. Skyldighet att lämna kontrolluppgift i andra fall

Kontrolluppgift om avgift för pensionsförsäkring m.m.

1 §

Motsvarar 3 kap. 17 a § LSK.

Kontrolluppgift om utdelning m.m. till delägare i samfällighet

2 §

Motsvarar delvis 3 kap. 48 § LSK.

Vad avser samfällighet som avses i punkt 2 har uppgiftsskyldigheten begränsats till delägares andel av ränteintäkter och räntekostnader i de fall delägande fastighet är en privatbostadsfastighet. Beloppsgränsen har slopats.

Kontrolluppgift om livförsäkring

3 §

Motsvarar 3 kap. 15 § första stycket LSK. Jämför även 11 kap. 6 och 8 §§ NLSK.

Kontrolluppgift om förmögenhetsvärde av bostadsrätt m.m.

4 §

Enligt paragrafen skall bostadsrättsförening och övriga juridiska personer som anges i 2 § 7 mom. första stycket lagen om statlig inkomstskatt (1947:576) lämna kontrolluppgift om medlems eller delägares andel i föreningens eller bolagets förmögenhet. Jämför 11 kap. 8 § NLSK. Uppgiftsskyldigheten gäller endast om medlemmen eller andelsägaren är fysisk person eller dödsbo.

Kontrolluppgift om betalning till näringsidkare

5 §

I paragrafen regleras i vilka olika situationer kontrolluppgift skall lämnas om utbetalningar m.m. till näringsidkare.

Punkt 1 motsvarar 3 kap. 4 § tredje stycket första ledet LSK.

Punkt 2 avser Riksförsäkringsverkets skyldighet att lämna kontrolluppgift om sjukpenning.

Punkt 3 motsvarar 3 kap. 20 § LSK. Jämför även 11 kap. 6 § NLSK.

6 §

Bestämmelsen reglerar skyldigheten för bank att lämna kontrolluppgift om utbetalning från särskilda konton m.m. Kontrolluppgiftsskyldigheten för utbetalningar från särskilt konto enligt skogskontolagen (1954:142) är överflyttad från skogskontolagen. Motsvarande kontrolluppgiftsskyldighet har införts för utbetalningar från särskilt konto enligt lagen (1979:611) om upphovsmannakonto.

9 kap. Om förbindelse att lämna kontrolluppgift m.m.

Förbindelse att lämna kontrolluppgift

1 §

Motsvarar 3 kap. 32 b § LSK.

2 §

Motsvarar delvis 3 kap. 22 a § LSK.

Andra stycket är nytt. Skyldighet att ge in förbindelse föreligger först när det den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton utomlands överstiger motvärdet av 50 000 kr. Beloppsgränsen avser den totala behållningen på samtliga konton utomlands. Riksskatteverket kan enligt 15 kap. 6 § medge undantag från skyldighet att ge in förbindelse.

3 §

Motsvarar delvis 3 kap. 27 a § andra stycket LSK.

Bestämmelsen har utvidgats i två avseenden. Dels till att omfatta även andra finansiella instrument än fondpapper, dels till att omfatta även svenska finansiella instrument som förvaras i depå eller kontoförs i utlandet.

Medgivande till insyn

4 §

Enligt paragrafen skall den som har att ge in förbindelse enligt 2 och 3 §§ även lämna ett skriftligt medgivande till inhämtande av kontrolluppgifter samt till insyn i depån eller på kontot i utlandet. Motsvarande bestämmelse återfinns i 3 kap 22 a och 27 a §§ LSK.

10 kap. Uppgiftsskyldighet m.m. vid utlandstransaktioner

Uppgift om betalning till eller från utlandet

1 §

Paragrafen motsvarar delvis 3 kap. 50 § LSK.

Uppgiftsskyldigheten har utvidgats till att omfatta även betalningar som har förmedlats för juridisk persons räkning, se avsnitt 13.1.

Vidare har bestämmelsen skrivits om i syfte att det skall framgå att uppgiftsskyldigheten omfattar bl.a. betalningar från den som är bosatt i Sverige till dennes eget konto eller motsvarande i utlandet.

Av 12 kap. 4 § NLSK följer att den för vars räkning förmedlingen sker skall till den kontrolluppgiftsskyldige skall lämna nödvändiga identifikationsuppgifter m.m. Jämför även 11 kap. 6 § NLSK.

Kontrolluppgift för person bosatt i utlandet

2 §

Enligt bestämmelsen föreligger uppgiftsskyldighet för sådana tjänsteersättningar m.m. och inkomstränta som omfattas av kontrolluppgiftsskyldighet enligt 5 kap. 1 § respektive 6 kap. 1§ även om mottagaren är bosatt i utlandet. Se vidare avsnitt 13.2.

Enligt andra stycket skall i sådan uppgift även mottagarens utländska skatteregisternummer anges, se avsnitt 13.3.

Uppgift om förmedling av utländsk försäkring

3 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 15 § 3 stycket LSK.

11 kap. Gemensamma bestämmelser om kontrolluppgifter m.m.

I kapitlet har intagits bestämmelser om när kontrolluppgift skall lämnas, till vilken myndighet och i vilken form. Kapitlet innehåller också gemensamma bestämmelser om vilken typ av uppgifter som skall redovisas i kontrolluppgift m.m.

Allmänna bestämmelser

1 §

I paragrafen regleras när kontrolluppgift skall lämnas.

I 7 kap. NLSK har särskilt föreskrivits att kontrolluppgift i vissa fall skall lämnas tidigare än som framgår av denna bestämmelse.

2 §

I 2 § anges huvudregeln att kontrolluppgift skall lämnas till den skattemyndighet hos vilken uppgiftslämnaren är registrerad som arbetsgivare. I andra-tredje styckena anges undantag till huvudregeln.

3 §

Enligt denna bestämmelse får föreskrivas att kontrolluppgift skall lämnas till annan myndighet än som följer av 2 §. Riksskatteverket kan med stöd av bestämmelsen bl.a. förskriva att den som tilldelats sådant registreringsnummer som avses i den numera upphävda bestämmelsen i 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) får lämna kontrolluppgift i enlighet med registreringen, jämför 3 kap. 58 § andra stycket LSK.

4 §

I paragrafen har tagits in en kompletterande regel för det fall att det inte av 2 § eller 3 § framgår till vilken myndighet kontrolluppgift skall lämnas.

5 §

Motsvarar delvis 3 kap. 56 § LSK.

Kontrolluppgifts innehåll

6 §

Bestämmelsen reglerar vilka uppgifter en kontrolluppgift och ett sammandrag av kontrolluppgifter skall innehålla. Förutom vad särskilt angivits i de enskilda bestämmelserna i 5-10 kap. NLSK skall en kontrolluppgift innehålla identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldiga och den uppgiften avser: namn, organisations- eller personnummer, adressuppgifter m.m.

Uppgiften skall vidare innehålla upplysning om verkställt skatteavdrag och om innehållen avräkningsbar utländsk skatt.

Enligt första stycket punkt 2 skall kontrolluppgiften innehålla de ytterligare uppgifter som behövs för att slag och sort av det skattepliktiga beloppet respektive avdragsgilla beloppet m.m. som omfattas av kontrolluppgiftsskyldigheten skall kunna bedömas. Vilka uppgifter som skall lämnas får beslutas genom tillämpningsföreskrifter.

Exempelvis bör i fråga om en bilförmån anges att fråga är om bilförmån samt fordonets årsmodell m.m. Skall kontrolluppgift lämnas enligt 6 kap. 1 § om ränta och fråga är om ett diskonteringsinstrument kan komma i fråga att föreskriva att uppgifter skall lämnas om t.ex. slag och sort av fordran. För kontrolluppgifter som skall lämnas om utdelning och innehav av värdepapper bör anges slag och sort av innehavet. Motsvarande gäller för uppgifter som skall lämnas enligt 7 kap. 2 § NLSK. Fråga är således om uppgifter som behövs för att identifiera slag och sort av skattepliktigt belopp m.m. som omfattas av kontrolluppgiftsskyldigheten.

7 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 22 § femte stycket, 3 kap. 25 a § femte stycket, 3 kap. 26 a § tredje stycket och 3 kap. 57 § andra stycket tredje-sjunde meningarna LSK.

8 §

Enligt bestämmelsen skall i det fall värdet av en skattepliktig tillgång eller avdragsgill skuld skall anges i kontrolluppgiften, värderingen göras i enlighet med värderingsreglerna i lagen om statlig förmögenhetsskatt.

12 kap. Övrig uppgiftsskyldighet

Meddelande om uppgifter som lämnats till skattemyndigheten

1 §

Motsvarar 3 kap. 59 § LSK

Upplysningar till den skattskyldige

2 §

Motsvarar delvis 3 kap. 53 §.

Uppgiftsskyldigheten för handelsbolag följer av 4 kap. 1 § NLSK.

3 §

Bestämmelsen är ny. Enligt bestämmelsen är bostadsrättsföreningar m.fl. skyldiga att tillhandahålla den som avyttrat bostadsrätt m.m. de uppgifter denne behöver för att i deklarationen redovisa rätt beräknad realisationsvinst eller realisationsförlust. Skyldigheten omfattar naturligtvis bara de uppgifter som finns tillgängliga hos uppgiftslämnaren.

Uppgifter som skall lämnas till den som är kontrolluppgiftsskyldig

4 §

Paragrafen är ny.

Enligt *första stycket* skall den som ingår rättshandling med någon som har att lämna kontrolluppgift, till den kontrolluppgiftsskyldige lämna de upplysningar denne behöver för att kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet med anledning av rättshandlingen. Bestämmelsen är generell och omfattar bl.a. de situationer som i LSK reglerades i 3 kap. 28 §, 3 kap. 29 §, 3 kap. 32 a § första stycket tredje meningen, 3 kap. 50 § tredje stycket och 3 kap.57 § tredje stycket LSK. Bestämmelsen ersätter bl.a. dessa bestämmelser.

Av bestämmelsen följer bl.a. att: En uppdragstagare skall uppge sådana identifikationsuppgifter att uppdragsgivaren kan fullgöra sin kontrolluppgiftsskyldighet avseende utbetalda ersättningar till uppdragstagaren till följd av uppdragsförhållandet. Den som för egen eller annans räkning öppnar ett inlåningskonto eller på annat sätt placerar pengar för förräntning skall till inlåningsinstitutet eller motsvarande lämna identifikationsuppgifter för den som har rätt att uppbära räntan m.m. Den som låter överföra medel till utlandet skall uppge nödvändiga uppgifter till betalningsförmedlaren för att denne skall kunna fullgöra sin skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt 10 kap. 1 §. Föreligger skyldighet att lämna kontrolluppgift för någon som är bosatt utomlands är denne i förekommande fall skyldig att till förmedlaren (den kontrolluppgiftsskyldige) ange sitt utländska skatteregisternummer. Den som för egen eller annans räkning lyfter utdelning eller ränta mot kupong skall uppge identifikationsuppgifter för den som är utdelningsberättigad eller motsvarande. Begär någon registrering hos VPC av värdepapper som avses berättiga till utdelning från utländsk juridisk person skall denne till VPC (den kontrolluppgiftsskyldige) lämna identifikationsuppgifter för den för vilkens räkning avkastningen skall lyftas (jfr 3 kap. 29 § LSK). Om en andel i en värdepappersfond förvaltarregistreras skall förvaltaren lämna fondbolaget (den kontrolluppgiftsskyldige) de upplysningar som det behöver för att kunna fullgöra sin kontrolluppgiftsskyldighet enligt 7 kap. 1 § NLSK (jfr 3 kap. 32 a § LSK).

Den som ingår rättshandlingen med den uppgiftsskyldige skall enligt bestämmelsen på annat sätt än muntligen till den kontrolluppgiftsskyldige förmedla de uppgifter han behöver för att kunna

fullgöra sin uppgiftsskyldighet med anledning av deras rättsförhållande.

Uppgift som avses i *andra stycket* (jfr 3 kap. 4 a § LSK) skall lämnas senast månaden efter det att förmånen åtnjutits. Övriga uppgifter skall lämnas på sådant sätt och i sådan ordning att den kontrolluppgiftsskyldige kan fullgöra sin uppgiftsskyldighet i rätt tid.

I *tredje stycket* har tagits in en bestämmelse om att om den som är kontrolluppgiftsskyldig inte erhåller erforderliga uppgifter med anledning av rättshandlingen skall han anmäla detta förhållande till skattemyndigheten.

Skattemyndigheten har befogenhet att enligt 14 kap. 2 § NLSK förelägga den som inte fullgjort sin uppgiftsskyldighet gentemot den kontrolluppgiftsskyldige att fullgöra denna.

Anmälningsskyldighet om nedsättning av utländsk skatt

5 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 9 § LSK.

13 kap. Anstånd

Anstånd med att lämna självdeklaration m.m.

1 §

Första stycket motsvarar 2 kap. 32 § första stycket LSK.

Enligt andra stycket kan anstånd med att lämna uppgifter enligt 4 kap. ges på samma grunder som anstånd med att lämna självdeklaration.

2 §

Paragrafen reglerar möjligheten till s.k. byråanstånd och motsvarar 2 kap. 33 § LSK.

Kretsen av deklarationsskyldiga som kan omfattas av anståndet har utvidgats.

3 §

Bestämmelsen är ny och reglerar möjligheten att få anstånd med att komma in med kontrolluppgift enligt bestämmelserna i NLSK.

14 kap. Om föreläggande

I kapitlet har samlats samtliga bestämmelser om föreläggande enligt NLSK.

Allmänt

1 §

Första stycket i paragrafen motsvarar 3 kap. 62 § LSK. *Andra stycket* motsvarar 2 kap. 31 § LSK.

2 §

Enligt paragrafen får skattemyndigheten förelägga den som inte har fullgjort föreskriven uppgiftsskyldighet att lämna uppgiften eller komplettera den. Med stöd av bestämmelsen kan skattemyndigheten eller Riksskatteverket förelägga den som är uppgiftsskyldig att lämna självdeklaration enligt 2 kap., handelsbolagsuppgifter m.m. enligt 4 kap., kontrolluppgifter enligt 5-10 kap., sammandrag av kontrolluppgift enligt 11 kap. samt bl.a. uppgifter som skall lämnas enligt 12 kap. 4 §. Bestämmelsen omfattar således såväl uppgifter som skall lämnas till det allmänna som uppgifter som skall lämnas till annan enligt bestämmelse i 12 kap.

Särskilt om självdeklaration m.m.

3 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 9 § LSK.

4 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 26 § sjätte stycket LSK.

Uppgifter till ledning för kontroll av annans taxering m.m.

5 §

I bestämmelsen, som är ny, regleras i vilka situationer skattemyndigheten får förelägga fysisk person eller dödsbo att lämna uppgifter i annat fall än som avses i 6 §.

Föreläggande enligt 5 § får meddelas i två situationer. I båda fallen, såväl avseende utbetalda ersättningar för utfört arbete till näringsidkare som uppgifter om ränta och fordran, krävs att föreläggandet skall avse namngiven person.

6 §

Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 50 a § LSK.

Kretsen av uppgiftsskyldiga överenstämmer med 3 kap. 50 a § LSK. Se vidare avsnitt 12.1.3.

Föreläggande att avsluta utländskt konto m.m.

7 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 64 § andra stycket LSK.

Undantag från föreläggande

8 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 3 § LSK.

Vite

9 §

Bestämmelsen motsvarar i sak 4 kap. 5 § LSK. Redaktionellt har paragrafen anpassats till motsvarande bestämmelse i skattebetalningslagen.

15 kap. Övriga bestämmelser

Behörig företrädare m.m.

1 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 2 § LSK

2 §

Paragrafen är ny.

Enligt bestämmelsen får skyldigheten att lämna deklaration, kontrolluppgifter och andra uppgifter enligt denna lag fullgöras genom ombud, se vidare avsnitt 5.4

Om förvar av utländskt fondpapper m.m.

3 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 27 a § första stycket LSK.

Skyldighet att bevara underlag m.m.

4 §

Enligt bestämmelsen skall den som är uppgiftsskyldig enligt NLSK bevara underlag för att kunna fullgöra uppgiftsskyldigheten och för att skattemyndigheten skall kunna kontrollera att uppgiftsskyldigheten har fullgjorts riktigt. Bestämmelsen utgör ett komplement till övriga regleringar om skyldighet att bevara räkenskaper m.m. Skyl-

digheten att bevara underlag m.m enligt denna bestämmelse gäller i flertalet fall sex år efter utgången av det kalenderår underlaget avser.

Genom tillämpningsföreskrifter får regleras för hur lång tid olika former av underlag skall bevaras.

Undantag från uppgiftsskyldighet

5 §

Bestämmelsen är ny.

De i 5-10 kap. föreskrivna uppgiftsskyldigheterna omfattar olika former av uppgifter som utan föreläggande skall lämnas till ledning för annat än egen taxering. Av respektive bestämmelse framgår vem som är uppgiftsskyldig, för vad kontrolluppgifter och andra uppgifter skall lämnas. Vissa uppgifter som formellt kan anses omfattas av den föreskrivna uppgiftsskyldigheten saknar dock helt betydelse för fastställande av underlaget att ta ut skatt enligt de lagar som omfattas av uppgiftsskyldigheten i NLSK.

I syfte att underlätta för uppgiftslämnarna och inte åsamka dem onödigt administrativt merarbete får regeringen föreskriva om undantag från kontrolluppgiftsskyldigheten enligt 5-10 kap.

Rätten att föreskriva om undantag är generell och inte avsedd att användas som ett dispensinstrument i enskilda fall.

Den omfattar självfallet enbart *inskränkningar* i den lagstadgade uppgiftsskyldigheten. Uppgiftsskyldigheten kan således inte utvidgas med stöd av denna bestämmelse.

För att regeringen skall kunna föreskriva undantag förutsätts bl.a. att undantaget inte kan antas komma att försvåra kontrollen av att deklarationsskyldigheten fullgjorts riktigt och fullständigt. Uppgifter som är obehövliga för taxeringen eller uttagande av skatt enligt övriga i 1 kap. 1 § NLSK angivna lagar kan således undantas, t.ex. uppgifter om ränta från särskilda konton för vilka uppgifter lämnas enligt annan lagstiftning (jfr 3 kap. 23 § punkt 5 LSK). Med stöd av denna bestämmelse bör vidare kunna undantas sådan avkastning m.m. som inte är skattepliktig (jfr t.ex. 3 kap. 27 § fjärde stycket LSK). Vidare bör t.ex. i fråga om kontrolluppgift för ränta och fordran kunna undantas ränta som näringsidkare som är fysisk person tar emot från annan näringsidkare i samband med normala affärsförhållanden under förutsättning att räntan redovisas i näringsverksamhet. Detsamma bör gälla i fråga om utgiftsränta som enskild närings-

idkare erlägger till annan näringsidkare. Undantag av nämnt slag kan inte antas försvåra taxeringsarbetet. Motsvarande undantag bör dock inte komma i fråga om borgenären eller gäldenären är bankinstitut eller dylikt.

Om olika uppgiftslämnare kan komma att betraktas som uppgiftsskyldiga för samma belopp eller rättshandling, men på olika grunder, bör regeringen kunna föreskriva undantag från uppgiftsskyldighet med stöd av denna bestämmelse. Däremot är det i normalfallet inte tillräckligt att uppgiften omfattas av deklarationsskyldigheten enligt 3 kap. för att en kontrolluppgiftsskyldighet skall kunna inskränkas med stöd av denna bestämmelse.

Kravet på att undantaget inte kan antas komma att försvåra kontrollen av att deklarationsskyldigheten fullgjorts riktigt och fullständigt bör sättas relativt högt.

Undantaget får inte heller försvåra uttagandet av skatt enligt lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller lägga hinder i vägen för Sveriges åtaganden enligt överenskommelser med andra länder om att lämna skattekontrolluppgifter.

6 §

Riksskatteverket får enligt bestämmelsen i det enskilda fallet bevilja dispens från kravet på att ge in förbindelse enligt 9 kap.

7 §

Enligt bestämmelsen får skattemyndigheten i det enskilda fallet ge dispens från skyldigheten att för viss tid lämna uppgifter för stiftelser m.fl. som avses i 4 kap. 2 §. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 26 § fjärde stycket LSK.

Besked om skyldighet att lämna kontrolluppgift

8 §

Bestämmelsen är ny.

Enligt paragrafen kan den som är eller som kan antas vara uppgiftsskyldig begära att Riksskatteverket skall lämna besked om skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt 5-10 kap. NLSK.

Prövningen kan avse såväl frågan om uppgiftsskyldighet överhuvudtaget föreligger som frågan om vilka uppgifter som skall tas upp i kontrolluppgiften, se vidare avsnitt 14.

Överklagande

9 §

Endast beslut enligt 15 kap. 8 § får överklagas. Övriga beslut enligt NLSK får inte överklagas.

Formulär och blanketter

10 §

Med stöd av denna bestämmelse kan Riksskatteverket bemyndigas att bestämma formen för lämnandet av kontrolluppgifter på ADB-medium samt att fastställa blanketter. Bestämmelsen motsvarar delvis 4 kap. 11 § LSK. Av 10 kap. 5 § följer att uppgiftslämnaren har valfrihet i fråga om i vilken form (på blankett eller på ADB-medium) kontrolluppgift skall lämnas.

Förvaring och gallring

11 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 13 § LSK.

22.2 Kommunalskattelagen (1928:370)

19 §, anvisningspunkt 15 till 22 § och anvisningspunkt 20 d till 23 §

Ändringarna företas som en konsekvens av förslaget till ny lag om självdeklaration och kontrolluppgifter.

33 § 2 mom.

Ändringen är en konsekvens av att avdrag för andra kostnader än de som avses i punkt 4 av anvisningarna till 33 § endast medges till den del de överstiger 3 000 kr (se avsnitt 19.2.3).

22.3 Kupongskattelagen (1970:624)

14 §

Uppgift om utdelning från s.k. kupongbolag skall lämnas genom kontrolluppgift enligt 6 kap. 8 § NLSK. Skattekontrollutredningen lämnar i övrigt inga förslag i sak avseende kupongskattelagen. Den översyn som i övrigt kan vara erforderlig av denna lags bestämmelser kommer att företas av Kupongskattelagsutredningen (Fi 1996:12).

17 §

Av paragrafen framgår hur blanketterna skall sorteras.

22.4 Aktiebolagslagen (1975:1385)

10 kap. 10 § fjärde och femte styckena

Revisor skall till skattemyndigheten lämna kopia av revisionsberättelse som innehåller upplysning, uttalande eller anmärkning av vissa slag. Skyldigheten att lämna sådan berättelse ålåg tidigare den skattskyldige, jfr 2 kap. 22 § första stycket LSK.

I revisionsberättelsen skall även anmärkas om bolaget inte har fullgjort sin skyldighet att lämna deklaration enligt 2 kap. 1 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, LPP, eller om det inte i rätt tid har betalat in sådana skatter och avgifter som räknas upp i 1 kap. 1 § samma lag.

22.5 Skatteregisterlagen (1980:343)

7 § 12 punkterna b och c

För att uppgift skall få föras in i skatteregistret skall den vara av betydelse för kontrollen av att deklarations- och uppgiftsskyldighet enligt NLSK har fullgjorts eller kan komma att fullgöras riktigt och fullständigt för annan än den som föreläggs eller av annan än den som revideras. Föreläggandet eller beslutet om revision skall ha fattats av Riksskatteverket eller av skattemyndighet efter bemyndigande av verket.

punkt c

Vad som avses med handling framgår av 3 kap. 11 § tredje stycket taxeringslagen.

Övriga ändringar företas som en konsekvens av förslaget till NLSK.

22.6 Lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

4 kap. 10 § fjärde och femte styckena

Se kommentaren till 10 kap. 10 § fjärde och femte styckena aktiebolagslagen (1975:1385).

22.7 Lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt

2 § fjärde stycket

Ändringen företas för att erhålla överensstämmelse med vad som gäller enligt bestämmelsen i 4 kap. 10 § jordabalken (se avsnitt 19.3.4).

22.8 Lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

8 kap. 13 § fjärde och femte styckena

Se kommentaren till 10 kap. 10 § fjärde och femte styckena aktiebolagslagen (1975:1385)

22.9 Taxeringslagen (1990:325)

1 kap. 4 §, 3 kap. 3, 8 och 17 §§ samt 4 kap. 2,5 och 17 §§

Hänvisning görs till NLSK.

3 kap. 15 §

Bestämmelsen upphävs.

Den är obehövlig då den ersätts av bestämmelserna om tredjemansföreläggande i 14 kap. 6 § NLSK och om tredjemansrevision i 3 kap. 8 § andra stycket TL.

3 kap. 18 §

Bestämmelsen upphävs då den numera saknar betydelse.

4 kap. 4 §

Bestämmelsen upphävs.

Skattskyldig som är fysisk person eller svenskt dödsbo skall lämna en allmän självdeklaration och skattskyldig som är värdepappersfond eller annan juridisk person än svenskt dödsbo skall lämna en särskild självdeklaration. Det framgår av 2 kap. 1 § första stycket NLSK.

5 kap. 1 §

I *första stycket* anges de förutsättningar som skall föreligga för att skattetillägg skall kunna påföras. Bestämmelsen har utvidgats så att

skattetillägg skall påföras även den skattskyldige som underlåter att lämna allmän självdeklaration trots att undantag från deklarationsskyldigheten enligt 2 kap. 8 § NLSK inte föreligger.

Av *andra–femte styckena* framgår på vilket underlag skattetillägget skall beräknas och med vilken procentsats skattetillägget skall påföras. Bestämmelsen i femte stycket är ny och utgör för den som underlåter att deklarera en motsvarighet till fjärde stycket.

Sjätte stycket

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 1 § tredje stycket TL i dess nuvarande lydelse. Uttagsnivån skall även tillämpas för den skattskyldige där den uteblivna uppgiften framgår av sådant kontrollmaterial som avses i detta stycke.

Sjunde stycket

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 1 § fjärde stycket TL i dess nuvarande lydelse. Uttagsnivån skall vid periodiseringsfel vara samma oavsett om den skattskyldige lämnar en oriktig uppgift i självdeklarationen eller underlåter att lämna en allmän självdeklaration.

5 kap. 2 § första stycket

Ändringen är redaktionell.

5 kap. 2 § andra stycket

Är kontrolluppgift som har förtryckts i blanketten för allmän självdeklaration korrekt i inkomstslagen tjänst eller kapital eller vad avser underlag för statlig fastighetsskatt men skönstaxeras den skattskyldige på grund av att han underlåter att lämna självdeklaration avseende annat inkomstslag, skall han endast påföras skattetillägg med hänsyn till denna senare inkomst.

Får skattemyndigheten kännedom om att den skattskyldige har uppburit inkomst av tjänst eller kapital som inte har förtryckts eller

att underlaget för den statliga fastighetsskatten har förtryckts med fel belopp i allmän självdeklaration skall skattetillägg i den delen påföras enligt 5 kap. 1 § första stycket 2 TL.

5 kap. 3 § första stycket

Enligt första stycket skall den som påförs skattetillägg på grund av underlåtenhet att lämna en självdeklaration efter föreläggande, få påfört skattetillägg undanröjt om självdeklarationen kommer in senast den sista februari året efter det att skattetillägget påfördes. Deklarationen skall ha getts in till skattemyndighet eller till allmän förvaltningsdomstol.

5 kap. 4 § första stycket 2 och andra stycket

Skattetillägg kan påföras även om en oriktig uppgift som har lämnats i en självdeklaration skulle kunna rättas genom att skattemyndigheten senast den sista november taxeringsåret har tillgång till kontrolluppgift som skall lämnas utan föreläggande.

Härigenom kan både den som lämnar en oriktig uppgift och den som underlåter att deklarera en inkomst påföras skattetillägg. Ingen skillnad görs i förhållande till hur den felaktiga uppgiften har kommit till uttryck, genom underlåtenhet att tala om det rätta förhållandet eller genom en lämnad, men felaktig uppgift.

Det kan emellertid anmärkas att avgiftsberäkningen sker enligt 5 kap. 1 § sjätte stycket NLSK om kontrollmaterialet är tillgänglig för skattemyndigheten senast den 30 november taxeringsåret.

5 kap. 5 § första och andra styckena

Förseningsavgift påförs den som lämnar en självdeklaration för sent och den som har lämnat en självdeklaration som är så ofullständig att den inte kan användas för en taxering.

Förseningsavgift skall inte påföras den fysiska person eller det svenska dödsbo som endast skall deklarera inkomst av tjänst eller kapital eller för vilken underlag för statlig fastighetsskatt skall fastställas, även om deklarationen kommer in efter den 2 maj. Detta framgår av 5 § första stycket tredje meningen TL.

Förseningsavgiften utgör för aktiebolag och ekonomiska föreningar 3 000 kr och för andra 1 000 kr om deklarationen inte kommer in senast den 2 maj. Förseningsavgiften höjs vartefter tiden går om ingen deklaration kommer in. Har en behörig deklaration inte kommit in senast en månad från den 2 maj utgår förseningsavgiften i stället med tre gånger det ursprungliga beloppet. Har en behörig deklaration inte kommit in senast fyra månader från den 2 maj utgår förseningsavgiften i stället med sex gånger det ursprungliga beloppet.

För den som har erhållit anstånd med att lämna självdeklarationen räknas tiden från den dag deklarationen skall lämnas enligt anståndsbeslutet. Kommer deklarationen inte in senast den dag anståndet går ut kan förseningsavgift påföras. Förhöjd förseningsavgift utgår därefter om deklarationen inte kommer in senast en månad resp. fyra månader från anståndstidens utgång.

5 kap. 5 § tredje stycket

Förseningsavgift utgår även för den som är deklarationsskyldig först efter föreläggande och som inte kommer in med en deklaration i rätt tid. Förseningsavgift utgår i dessa fall endast med enkelt belopp, dvs 3 000 kr resp. 1 000 kr.

5 kap. 5 § femte stycket

Den som är skyldig att lämna uppgift enligt 4 kap. NLSK kan påföras förseningsavgift om uppgiften inte kommer in i tid. Förseningsavgift utgår i dessa fall enligt den lägre skalan, dvs med 1 000, 3 000 resp. 6 000 kr.

5 kap. 5 a §

Bestämmelsen är ny.

Den som är skyldig att lämna kontrolluppgift enligt NLSK men som inte lämnar den i rätt tid skall påföras förseningsavgift. För varje uppgift som sålunda inte kommer in i rätt tid skall en förseningsavgift utgå med 500 kr. Kommer kontrolluppgiften inte in trots påminnelse utgår förseningavgiften i stället med 1 000 kr. Uppgifts-

lämnare skall för samma kalenderår kunna påföras högst 25 000 kr i förseningsavgift för kontrolluppgifter (se avsnitt 17.5).

Har skattemyndigheten kännedom om att någon är skyldig att lämna kontrolluppgift men kan myndigheten inte avgöra hur många kontrolluppgifter denne skall lämna får myndigheten förelägga den uppgiftsskyldige vid vite att lämna kontrolluppgifter.

5 kap. 6 §

Bestämmelsen omfattar numera även eftergift av förseningsavgift avseende kontrolluppgift.

Förseningsavgift på kontrolluppgift kan efterges helt eller delvis. Är kontrolluppgiften försenad endast någon dag finns det skäl att delvis efterge påförd förseningsavgift.

7 kap. 3 §

Ändringen är en konsekvens av att bestämmelsen om behörig företrädare som tidigare fanns i 4 kap. 2 § LSK flyttas till 15 kap. 1 § NLSK.

22.10 Lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

17 a §

I paragrafen anges hur värderingen skall ske av de personbilar som skall tas upp som skattepliktig förmögenhetstillgång.

21 §

I paragrafen har endast redaktionella ändringar företagits.

22.11 Skattebetalningslagen (1997:483)

23 kap. 5 §

Skattedeklaration och annan redovisning av skatt eller avgift som skall lämnas enligt skattebetalningslagen kan lämnas genom ombud.

Övriga ändringar företas som en konsekvens av förslaget till NLSK.

22.12 Taxeringsförordningen (1990:1236)

2 §

Ändringen är en konsekvens av förslaget till NLSK.

7 §

Det separata taxeringsmeddelandet slopas. I besked om slutlig skatt skall för den som endast skall taxeras för inkomst av kapital uppgift lämnas om innehållet i de kontrolluppgifter som har kommit in till skattemyndigheten, den totala inkomsten av kapital och det taxeringsbeslut som skattemyndigheten har fattat.

10 § andra stycket

Kontrolluppgift som kommer in sedan förtryckning har skett av blanketten för den allmänna självdeklarationen kan endast registreras i skatteregistret. Den skattskyldige blir därmed skyldig att rätta den felaktiga uppgiften i självdeklarationen och att lämna deklarationen till skattemyndigheten.

Kommer inte någon rättelse in från den skattskyldige kan skattemyndigheten enligt denna bestämmelse göra en maskinell rättelse om kontrolluppgiften skall lämnas utan föreläggande genom att anmärka detta på beskedet om slutlig skatt. Sådan maskinell rättelse kommer att kunna göras även om den skattskyldige har underlåtit att lämna en allmän självdeklaration.

En förutsättning för rättelse enligt andra stycket är dock att alla de tre punkterna i andra stycket är uppfyllda. Den skattskyldige skall därmed även ha fått tillfälle att yttra sig över vad som uppges i kon-

trolluppgiften och skall inte ha anfört att uppgiften är felaktig helt eller delvis.

Rättelse får enligt tredje stycket inte heller ske om särskilda skäl talar mot det. Med särskilt skäl skall alltid förstås att skattemyndigheten överväger att påföra den skattskyldige skattetillägg. Överväger skattemyndigheten att påföra skattetillägg av någon anledning skall myndigheten handlägga taxeringsärendet i enlighet med de rutiner som används när skattemyndigheten överväger att avvika från en deklaration och att påföra skattetillägg.

22.13 Förordning med bemyndigande för Riksskatteverket att meddela vissa förskrifter till lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Föreskrifter om skatt till staten skall meddelas genom lag, vilket innebär att det endast är riksdagen som kan meddela dessa. Regeringsformen tillåter i princip inte delegation inom skatteområdet. Däremot kan regeringen bemyndiga en underordnad myndighet att utfärda verkställighetsföreskrifter. En behörighet för Riksskatteverket att meddela verkställighetsföreskrifter förutsätter ett bemyndigande från regeringen. Detta bemyndigande kan inte tas in i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt eftersom lagen stiftas av riksdagen.

Av förordningen framgår att Riksskatteverket bemyndigas att meddela föreskrifter om värdering av de fordon som är skattepliktiga enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt.

Kommittédirektiv

Översyn av lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter m.m.

Dir. 1995:12

Beslut vid regeringssammanträde den 26 januari 1995

Sammanfattning av uppdraget

Beskattningssystemet bygger på kontrolluppgifter och uppgifter lämnade i självdeklarationerna. Uppgiftsskyldigheten och kontrollen av att uppgiftsskyldigheten fullgörs är basen för en effektiv och likformig beskattning.

Ändamålsenliga regler om uppgiftsskyldighet och en effektiv skattekontroll leder bl.a. till inkomstökningar för det allmänna, bättre skattemoral och större lojalitet till systemet.

En särskild utredare tillkallas med uppgift att göra en översyn av lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter. Utredarens huvuduppgifter är att

- göra en systematisk översyn av reglerna om uppgiftsskyldighet och utarbeta så enkla och enhetliga regler som möjligt,
- utforma en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet om reavinster och reaförluster vid försäljning av aktier och andra finansiella instrument,
- utvärdera de regler om förbindelse att lämna kontrolluppgift om ränta på inlåningskonto i utlandet och utdelning på utländskt fondpapper som förvaras i depå eller kontoförs i utlandet, som infördes i samband med upphävandet av lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet, och föreslå de förbättringar som är motiverade,
- se över bestämmelserna om skattetillägg vid skönstaxering och skönsbeskattning på grund av utebliven deklaration,
- analysera hur den enskildes uppgiftsskyldighet i skatteutredningar förhåller sig till artikel 6 i Europakonventionen och till den enskildes

rätt att förhålla sig passiv i brottsutredningar samt utforma de förslag som kan motiveras av analysen.

Reglerna om uppgiftsskyldighet

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet till ledning för taxeringen finns i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter (LSK) och i kungörelsen (1955:671) om skyldighet i vissa fall att lämna kontrolluppgifter för inkomsttaxeringen. Regler om uppgiftsskyldighet till ledning för indirekt beskattning finns i bl.a. mervärdesskattelagen (1994:200) och lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

Uppgifter till ledning för egen taxering lämnas i form av förenklad eller särskild självdeklaration. Uppgifter till ledning för taxering av andra än uppgiftslämnaren själv och för registrering av preliminär skatt som har innehållits genom skatteavdrag, lämnas i form av kontrolluppgift.

Det finns, förutom deklarations- och kontrolluppgiftsskyldighet, ytterligare former av uppgiftsskyldighet.

En stiftelse eller förening, som är helt eller delvis frikallad från skattskyldighet, skall i vissa fall lämna uppgift om inkomst och förmögenhet som inte skall tas upp till beskattning (2 kap. 26 § LSK).

Handelsbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg skall lämna uppgifter till ledning för delägarnas taxering (2 kap. 25 § LSK). Har den skattskyldige fått avräkning av utländsk skatt från sin inkomstskatt eller förmögenhetsskatt skall han anmäla om den utländska skatten därefter sätts ned (2 kap. 27 § LSK). Särskild uppgift om utdelning eller ränta skall lämnas bl.a. av den som fått utdelning på aktier i svenskt aktiebolag som inte är avstämningsbolag (3 kap. 28 § LSK).

I lagen finns också några bestämmelser om särskild upplysningsskyldighet, som inte skall fullgöras till skattemyndigheten, utan till annan skattskyldig. Så skall t.ex. fåmansföretag lämna företagsledaren och delägare i företaget samt dem närstående personer alla uppgifter som behövs för att de skall kunna beräkna sin skattepliktiga inkomst från företaget. Detsamma gäller handelsbolag i fråga om delägare i bolaget (3 kap. 52 och 53 §§ LSK).

Inkomst- och förmögenhetsbeskattningen bygger sedan gammalt på de under sanningsplikt avlämnade självdeklarationerna. Efter hand har dock deklarationsskyldigheten för ett stort antal skattskyl-

diga, främst sådana med enkla inkomst- och förmögenhetsförhållanden, förändrats i väsentliga avseenden.

Vid 1987 års taxering infördes den förenklade självdeklarationen. En skattskyldig som enbart uppburit tjänste- och kapitalinkomster som han fått kontrolluppgift på och inte haft avdragsgilla kostnader, behöver enbart med ett kryss bekräfta att de inkomster han uppburit överensstämmer med kontrolluppgifterna och underteckna deklarationen.

Fr.o.m. 1995 års taxering kommer deklarationsblanketterna att förtryckas med uppgifter från kontrolluppgifterna. Förtryckning kommer att ske inte bara av tjänste- och kapitalinkomster utan också av bl.a. utgiftsräntor och avgifter för pensionsförsäkringar. Kontrolluppgifterna har således kommit att få en central betydelse vid taxeringen av löntagare, eftersom de, om den skattskyldige inte lämnar tilläggsuppgifter, ligger till grund för taxeringen. En grupp skattskyldiga taxeras enbart på grundval av kontrolluppgifter, nämligen de som endast har inkomst av kapital på vilken det dras preliminär A-skatt.

Även för näringsidkare har uppgiftsskyldigheten till ledning för egen taxering ändrats under senare år. Genom lagstiftning år 1990 infördes regler om standardiserade räkenskapsutdrag, s.k. SRU. Med lagstiftningen avsågs att få ett mer enhetligt uppgiftslämnande från företagen, att anpassa uppgiftslämnandet till företagens bokföring och att möjliggöra ett mer rationellt urval av kontrollobjekt.

Av naturliga skäl kan man inte med hänsyn till den stora mängd transaktioner av skatterättslig betydelse som förekommer hos ett företag ha obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet i fråga om alla transaktioner.Taxeringsarbetet avseende inkomst av näringsverksamhet måste därför bygga på företagets självdeklaration. De standardiserade räkenskapsutdragen utgör här ett instrument för att få ett effektivt urval av de deklarationer som skall bli föremål för en mer ingående granskning.

Bestämmelserna om deklarations- och uppgiftsskyldighet överfördes i samband med taxeringsreformen i sak oförändrade från den gamla taxeringslagen (1956:623) till lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter. Reglerna har vuxit fram under lång tid. De har ofta tillkommit i samband med ändringar i den materiella skattelagstiftningen. Något samlat grepp har inte tagits om principerna för uppgiftsskyldigheten eller bestämmelsernas utformning. Detta har lett till en svåröverskådlig lagstiftning. Det är av grundläggande betydelse för en effektiv beskattning att reglerna om uppgiftsskyldighet är utformade på ett ändamålsenligt sätt och ger den kontrollinfor-

mation som behövs. Samtidigt bör regelsystemet vara så enkelt och enhetligt som möjligt. En särskild utredare tillkallas därför för att göra en genomgripande översyn av lagstiftningen om uppgiftsskyldighet.

Utredningsuppdraget

En systematisk översyn

Kontrolluppgiftsskyldigheten är inte uppbyggd efter några enhetliga principer, utan de enskilda reglerna har, såsom redan nämnts, tillkommit efterhand som det materiella regelverket ändrats. En del bestämmelser har kommit att delvis överlappa varandra. Det kan dessutom ifrågasättas om vissa av bestämmelserna numera fyller någon funktion. Å andra sidan finns också svårmotiverade luckor i uppgiftsskyldigheten.

Den särskilde utredaren skall systematiskt gå igenom bestämmelserna om kontrolluppgiftsskyldighet och försöka utforma ett regelsystem som är så enkelt och enhetligt som möjligt. Vid denna genomgång bör de mindre och medelstora företagens behov av förenklingar särskilt uppmärksammas.

Även bestämmelserna om deklarationsskyldighet och övriga regler om uppgiftsskyldighet skall omfattas av översynen. Här skall särskilt bestämmelserna om standardiserade räkenskapsutdrag i 2 kap. 19 § LSK uppmärksammas. Utredaren skall undersöka om reglerna är utformade på ett ändamålsenligt sätt och ger den kontrollinformation som behövs eller om det finns anledning att justera dem i något avseende.

Det har uppmärksammats att det funnits betydande brister i de standardiserade räkenskapsutdrag som lämnats av näringsidkare med liten omsättning. Den särskilde utredaren bör undersöka om uppgiftsskyldigheten för denna grupp skattskyldiga kan fullgöras på ett enklare sätt utan att syftet med uppgiftslämnandet går förlorat.

Lagstiftningen om standardiserade räkenskapsutdrag är intimt förknippad med företagens interna redovisning. Redovisningslagstiftningen är föremål för utredning av Redovisningskommittén (Ju 1991:07). Kommittén har lämnat ett delbetänkande i två delar (SOU 1994:17 del I och II). Betänkandet bereds för närvarande inom regeringskansliet. Den särskilde utredaren skall hålla sig underrättad om det pågående arbetet och lämna förslag om de förändringar i bestäm-

melserna om standardiserade räkenskapsutdrag som kan föranledas av ändringar i redovisningslagstiftningen.

Utredaren bör beakta behovet av att i efterhand kunna rekonstruera händelseförlopp, exempelvis i samband med skatte- och brottsutredningar.

Kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst och reaförlust på aktier och andra finansiella instrument

Antalet personer i Sverige som äger aktier och liknande värdepapper har ökat kraftigt och uppgår för närvarande till ca 3 miljoner. Framför allt har det indirekta, kollektiva sparandet i olika slag av värdepappersfonder ökat. Antalet deklarationer som innehåller uppgift om reavinst eller reaförlust vid värdepappersförsäljningar kan grovt beräknas till ca 300 000.

Det finns ett betydande kontrollbehov från skattemyndigheternas sida vid försäljning av värdepapper. Detta understryks inte minst av utfallet av de riktade kontroller som Riksskatteverket utfört under år 1994 beträffande försäljningar av aktier i några börsnoterade bolag. Även de skattskyldiga har - med hänsyn till de ofta komplicerade vinstberäkningsreglerna - behov av att få uppgift om reavinster och reaförluster.

Det är således betydelsefullt att det införs en skyldighet att lämna kontrolluppgifter beträffande försäljningar av aktier och andra finansiella instrument som avses i 27 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, såväl från kontrollsynpunkt som för att underlätta för deklaranterna. En kontrolluppgiftsskyldighet innebär också i övrigt administrativa fördelar för skattemyndigheterna.

I samband med lagstiftningen om förtryckning av de förenklade deklarationsformulären infördes kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst och reaförlust vid avyttring av andel i allemansfond. Vad gäller andra värdepapper än andel i allemansfond ansågs den tekniska utformningen av en uppgiftsskyldighet böra utredas vidare (prop. 1992/93:86 s. 45).

De materiella reglerna för beräkning av reavinst och reaförlust vid försäljning av finansiella instrument är komplicerade. Huvudregeln, den s.k. genomsnittsmetoden, innebär att vinsten beräknas till nettoförsäljningslikviden efter avdrag för den genomsnittliga anskaffningskostnaden för värdepapper av samma slag och sort som det avyttrade.

En alternativ regel, den s.k. schablonmetoden, får användas för

marknadsnoterade aktier och aktieliknande instrument utom optioner och terminer. Den innebär att 20 procent av nettoförsäljningsintäkten får dras av vid vinstberäkningen. Den skattepliktiga vinsten uppgår därmed till 80 % av nettoförsäljningsintäkten. Om detta nettobelopp är känt kan det således utnyttjas för ett kontrolluppgiftslämnande som baseras på schablonmetoden.

Det kan antas att en tillämpning av genomsnittsmetoden vid ett uppgiftslämnande som omfattar reavinster och reaförluster innebär komplikationer. Genomsnittsmetoden kräver nämligen att den skattskyldiges samtliga tidigare förvärv och försäljningar för varje slag och sort av aktie beaktas. Särskilt uppbyggnaden av ett sådant system torde ställa stora krav på uppgiftslämnarna eftersom dokumentationen beträffande bl.a. innehav och tidigare överlåtelser inte är fullständig. Har den grundläggande informationen väl inhämtats kan dock uppgiftslämnarna för framtiden inskränka sitt ADB-lagrade underlag för uppgiftslämnandet till att avse endast det genomsnittliga anskaffningsvärde enligt genomsnittsmetoden som gäller efter det sista transaktionstillfället och antal aktier av det aktuella slaget.

Uppgifter om innehav av finansiella instrument finns i betydande utsträckning registrerade i datoriserade system. I dessa system registreras också ändringar av innehav.

De svenska börsbolagen är s.k. avstämningsbolag, vilket innebär att aktier och vissa aktierelaterade instrument som bolagen gett ut är registrerade i ett "papperslöst" aktiekontosystem, VP-systemet. Detta system administreras av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag (VPC). En aktieägare kan välja mellan att ha ett eget aktiekonto hos VPC eller en förvaltarregistrering. I det senare fallet är det förvaltande institutet registrerat som aktieinnehavare i VP-systemet. För aktieägare som har egna konton i VP-systemet handhas registreringen av försäljningar m.m. av ett kontoförande institut. Som sådana institut fungerar främst banker och andra värdepappersinstitut. På begäran av en emittent, t.ex. börsbolag eller utgivare av obligationer, registreras även innehav av räntebärande instrument hos VPC. VPC eller, i förekommande fall, förvaltaren lämnar kontrolluppgifter om innehav vid årets utgång och om utdelning.

Handeln med standardiserade optioner och terminer genom OM Stockholm Aktiebolag sker till största delen i ett datoriserat system.

Vid köp, försäljningar eller byten av finansiella instrument skall en avräkningsnota upprättas enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Notorna upprättas i betydande utsträckning genom automatisk databehandling.

Regeringen avser att under våren 1995 överlämna en proposition till riksdagen om en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet om reavinster och reaförluster vid försäljning av andel i annan värdepappersfond än allemansfond och - vad gäller andra finansiella instrument än värdepappersfonder - en kontrolluppgiftsskyldighet om den sammanlagda försäljningslikviden för under året avyttrade finansiella instrument.

Den särskilde utredaren skall undersöka om det går att ta ytterligare steg i fråga om kontrolluppgiftsskyldighet om försäljningar av finansiella instrument. Utredaren skall i första hand utreda möjligheterna att få till stånd en uppgiftsskyldighet om försäljningar som bygger på genomsnittsmetoden. För det fall detta inte skulle visa sig vara en framkomlig väg bör utredaren utforma en kontrolluppgiftsskyldighet som tar sikte på schablonmetoden eller en kombination av metoderna. Vissa ändringar av vinstberäkningsreglerna kan härvid visa sig nödvändiga. Utredaren skall i sådant fall lämna förslag om lämpliga regeländringar.

Möjligheterna att utnyttja befintliga datasystem för ett uppgiftslämnande skall självfallet undersökas i detta sammanhang.

Det finns också anledning att undersöka hur systemet för kontrolluppgifter beträffande avkastning på obligationer fungerar i praktiken. Svårigheter föreligger bl.a. avseende gränsdragningen mellan ränta och reavinst. Detta kan påverka kontrolluppgiftsskyldigheten. Även denna fråga skall belysas av utredningen.

Utvärdering

I samband med att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet (betalningslagen) upphävdes infördes i 3 kap. 22 a och 27 a §§ LSK bestämmelser för att ersätta betalningslagens regler om förbud mot inlåningskonton i utlandet och krav på att utländska fondpapper skall läggas i depå hos svensk valutahandlare eller godkänt värdepappersinstitut.

Fysiska personer och dödsbon som öppnar konto hos ett utländskt institut skall enligt 3 kap. 22 a § LSK lämna medgivande till insyn på kontot och dessutom en förbindelse från det utländska institutet att automatiskt lämna kontrolluppgifter till Riksskatteverket beträffande avkastningen.

Fysiska personer och dödsbon som innehar utländska fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper är enligt 3 kap. 27 a § LSK skyldiga att förvara dem i depå hos valu-

tahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system. Deponeras eller kontoförs fondpappren hos ett utländskt institut skall den skattskyldige lämna ett medgivande till insyn i depån eller på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institutet att automatiskt lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket om avkastningen. Vissa undantag från bestämmelserna ställs upp. Riksskatteverket får också medge undantag från skyldigheten att ge in förbindelse från det utländska institutet att lämna kontrolluppgift om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna har nu varit i kraft i två år. Redan när bestämmelserna infördes ifrågasattes om reglerna, som så gott som uteslutande bygger på den enskildes egna uppgifter, har någon väsentlig fördel i kontrollhänseende jämfört med skyldigheten att i självdeklarationen redovisa skattepliktig inkomst. Den särskilde utredaren skall utvärdera reglerna och föreslå de förbättringar som är motiverade.

Skattetillägg vid skönstaxering och skönsbeskattning i avsaknad av deklaration

Administrativa sanktioner vid brister i uppgiftslämnandet finns i form av skattetillägg, avgiftstillägg och förseningsavgift.

En skattskyldig som skönstaxeras på grund av utebliven självdeklaration påförs skattetillägg om självdeklaration inte kommit in trots att föreläggande sänts ut till den skattskyldige. Skattetillägget uppgår till 40 % av den skatt som till följd av skönstaxeringen påförs den skattskyldige utöver den skatt som skulle ha påförts enligt de skriftliga uppgifter som den skattskyldige kan ha lämnat till ledning för taxeringen. Skattetillägget i dessa skönstaxeringsfall syftar till att, i likhet med ett vitesföreläggande, utöva sådan påtryckning på den skattskyldige att han lämnar självdeklaration. Skattetillägget skall därför undanröjas om en självdeklaration har kommit in före utgången av året efter det då beslutet fattades. Om den skattskyldige gör sannolikt att han inte inom två månader före utgången av året efter det då beslutet fattades fått kännedom om beslutet, skall skattetillägget undanröjas om en självdeklaration har kommit in inom två månader från den dag han fick sådan kännedom.

Reglerna om undanröjande av skattetillägg fick sin nuvarande utformning i samband med införandet av den nya taxeringslagen. Utformningen motiverades av att beslut om skattetillägg normalt

skickas i lösbrev utan krav på delgivningserkännande från den skattskyldige.

Skattetillägg som påförs på grund av utebliven deklaration enligt mervärdesskattelagen (1994:200) undanröjs om den skattskyldige kommer in med deklaration inom två månader från det att han fått del av beslutet om skattetillägg. Normalt delges dock inte den skattskyldige beslutet.

Utformningen är densamma i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Där delges dock skattetilläggsbesluten. En liknande konstruktion har reglerna om avgiftstillägg i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Reglerna i taxeringslagen har kritiserats för att de ger den skattskyldige utrymme att spekulera i att försumma deklarationsskyldigheten och avvakta ett skönstaxeringsbeslut innan en deklaration lämnas in.

Konsekvensen av de nuvarande reglerna och administrativa rutinerna är även på mervärdesskatteområdet att skattetillägget är ett overksamt vapen mot deklarationsförsumlighet. Skattetillägget undanröjs om den skattskyldige lämnar in en deklaration och påstår att han inte har fått del av skattetilläggsbeslutet eller att han fått del av beslutet i sådan tid att tillägget skall undanröjas.

Att deklarationsskyldigheten fullgörs på rätt sätt och i rätt tid är grundläggande för en effektiv beskattning. Bestämmelser som fordrar delgivning av beslut är krävande från administrativ synpunkt.

Utredningsmannen skall föreslå de justeringar av bestämmelserna om skattetillägg vid skönstaxering och skönsbeskattning i avsaknad av deklaration som behövs för att de skall fylla funktionen som instrument att få in rättidiga deklarationer.

Uppgiftsskyldighet vid skatteutredningar

Den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) har från och med år 1995 inkorporerats i svensk rätt (prop. 1993/94:117, bet. 1993/94:KU24, rskr. 1993/94:246, SFS 1994:1219).

I artikel 6 i Europakonventionen finns regler om rätt till domstolsprövning och om rättssäkerhet. Europadomstolen har i några avgöranden under senare tid utvecklat innebörden av artikel 6, bl.a. vad gäller den enskildes rätt att i samband med undersökningar, som

företer likheter med brottsutredningar, förhålla sig passiv och inte behöva lämna upplysningar som är belastande för honom själv.

Skyldigheten att lämna uppgifter i skatteutredningen kompliceras ibland av att skatteutredningen kan komma att ligga till grund för en brottsutredning. Skattemyndigheten skall nämligen i regel anmäla till åklagare så snart det finns anledning att anta att brott enligt skattebrottslagen (1971:69) begåtts. I anmälan skall anges de omständigheter som utgjort grund för brottsmisstanken. Utredningarna kan också komma att drivas parallellt. Gränsdragningen mellan utredningarna kompliceras ytterligare av att skatterevisorn ofta anlitas som sakkunnig i polisutredningen. Uppgifter som lämnas i skatteutredningen kan härigenom komma att användas mot den enskilde i brottsutredningen.

I skatteutredningar lämnas uppgifter i regel under straffansvar. Skattemyndigheten kan under hot om vite framtvinga uppgifter för kontroll av att den som är skyldig att lämna uppgifter fullgjort uppgiftsskyldigheten på ett riktigt sätt. Vid brister i uppgiftslämnandet finns, som tidigare nämnts, administrativa sanktioner i form av skattetillägg, avgiftstillägg och förseningsavgift. I brottsutredningar gäller att den som är skäligen misstänkt för brott har rätt att tiga och inte behöver bidra till utredningen. Den misstänkte underrättas om brottsmisstanken först när han hörs i brottsutredningen, om utredningen då kommit så långt att han är skäligen misstänkt för brott. Konflikter mellan den enskildes skyldighet att medverka i skatteutredningen och hans rättighet att förhålla sig passiv i brottsutredningen kan därför uppstå.

Utredaren skall analysera hur den enskildes uppgiftsskyldighet i skatteutredningar förhåller sig till artikel 6 i Europakonventionen och den enskildes rätt att förhålla sig passiv i brottsutredningar.

Utredaren skall också utforma de förslag som kan motiveras av analysen. Därvid skall utredaren givetvis beakta det stora samhällsintresset av en effektiv myndighetssamverkan för att förebygga och beivra ekonomisk brottslighet.

Redovisning av uppdraget m.m.

Det kan givetvis finnas också andra aspekter på uppgiftsskyldigheten och regler med anknytning till uppgiftsskyldighetens fullgörande än de som nu tagits upp som kan behöva belysas. Utredaren är oförhindrad att ta upp sådana frågor och lägga fram de förslag han anser påkallade.

I sitt arbete bör utredaren följa arbetet i Skattelagskommittén (Fi 1991:03). Vidare skall utredaren beakta vad som sägs i direktiven till samtliga kommittéer och särskilda utredare om att pröva offentliga åtaganden (dir. 1994:23) och tilläggsdirektiven till vissa kommittéer och särskilda utredare om företagens uppgiftslämnande (dir. 1994:73).

Utredaren skall redovisa sitt arbete före utgången av år 1996. Utredaren bör, om han inte bedömer det olämpligt, redovisa frågan om kontrolluppgiftsskyldighet vid försäljning av finansiella instrument med förtur.

Utredningens lagförslag i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper (SOU 1997:27)

vad avser Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

dels att 3 kap. 22, 27, 32 c, 57 och 58 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 3 kap. 27 b, 32 d, 32 e, 32 f, 32 g, 32 h och 32 i §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3 kap.
	22 §[1]
Kontrolluppgift om inkomstränta och fordran skall lämnas av	
1. Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag,	
2. den som yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande,	
3. den som gett ut skuldförbindelse för den allmänna marknaden,	
4. förening som från medlemmar mottagit pengar för förräntning,	
5. Riksgäldskontoret i fråga om statens sparobligationer,	5. Riksgäldskontoret i fråga om statens sparobligationer *och riksgäldskonto*,
6. den som driver valutahandel samt värdepappersinstitut hos vilket utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper förvaras i depå eller kontoförs,	
7. Insättningsgarantinämnden.	
Kontrolluppgift skall lämnas för den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär) *och* den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande fondpapper eller rättighet eller skyldig-	Kontrolluppgift skall lämnas för *a)* den som gottskrivits ränta eller till vilken ränta betalats ut (borgenär), *b) registrerad innehavare av marknadsnoterad fordran,*

[1] Senaste lydelse 1996:1009.

het som anknyter till sådant fondpapper *oavsett om ränta utgått*. Kontrolluppgiften skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång. Kontrolluppgift skall vidare lämnas för upplupen men inte förfallen avkastning (räntekompensation) vid avyttring av fordran eller andel i sådan värdepappersfond som avses i 27 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

c) den som har varit antecknad som innehavare av utländskt räntebärande fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper.

Kontrolluppgiften skall ta upp den ränta som den uppgiftsskyldige sammanlagt gottskrivit eller betalat ut till borgenären, dennes sammanlagda fordran på den uppgiftsskyldige vid årets utgång och avdragen preliminär skatt. *Kontrolluppgift enligt andra stycket b skall ta upp innehavet vid årets utgång.* I fall som avses i första stycket 6 skall uppgift lämnas om ränta som utbetalats eller gottskrivits samt om innehavet i depån eller den kontoförda fordringen vid årets utgång. Kontrolluppgift skall vidare lämnas för upplupen men inte förfallen avkastning (räntekompensation) vid avyttring av fordran eller andel i sådan värdepappersfond som avses i 27 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i 57 § andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

En skattskyldig, som uppdrar åt en utländsk förvaltare att i sådan egenskap föras in i det register som förs av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag enligt aktiekontolagen (1989:827), skall utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depå eller konto som han har hos förvaltaren.

27 §[2]

Kontrolluppgift om utdelning och innehav skall lämnas av

1. den som utbetalt utdelning på aktie i svenskt aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385), 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller 3 kap. 8 § bankaktiebolagslagen (1987:618),

2. den som utbetalt utdelning på andel i svensk värdepappersfond som avses i 1 § lagen om värdepappersfonder (1990:1114),

3. den som utbetalt utdelning från utländsk juridisk person, om utdelningen utbetalats genom Värdepapperscentralen VPC Aktiebolags försorg,

4. den som driver valutahandel samt värdepappersinstitut hos vilket utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpaper förvaras i depå eller kontoförs.

Kontrolluppgift skall lämnas för

a) fysisk eller juridisk person som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället och

b) fysisk person som hos den uppgiftsskyldige varit antecknad som innehavare av aktie eller andel i värdepappersfond eller utländsk juridisk person eller utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper.

b) fysisk person *eller dödsbo* som hos den uppgiftsskyldige varit antecknad som innehavare av aktie eller andel i värdepappersfond eller utländsk juridisk person eller utländsk aktie eller annat utländskt värdepapper.

Kontrolluppgift enligt andra stycket a skall ta upp utbetald utdelning till den del den är skattepliktig, avdragen preliminär skatt och innehållen utländsk källskatt som belöper på utdelningen. Kontrolluppgift enligt andra stycket b skall ta upp innehavet vid årets utgång.

Vid utbetalning av utdelning i form av marknadsnoterad aktie eller i form av rätt att förvärva sådan aktie skall kontrolluppgift lämnas även om utdelningen inte är skattepliktig. Kontrolluppgift om sådan utdelning skall ta upp antalet förvärvade aktier eller rätter, slag och sort samt tidpunkten för utdelningen. Kontrolluppgiften skall lämnas se-

[2] Senaste lydelse 1996:1009.

nast två månader efter det att utdelningen har ägt rum.

Uppgiftsskyldighet enligt denna paragraf föreligger inte för tillgångar på pensionssparkonto eller för utdelning på sådana tillgångar.

En skattskyldig, som uppdrar åt en utländsk förvaltare att i sådan egenskap föras in i det register som förs av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag enligt aktiekontolagen (1989:827), skall utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depå eller konto som han har hos förvaltaren.

27 b §

Vid nyemission eller fondemission i svenskt aktiebolag eller motsvarande utländskt bolag skall, om aktie i bolaget är marknadsnoterad, kontrolluppgift lämnas om aktieägares företrädesrätt att delta i emissionen och, vid fondemission, ny aktie som överförs till aktieägaren. Detsamma gäller om aktiekapitalet delas upp på flera aktier än tidigare.

Kontrolluppgift skall lämnas av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag eller, om aktierna är förvaltarregistrerade, av förvaltaren.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp

1. slag av förvärv,

2. antalet förvärvade finansiella instrument samt slag och sort,

3. tidpunkten för förvärvet.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att förvärvet har ägt rum.

32 c §[1]

Kontrolluppgift om avyttring av finansiellt instrument skall, i annat fall än som avses i 22 eller 32 a §, lämnas av värdepappersinstitut i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo. Kontrolluppgiften skall ta upp den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader, antalet avyttrade finansiella instrument samt slag och sort.

Uppgiftsskyldighet föreligger inte vid byten som avses i 27 § 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt respektive 6 § lagen (1994:1854) om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG.

Kontrolluppgift om realisationsvinst eller realisationsförlust vid innehavarens avslutning av ett optionsavtal genom kvittning, kontantavräkning eller förfall skall lämnas av det värdepappersinstitut hos vilket rättigheten kontoförs. Sådan kontrolluppgift skall lämnas också vid avslutning av liknande avtal av det värdepappersinstitut som medverkat vid avslutningen.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall, utöver vad som anges i första stycket, ta upp

1. slag av option,

2. om optionen är marknadsnoterad,

3. vilken dag optionen har avslutats.

I de fall optionen avslutas genom lösen skall uppgift lämnas enligt 32 g eller h §. Samtidigt skall uppgift lämnas om den premie som erlagts vid förvärvet av rättigheten.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att optionen har avslutats.

32 d §

Kontrolluppgift om realisationsvinst eller realisationsförlust när utfärdaren av en option med en löptid på högst ett år frigörs från sina åtaganden genom kvittning, kontantavräkning

eller förfall skall lämnas av det värdepappersinstitut hos vilket förpliktelsen kontoförs.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall, utöver vad som anges i första stycket, ta upp

1. slag av option,

2. vilken dag optionen har avslutats.

I de fall optionen avslutas genom lösen skall uppgift lämnas enligt 32 g eller h §. Samtidigt skall uppgift lämnas om den premie som erhållits vid ingåendet av förpliktelsen.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att optionen har avslutats.

32 e §

Vid utfärdandet av en option med längre löptid än ett år skall — om optionen inte avslutas samma år som den utfärdats — kontrolluppgift lämnas om den premie som utfärdaren erhållit vid ingåendet av förpliktelsen. I de fall optionen avslutas genom kvittning eller kontantavräkning ett senare år än den utfärdats skall kontrolluppgift lämnas också om det vederlag som utfärdaren erlagt för upphörandet av förpliktelsen. Om optionen avslutas genom kvittning samma år som den utfärdats skall — i stället för vad som sägs i första och andra meningen — kontrolluppgift lämnas om uppkommen re-

alisationsvinst eller realisationsförlust. Kontrolluppgift enligt detta stycke skall lämnas också när en förpliktelse enligt liknande avtal ingås eller avslutas.

Kontrolluppgift skall lämnas av det värdepappersinstitut hos vilket förpliktelsen kontoförs eller som på motsvarande sätt medverkat vid ingåendet eller avslutningen av förpliktelsen.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall, utöver vad som anges i första stycket, ta upp

1. slag av option,

2. om optionen är marknadsnoterad,

3. vilken dag optionen har avslutats.

I de fall optionen avslutas genom lösen skall uppgift lämnas enligt 32 g eller h §.

Kontrolluppgift enligt första stycket första meningen lämnas för föregående beskattningsår senast en månad efter årets utgång. I övriga fall lämnas uppgiften senast två månader efter det att optionen har avslutats.

32 f §

Kontrolluppgift om realisationsvinst eller realisationsförlust vid avslutning av en termin genom kontantavräkning skall lämnas av det värdepappersinstitut hos vilket terminen kontoförs. Sådan kontrolluppgift skall lämnas också vid avslutning av liknande avtal av det värdepap-

persinstitut som medverkat vid avslutningen.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall, utöver vad som anges i första stycket, ta upp

1. slag av termin,

2. om terminen är marknadsnoterad,

3. vilken dag terminen har avslutats.

I de fall terminen avslutas genom leverans skall uppgift lämnas enligt 32 g eller 32 h §.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att terminen har avslutats.

32 g §

Kontrolluppgift om förvärv av annat marknadsnoterat finansiellt instrument än som avses i 32 a, c, d, e, eller f § skall lämnas av värdepappersinstitut i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Sådan kontrolluppgift skall lämnas också av kreditmarknadsbolag samt vid lån av marknadsnoterat finansiellt instrument i samband med blankningsaffärer.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp

1. slag av förvärv,

2. den ersättning som överenskommits vid förvärvet inklusive inköpsprovision och liknan-

de kostnader samt vid värdepapperslån erlagd premie,

3. antalet förvärvade finansiella instrument samt slag och sort,

4. tidpunkten för förvärvet.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att förvärvet har ägt rum.

32 h §

Kontrolluppgift om avyttring av marknadsnoterat finansiellt instrument skall, i annat fall än som avses i 32 a, c, d, e eller f §, lämnas av värdepappersinstitut i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9§ lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Sådan kontrolluppgift skall lämnas också av kreditmarknadsbolag samt vid utlåning av marknadsnoterat finansiellt instrument i samband med blankningsaffärer. Vid avyttring genom inlösen skall kontrolluppgift lämnas av den som betalar ut inlösenbeloppet. Vid central försäljning skall kontrolluppgift lämnas av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag eller av förvaltaren. Vid överföring från värdepapperskonto eller depå skall kontrolluppgift lämnas av den som på uppdrag av skattskyldig gör överföringen.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp

1. slag av överlåtelse

2. den ersättning som överenskommits vid överlåtelsen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader samt vid värdepapperslån avtalad premie,

3. antalet överlåtna finansiella instrument samt slag och sort,

4. tidpunkten för överlåtelsen. I fall som avses i första stycket sista meningen skall – om uppgiftslämnaren saknar kännedom om slag av överlåtelse och den eventuella ersättning som överenskommits vid överlåtelsen – kontrolluppgiften begränsas till att ta upp antalet överförda finansiella instrument, slag och sort samt tidpunkten för överföringen.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att överlåtelsen har ägt rum eller, vid överföring, senast två månader efter det att överföringen har registrerats.

32 i §

Kontrolluppgift om avyttring av finansiellt instrument skall, i annat fall än som avses i 32 a, c, d, e, f eller h §, lämnas av värdepappersinstitut i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Sådan kontrolluppgift skall lämnas även vid avyttring genom inlösen. Uppgiften lämnas av den som betalar ut inlösenbeloppet.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp

1. den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader,

2. antalet avyttrade finansiella instrument samt slag och sort,

3. tidpunkten för avyttringen.

Kontrolluppgiften skall lämnas senast två månader efter det att avyttringen har ägt rum.

57 §[3]

I varje kontrolluppgift skall anges namn och postadress sam personnummer eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som den uppgiften avser.

För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den som uppgiften avser, skall i stället dennes födelsetid redovisas eller, i fråga om kontrolluppgifter enligt 22 § i de fall borgenären är en juridisk person, namn, postadress och personnummer för den som får förfoga över räntan eller fordran. Om ett konto innehas av flera än fem personer, får uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot i stället för om samtliga innehavare, (förfogarkonto), samt i förekommande fall om den beteckning på innehavar-

För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den som uppgiften avser, skall i stället dennes födelsetid redovisas eller, i fråga om kontrolluppgifter enligt 22 § i de fall borgenären är en juridisk person, namn, postadress och personnummer för den som får förfoga över räntan eller fordran. Om ett konto innehas av flera än fem personer, får uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot i stället för om samtliga innehavare, (förfogarkonto), samt i förekommande fall om den beteckning på innehavar-

[3] Senaste lydelse 1995:1629.

kretsen som används för kontot. I så fall skall anges att det är fråga om ett förfogarkonto. I fråga om skuld som är gemensam för flera än fem personer får på motsvarande sätt uppgifter lämnas om en person som ansvarar för lånet i stället för om samtliga gäldenärer, (gemensamt lån), samt i förekommande fall om den beteckning på låntagarkretsen som används för lånet. I så fall skall anges att det är fråga om ett gemensamt lån. Om ett finansiellt instrument ägs gemensamt av flera får uppgift enligt 32 *c* § lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare. Om den uppgiftsskyldige har tilldelats ett särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta, i annan kontrolluppgift än sådan som avser ränta, utdelning eller betalning till eller från utlandet, anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer.

kretsen som används för kontot. I så fall skall anges att det är fråga om ett förfogarkonto. I fråga om skuld som är gemensam för flera än fem personer får på motsvarande sätt uppgifter lämnas om en person som ansvarar för lånet i stället för om samtliga gäldenärer, (gemensamt lån), samt i förekommande fall om den beteckning på låntagarkretsen som används för lånet. I så fall skall anges att det är fråga om ett gemensamt lån. Om ett finansiellt instrument ägs gemensamt av flera får uppgift enligt 32 *g, h eller i* § lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare. Om den uppgiftsskyldige har tilldelats ett särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta, i annan kontrolluppgift än sådan som avser ränta, utdelning eller betalning till eller från utlandet, anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer.

Den som för egen räkning öppnar ett inlåningskonto, anskaffar ett räntebärande värdepapper eller på annat sätt placerar pengar för förräntning skall ange sitt personnummer, om mottagaren är skyldig att utan föreläggande lämna kontrolluppgift beträffande räntan. Detta gäller inte den som inte har tilldelats personnummer.

I en kontrolluppgift som lämnas av fåmansföretag, fåmansägt handelsbolag eller företag, som enligt 3 § 12 a mom. tredje stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag, skall det anges om personen är företagsledare eller honom närstående person eller delägare i företaget.

58 §

Kontrolluppgifterna skall lämnas senast den 31 januari under taxeringsåret till den skattemyndighet hos vilken den uppgiftsskyldige är registrerad som arbetsgivare.	Kontrolluppgifterna skall lämnas senast den 31 januari under taxeringsåret till den skattemyndighet hos vilken den uppgiftsskyldige är registrerad som arbetsgivare. *Att kontrolluppgift i vissa fall skall lämnas tidigare framgår av 27, 27 b och 32 c–i §§.*

Den som har tilldelats särskilda redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) och på grund av detta registrerats hos flera skattemyndigheter skall lämna kontrolluppgifterna till myndigheterna i enlighet med denna registrering. Om den uppgiftsskyldige inte är registrerad eller inte vet vilken skattemyndighet kontrolluppgifterna skall lämnas till, får han lämna uppgifterna till skattemyndigheten i det län där han är bosatt.

Andra kontrolluppgifter än de som anges i 60 § skall vid avlämnandet vara ordnade kommunvis. Vilken kommun kontrolluppgifterna avser skall vara tydligt utmärkt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och tillämpas första gången vid 2000 års taxering utom såvitt avser de nya bestämmelserna i 3 kap. 22 § och 27 § andra stycket som tillämpas första gången vid 1999 års taxering.

[3] Senaste lydelse 1995:576.

Utredningens författningskommentar i delbetänkandet Kontroll Reavinst Värdepapper SOU (1997:27)

vad avser lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

3 kap.

22 §

Riksgäldskontoret lämnar redan i dag kontrolluppgift om realiserad värdeförändring på ett riksgäldskonto, dvs. skillnaden mellan anskaffningsvärdet och inlösenbeloppet. Uppgiften lämnas enligt 3 kap. 22 §, dvs. som ränta (se avsnitt 5.5.3 och 6.6). För att klargöra att någon förändring inte åsyftas härvidlag, har en bestämmelse om riksgäldskonto tagits in i *första stycket punkt 5*.

Andra stycket har delats av redaktionella skäl. *Punkt b* är ny. Bestämmelsen är nödvändig för att skattemyndigheten skall få kännedom om befintliga innehav av marknadsnoterade fordringar den dag systemet träder i kraft. Någon allmän skyldighet att lämna kontrolluppgift om innehav av fordringar finns inte i dag (jfr avsnitt 6.2.4). Kontrolluppgiften skall ta upp nominellt belopp på de fordringar som innehas av den skattskyldige.

Näst sista stycket behålls (dvs. bestämmelsen om att avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas). För närvarande tillämpas bestämmelsen huvudsakligen vid inlösen av nollkupongare. Enligt det föreslagna systemet kommer kontrolluppgift om avyttring av nollkupongare i stället att lämnas enligt 3 kap. 32 h eller i §; se nedan. Bestämmelsen i näst sista stycket skall i fortsättningen tillämpas endast om det vid inlösen av kupongobligationer också betalas ut ränta och uppgiftslämnaren inte vet hur det sammanlagt utbetalda beloppet skall fördelas. Det torde bli aktuellt endast undantagsvis.

27 §

Uppgiftsskyldigheten enligt *andra stycket b* har utvidgats till att omfatta också dödsbon.

I *fjärde stycket*, som är nytt, har införts en skyldighet att lämna uppgift om utdelning i form av marknadsnoterad aktie även om utdelningen inte är skattepliktig. Genom bestämmelsen kommer skattemyndigheten att få in uppgift om förvärv av aktier genom s.k. fission. Bestämmelsen omfattar också utdelning av s.k. inköpsrätter, dvs. en rätt som innebär att aktieägaren ges möjlighet att köpa aktier i ett annat bolag än det utdelande bolaget.

I *fjärde stycket andra meningen* anges vad en kontrolluppgift om utbetalning av utdelning i form av marknadsnoterad aktie eller inköpsrätt avseende sådan aktie skall innehålla. Denna bestämmelse om uppgiftsskyldighetens omfattning gäller oavsett om utdelningen är skattepliktig eller inte. Vid sådan utdelning skall kontrolluppgift lämnas senast två månader efter det att utdelningen har ägt rum. Det innebär således att kontrolluppgiftsskyldigheten, i likhet med vad som föreslås gälla vid andra förvärv av finansiella instrument, fullgörs löpande under beskattningsåret.

27 b §

Genom bestämmelsen, som är ny, säkerställs att skattemyndigheten får in uppgifter om de företrädesrätter en aktieägare erhåller vid nyemission och fondemission. Uppgift skall lämnas också om de nya aktier en aktieägare erhåller vid fondemission. Avser företrädesrätten aktie som inte är marknadsnoterad skall kontrolluppgift inte lämnas. I de fall en teckningsrätt utnyttjas för att förvärva aktier vid nyemission kommer uppgift härom att erhållas enligt den föreslagna bestämmelsen i 3 kap. 32 g §.

Första stycket andra meningen tar sikte på s.k. split, dvs. ett utbyte av en aktie mot flera aktier i samma bolag.

32 c §

Bestämmelsen är ny. (Nuvarande 3 kap. 32 c § flyttas till 3 kap. 32 i §, se nedan.) Genom bestämmelsen införs en skyldighet att lämna kontrolluppgift om reavinst resp. reaförlust vid avyttring av innehavda optioner. Uppgiftsskyldigheten avser således optionsinne-

havare och omfattar både köp- och säljoptioner. Kontrolluppgift skall lämnas av det värdepappersinstitut där optionen kontoförs. Härmed avses vad gäller OM-optioner det institut där den skattskyldiges clearingkonto resp. integrerade handels- och clearingkonto förs.

Första stycket andra meningen tar sikte på icke standardiserade optioner. Regeln behövs eftersom denna typ av optioner inte torde omfattas av den definition av begreppet option som finns i 24 § 4 mom. tredje stycket SIL. Med "medverkat" avses den som har upprättat avräkningsnota eller - om sådan inte har upprättats - den som givit motsvarande meddelande till innehavaren.

I *tredje stycket* anges bl.a. att kontrolluppgiften skall ta upp slag av option. Härmed avses givetvis inte endast om det är en köp- eller säljoption utan också vilken underliggande egendom det är fråga om samt förfallodag.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 8.3.1 och 8.3.2.

32 d §

Genom bestämmelsen införs en skyldighet att lämna kontrolluppgift om reavinst resp. reaförlust i samband med utfärdande av en köp- eller säljoption med en löptid på högst ett år. Uppgiftsskyldigheten avser således optionsutfärdarens transaktioner.

Bestämmelsen omfattar endast sådana optioner som utgör finansiella instrument. En utfärdares reavinst eller reaförlust på andra optioner (dvs. icke standardiserade) skall rapporteras enligt 3 kap. 32 e §. Det gäller oavsett om löptiden överstiger ett år eller inte.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 8.3.3.

32 e §

Genom bestämmelsen införs en skyldighet att lämna kontrolluppgift om reavinst resp. reaförlust i samband med utfärdande av en köp- eller säljoption med en löptid som överstiger ett år. Uppgiftsskyldigheten avser således optionsutfärdarens transaktioner.

Första stycket sista meningen tar sikte på icke standardiserade optioner. Kontrolluppgiftsskyldigheten för icke standardiserade optioner är således densamma oavsett optionens löptid.

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 8.3.3.

32 f §

I bestämmelsen finns föreskrifter om att lämna kontrolluppgift om reavinst resp. reaförlust i de fall en termin avslutas med kontantavräkning.

Av *första stycket andra meningen* framgår att bestämmelsen omfattar också icke standardiserade terminer - dvs. terminer som inte torde omfattas av den definition av begreppet termin som finns i 24 § 4 mom. fjärde stycket SIL - om de avslutas med kontantavräkning. I de fall en icke standardiserad termin avser köp resp. försäljning av marknadsnoterad egendom skall kontrolluppgift lämnas enligt 3 kap. 32 g § resp. h § när kontraktet ingås (jfr avsnitt 7.4).

Bestämmelsen kommenteras närmare i avsnitt 8.3.4.

32 g §

Genom bestämmelsen ges skattemyndigheten möjlighet att bestämma anskaffningsvärdet på de marknadsnoterade aktier och fordringar som innehas av fysiska personer och dödsbon. Bestämmelsen omfattar såväl svenska som utländska instrument. Av *första stycket första meningen* framgår att kontrolluppgift inte skall lämnas vid förvärv av andelar i sverigebaserade värdepappersfonder eller derivatinstrument.

Kontrolluppgift skall i första hand lämnas av det värdepappersinstitut som är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen om värdepappersrörelse. En sådan skyldighet föreligger om värdepappersinstitutet medverkat vid förvärvet.

Begreppet finansiellt instrument finns inte definierat i skatteförfattningarna. Genom kopplingen till avräkningsnota klargörs att uppgiftsskyldigheten skall omfatta sådana finansiella instrument som avses i 1 kap. 1 § lagen om handel med finansiella instrument.

För att kontrolluppgiftsskyldigheten inte skall begränsas till värdepappersinstitut, utan omfatta även t.ex. Stadshypotek, föreskrivs i *första stycket andra meningen* att kontrolluppgift skall lämnas också av kreditmarknadsbolag. En definition av begreppet kreditmarknadsbolag finns i 1 kap. 1 § lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag.

Kontrolluppgiftsskyldigheten omfattar också förvärv genom lån (försträckning) av finansiella instrument, vilket aktualiseras vid

blankningsaffärer. Uppgiften behövs på grund av de särskilda beskattningsregler som gäller för denna typ av affärer.

I *tredje stycket* föreskrivs vad som skall anges i kontrolluppgiften. Bl.a. skall slag av förvärv anges. Det innebär att den uppgiftsskyldige skall ange om det är fråga om köp eller försträckning.

32 h §

Bestämmelsen motsvarar delvis nuvarande 3 kap. 32 c §. Genom bestämmelsen får skattemyndigheten in uppgift om att en avyttring har ägt rum och vilken köpeskilling e.d. som därvid överenskommits. Med stöd av dessa uppgifter och registrerade uppgifter om anskaffningsvärden kan skattepliktig vinst resp. avdragsgill förlust fastställas. Av *första stycket första meningen* framgår att kontrolluppgift enligt detta lagrum inte skall lämnas vid avyttring av andelar i sverigebaserade värdepappersfonder eller derivatinstrument.

Kontrolluppgift skall i första hand lämnas av det värdepappersinstitut som är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen om värdepappersrörelse.

För att kontrolluppgiftsskyldigheten inte skall begränsas till värdepappersinstitut, utan omfatta även t.ex. Stadshypotek, föreskrivs i *första stycket andra meningen* att kontrolluppgift skall lämnas också av kreditmarknadsbolag.

Enligt samma mening skall uppgift lämnas också om lån (försträckning) av finansiella instrument. Bestämmelsen är nödvändig, eftersom utlåning av egendom för blankning inte ses som avyttring (24 § 2 mom. andra stycket SIL). I VP-systemet registreras dock ett lån på samma sätt som en avyttring. Den premie utlånaren erhåller vid utlåningen är skattepliktig. Med stöd av de uppgifter som skattemyndigheten får in om utlåningen kan också denna intäkt förtryckas på deklarationsblanketten.

Vid inlösen av en fordran eller en aktie föreligger inte skyldighet att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen om värdepappersrörelse. För att bestämmelsen skall omfatta också dessa fall har i *första stycket tredje meningen* tagits in en bestämmelse som innebär att kontrolluppgift skall lämnas också vid inlösen. Uppgiften lämnas av den som betalar ut inlösenbeloppet, t.ex. VPC, förvaltaren eller inlösande bolag.

Vid nyemissioner, utdelningar och vissa aktiebyten i samband med omstruktureringar görs s.k. central försäljning av udda rätter.

Genom VPC betalas ersättningen ut till aktieägarna i förhållande till var och ens innehav av udda rätter. Kontrolluppgiftsskyldigheten skall omfatta också dessa fall. En bestämmelse om detta har tagits in i *första stycket fjärde meningen*.

Av *första stycket sista meningen* följer att kontrolluppgift skall lämnas även vid överföringar mellan olika värdepapperskonton/depåer. Genom dessa uppgifter kommer skattemyndigheten att få kännedom om att ett innehav av aktier etc. har minskat även i de fall någon avräkningsnota inte har upprättats, t.ex. vid privata försäljningar och benefika överlåtelser. Uppgiften lämnas av den bank etc. som utför överföringen. I sakens natur ligger att kontrolluppgift inte skall lämnas i de fall det är känt för den presumtive uppgiftslämnaren att det är fråga om överföring mellan konton/depåer som innehas av samma person.

I *tredje stycket* anges vad kontrolluppgiften skall ta upp. Bl.a. skall slag av överlåtelse anges. Det innebär att den uppgiftsskyldige skall ange om det är fråga om försäljning, försträckning eller någon annan typ av överlåtelse. När det gäller överföringar mellan olika konton skall uppgiften begränsas till antalet överförda finansiella instrument, slag och sort samt tidpunkten för överföringen i de fall uppgiftslämnaren saknar kännedom om orsaken till överföringen och den eventuella ersättning som överenskommits.

32 i §

Paragrafen motsvarar i stort sett nuvarande 3 kap. 32 c §. Om bestämmelsen inte behålls kommer skattemyndigheten – till skillnad från vad som gäller fr.o.m. 1997 års taxering – inte att få in några uppgifter om avyttringar av icke marknadsnoterade finansiella instrument (förutom derivatinstrumenten). Bestämmelsen har utvidgats till att omfatta också inlösenfallen. Dessutom föreslås att uppgiftsskyldigheten fullgörs löpande under beskattningsåret.

57 §

Vid gemensamt ägande av finansiella instrument får kontrolluppgift lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare.

58 §

Ändringen är en följd av att kontrolluppgiftsskyldigheten i vissa fall skall fullgöras löpande under beskattningsåret. Kontrolluppgifterna skall dock inte i något fall lämnas senare än den 31 januari taxeringsåret.

Utkast till förordning om självdeklaration och kontrolluppgifter

utarbetad av sekretariatet som ett förslag till underlag för vad en förordning bör omfatta. Utkastet är baserat på de tankar som förs fram i avsnitt 3 om normgivningsmakten. Förslaget har presenterats för utredningen sedan NLSK lagts fram i sin slutversion. Förordningen har dock inte har setts över av utredningen.

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning gäller vid tillämpning av lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

2 § Termer och uttryck som används i denna förordning har samma innebörd som i de författningar som anges i 1 kap. 2 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Behörighet

3 § Riksskatteverket får besluta att uppgifter som enligt lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall fullgöras av viss skattemyndighet i stället skall fullgöras av en annan skattemyndighet.

4 § Med avvikelse från vad som i 11 kap. 2 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter är föreskrivet får Riksskatteverket besluta att kontrolluppgift och sammandrag av kontrolluppgift skall lämnas till en annan än där angiven skattemyndighet.

Beslut

5 § Beslut i ett ärende enligt lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter får sättas upp i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses i denna förordning en upptagning som har gjorts med hjälp av automatisk databehandling och

vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande.

Förtryckning av uppgifter i självdeklaration

6 § Riksskatteverket beslutar vilka uppgifter enligt 3 kap. 1 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter som skall förtryckas på deklarationsblanketten.

7 § Till allmän deklaration skall skattemyndigheten foga en förtryckt sammanställning av uppgifter som lämnats i inkomna kontrolluppgifter.

Riksskatteverket beslutar hur sammanställningen skall utformas.

Avlämnade av självdeklaration m.m.

8 § Om självdeklaration eller uppgift som anges i 4 kap. lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter har lämnats till ett av skattemyndigheten godkänt mottagningsställe skall den som mottagit handlingen genast sända denna till skattemyndigheten.

9 § Om medgivande har lämnats till att deklaration får lämnas i form av ett elektroniskt dokument skall den lämnas på det sätt Riksskatteverket eller den skattemyndighet som lämnat medgivandet bestämmer.

Om medgivande har lämnats till att deklaration får lämnas i form av ett elektroniskt dokument får också de handlingar som skall fogas till deklarationen lämnas på motsvarande sätt.

10 § Om redovisning av kontrolluppgifter, sammandrag av kontrolluppgifter eller andra uppgifter som lämnas till ledning för taxering fullgörs på medium för automatisk databehandling skall redovisningen ske på det sätt Riksskatteverket beslutar.

Ankomstregistrering

11 § Om självdeklaration, uppgift som avses i 4 kap. lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller kontrolluppgift har lämnats till skattemyndigheten eller Riksskatteverket

efter utgången av föreskriven tid, skall dagen för avlämnandet registreras.

Om självdeklaration eller uppgift som avses i 4 kap. lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter lämnats efter utgången av föreskriven tid till ett av skattemyndigheten godkänt mottagningsställe skall dagen för avlämnandet på ett beständigt sätt antecknas på handlingen.

Undantag från skyldighet att lämna kontrolluppgift

12 § Med stöd av 11 kap. 5 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter föreskrivs att kontrolluppgift enligt 5 kap. samma lag inte behöver lämnas

1. om den uppgiftsskyldige endast har betalt ut sådan kostnadsersättning som avses i 5 kap. 4 § andra meningen lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter och det mottagaren sammanlagt har fått under kalenderåret understiger 0 000 kronor,

2. beträffande sådant periodiskt understöd som utbetalaren kan medges avdrag för enligt punkt 5 andra stycket av anvisningarna till 46 § kommunalskattelagen (1928:370).

3..

13 § Med stöd av 11 kap. 5 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter föreskrivs att kontrolluppgift enligt 6 kap. samma lag inte behöver lämnas

1. för ränta och fordran på särskilt konto i bank enligt skogskontolagen (1954:142), lagen (1979:611) om upphovsmannakonto, lagen (1982:2) om uppfinnarkonto eller lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,

2. för inkomstränta och fordran om borgenären tagit emot räntan i näringsverksamhet i samband med normala affärsförhållanden, under förutsättning att den uppgiftsskyldige inte yrkesmässigt bedrivit inlåning eller på annat sätt yrkesmässigt ombesörjt att pengar blivit räntebärande,

3. för utgiftsränta och skuld om gäldenären erlagt räntan i näringsverksamhet i samband med normala affärsförhållanden, under förutsättning att den uppgiftsskyldige inte yrkesmässigt bedrivit utlåning eller kreditgivning,

4...

Sammandrag av kontrolluppgifter

14 § Riksskatteverket bestämmer i vilken utsträckning det till en kontrolluppgift skall fogas ett sammandrag av kontrolluppgifter.

I ett sådant sammandrag skall utöver vad som följer av 11 kap. 6 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter redovisas antalet lämnade kontrolluppgifter samt sammanlagd avdragen skatt enligt skattebetalningslagen (1997:483).

Anstånd att lämna kontrolluppgifter

15 § Ansökan om anstånd enligt 13 kap. 3 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter får göras muntligen.

Föreläggande

16 § Ett föreläggande enligt 14 kap. lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall innehålla en uppmaning att följa föreläggandet inom viss, efter omständigheterna anpassad tid. Den som förelagts skall dock få minst fem dagar på sig efter det att han har fått föreläggandet att efterkomma det.

17 § Den som förelagts att lämna uppgift enligt 14 kap. 5 § eller 6 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall upplysas om rätten att enligt 14 kap. 8 § samma lag begära undantagande från föreläggandet.

Vite m.m.

18 § Om ett föreläggande har förenats med vite skall den som avses med föreläggandet delges detta.

Detsamma gäller ett föreläggande som utfärdats enligt 14 kap. 7 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Besked om kontrolluppgifter

19 § Om Riksskatteverket beslutar att avvisa en ansökan om besked om skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt 15 kap. 8 § lagen

(1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall grunden för detta ställningstagande motiveras.

Formulär och blanketter

20 § Riksskatteverket fastställer formulär till blanketter som behövs för tillämpning av lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

21 § Deklarationsblanketter och blanketter för övriga uppgifter, till vilka formulär har fastställts, skall kostnadsfritt tillhandahållas hos skattemyndigheten.

Skattemyndigheten kan tillse att blanketter tillhandahålls också på annat sätt.

22 § Skattemyndigheten skall i den utsträckning som Riksskatteverket bestämmer till den som är uppgiftsskyldig översända blanketter för kontrolluppgifter.

Blanketterna skall vara förtryckta med de uppgifter verket bestämmer.

Förvaring och gallring

23 § Med avvikelse från vad som i 15 kap. 11 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter är föreskrivet om förstörande av uppgifter som lämnats till ledning för taxering och av myndighet vid taxeringskontroll upprättade handlingar skall följande gälla.

Vissa av de handlingar som avses i första stycket skall undantas från gallring, nämligen handlingar som avser aktiebolag.....

Handlingar som i annat fall upprättats vid granskning eller revision får bevaras under längre tid om det behövs med hänsyn till omständigheterna.

Skyldighet att bevara underlag

24 § Underlag som avses i 15 kap. 4 § lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall bevaras under sex år efter

utgången av det kalenderår underlaget avser om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Uppgiftsskyldig som avses i 7 kap. 8 § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter skall bevara det underlag som behövs för att uppgiftsskyldigheten enligt samma bestämmelse skall kunna fullgöras.

Riksskatteverket får medge att underlag för kontroll av uppgiftsskyldighet bevaras under kortare tid än sex år.

I andra författningar finns särskilda föreskrifter om skyldighet att bevara räkenskaper m.m.

Domstols skyldighet att lämna uppgifter

25 § En allmän förvaltningsdomstol skall i den omfattning som Riksskatteverket bestämmer lämna uppgifter till verket om beslut i mål enligt lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Ytterligare verkställighetsföreskrifter

26 § Riksskatteverket skall meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställighet av lagen (1998:000) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1999 då bestämmelserna i förordningen (1990:327) om självdeklaration och kontrolluppgifter upphör att gälla. Den upphävda förordningen gäller fortfarande för 1999 och tidigare års taxeringar.

Särskilt yttrande av experterna Cecilia Gunne och Kerstin Nyquist

Sammanfattning

Skattekontrollutredningen har i detta slutbetänkande bl.a. gjort en total översyn av LSK, vilket lett till stora förändringar när det gäller regleringen kring självdeklarationer och kontrolluppgifter. Vissa av utredningens förslag medför fördelar för såväl de skattskyldiga som skattemyndigheterna.

- Vi är mycket positiva till förslagen att alla fysiska och juridiska personer skall lämna deklarationen samma dag, senast den 2 maj, och att alla fysiska personer, även de som har inkomst av näringsverksamhet, skall få en förtryckt deklaration på samma sätt som dagens förenklade.

- Utredningen föreslår en mycket omfattande skyldighet att lämna kontrolluppgifter. Vi anser därför att den föreslagna nya möjligheten att i visst fall få denna skyldighet prövad av domstol är viktig, bl.a. för rättssäkerheten.

I ett antal frågor har vi emellertid en annan uppfattning än utredningen av sådan styrka att vi vill redovisa vår inställning i ett särskilt yttrande. De är i korthet.

1. Vi anser att skattetillägg inte bör kunna påföras den som inte har skrivit under och lämnat en självdeklaration.
2. Vi motsätter oss kraftigt höjda avgifter på försenade självdeklarationer; annars bör de skattskyldiga skyddas av konventionen för mänskliga rättigheter.
3. Tidsfristen för att lämna kontrolluppgift måste senareläggas från 31 januari till 15 februari.
4. Förseningsavgift på 500 kr för uppgiftslämnare som lämnat *en* försenad kontrolluppgift är ett orimligt straff som leder till sämre kontrolluppgifter.

5. Flytta kontrolluppgiftsskyldigheten från fondbolaget till förvaltaren vid förvaltarregistrerade fondandelar; det främjar konkurrensen.
6. Orimligt med dubbelt uppgiftslämnande beträffande utlandsbetalningar för juridiska personer.
7. Utländska skatteregisternummer går inte in i svenska bankers datasystem.
8. Kontroll genom generella tredjemansförelägganden, dvs. skyldighet att lämna uppgift om annan, bör inte införas.
9. Möjligheten till undantag från föreläggande bör utvidgas jämfört med i dag.
10. Den föreslagna rätten till domstolsprövning beträffande kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning är bra men det krävs ytterligare ändringar.
11. Förslaget att ge skattemyndigheterna möjlighet att i princip registrera vilka uppgifter som helst i skatteregistret om dessa grundas på generella förelägganden och tredjemansrevisioner anser vi vara oacceptabelt.
12. En schablon för förmögenhetsvärden på bilar innebär ett orättvist och onödigt förslag.
13. De omfattande ändringarna kan omöjligt införas samtidigt som dataomläggningarna år 2000.

1. Skattetillägg

Utredningen har föreslagit att den som inte har något att ändra eller tillägga på den förtryckta deklarationen inte skall behöva skicka in någon deklaration – han är helt enkelt inte deklarationsskyldig.

Utredningen föreslår att det skall bli möjligt att påföra skattetillägg även om en skattskyldig inte lämnat någon självdeklaration av den anledningen att han ansåg att de förtryckta uppgifterna var korrekta. Vi anser att det inte är förenligt med rimliga krav på rättssäkerhet att påföra en straffavgift för den som inte lämnat någon deklaration alls.

Vi har i vårt särskilda yttrande i delbetänkandet Artikel 6 i Europakonventionen och skatteutredningen (SOU 1996:116) hävdat att de svenska skattetilläggen bl.a. är av så bestraffande natur att de bör omfattas av artikel 6 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna. Vårt ställningstagande stöds av en mängd tunga remissinstanser. Det har nyligen också fått stöd i en dom från Kammarrätten i Göteborg (mål

716-1995, 1997-12-29) där domstolen analogt med bestämmelsen i 5 § lagen om införande av brottsbalken fann att en ändring av reglerna om skattetillägg kunde tillämpas på skattetillägg som påförts enligt reglerna i den gamla taxeringslagen avseende 1989 års taxering. Även detta visar att skattetilläggen skall behandlas som påföljd för ett brott.

Vi är kritiska till förslaget att påföra skattetillägg på grund av den skattskyldiges passivitet och som innebär att den skattskyldige själv måste bevisa sin oskuld.

Med nuvarande system skickar skattemyndigheten ut påminnelse och föreläggande att komma in med deklaration till den som inte inkommit med sådan. Med utredningens förslag kommer detta inte att ske eftersom skattemyndigheten inte vet om det föreligger deklarationsplikt eller inte. Det betyder att den som exempelvis gör ett tillägg till sin deklaration om att det finns ytterligare inkomster måste gardera sig och skaffa bevis för att deklarationen har getts in, annars påförs han skattetillägg om deklarationen skulle ha kommit bort.

I dag krävs att den skattskyldige undertecknar deklarationen och skickar in den till skattemyndigheten. Vi tror att den som är skyldig att underteckna sin deklaration i betydligt större utsträckning försöker att sätta sig in i vad han skriver på och är medveten om ansvaret för eventuella felaktigheter. Med ett system där man kan förhålla sig helt passiv tror vi att ansvarskänslan trubbas av och att det i stället blir en obehaglig överraskning när skattemyndigheten visar sig ha andra uppgifter än de som framgått av den förtryckta deklarationen, vilket gör att skattetillägg påförs.

Vidare får enligt gällande regler skattemyndigheten normalt inte påföra skattetillägg om myndigheten hade kunnat vidta rättelse med hjälp av kontrolluppgift som inkommit senast den 30 november taxeringsåret. En regel som enligt förarbetsuttalanden (prop. 1984/85:180, s. 137–138) hade sin utgångspunkt i att risken för att den oriktiga uppgiften skulle undgå upptäckt var obetydlig i dessa fall.

Nu föreslår utredningen att denna regel tas bort och vad som återstår är den regel som säger att skattetillägget skall sättas ned med hälften om uppgiften hade kunnat rättas med stöd av tillgängligt kontrollmaterial. Med utredningens förslag kommer skattetillägg således att påföras en passiv skattskyldig även om skattemyndigheten har den rätta uppgiften. Detta är enligt vår mening helt oacceptabelt.

Eftersom skattetillägget helt klart har en avskräckande effekt – såsom utredningen också framhåller – och enligt vår mening är att

betrakta som ett straff, skulle det bli fråga om att bestraffa otjänliga försök. Någon möjlighet att undgå upptäckt finns ju knappast.

När nästan alla uppgifter finns med på deklarationen blir det dessutom allt svårare för de skattskyldiga att kontrollera att alla uppgifter har kommit med.

Vi föreslår att skattetillägg inte skall få påföras när deklaration inte har lämnats in. För det fall en uppgift hade kunnat rättas med stöd av kontrolluppgift skall skattetillägg inte heller få påföras även om deklaration har lämnats in med oriktig uppgift.

2. Förseningsavgift på grund av försenad självdeklaration

Utredningen föreslår kraftiga höjningar av de förseningsavgifter som påförs på grund av att den skattskyldige inte har lämnat självdeklaration i tid. Högsta belopp föreslås bli 18 000 kronor för aktiebolag och ekonomiska föreningar och 6 000 kronor för övriga skattskyldiga. Enligt gällande regler är högsta förseningsavgiften för aktiebolag 4 000 kronor och för andra skattskyldiga 2 000 kronor.

Utredningen har i delbetänkandet Artikel 6 i Europakonventionen och skatteutredningen (SOU 1996:116) behandlat frågan om bl.a. förseningsavgifterna bör omfattas av artikel 6 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

I det betänkandet delade vi utredningens uppfattning att förseningsavgifterna inte omfattades av skyddet i artikel 6, dvs. rätten bl.a. till advokat, tolk och möjlighet till muntlig förhandling och rätt att tiga. Vår uppfattning byggde på den nivå som förseningsavgifterna hittills legat på.

Med den kraftiga höjning av förseningsavgifterna som nu föreslås anser vi att risken är stor att avgifterna blir så höga att de går utöver vad som kan anses motsvara någon form av ersättning för administrativa merkostnader som förorsakats av den oriktigt lämnade uppgiften. Är avgifter av så ingripande natur att de är avskräckande och bestraffande skall den enskilde i sådant fall omfattas av skyddet i artikel 6. Vi anser att de föreslagna förseningsavgifterna har nått den gräns där skyddet enligt artikel 6 träder in.

Avgifterna bör därför inte påföras i andra fall än då den skattskyldige kan tillförsäkras ett skydd i enlighet med artikel 6. Kan så inte ske föreslår vi att avgifterna inte höjs.

3. Tidpunkt för lämnande av kontrolluppgift

Utredningen föreslår att nuvarande tidpunkt för lämnade av kontrolluppgift, den 31 januari taxeringsåret, skall behållas. Detta trots att uppgiftslämnarna har framfört att fristen är alltför snålt tilltagen.

Utredningen har inte ansetts sig kunna föreslå någon ändring trots upplysningar från uppgiftslämnarhåll om att den stora mängd kontrolluppgifter som vissa uppgiftslämnare måste lämna redan i dag – och som utredningen har föreslagit skall mångdubblas – leder till att uppgifterna inte hinner lämnas till den 31 januari. De uppgifter som måste lämnas då kommer i vart fall inte att hinna kontrolleras ordentligt, utan uppgiftslämnarna tvingas till slarv. Det i sin tur leder till felaktigheter som kräver ett onödigt merarbete av såväl uppgiftslämnare som skattemyndigheter och en ökad risk för ekonomiska förluster för de skattskyldiga.

Däremot kan noteras att deklarationstidpunkten sedan ett par år tillbaka har senarelagts från den 15 februari till den 2 maj under taxeringsåret. Detta för att skatteförvaltningen skall hinna göra erforderliga datakörningar och ta fram de förtryckta deklarationsblanketterna. Samtidigt har fristen för uppgiftslämnarna alltså lämnats oförändrad trots att antalet uppgifter som skall lämnas årligen har utökats. Vad gäller de uppgifter som lämnades för 1998 års taxering rådde en mycket tidspressad situation för uppgiftslämnarna på den finansiella marknaden. Detta berodde på att det införts en skyldighet att lämna uppgift om marknadskursen vid årsskiftet för marknadsnoterade räntebärande värdepapper. Antalet helgfria dagar vid årsskiftet 1997/98 gjorde att om instituten skulle hinna leverera dessa uppgifter i tid, krävdes att Stockholms fondbörs kunde framställa listor på marknadskurser redan till den 2 januari 1998. Dessa brukar normalt vara klara i mitten på januari. Det blir alltså fråga om utomordentligt snäva tidsmarginaler för de mycket stora mängder av uppgifter som skall levereras.

Vi vill poängtera att i detta sammanhang är varje senareläggning av betydelse. Vi anser därför att tidpunkten bör kunna senareläggas åtminstone två veckor – detta utan att det skall behöva inverka menligt på skattemyndighetens möjlighet att i tid förtrycka deklarationerna till i mitten på april. Den enda ändring som därutöver behöver göras är att datum för fyllnadsinbetalning måste senareläggas i motsvarande mån.

4. Avgift på försenade kontrolluppgifter

Utredningen föreslår en förseningsavgift på 500 kr för varje kontrolluppgift som kommer in för sent. Anstånd med att lämna kontrolluppgift föreslås endast kunna medges till 20 februari.

Det nuvarande systemet, utan förseningsavgifter, har även enligt Riksskatteverket fungerat tillfredsställande. Det har förekommit ca 22 000 påminnelser årligen till arbetsgivare för vilka kontrolluppgifter saknats. Det är bara ca 0,05 procent av det totala antalet kontrolluppgifter – övriga uppgifter kommer in ändå. Den som vill fuska lämnar troligen ingen – eller en felaktig – kontrolluppgift oavsett förseningsavgifter. Risken med att införa förseningsavgifter är att kontrolluppgifterna får lägre kvalitet och att betydligt fler ändringsuppgifter lämnas in. Förslaget till förseningsavgifter kommer av merparten av uppgiftslämnarna att uppfattas som en obegriplig reaktion från statsmakten med tanke på det arbete och de kostnader som i dag läggs på att lämna så korrekta kontrolluppgifter som möjligt.

Dessutom har förslaget getts en utformning som är oförenlig med dagens rutiner för att rätta kontrolluppgifter avseende kapitalinkomster. Alla större banker skulle varje år komma att drabbas av den föreslagna maximala totala förseningsavgiften på 25 000 kr. Alla de större instituten har nämligen tusentals poster som rättas efter den 31 januari varje år och många av dessa sker efter den 20 februari. Om varje rättelse av uppgift som inte tidigare lämnats ses som en ny och alltså för sent inkommen kontrolluppgift blir det alltså förseningsavgift på alla sådana rättelser efter den 20 februari och även mellan 31 januari och 20 februari för den som inte fått anstånd att lämna uppgiften. Om t.ex. en ränteinkomst har påförts fel kund måste en bank rätta uppgiften för två personer. Rättningen för person för vilken räntan inte tidigare påförts kommer troligen att leda till förseningsavgift med 500 kr. Möjligen anser utredningen att om banken redan lämnat uppgift om ett lägre räntebelopp för denna kund så skall det anses som rättelse av en redan lämnad uppgift, medan om ränta tidigare inte skulle ha rapporterats alls för den kunden blir det förseningsavgift. Det blir alltså rena tillfälligheterna som avgör om banken, som bara strävar efter att förse skattemyndigheten med så riktiga uppgifter som möjligt, skall anses ha begått ett fel som skall föranleda straffavgift.

Det kan vidare ifrågasättas om inte en avgift på 500 kr per styck för de första femtio rättelserna är en så hög avgift att den skall omfattas av skyddet enligt artikel 6 i Konventionen för de mänskliga rättigheterna. Det kan nämligen knappast kosta skattemyndigheten

500 kr per uppgift som rättas. Det innebär i stället oftast en kostnadsbesparing för myndigheten att få rättelser på datamedium och att kunna rätta deklarationerna innan dessa skall skickas ut eller att rätta taxeringen innan uppgiften om den slutliga taxeringen sänds ut. Förseningsavgiften är således till sin karaktär i många fall en ren bestraffning.

Förseningsavgift bör över huvud taget inte kunna påföras om den uppgiftsskyldige inte först har förelagts att lämna kontrolluppgift och inte har efterkommit föreläggandet. Om en sådan ordning, såsom utredningen anför, anses ineffektiv mot nya uppgiftslämnare, kan förseningsavgift utan föregående föreläggande möjligen övervägas för uppgiftslämnare som ännu inte finns registrerade hos skattemyndigheten.

5. Förvaltarregistrering av fondandelar

Utredningen har inte ansett sig kunna lägga fram något förslag när det gäller kontrolluppgiftsskyldigheten för reavinster på förvaltarregistrerade fondandelar. I dag är fondbolaget kontrolluppgiftsskyldigt för reavinster även när fondandelarna är förvaltarregistrerade, dvs. hålls av den egentlige ägarens bank i egenskap av kapitalförvaltare. En bank är dock obenägen att meddela fondbolaget i en annan bankgrupp vilka personer som är kunder i banken och deras sparbelopp.

Dessa regler har därmed lett till att förvaltarregistrering i praktiken inte har kommit att användas. Det innebär en minskad valfrihet för de andelsägare som vill spara i andra fonder än de som förvaltas inom den bankgrupp där han är kund. Detta i sin tur kan leda till sämre konkurrens på fondmarknaden och sämre och dyrare produkter för fondspararna.

Bl.a. Fondbolagens Förening har vid upprepade tillfällen påtalat detta för regeringen och begärt att uppgiftsskyldigheten skall flyttas över på förvaltaren, dvs. att varje förvaltare skulle rapportera vinsten för de fondandelar som förvaras hos honom och fondbolaget lämna uppgift endast om de fondandelar som är direktregistrerade hos fondbolaget.

Den skyldighet som i dag finns för förvaltaren att lämna uppgifter om andelsägaren till fondbolaget och som är intagen i 31 § fjärde stycket lagen om värdepappersfonder har tillkommit bl.a. för att fondbolagen skall kunna räkna ut reavinsterna för alla fondandelsägare.

För aktier gäller en skyldighet för förvaltare att till VPC informera om vem som är ägare till aktier. Tidigare gällde enligt aktiekontolagen en motsvarande regel beträffande skuldförbindelser och andra finansiella instrument. Under 1996 ändrades dock aktiekontolagen så att förvaltare av de instrumenten inte automatiskt skulle rapporteras till VPC. Nu föreslås i en departementspromemoria (Ds 1997:76 PM med förslag till lag om kontoföring av finansiella instrument) att denna skyldighet skall tas bort vad gäller utländska centrala kontoförare. Skälet är att utländska förvaltare på grund av bl.a. banksekretess i andra länder ofta inte får lämna uppgift om slutlig ägare av aktierna.

Vi anser därför att förvaltarens rapportering av slutlig ägare av fondandelar bör slopas. I vart fall bör kontrolluppgiftsreglerna ändras så att de inte är beroende av rapportering från förvaltare till fondbolag. För en sådan ändring behöver inte den näringsrättsliga ändringen vad gäller förvaltarregistrerade aktier avvaktas, utan endast LSK ändras så att förvaltaren och inte fondbolaget skall lämna kontrolluppgift avseende reavinst/reaförlust.

6. Uppgift om utlandsbetalningar även för juridiska personer

Utredningen föreslår att banker m.fl. skall lämna kontrolluppgift till skattemyndigheten avseende betalningar till och från utlandet även för juridiska personer. I dag lämnas sådana uppgifter endast för fysiska personer och dödsbon. Ökningen uppskattas bli från 50 000 till 2 miljoner uppgifter per år.

Till Riksbanken lämnas uppgift om både fysiska och juridiska personers betalningar.

Det är alltså fråga om ett synnerligen omfattande uppgiftslämnande. Vi anser att det starkt kan ifrågasättas att skattemyndigheten behöver alla dessa uppgifter. Det skulle vara betydligt mera rationellt att behålla dagens ordning där skattemyndigheten kan förelägga en betalningsförmedlare att lämna uppgift om dessa betalningar.

Vidare anser vi att det är oacceptabelt att staten kräver att enskilda företag skall lämna uppgift om samma betalning till två statliga myndigheter. Detta för att de olika myndigheterna kan vilja ha något avvikande uppgifter från tid till annan. Enligt vår mening är det rimligt att staten bär kostnaden av att myndigheter vill ändra kraven för uppgiftslämnandet. Det enda godtagbara om alla dessa uppgifter måste lämnas synes vara att uppgifterna lämnas till Riksskatteverket

som sedan, i den omfattning som Riksbanken önskar, lämnar uppgifter vidare till Riksbanken.

7. Utländska skatteregisternummer

Utredningen föreslår att rapporteringsskyldigheten vad gäller lön och ränta till personer bosatta i utlandet skall utvidgas till att även omfatta det utländska skatteregisternumret.

Riksskatteverkets tidigare begäran i denna fråga utsattes vid remissbehandlingen för stark kritik. I stället för att ta till sig kritiken föreslår utredningen att kontrolluppgiftslämnandet skall öka.

Den tidigare kritiken mot förslaget vad gäller skatteregisternummer kvarstår med full kraft. Eftersom, såvitt vi känner till, Sverige ännu inte avtalat med andra länder om utbyte av skatteregisternummer finns det inte något legitimt skäl att införa en skyldighet att samla in och lagra skatteregisternummer. Det kan inte vara rimligt att, med motiveringen att Sverige skall vara pådrivande i dessa kontrollfrågor, skattemyndigheterna skall förses med mängder av uppgifter som kan vara "bra att ha" i en förhandlingssituation. Vi anser att först när avtal har träffats med andra länder och ett reellt utbyte av uppgifterna kan ske, bör en sådan skyldighet kunna komma i fråga. Vi tror att risken är stor att uppgiftsinsamlandet i ett sådant läge – innan avtal träffats - uppfattas som mycket integritetskränkande.

Vidare finns det beaktansvärda tekniska problem med att hantera utländska skatteregisternummer.

Bankers och värdepappersbolags datasystem är i hög grad uppbyggda kring de svenska personnumren. Detta för att t.ex. pengar inte skall betalas ut till fel kund. För att hindra att ett "personnummer" som inte stämmer med uppbyggnaden av de svenska personnumren kommer in i systemen, t.ex. vid felaktiga inmatningar, har instituten byggt in en rad kontrollfunktioner och spärrar. Det stoppar nummer för fysiska personer som visar mer än 12 för månadsangivelsen eller mer än 31 dagar för angivelsen av födelsedag. Vidare stoppas nummer där den sista siffran i personnumret, som ju bygger på de föregående siffrorna, är fel.

Att i ett sådant system mata in utländska personnummer som kanske har både siffror och bokstäver (som de finska) eller som har betydligt fler siffror (som de franska) är helt enkelt inte möjligt.

För att kunna hantera utländska kunder måste instituten helt enkelt boka kunderna på fiktiva personnummer som accepteras av

institutets eget datasystem. Hittills har kontrolluppgifter om ränta kunnat rapporteras till skattemyndigheten med dessa nummer som identifikationsuppgift.

När det väl har skett en samordning mellan EU-länderna vad gäller personnummer är det givetvis nödvändigt att även svenska institut lägger om systemen, men då till *ett* annat system och inte en mängd olika. Fram till dess är det orimligt att kräva att instituten skall lägga ned oerhörda summor på systemutveckling som kanske innebär att man måste sätta ur spel de kontrollstationer som finns i de befintliga systemen.

8. Generella tredjemansförelägganden

Utredningen föreslår nu att flertalet av nuvarande specificerade regler vad gäller lämnande av kontrolluppgift efter föreläggande, ersätts av en generell regel. Det föreslås också att denna generella regel även skall få avse innevarande beskattningsår.

De föreslagna reglerna för tredjemansförelägganden är helt otillfredsställande. I den praktiska tillämpningen har vi kunnat konstatera att det från skattemyndigheter i olika delar av landet kommit förelägganden som visar att det finns en betydande osäkerhet om hur nuvarande regelverk skall tillämpas. De förelägganden som lämnats har i alltför många fall varit direkt felaktiga eller ofullständiga i förhållande till vad som krävs enligt dagens regler. Att i detta läge slopa de regler som begränsar skattemyndighetens rätt att inhämta uppgifter och göra det fullständigt fritt att begära vad som helst som kan anses ha betydelse för taxeringen, är enligt vår mening fel väg att gå.

Utredningen föreslår att reglerna om kontrolluppgift efter föreläggande skall utformas efter samma mönster som tredjemansrevision. Detta är dock enligt vår mening en felaktig väg att gå. Vi anser att man inte bör ha generella kontrollåtgärder, vare sig det sker genom revision eller föreläggande.

Vi anser dessutom att kontroll inte bör få ske under löpande beskattningsår.

I samband med att tredjemansrevision ersattes med tredjemansförelägganden infördes en möjlighet för den förelagde att välja mellan att lämna ut uppgifterna och att låta skattemyndigheten själv eftersöka de aktuella handlingarna. Den möjligheten togs bort när tredjemansrevisionen återinfördes.

Utredningen förutsätter att skattemyndigheten i dessa fall väljer en annan kontrollform om den förelagde gör invändningar.

Det kan inte vara rimligt att endast skattemyndigheterna skall ha möjlighet att välja kontrollform i dessa fall. Den enskilde, som måste lämna uppgifter i egenskap av tredje man, kan komma att tvingas utföra betydande arbetsinsatser som medför stora kostnader. Om den föreslagna utvidgningen av föreläggandeinstitutet införs, anser vi att den som utsätts för kontrollen åtminstone bör få rätt att i stället välja revision.

9. *Undantag från föreläggande*

Möjligheten att få undantag från skyldigheten att lämna ut en uppgift efter ett föreläggande bör utvidgas.

Dagens regler och de föreslagna hänvisar till taxeringslagens bestämmelser i samband med revision. De innebär en alltför knapphändig möjlighet att slippa lämna ut uppgifter. Enligt vår mening bör i bedömningen ingå bl.a. lämpligheten och nödvändigheten av ett föreläggande.

I detta sammanhang bör den enskildes integritet skyddas. Det bör därför införas en möjlighet för den tredje man om vilken uppgifter skall lämnas ut, att åtminstone få föra talan mot beslut om att inte medge undantag. I ett mål som prövats av kammarrätt (bl.a. mål nr 1380-1997 vid Kammarrätten i Stockholm) har den enskilde inte ansetts vara någon som saken "berör". Det måste vara ett minimikrav att den enskilde skall kunna känna att det är ett beslut som berör honom och inte något som skall göras upp helt över hans huvud. Det bör därför införas en talerätt vid domstol för den skattskyldige som är föremål för kontroll – både vid tredjemansföreläggan-den och vid revision.

10. Besked om kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning

Som inledningsvis anförts är förslaget att en presumtiv uppgiftslämnare skall kunna få besked om kontrolluppgiftsskyldighetens omfattning välkommet. Ett av motiven till detta har varit att möjligheten enligt 44 § i den numera upphävda uppbördslagen (1953:272) att få besked om skyldighet att innehålla preliminärskatt har utgått i och med att en motsvarande regel inte har tagits in i skattebetalningslagen.

Det har inte ingått i utredningens uppdrag att se över reglerna på uppbördssidan. I detta sammanhang vill vi ändå göra lagstiftaren

uppmärksam på att det inte är tillräckligt med en möjlighet att få besked om skyldighet föreligger att lämna kontrolluppgift, utan att det fortfarande finns ett påtagligt behov av att kunna få förhandsbesked om skyldighet att innehålla preliminärskatt. Vidare finns det ett minst lika stort behov av att kunna få besked om skyldigheten att erlägga socialavgifter. Den regeln fanns tidigare i 22 a § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter. Vi anser således att även motsvarigheten till dessa båda regler bör återinföras.

11. ADB-registrering av kontrolluppgifter

Utredningen föreslår att den nuvarande bestämmelsen i 7 § punkten 12 i skatteregisterlagen utvidgas till att även omfatta uppgifter som skall lämnas efter föreläggande och som avser ej namngivna personer. Enligt gällande regler får endast uppgifter som inhämtats utan föreläggande – s.k. obligatoriska kontrolluppgifter – registreras. Vidare föreslår utredningen utvidgning av uppgiftsregistreringen vid tredjemansrevision.

Med utredningens förslag sker en kraftig utvidgning av vilka uppgifter som får registreras i skatteregistret. Eftersom skatteförvaltningen helt bestämmer vilka uppgifter som man vill ta in genom föreläggande enligt 14 kap. 6 § i nya LSK och sedan kan registrera dessa uppgifter i skatteregistret utan några som helst begränsningar till uppgifternas art innebär utredningens förslag att myndigheterna kan registrera i princip vad som helst i skatteregistret. Likaså skall, med utredningens förslag uppgifter från reviderade handlingar kunna registreras utan inskränkningar. Detta anser vi vara helt oacceptabelt. Med den uppbyggnad skatteregisterlagen har i dag är det endast vissa konkreta uppgifter som får tas in registret. För att det över huvud taget skall gå att tala om rättssäkerhet på det här området måste det systemet bibehållas.

12. Förmögenhetsvärden på bilar

Utredningen föreslår att uppgift om de skattskyldigas bilinnehav skall inhämtas från Bilregistret. Ett schablonmässigt värde beräknat med ledning av nybilspriset och viss årlig nedskrivning skall sedan kunna förtryckas på deklarationerna.

Utredningen går inte in på en rad problem när det gäller att bestämma detta värde. Ett schablonvärde som tillkommer på det sätt

som utredningen föreslår kommer inte att beakta vilken utrustning bilarna har, i vilket skick de är eller hur långt de har gått.

Man kan inte skriva ned en bils värde schablonmässigt. Förutom vad som anges ovan är det så att bilar håller sitt värde olika bra. En Fiat sjunker t.ex. fortare i värde än en Volvo.

Ett exempel illustrerar. Kalle och Pelle köpte samtidigt varsin Audi 100, Avant 2.0 för 210 000 kronor. Kalle är normalförare och kör 1 000 mil/år, Pelle kör i tjänsten och hinner med 5 000 mil/år. Efter fem år har Kalle kört 5 000 mil och Pelle 25 000 mil. Bägge bilarna är fortfarande brukbara men Kalles normalkörda bil är värd ca 100 000 kronor vid försäljning till en bilhandlare, medan Pelles inte är värd mer än ca 60 000 kronor. Trots denna skillnad föreslås alltså att de båda skall ta upp samma värde i förmögenhetsredovisningen, nämligen 73 000 kronor.

Schablonbehandlingen innebär alltså att de som behöver köra mycket missgynnas. Det starka inslaget av schablon i reglerna skapar dessutom en känsla av rättslöshet.

Vi anser därför att nuvarande ordning där den skattskyldige själv uppger fordonets värde bör behållas. Dessutom framstår förslaget minst sagt som en överloppsgärning mot bakgrund av uttalanden från skatteministerns sida om att förmögenhetsskatten på sikt bör slopas.

13. Datum för ikraftträdande den 1 juli 1999

Det är en omöjlighet att tänka sig att många av de omfattande ändringar som föreslås skall kunna träda i kraft den 1 juli 1999, eftersom det skulle kräva att händelser under hela inkomståret 1999, dvs. fr.o.m. den 1 januari 1999, i vissa fall skulle träffas av de nya reglerna.

Mot bakgrund av alla de problem med datorer som kommer att uppkomma vid ingången av år 2000 är det otänkbart att de närmaste åren införa regler som kräver att kontrolluppgifter skall lämnas i större omfattning än i dag.

De problem som uppmärksammats av chefen för Riksförsäkringsverket med att ställa om datasystemen till 2000-talet gäller i högsta grad för de finansiella instituten och många andra uppgiftslämnare. Arbetet med de omfattande ändringar av systemen som skulle krävas för att börja lämna de nya uppgifterna kan inte påbörjas förrän efter utgången av år 2000.

Vi anser därför att endast de förslag som leder till förenklingar för uppgiftslämnarna kan införas till 1999 eller 2000. Tidigast fr.o.m. år 2002 kan underlag för mera omfattande förändringar börja samlas in för att lämnas till 2003 års taxering.

Exemplen avser fysiska personer

	Får förtryckt deklarationsblankett		Får underrättelse om taxeringsbeslut och besked om slutlig skatt		Får besked om avstämning av skattekonto
	LSK	NLSK	LSK	NLSK	
Ingen inkomst av tjänst; kapitalinkomst under 100 kr, ej skatteavdrag	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Inkomst av tjänst under deklplgräns, ej skatteavdrag; inkomst av kapital med skatteavdrag	NEJ	NEJ	JA två handl	JA i en handl	JA
Inkomst av tjänst under deklplgräns med skatteavdrag; inkomst av kapital under 100 kr, ej skatteavdrag	NEJ	NEJ	Besked	Besked	JA
Inkomst av tjänst under deklplgräns med skatteavdrag; inkomst av kapital med skatteavdrag	NEJ	NEJ	JA två handl	JA i en handl	JA
Inkomst över deklplgränsen i tjänst/kapital, SKM ändrar inte	JA	JA	Besked	Besked	JA
SKM ändrar			Även tax beslut	Även tax beslut	JA
Inkomst av näringsverksamhet, SKM ändrar inte dekl	NEJ	JA	Besked	Besked	JA
SKM ändrar			Även tax beslut	Även tax beslut	JA

Statens offentliga utredningar 1998

Kronologisk förteckning

1. Omstruktureringar och beskattning. Fi.
2. Tänder hela livet
   – nytt ersättningssystem för vuxentandvård. S.
3. Välfärdens genusansikte. A.
4. Män passar alltid? Nivå- och organisationsspecifika processer med exempel från handeln. A.
5. Vårt liv som kön. Kärlek, ekonomiska resurser och maktdiskurser. A.
6. Ty makten är din ... Myten om det rationella arbetslivet och det jämställda Sverige. A.
7. Översyn av rörelse- och tillsynsregler för kollektiva försäkringar. Fi
8. Alkoholreklam. Marknadsföring av alkoholdrycker och Systembolagets produkturval. S.
9. Integritet – Effektivitet – Skattebrott. Fi.
10. Campus för konst. U.
11. Fristående utbildningar med statlig tillsyn inom olika områden. U.
12. Självdeklaration och kontrolluppgifter
    – förenklade förfaranden. Fi.

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

Statens offentliga utredningar 1998

Systematisk förteckning

Socialdepartementet

Tänder hela livet
– nytt ersättningssystem för vuxentandvård. [2]
Alkoholreklam. Marknadsföring av alkoholdrycker och Systembolagets produkturval. [8]

Finansdepartementet

Omstruktureringar och beskattning. [1]
Översyn av rörelse- och tillsynsregler för kollektiva försäkringar. [7]
Integritet – Effektivitet – Skattebrott. [9]
Självdeklaration och kontrolluppgifter
– förenklade förfaranden. [12]

Utbildningsdepartementet

Campus för konst [10]
Fristående utbildningar med statlig tillsyn inom olika områden. [11]

Arbetsmarknadsdepartementet

Välfärdens genusansikte. [3]
Män passar alltid? Nivå- och organisationsspecifika processer med exempel från handeln. [4]
Vårt liv som kön. Kärlek, ekonomiska resurser och maktdiskurser. [5]
Ty makten är din ... Myten om det rationella arbetslivet och det jämställda Sverige. [6]

FRITZES
OFFENTLIGA PUBLIKATIONER

POSTADRESS: 106 47 STOCKHOLM
FAX 08-690 91 91. TELEFON:08-690 91 90
E-POST: fritzes.order@liber.se
FRITZES INTERNETBOKHANDEL: www.fritzes.se

ISBN 91-38-20823-7
ISSN 0375-250X